MIHAIL DRUMEŞ
INVITATE LA VALS

PARTEA ÎNTÎI

1

Totul s-a sfîrşit: nu-mi rămîne decît să mă sinucid. Sînt ferm convins că orice aş face de aici înainte nu rezolv nimic. Aşa că, neavînd încotro, mă văd silit să-mi plec steagul în fața morții. Sinuciderea se dovedeşte a fi un imperativ peste înțelegerea şi voința mea, un imperativ aş zice organic — împotriva căruia orice rezistență pare lipsită de sens, ridicolă chiar. Nu exagerez deloc; în mine e viu numai un singur gînd: acela de a muri. În fața lui, celelalte gînduri au amuțit, paralizate de înfricoşata lui atotputernicie. Niciodată n-a fost în mintea mea atîta rînduială cuminte, pentru că nu mi s-a întîmplat să făptu-iesc ceva cu acordul atît de unanim al gîndurilor. Mereu m-am izbit de împotriviri dîrze sau în cel mai bun caz de îndoieli, re-ticențe sau ezitări...

Ce s-a întîmplat? Piaza rea, care m-a păscut din leagăn, sădind în mine buruiana trufiei, a fost germenul nenorocirilor de mai târziu? Sau eu însumi mi-am creat orbeşte, de-a lungul anilor, situațiile nefaste care m-au îmbrîncit în coasta morții?

Nu ştiu, nu-mi dau seama... Ceea ce ştiu e că mîna destinului a aruncat cu o savantă preciziune, un laț, care mi s-a strîns concentric în jurul gîtului, şi samt cum mă sugrumă. Dar de-acum încolo, ce-mi pasă? Navighez pe apele resemnării şi ştiu foarte bine încotro mă duce corabia neagră.

Doamne, ce frică-mi era odinioară de lumea umbrelor! Mă zguduiau spaime teribile, nu era chip să văd un mort fără să mi se zbîrlească părul. Acum această împărăție subpămînteană mi-a devenit dragă. ("Dragă" e o exagerare, mai degrabă "suportabilă".)

Şi aşa-zisa unanimitate a gîndurilor de care vorbeam mai sus e tot o exagerare, însă prea mică, aproape neglijabilă.

Pentru că mereu înregistrez opoziții lăuntrice, mereu . ascult glasuri care mă cheamă înapoi la viață. Dar sînt atît de şovăielnice şi firave că nici n-ar trebui să le pomenesc. Aşa am auzit-o pe mama (obsesia ei încă persistă), pe soția mea, Cecilia, şi pe alți emisari ai ființei mele aflate în primejdie. Tuturor leram deschis poarta auzului, dar am rămas surd cînd era vorba de îndemnuri, poveți ori mustrări. Țărmul lumii pe care l-am părăsit e mult prea departe şi chiar dacă m-ar ademeni calea întoarsă tot degeaba-i: nu mai am putere să vreau.

Adineauri mi-a făcut o vizită imaginară fostul meu profesor de la facultate, Ion Tîrnoveanu, decedat anul trecut. Era titularul catedrei pe care o ocup eu astăzi. I-am oferit un scaun să şadă — acelaşi scaun

pe care mă poftea să mă aşez ori de cîte ori veneam la el. Mă prețuia acest venerabil savant cu faimă europeană, doctor *honoris causa* al cîtorva universități apusene, şi această prețuire mi-a crescut aripi şi mi-a înlesnit biruința. Cum i-aş fi îmbrățişat umbra pe care o simțeam prezentă în cancelarie şi în sălile de cursuri ca şi cînd s-ar fi aflat încă în funcțiune.

Am stat mult de vorbă. Cea dintîi frază care a precedat discuția a fost: "Tudor Petrican, ştii cît te prețuiesc; dumneata eşti cel mai inteligent student din toate seriile pe care le-am avut în ultimii treizeci de ani." (Odinioară îmi mai spusese asta de două sau de trei ori.) M-a descusut ce-i cu mine? Mă frămîntă probleme atît de grave şi de nerezolvat încît trebuie să (recurg la un act deznădăjduit? Dar — conchidea — e o nebunie să mă sinucid în *primăvara vieții?* (Avea expresii de-astea, uzate). Se sinucide cineva ajuns în vîrful piramidei sociale după oe a găsit cheia care descuie uşa tuturor demnităților şi onorurilor? Nu, niciodată! Ce face în schimb? Luptă! Luptă! Luptă! Din clipa cînd nu onai ține la viață are toate şansele să devină erou. Numai că eroismul de acest gen s-a stins astăzi din lipsă de idealuri.

A mai spus că, întorcînd spatele vieții şi bunurilor ei cînd aş fi putut să mă bucur din plin de ele, înseamnă că atentez odios împotriva propriei mele persoane.

Banalități, locuri comune, vorbe de clacă! Unde era elocința care mă entuziasmase cîndva? Frazele maestrului sunau calp de astădată, le lipseau căldura şi forța.

Ce rost ar fi avut să-i înşir tot ce s-a întîmplat, că am răpus viața unei femei, că această femeie era unica mea iubită şi că modul inedit cum am ucis-o m-a scăpat de rigorile legii penale, dar conştiința — tribunalul meu suprem — nu putea trece cu vederea acest lucru şi m-a condamnat la pedeapsa capitală...

Nu, nu-i adevărat! Mint! M-am lăsat ademenit de o idee justițiară. Nici vorbă n-ar fi de autopedepsire şi de aşa-zisele imperative ale conştiinței dacă n-aş iubi pe această femeie. Acum o iubesc mai mult, necuprins mai mult decît atunci cînd trăia. Şi fiindcă m-a chemat, sînt gata să mă duc la ea. Ştiu, i-e frică şi n-o las singură. Amîndoi înfruntăm mai bine veşnicia!

...Am pomenit mai sus de un fost profesor (căruia i-am pus în gură vorbele mele), de o femeie necunoscută care a fost iubita mea, de o crimă bizară care nu intră în prevederile codului penal şi de iminența sinuciderii mele.

Cine pricepe ceva din toate astea?

Citeşte mai întîi, cititorule, istoria acestei iubiri şi după aceea îți vei da seama de tot ce s-a întîmplat şi dacă cineva, în locul meu, ar fi procedat altfel. O aştern în aceste pagini fierbinți, scrise la mare temperatură. Să nu crezi că-mi trag spuza pe turtă ca să mă arăt în ochii domniei tale altfel de cum sînt, pentru a-ți capta simpatia. Nu. Voi povesti faptele cu o sinceritate nudă, dezolantă, exact cum s-au petrecut în realitate. Ştiu că nimeni n-are să mă întâlnească vreodată ca să arunce cu pietre în mine. Nu mă preocupă emoția estetică, nici morala, nici mesajul generos. Nu fac literatură, ci aştern în aceste file

o mare pasiune care altfel ar fi rămas necunoscută, pentru bunul motiv că pasiunile fug de lumină — lumina le omoară.

...Şi acum să iau povestea de la început.

Pînă cînd am intrat în cursul superior de liceu, viaţa mi s-a scurs liniştită, fără zguduiri, ca o apă molcomă de şes.. Nici o în-tîmplare deosebită n-a intervenit ca să-i modifice cursul. Aş zice că tot ceea ce am trăit eu, în linii mari, au trăit şi ceilalţi colegi ai mei. Aşadar, o Viaţă anonimă, ca aceea a regnului vegetal sau animal. Abia mai tîrziu am început să mă diferenţiez de ceilalţi, să merg pe propria-mi matcă, în sfîrşit, să posed elemente pentru o biografie.

Firea mea avea o mulţime de ciudăţenii, pe care uneori le ascundeam cu grijă. Eram ceea ce se cheamă în mod curent, un elev bun. Profesorii mă apreciau, nu numai prin operaţia rece a notării în catalog, ci arătîndu-mi încredere, chiar afecţiune. La drept vorbind acestea le atrăgeam nu atît prin sîrguinţă la învăţătură, cît mai ales prin anumite artificii de conduită pe care mi le sugera inteligenţa.

Am fost însă elev bun, aş zice, numai în zona strict şcolară. Îndată ce ieşeam pe poarta liceului, deveneam altul, intram într-o nouă piele. Şi atunci nimeni nu m-ar fi recunoscut. Pentru că în aceste două aspecte contradictorii nu exista nici un punct de contact. Nu vreau să spun că la şcoală jucam doar rolul unui elev bun cu prefăcătoria unui actor precoce şi abia în afară de şcoală izbucnea adevărata mea fire. Nu... Şi într-o parte, şi într-alta eram firesc, sincer cu mine însumi. Ceea ce făceam acasă nu-mi stîrnea nici o umbră de remuşcare, după cum nici strălucirea la învăţătură nu mă umfla de auto-admiraţie. Întotdeauna am fost egal cu mine, între conştiinţă şi faptele mele a existat un deplin acord.

La şcoală, aveam îndatoriri precise: trebuia să învăţ lecţiile, să fiu ascultător, sîrguincios, disciplinat. Şi îndeplineam corect toate aceste comandamente. Acasă nu mi se părea că fac rău dacă mă încurcam la un joc de cărţi, uneori noaptea, dacă trăgeam un chef la toartă sau dacă întreţineam legături de dragoste cu fete. (Pe atunci, de obicei mai în vîrstă decît mine.) Principalul era să trec clasa. Şi o treceam. De altfel pentru asta fusesem trimis la învăţătură. Cui ce-i păsa de conduita mea extra-şcolară?

Prin clasa a VII-a mă încurcasem cu o văduvioară de 35 de ani, care ţinea un restaurant, cel mai bun din oraş. Se prăpădea după mine, mai precis după tinereţea mea. Nu cred că o iubeam, era prea mare diferenţa de vîrstă, dar ea întruchipa în ochii mei *femeia.* A avut mult de îndurat din pricina pasiunii ei nefericite pentru un adolescent atît de crud şi de capricios. Suferinţelor ei morale li se adăugau şi serioase pagube materiale. Nu numai că luam masa într-o cameră a restaurantului special rezervată, dar aduceam cu mine o şleahtă de prieteni flămînzi şi însetaţi, care se înfruptau pe seama iubitei mele. Cînd, uneori, îmi făcea imputări din cauza vieţii destrăbălate, mă supăram foc. Cîteva zile nu mai călcam cu piciorul pe la restaurant. Tot ea venea învinsă ca să mă împace.

...Şi după orgii prelungite pînă-n zori, sau după nopţi istovitoare de dragoste, a doua zi dimineaţa, luam frumuşel ghiozdanul din cui şi

plecam la şcoală, ca să mă aşez cuminte în bancă, lîngă colegii mei candizi şi nevinovaţi, care dormiseră în patul lor curat de-acasă.

Conştiinţa aoestei stări de lucruri îmi conferea o ciudată superioritate asupra lor. Îi priveam de sus, ca pe nişte copii, care habar n-aveau ce înseamnă o noapte de dragoste sau o emoţie ucigătoare la jocurile de noroc.

În vremea aceea am cunoscut-o pe Dolly, fata unei moşie-rese văduve. Era mutilată de suferinţă: un ofiţer chipeş de roşiori, după doi ani de dragoste şi jurăminte veşnice, o dezvirginase părăsind-o apoi ca. să se însoare cu alta. În braţele mele uită repede decepţia suferită şi se întremă pentru altele viitoare.

Am avut legături cu sora gazdei, divorţată de bărbatu-său, cu o vecină, nevasta unui avocat, care mă aducea în casă, punîn-du-mă să-i meditez copilul, elev într-a doua de liceu. Nu mai pomenesc că o droaie de şcolăriţe îmi făceau ochi dulci., Nu prea trăgeam foloase de pe urma acestor atenţii, pentru că, la drept vorbind, nu-mi plăcea să mă încurc cu fete de şcoală, ştiind că-mi voi pierde vremea degeaba.

M-am legat numai de una, Ninon, elevă într-a VII-a, frumoasă şi zglobie, de care era îndrăgostit tot liceul. Poate tocmai acest lucru m-a împins să-i fac curte, fiindcă — altminteri, nu mă simţeam atras de ea. Am vrut să mi-o fac amantă, dar văzînd că nu izbutesc, am lăsat-o în plata Domnului. Din pricina asta fata a încercat să se otrăvească. După cîteva săptămnii de suferinţă în spital, a scăpat cu viaţă.

Un amănunt nelipsit de importanţă: viaţa mea ordonată şi cuminte de şcolar ţinea toată ziua; cum se lăsa noaptea începea cealaltă viaţă, hoinară şi aventuroasă. Această delimitare avea în ea ceva organic. Niciodată n-aş fi putut să chefuiesc ziua sau să învăţ noaptea. Mai mult: prietenii mei nocturni nu-i recrutam dintre colegii de şcoală, ci dintre studenţi sau funcţionari. Aveam atunci nevoie de alţi oameni, din altă categorie socială, deoarece tot ceea ce atingea mediul şcolar constituia pentru mine ceva in-hibitoriu, un "tabu" care-mi paraliza orice iniţiativă.

Mi-aduc aminte că odată îmi trebuia urgent o sumă de bani. Nu m-am putut repezi la negustoreasa mea, să-i cer un împrumut, pentru că era *ziuă.* Am aşteptat să se înnopteze, dar atunci nu mai aveam nevoie de bani. Altădată, plecasem la o întîlnire şi, ca să nu întîrzii, rămăsesem cu uniforma de licean pe mine. Simţeam că mă sufoc, mă frămîntam fără să găsesc astîmpăr, încît fata nedumerită de purtarea mea m-a întrebat:

— Ce-a cu tine? Ai *ucis* pe cineva?

— Nu, i-am răspuns prompt, ridicîndu-mă în picioare, automat ca la şcoală.

Am rugat-o să mă aştepte o jumătate de oră, în care timp am trecut pe acasă să-mi iau hainele civile. După aceea, m-am regăsit.

Viaţa dublă pe care o duceam mi se părea cît se poate de naturală, aşa că nu făceam nimic s-o schimb. Între noapte şi zi poate să fie un contrast. Dar acest contrast nu tulbură cîtuşi de puţin coexistenţa lor.

La fel se întîmpla şi cu mine.

Nu putea fi vorba de o dedublare a eului, ca în cazul procurorului

Hallers, pentru că îmi dădeam seama de tot ceea ce se petrecea cu mine. E adevărat, şi alţi colegi de-ai mei erau dezordonaţi, cu apucături rele, dar aceştia nu se bucurau nici la şcoală de o reputaţie mai bună: dintre ei se recrutau repetenţii clasei. Deosebirea dintre noi era una singură: eu fuzionam atît însuşirile bune, cît şi pornirile rele, izbutind să stabilesc un echilibru, care constituia axa firii mele.

Pe atunci era greu să-mi dau seama de geneza apucăturilor mele ciudate. Azi ştiu că un orgoliu mai puternic decît orice pasiune mi-a dirijat latent întreaga mea viaţă sufletească. Ameţeam iubitele cu jurăminte, le copleşeam cu atenţii şi măguliri şi, după ce-mi cedau, le părăseam brutal, necruţător, definitiv.

De ce? Cine mă împingea la fapte atît de crude, pe care uneori le reprobam eu însumi? Ce rost tainic, irezistibil, declanşa aceste izbucniri ale firii mele? Ei bine, voiam să simt beţia rară a vanităţii măgulite, cînd ele, prinse, se agăţau de gîtul meu, im-plorîndu-mă, tînguindu-se să nu le părăsesc. Atunci se declanşa urgia: le umileam, călcîndu-le orice mîndrie în picioare şi decretam că hotărîrea mea e nestrămutată. Plecau rănite, mutilate şi nu ştiu cum se făcea, dar mă iubeau parcă mai mult după aceea.

La şcoală, nu învăţam din datorie sau convingere, ci tot din vanitate. Voiam să ajung întîiul din clasă, să fiu remarcat, să deţin locul prim. Şi izbuteam, oricîte osteneli m-ar fi costat. Dacă zmulgeam o laudă cît de neînsemnată din partea unui profesor, parcă apucam pe Dumnezeu de un picior.

Odată, dascălul de filozofie a exclamat în faţa întregii clase:

— Bravo, Petrican, eşti unul dintre cei mai inteligenţi elevi pe care i-am avut!

Am roşit de plăcere şi de îngîmfare. Părea că nu mai am loc în piele, că am devenit prea mare pentru clasa noastră. A fost una din cele mai de seamă sărbători ale fiinţei mele.

Dup,ă o vreme, nici aceste succese efemere nu reuşeau să-mi astîmpere nepotolita sete de măgulire. Voiam excitante din ce în ce mai puternice pentru mîndria mea bolnavă. Şi atunci ram ajuns la... umilirea profesorilor.

Cum aş putea să uit ora aceea; de pomină, din clasa a VIII-a? Profesorul nostru de istorie, un bătrîn mărunţel, care purta o barbă larg revărsată pe piept (unora le impunea aşa de mult barbă aceea!), ne vorbea despre domnia lui Constantin Brîncoveanu. Cînd ajunse la executarea voievodului în închisoarea celor şapte turnuri din Stambul, m-am ridicat în picioare:

— Domnule profesor, nu înţeleg de ce n-a vrut Brîncoveanu să scape cu viaţă cumpărând pe marele vizir?

Bătrînul dascăl găsi cu cale să-mi explice:

— Turcii ţineau cu orice preţ ca voievodul să treacă în legea lor.

— Inexact, domnule profesor, am replicat semeţ, pe ton sigur. Voiau averile lui Brîncoveanu!

El mă privi perplex, pe sub ochelari. Clasa încremenise, cu suflarea tăiată, şi privirile tuturor se agăţară de mine cu spaimă, ca într-un ajun de catastrofă. Atunci am continuat, senin, fără tremur în

glas, înfruntînd pe toată lumea:

— Eu ştiu că Bostangi-Paşa a propus voievodului să-i redea libertatea în schimbul a 500 de pungi cu galbeni, dar Brîncoveanu a respins tîrgul.

— De unde cunoşti acest amănunt? M-a întrebat profesorul, uitîndu-se lung la mine.

— Am citit în Xenopol, domnule profesor.

Mi-a părut bine că-mi pusese această întrebare... Colegii aveau prilejul să afle că eu nu mă mărgineam doar la... manualul de şcoală, ca ei, ci aprofundam materia citind cărţi de specialitate.

Profesorul nu m-a contrazis. Dacă ar fi făcut-o, i-aş fi dovedit numaidecît. Luasem cartea cu mine, pentru că lovitura era premeditată. Citisem dinainte epoca lui Brîncoveanu, pe larg dezvoltată în *Istoria Românilor* de Xenopol şi pîndeam momentul să-mi arăt... erudiţia. Sărmanul dascăl s-a văzut silit să adauge:

— Trebuie să ştii, Petrican, că aici eu nu predau cursuri universitare.

Era o punere la punct care îl salva. Cu toate astea, triumful meu rămase în picioare, neştirbit.

În recreaţie, am surîs superior colegilor care s-au strîns cerc în juru-mi ca să mă felicite pentru "ştiinţa mea". Vorbind de profesorul nostru, le-am declarat cu toată obrăznicia:

— Habar n-are de istorie!

Astfel de scene se repetaseră şi cu alţi profesori, aleşi dintre aceia pe care îi simţeam că nu stăpînesc destul de bine materia specialităţii lor.

Altădată, tot din cauza acelei bolnăvicioase nevoi de măgulire, am înscenat... o salvare de la înec, în înţelegere chiar cu victima.

Întîmplarea s-a petrecut în parcul oraşului, unde era un lac destul de adînc. Ştiam să înot bine (copilărisem pe malul Oltului), victima tot aşa. Fapta mea eroică stîrni senzaţie în oraş. Am fost dat la ziar, cu poză, iar directorul liceului îmi aduse elogii pentru curajul şi abnegaţia mea în faţa tuturor elevilor liceului adunaţi în careu în curtea şcolii.

Multă vreme am rămas poreclit "Salvatorul". Şi mărturisesc că nu-mi displăcea.

Într-o bună zi, văduva închise restaurantul. Se ruinase. A-tunci am părăsit-o fără nici o strîngere de inimă, aşa cum scapi de un obiect nefolositor.

E drept, aveam uneori conştiinţa ticăloşiei mele, dar constatarea era rece, raţională, fără priză la inimă. Nu se producea nici o schimbare în bine. Cum s-ar fi produs dacă după un sfert de oră uitam de orice remuşcare? Spuneam adesea, dialogînd cu mine:

Dacă mi-ar păsa de suferinţa pe care o las în urmă şi aş căta s-o alin, nu m-aş abate mereu din cale? Prefer să merg înainte! Drumul învingătorului e înainte! Chiar dacă ar călca pe cadavre.

II

După terminarea liceului m-am înscris la Facultatea de drept din Bucureşti. Tatei i-ar fi plăcut să urmez medicina veterinară, pentru că aveam pe moşie o întinsă crescătorie de vite. Ne trăgeam dintr-o familie veche boierească, avînd rădăcini în trecut. Un străbunic fusese în divanul lui Bibescu-Vodă, tata-mare luptase aprig pentru unire şi era intim cu Domnitorul Cuza, dar o ceartă pentru o femeie şi mai ales orgoliul său care nu cunoştea margini (credea că se trage, după mamă, din bazilei) l-a îndepărtat de la demnitățile care i se cuveneau. (Probabil că de la el mi se trage mîndria mea tiranică.)

În cei trei ani care trecură pînă să-mi iau licența, nu mi s-a întîmplat nimic deosebit. Am continuat, fireşte, acelaşi mod de viață, făcînd noi cuceriri şi obținînd succese şcolare. Era însă ceva care nu-mi venea deloc la îndemînă. În mediul universitar nu mă mai simțeam obiectul de admirație al colegilor, erau prea mulți şi mereu alții, încît n-ajungeam niciodată să-i cunosc. Din cauza asta, mă sufocam ca într-o apă pe care nu poți s-o cuprinzi cu brațele... Şi apoi libertatea fără restrîngeri mă scotea din fire. Fusesem croit să înfrunt primejdia, să calc porunca, să înfrîng disciplina. Or, aici aproape totul îmi era îngăduit. Încercam impresia celui scăpat din închisoare, căruia i se pune la dispoziție dintr-o dată deşertul Saharei, ca să se bucure de nemărginită libertate. De aceea simțeam că mă împrăştii, că mă dizolv în marele anonimat, fără vreo posibilitate de regăsire.

Locuiam în strada Amzei, unde aveam o cameră la etajul al IV-lea, într-o clădire veche, cu o puzderie de chiriaşi, de toate profesiile. Cele trei etaje erau închiriate la diverse familii, iar în cel de-al patrulea, compus din vreo zece camere înşirate de o parte şi de alta a unui culoar, locuiam *noi.*

Noi eram mai mulți studenți, care stăteau cîte doi şi chiar trei în cameră, afară de mine, care n-aveam nici un tovarăş. Cele două odăi din fund erau ocupate de domnişoara Dorina şi fratele ei, Virgilică, fost actor de operetă la Grigoriu, care dormea în bucătărie. Domnişoara se îndeletnicea cu croitoria şi lucra toată ziua pentru cliente, iar actorul gătea la bucătărie fredonînd arii din *Pericola* ori *Vînzătorul de păsări.* Ca să cîştige un gologan în plus, dădeau masa la cîțiva dintre colegii mei, servind pe fiecare în camera lui în lipsă de sufragerie.

Odăile mansardei erau închiriate, afară de una singură, aflată lîngă camera mea.

Cel mai simpatic dintre colegi era Păunescu, poreclit Charlot, fiindcă semăna puțin cu actorul de cinema Chaplin. Deşi înscris la Drept de vreo cinci ani, abia izbutise să treacă două examene. În schimb, avea o îndemînare neobişnuită, unică aproape, de a măslui cărțile de joc. Datorită acestei "însuşiri", avea bani de cheltuială, căci găsea zilnic naivi pe care să-i jupoaie.

Ne miram că nu dă de vreun bucluc. Se pare că era prea sigur de el, sau, poate, prudent. În afară de cărți îi plăcea şi băutura. O noapte cîştiga la joc, ca să aibă cu ce să petreacă noaptea următoare...

Mai aveam un bun prieten, pe Iliuță, şi el tot la Drept, scurt şi

îndesat ca un burduf şi enorm de gras. Ori de cîte ori suia scările pînă la al IV-lea, înjura pe proprietar de toţi sfinţii (şi asta se întîmpla aproape zilnic) că nu instalează un ascensor. Cînta din frunză şi de multe ori seara ne strîngeam la el în odaie ori ne urcam sus pe acoperişul casei, ca să-l ascultăm pînă tîrziu, după miezul nopţii. Talentul acesta îl făcuse vestit în toată universitatea. Nu exista student să nu fi auzit de Iliuţă şi nu se putea concepe chef fără ca el să nu ia parte.

În prima cameră, pe stînga, locuia Pîrvu, căruia îi spuneam "doctorul" pentru că urma Medicina, iar alături de el, Gleber, un băiat înalt şi vînjos, ca un uriaş, dar blînd şi cumpătat. La el găseai oricînd zahăr, cafea, ceai şi, în fine, orice ţi-ar fi trecut prin gînd. El ne împrumuta oricînd aveam nevoie de bani de buzunar (şi ne dădea chiar ultimul gologan) şi tot el ne dregea broaştele de la uşi cînd se stricau, ne repara lumina, aparatele de radio şi ţevile de apă.

Pe foştii mei colegi de liceu îi evitam. Nu prea găseam ce să le spun. Adevărul (şi care nu-mi convenea) era că ei se aşteptau să le povestesc lucruri extraordinare despre mine şi aceasta mă punea, cum e de înţeles, în încurcătură.

Într-o zi, ducîndu-mă la Fundaţie să ascult o conferinţă, am dat peste Ninon, şcolăriţa care încercase să se otrăvească din pricina mea. Era schimbată mult, se îngrăşase, sprinteneala şi zburdălnicia de odinioară îi pieriseră ca să facă loc unei rigidităţi de femeie matură, ordonată, care se potrivea cu firea ei ca nuca-n perete.

Am întîlnit-o şi pe Dolly, ţipător de elegantă şi excentrică. Avea acum un cimitir de iubiţi. Găsise pe cineva care-i oferea un trai princiar. E drept, se făcuse tare frumoasă şi, pe deasupra, nu era nici proastă. Într-o seară, am invitat-o la mine acasă unde organizasem o petrecere şi rezultatul a fost că toţi colegii, afară de Charlot, pe care îl lăsa rece orice femeie, se îndrăgostiră de ea. Mă simţeam puţin măgulit fiindcă toţi mă invidiau că pusesem mîna pe o femeie atît de fermecătoare.

Chiar Riţa, servitoarea care ne făcea curăţenie şi ne spăla rufele, mi-a spus în treacăt:

— Aferim, domnule Petrican, aşa fetiţă mai rar!

Cunoştinţele printre fete le făceam, de obicei, la balurile studenţeşti, unde mă duceam cu doctorul, care, ca şi mine, era un bun dansator. Odată, la balul mediciniştilor, am ochit o studentă, o poloneză blondă, cu un căpşor de păpuşă şi un trup subţire ca trestia. I-am făcut o curte îndrăcită şi o dată cu mine încă trei sau patru colegi. Aveam impresia că mă preferă şi am dansat toată seara aproape numai cu ea. Din cauza asta, multe din prietenele mele mi-au arătat o răceală semnificativă. O colegă de la Drept, care venise însoţită de două prietene, m-a mustrat pe faţă:

— Cu noi de ce nu dansezi? Ori ne dispreţuieşti, urîciosule?

Am dansat cu una din ele; cînd a venit rîndul celei de-a doua, s-a ivit poloneza care ne-a stricat planul.

Colega de la Drept, Aurora, nu s-a dat bătută. M-a prins mai tîrziu şi m-a certat din nou:

— De ce o neglijezi pe prietena mea?

Era vorba de o brunetă înaltă, subțire, îmbrăcată într-o rochie de mătase neagră. Ceea ce atrăgea în primul rînd atenția erau ochii ei mari şi luminoşi, atît de luminoşi cum nu mai văzusem alții şi nici n-aveam să mai văd. Păreau neverosimil de strălucitori, ca doi mici luceferi aşezați sub bolta frunții.

În clipa aceea orchestra începu un vals. M-am dus întins la ea şi, înclinîndu-mă ceremonios, am poftit-o la dans.

— A, *L'invitation à la valse,* a şoptit ea roşind brusc ca şi cum ar fi spus ceva neîngăduit. (Se gîndise desigur la compoziția lui Weber pe care o cînta orchestra.)

Nu i-am răspuns nimic, pentru că a trecut pe lîngă noi poloneza, dansînd cu un coleg de care, instinctiv, mă temeam. S-a făcut nevăzută pierzîndu-se în vălmăşagul perechilor, iar eu am rămas cu stăpîna luceferilor pe care am învîrtit-o în zbor înaripat, făcînd de cîteva ori înconjurul sălii.

— Sînt amețită, mi-a spus ea şi s-a desprins fluidă din brațele mele.

După ce am condus-o corect la loc m-am amestecat în mulțime, căutînd poloneza care mă atrăgea ca un magnet. Ea văzînd că sînt liber îşi părăsi brusc partenerul şi alergă în brațele mele.

— Cu cine-dansate? m-a întrebat, iscodită pesemne de o uşoară gelozie.

— O colegă... de la Litere. Nici nu ştiu cum o cheamă, i-am răspuns afectînd nepăsarea.

Într-adevăr, nu mințeam. Ar fi putut oare să-mi treacă prin minte, în clipa aceea, ce rol hotărîtor avea să joace fata aceea în viața mea?

Poloneza n-a mai stăruit cu întrebările (probabil se temea de brunetă) şi ne-am avîntat din nou în vîrtejul dansului. O strîn-geam cu putere la piept şi ea sesizîndu-mă, Se lipea tot mai mult de mine, strivindu-şi sînii mici. Mi-a şoptit, într-o românească fermecător de stîlcită, închizînd ochii, ca-n extaz:

— Chit vrei se ameţeşti la mine în noapte asta!

— Şi eu, Wally! la fel!

Fără altă explicație (nutream se vede aceeaşi dorință), ne-am strecurat la garderobă, iar de acolo, în stradă. După o oră de hoi-năreală pe străzile pustii, am nimerit într-un local de noapte periferic, unde am încins o petrecere, în doi, pînă dimineața...

III

Unele întîmplări mărunte din viața noastră, în loc să ni se şteargă din minte îndată după săvîrşirea lor, printr-un inexplicabil joc al funcției perceptive, ne rămîn fixate în memorie, uneori cu o lumină şi o limpezime atît de neaşteptate în ceea ce priveşte detaliile, încît depăşesc adesea evenimentele capitale care ne angajează soarta.

De pildă, din primii trei ani ai copilăriei nu-mi aduc aminte decît de cîteva lucruri de-a dreptul groteşti: o scăriță cu trei trepte pe care

urcam anevoie, cum priveam odată ploaia ghemuit la fereastră şi altădată cum trăgeam cu o sfoară, prin fața casei, o cutie în care erau cîteva bețe. Cineva, un vecin, m-a întrebat ce am în *căruță.*

— *Molți,* i-am spus.

— Morți! Şi unde-i duci, băiețaş?

— *La țimitil...*

Cred că împlinisem pe atunci patru ani şi eram la Craiova, prin 1913, în timpul epidemiei de holeră (după campania din Bulgaria).

De ce tocmai aceste mărunte întîmplări mi-au rămas tipărite în memorie şi ieşeau mereu la iveală din mormanul celorlalte?

Mă urcasem poate şi mai-nainte pe scară, privisem şi altădată răpăitul ploii şi cărasem de nenumărate ori morții la cimitir (pentru că asta vedeam toată ziua, locuința noastră se afla la doi paşi de "Eternitatea"). Mi se întîmplaseră desigur evenimente mai vrednice de ținut minte, aşa cum i se întîmplă oricărui copil. Poate fusesem bolnav, poate mă fripsesem cu focul, poate mă muşcase vreun cîine, lucruri de bunăseamă mai importante, dar de care, ciudat, nu-mi aduc aminte deloc.

Tot aşa îmi amintesc perfect ce mi s-a întîmplat în ziua aceea de februarie. Mă întorceam de la universitate. În dreptul Ateneului mă opri o bătrînă mică şi uscată, care-mi ceru de pomană. Îmi plăcea să dau de milă, căci asta îmi măgulea amorul propriu. Am scos doi lei şi i-am întins cerşetoarei. Țin minte şi banii mărunți pe care-i aveam în portofel: 18 lei, dintre care opt monede de cîte doi lei şi două de cîte un leu. Primul gînd a fost să dau bătrînei un leu, pe care îl şi găsisem, dar numaidecît m-am răz-gîndit, hotărînd să dublez pomana. Am căutat celălalt leu care se ascunsese printre celelalte monede şi lucrul acesta m-a enervat puțin.

Apoi am luat-o pe strada Ateneului şi de-acolo, pe Corăbiei, în jos. Acum cînd scriu, revăd tot drumul parcurs ca şi cum aş fi spectatorul propriului meu film. Mi se înşiruiesc casele de pe atunci (una, colț cu Franklin, era în construcție) şi mai mult decît atît, îmi amintesc chiar figurile trecătorilor pe care i-am întîlnit. (O fată cu un geamantan pe care abia-l tîra — o clipă m-am gîn-dit s-o ajut, dar am renunțat descoperind că era urîtă; — o femeie elegantă care a oprit o maşină — i-am adresat în sinea mea: ia-mă cu tine, frumoaso! — un țăran însoțit de un tînăr ferches, care mergea puțin înainte — e tată-său, îmi spuneam, şi se ruşinează de el.)

Şi aşa, pînă cînd am ajuns acasă, în strada Amzei. Dispoziția mea de receptivitate se dovedea uluitoare în acea zi: Rița, servitoarea noastră, tocmai ieşea din pivnița ei, unde locuia, ducînd în brațe un coş plin cu rufe.

— Ştii, domnule Tudor, că s-a-nchiriat camera de lingă dumneata?

— Cine a luat-o?

— O fată, boboc!

— Singură?

— Ba nu, e cu maică-sa. Apoi, depărtîndu-se, Rița a glumit, amenințîndu-mă cu degetul: cred şi eu că ai fi vrut să fie singură, hoțomane!

Auzi colo: *hoțomane!* Expresia servitoarei îmi displăcu din cauza aerului ei de familiaritate. Am vrut să-i fac mustrări, dar m-am răzgîndit. Ce să-mi pun mintea cu o toantă?

M-am urcat la mansardă şi pînă acolo, prins de alte gînduri, am avut destul timp să uit noutatea pe care mi-o dăduse Rița. În fundul culoarului, din bucătăria Dorinei, se auzeau strigăte disperate:

— Şcoala, şcoa-la, vaco! Că te dau cu capul de toți pereții! Piftie te fac!

Virgilică, actorul, făcea obişnuita lecție cu Gheorghița, fata servitoarei.

Uşa camerei proaspăt închiriate era deschisă larg, la perete. O femeie freca scîndurile de zor, iar în prag o fată înaltă şi zveltă, care stătea cu spatele, supraveghea lucrul.

Cînd am trecut pe acolo nici n-a întors capul.

Trebuie să fie noua noastră chiriaşă, mi-am spus cu indiferență. Intrînd în camera mea, am zvârlit servieta pe masă, apoi am ieşit în coridor fără nici o treabă. Întîi am vrut să văd dacă se-ntoarsese *doctorul* de la facultate, dar am revenit înainte de a bate la uşa lui. Era cît p-aci să intru la Charlot. Şi de astă dată am renunțat... (Se întindea prea mult de vorbă şi n-aveam chef de discuții.) Făcînd calea întoarsă, iată-mă ajuns din nou în dreptul camerei vecine.

De rîndul acesta fata mă cuprinse cu priviri cercetătoare ca şi cînd mi-ar fi făcut prețul. Am simțit licărul luceferilor ei şi mi-am spus: iată cei mai frumoşi ochi din lume. Nu mă mințeam, aşa am simțit în clipa aceea. Am salutat-o. A răspuns înclinînd uşor capul şi mi s-a părut că a tresărit puțin.

Gestul ei mă puse în încurcătură. E drept, încă nu mă lămurisem ce aveam de gînd: să mă prezint, să-i fac cunoştință sau numai s-o văd cum arată la față? Pînă să iau o hotărâre, s-au scurs cîteva clipe penibile de ezitare.

Dîndu-mi seama că încep să devin ridicol, am intrat în odaia mea. M-am trîntit pe pat şi nu ştiu de ce mă simțeam dintr-o dată tare abătut. Îmi părea rău că apărusem fetei aceleia aşa de stîngaci chiar de la prima vedere? Nu ştiu. Poate că da.

...Dar ea de ce o fi tresărit aşa, dînd cu ochii de mine? Chiar încercase să-şi ascundă gestul trădător. Ce fel? o impresionasem atît de puternic, sau...? Ce-o fi gîndind despre mine? La dracu, aş fi putut să-i fac cunoştință. Hm! nu era urîtă! Avea nişte ochi de te băga în răcori... Şi păr cu reflexe ca smoala... Unde mai văzusem asemenea ochi? Chiar trupul... M-da, era mlădie, bine construită. Sînt sigur că am mai zărit cîndva perechea asta de ochi. Cred că din cauza acestor ochi îmi pierdusem cumpătul în fața ei, eu care — orice s-ar spune — aveam destulă experiență în materie de femei.

În definitiv, de ce-mi făceam sînge rău din cauza unei fetițe care nu mă interesa nici cît negrul sub unghie?

Am rămas multă vreme lungit, într-o toropeală plăcută, fără să mă gîndesc la ceva. Într-un tîrziu, am auzit paşi apropiindu-se. Îi cunoşteam: erau ai lui Charlot.

— Mergi la masă?

— Nu mi-i foame! Vin mai tîrziu!

Charlot a plecat. După el a trecut Gleber să mă cheme la dejun, iar după Gleber — doctorul.

IV

Două săptămîni s-au desprins din calendar plecînd în trecut. Aproape că uitasem de vecina mea, ca şi cum n-ar fi trăit alături de mine, la doi paşi. Fără să vreau mi-au ajuns la urechi cîteva amănunte despre ea. care au făcut cu iuțeală înconjurul mansardei noastre.

Pe fata brunetă o chema Mihaela, iar tovarăşa ei de cameră era sora, nicidecum maică-sa, cum spusese netoata de Rița, la început. Părea să aibă 40-45 de ani (în realitate mergea pe 30) şi, fiind oficiantă la Poşta Centrală, pleca toată ziua de acasă. Cealaltă, Mihaela, era studentă, însă nimeni nu ştia la care facultate.

Amîndouă surorile duceau o viață modestă, retrasă, nu căutau să intre în vorbă cu nimeni, nici să lege amiciții. Seara cinau în cameră, încălzind mîncarea la maşina de spirt, pe care o puneau pe culoar. Odată, domnişoara Dorina, trecînd pe acolo, făcu o gălăgie nemaipomenită:

— Cine a împuțit culoarul cu spirt! Brrr! Nu poți să-ți tragi sufletul de miros. Asta-i nesimțire curată!

De atunci surorile Deleanu (acesta era numele lor de familie) au mai întrebuințară maşina de spirt. Izolarea lor voită trezi, cum era de aşteptat, o reacțiune vie printre locatari.

— Se țin mîndre parcă ar fi contese, perora Charlot, care era un misogin convins.

Porecla prinse, şi de aici înainte nimeni nu le spunea decît "contesele". De pildă, doctorul anunța, malițios:

— Contesele cinează în sufrageria cea mare.

Cînd pica găzarul, Charlot chema pe Rița:

— Anunță-l pe găzar — doamnelor "contese".

Alteori tot Charlot venea să ne informeze:

— Fraților, contesele au încurcat rău administrația. Cine le-a pus să concedieze pe administratorul general al domeniilor? Văd pe uşă 28 de liniuțe trase cu tibişirul, ceea ce înseamnează că au consumat, pe datorie, trei deca de gaz.

Iliuță adăugă îndată, cu ironie:

— Mi se pare că nu prea stau bine cu acțiunile petrolifere.

Şi aşa răutățile curgeau cu nemiluita.

Raporturile mele cu surorile Deleanu erau reci şi corecte. O salutam pe domnişoara Mihaela de cîte ori o întîlneam şi atîta tot.

Într-o dimineață, pe cînd plecam la facultate, am întîlnit-o ca de obicei şi am salutat-o. Ea surise ca unui vechi prieten şi mă întrebă familiar:

—- Ce mai faci, domnule Petrican?

I-am răspuns ceva de circumstanță (nu-mi aduc aminte ce) şi am

trecut mai departe. De altfel, nici ea nu voise să întrebe mai mult.

Nu-mi amintesc ce zi era, nici data (mi se pare era prin martie). Însă această întrebare însoțită de zîmbet a marcat începutul tragediei mele. Dacă nu mi-ar fi adresat cuvintele acelea în care am descifrat cît de cît o provocare, poate că viața mea ar fi curs altfel — apucînd alt drum, şi n-aş fi ajuns să-mi închei atît de repede socotelile pămînteşti.

Nu o remarcasem, nu descoperisem la ea nimic care să mă atragă, afară de ochi. Altfel; m-ar fi tulburat chiar din prima zi. Or, trecuseră cîteva săptămîni în şir fără ca persoana ei să mă preocupe cît de puțin, şi ar fi trecut luni şi ani dacă...

...Cine a pus-o să-mi surîdă? Ce demon, ce fatalitate? Cine a îndemnat-o să-mi adreseze acea stupidă şi banală întrebare?

Din clipa aceea s-a născut în mintea mea gîndul că... nu-i sînt indiferent, că aş putea să-mi încerc norocul, că ar fi o amantă agreabilă. Ba mergeam pînă acolo, încît socoteam că mi-ar trebui o femeie în imediata mea apropiere, de care să dispun oricînd.

Mărturisesc, cînd mi-a venit acest gînd, nu numai că-mi era total indiferentă, dar nici nu mă simțeam prea măgulit că mă remarcase, cum se simt bărbații în asemenea împrejurări.

Aşadar, inițial gîndul de a o. cuceri pe Mihaela n-avea nici o corespondență cu simțirea mea, ci pornea de-a dreptul dintr-un calcul cerebral.

Zilele următoare, hotărîrea mea era coaptă, şi prinse aripi. Cine mai putea s-o împiedice de a zbura la fapte? Mi-am ascuțit deci armele cu care trebuia să încep lupta, am făcut toate pregătirile încet, pe îndelete. Tocmai îmi comandasem un costum de haine şi m-am grăbit să-l scot. Mi-am cumpărat cămăşi, cravate, o pălărie "Borsalino", în fine, de toate. Evident, n-ajunge să fii doar bine îmbrăcat, dar ajută cînd eşti, e o armă cu care pleci la luptă.

De aci înainte ori de cîte ori întîlneam pe Mihaela o salutam, zîmbindu-i cu înțeles. Ea răspundea rece şi trecea mai departe. Instinctul ei sigur pricepea provocarea surîsului şi căuta s-o apere opunîndu-mi un scut de răceală şi indiferență, care-mi paraliza orice tentativă de apropiere.

Odată, am cumpărat într-adins două bilete de teatru. Mă gîndeam să-i ofer unul (sub pretext că erau studențeşti) ca să am prilejul unei convorbiri mai lungi cu dînsa. Am pierdut aproape toată dimineața pîndind-o să iasă din cameră.

În fine, a ieşit. După un minut eram pe urmele ei. Am ajuns-o din urmă tocmai jos, pe cînd traversa strada.

— Domnişoară Deleanu, dă-mi voie să-ți ofer un bilet studențesc pentru astă-seară la teatru.

S-a uitat la mirie cu ochi mari, mirați.

— Regret, dar nu pot primi.

— De ce? Doar n-ai nici o obligație.

— Nu ies niciodată singură noaptea.

— Dacă-i vorba de asta. s-a rezolvat: te conduc eu.

— Nu-i mai bine să oferi biletul unui coleg? m-a întrebat insinuant, privindu-mă țintă, în ochi.

— Nu, pentru că prefer farmecul persoanei d-tale, i-am replicat cu îndrăzneala mea obişnuită.

— Eu cînd mă duc la teatru o fac numai pentru piesă.

Nu-mi displăcu riposta, Dar nu eram omul care să dezarmeze de la cea dinții săgeată fontă. Am reluat:

— Înțeleg, ți-e frică de gura lumii. La teatru s-ar putea să întîlnim pe cineva cunoscut.

M-a privit aşa de nedumerită, de parcă-i vorbeam o limbă pe care n-o cunoştea.

— În acest caz ne întîlnim altundeva. De pildă la Şosea!

S-a înseninat dintr-o dată. I-am surprins chiar un zîmbet sfios în colțul gurii. Mi-a spus pe un ton voios, degajat:

— M-da, la Şosea e mai convenabil. Mi-ar plăcea însă un loc retras.

— O, cunosc atîtea... Sînt tufişuri cu bănci într-adins ascunse. Sau mai bine într-o cîrciumioară, vorba cîntecului...

— Drept să-ți spun aş prefera decorul de iarnă. Grozav îmi place gerul. Dar, ştii, un ger să crape pietrele.

— Hm, ai gusturi bizare. Ce zici, domnişoară Deleanu, pe cînd te aştept?

— La 6 ianuarie...

— De-ce tocmai atunci?

— Fiindcă e Bobotează, cînd se lasă gerurile mele preferate.

Adică peste vreo zece luni. Deşi răspunsul mă înghețase el însuşi, nu m-am dat bătut. În orice împrejurare țineam să am ultimul cuvînt.

— Boboteaza îmi displace. Alege mai bine un sfînt.

— Ei bine, Sfîntul Aşteaptă!

I-am întors spatele şi am plecat opărit, punînd semnul exclamării pe ultimul ei cuvînt. Asta nu mi se întîmplase: o fetiță să-şi bată joc de mine şi încă în halul acesta! Conversația noastră îi dăduse prilejul de a-şi goli tolba de săgeți în pieptul meu.

Eram silit să recunosc că avea o inteligență destul de vie şi ascuțită. Mă apucă o ciudă înverşunată împotriva ei, împotriva mea şi pînă la urmă împotriva tuturor.

— Trebuie s-o îngenunchez cu orice preț pe trufaşa asta! Orice s-ar întâmpla!

Amorul meu propriu rănit îmi cerea o satisfacție cît mai neîntîrziată. Într-o împrejurare ca asta, firea mă împingea să pun totul pe o singură carte, să-mi joc chiar viața pentru o izbîndă care nu avea poate nici un preț, chiar în proprii mei ochi. Dar orgoliul meu de învingător nu ținea de rațiune. Mai mult: îmi dădeam lucid seama că iubirile de pînă acum nu fuseseră atît ale mele, cît ale Zor. Pentru că, în definitiv, ce greutăți am avut de învins, ce obstacole de înlăturat? Nici una. Nici unul... În ce consta meritul meu personal? Un chip frumos? (Simplă întîmplare!) Educație, maniere alese? (Părinții, şcoala, mediul.) Spirit? (Hm! să zicem un pic.) Adevărul era că nu cucerisem nici o fată. Ele mă cuceriseră pe mine. Nu intram niciodată în vorbă înainte de a observa din parte-le un zîmbet, o privire, un gest (oferte, chiar angajamente). Totul se petrecea fără luptă, încît victoria mea avea o tristețe cu care mă împăcăm. Unde erau cetățile dispuse

să se apere chiar după ce încetau de a mai rezista?

Numai inițiativa părăsirii o avusesem eu. Dar asta era atît de puțin. Îmi plăcuse să mă consider un cuceritor ale cărui cetăți au capitulat de bunăvoie ori au făcut totul să se predea? Hai-da-de! În asemenea condițiuni preferam înfrîngerea. Şi pentru un bărbat o înfrîngere ca asta nu-i decît un succes mai puțin.

Iată de ce Mihaela începuse prin dîrzenia ei să mă intereseze. Pe ea o voi cuceri prin luptă şi nu voi depune armele înainte de a capitula. Ca să ajung la inima ei, n-o să umblu pe căi ocolite, lăturalnice, ci pe drumul mare, zburînd pe cai înaripați. Nu mă vrea? O vreau eu şi va fi a mea cu voia ori fără voia ei. Aşa scrîş-neam cu pumnii strînşi, răscolit de ea, gîndindu-mă la vestita replică a voievodului moldovean.

Îmi trebuia răbdare şi perseverență. Nu se poate să nu învingă cineva cu aceste arme. Perseverența picăturii de apă roade stânca şi o prăbuşeşte de pe culme. Or, oare femeie are dîrzenia granitului ori a marmurei, afară de... Venus din Millo?

Frămîntat de aceste gînduri, purtam în minte imaginea ei, mereu trează. La facultate, pe stradă, la restaurant, la cinema, ea era în centrul preocupărilor mele. Îi simțeam prezența, întrețineam imaginar conversații aprinse, nesfîrşite. În ea predomina ca trăsătură fundamentală — contrazicerea. Şi totuşi o biruiam în închipuire, frîngîndu-i voința, o sărutam. În această lume devenise o jucărie docilă în mîinile mele.

Într-o zi, pândind cînd pleca de acasă, m-am luat după ea, ca şi rîndul trecut. Înainte de a o ajunge, s-a întors brusc din drum şi m-a apostrofat:

— Te rog nu mă urmări. E urît ceea ce faci. Nu sînt ceea ce crezi.

— Dar de unde ştii ceea ce cred?

— Purtarea dumitale mi-o spune.

Mi-a întors spatele şi a intrat la întâmplare într-un magazin. Am rămas buimăcit în stradă. Cîțiva trecători, martori involuntari, au surîs văzînd scena.

Totuşi respingerea ei brutală nu mi-a făcut deloc sînge rău. *Aş* zice că m-a bucurat într-un fel.

— Cu cît lupta e mai grea, gândeam, cu atîta izbînda va fi mai mare.

Şi îndârjirea mea spori, alimentată de forța obstacolelor întâlnite în cale.

Fusesem, prin urmare, umilit în două rânduri de fata aceasta semeață şi mândră, care nu cunoştea supunerea. Era plămădită din aluatul învingătorilor, îi plăcea să poruncească, să fie ascultată fără cârtire, să nu-i iasă nimeni din voie.

Cine era? De unde venea? Ce voia? Încotro o mînau paşii? Pe care drum?

Numai semne de întrebare. Nu ştiam nimic din viața ei şi iată, mă apucasem s-o ancorez de existența mea. Semeția ei era o abilitate în vederea unui scop? Sau o simplă asprime a unei fete inocente, care se apăra cu prea multă vigoare de o primejdie prea mică. În orice caz

această intransigență excesivă mă punea atîta pe gînduri, dar îmi trezise ambiții nemăsurate.

Am prins de veste că era prietenă cu fata proprietarului. (Familia acestuia locuia într-un mic palat alături de hardughia noastră cu mansarda despre care se vorbea că va fi dărîmată pentru a i se asigura perspectiva.) Uneori cobora în curtea strimtă şi, intrînd la Cecilia (aşa o chema pe fiica proprietarului Chintescu), stătea acolo ore întregi. Altădată ieşeau amîndouă în oraş cu automobilul şi nu se întorceau decît seara tîrziu.

Nu mă dumiream: cum s-a înfiripat aşa deodată strînsa prietenie dintre ele? Dar asta e altă socoteală.

În sfîrşit, întîmplarea făcu s-o întîlnesc într-o după-amiază pe cînd urcam scările locuinței. Ea tocmai cobora. Scara era îngustă, trebuia să mă rezem de balustradă ca să-i fac loc să treacă. Cînd am ajuns unul în dreptul celuilalt, am prins-o în brațe şi i-am astupat gura cu o sărutare sălbatică, plină de ură. (Bineînțeles n-am simțit nici o plăcere.)

Uluită de gestul meu brutal, de spaimă, de ruşine, Mihaela îngălbeni şi cînd i-am dat drumul, căzu pe trepte, inertă ca o cîrpă.

Se scurseră cîteva clipe penibile pînă să iau o hotărîre. S-o las acolo leşinată şi s-o zbughesc ca să scap de urmări, s-au s-o ajut înfruntînd orice risc? Fără să mă fi decis pentru una din aceste ipoteze m-am pomenit înşfăcînd-o în brațe şi urcînd scările cu ea.

Sus pe coridor, am strigat din răsputeri:

— Domnişoară Dorino! Domnişoară Dorino!

Croitoreasa a ieşit speriată din odaia ei, întrebînd:

— Ce este? Ce s-a întâmplat?

— Domnişoarei Deleanu i-a venit rău. Am găsit-o pe scară în nesimțire.

— Vai, biata fată, s-o lovit rău?

— Nu ştiu. E leşinată. Adu, te rog, puțin eter dacă ai.

— Eu n-am, dar poate să aibă Gleber.

Într-adevăr, Gleber avea şi eter. Pînă să-l aducă, am pătruns în camera ei şi am aşezat-o pe Mihaela în pat cu toate precauțiunile. Tocmai atunci a venit şi Dorina cu eterul. (Avea suflet bun bătrîna croitoreasă.)

— Biata fată, ce-o fi pățit sărăcuța! Fir-ar a dracului de scară, aia e pacoste, nu scară. Toți o să ne spargem capetele cu dărăpănătura asta, sparge-şi-ar capul proprietarul!

Am lăsat-o să bombăne în continuare şi m-am strecurat afară. M-am dus glonț la Rița.

— Aleargă sus! Domnişoarei Deleanu i-a venit rău. Stai lîngă ea pînă ce şi-o veni în fire! Să nu te mişti de acolo, înțelegi?

Rița s-a dus într-un suflet, dar n-au trecut nici zece minute şi a venit înapoi.

— N-are nimic! Mai mult s-a speriat, decît...

Toată ziua am fost neliniştit. Are să dea Mihaela pe față cele petrecute sau nu?

Există unele fapte pe care dacă le dai în vileag suferă de pe urma

lor mai degrabă victima decît agresorul. Se vede că Mihaela îşi dăduse la timp seama de asta, ca să facă prostia de a mă denunța că o sărutasem pe scări, fără voia ei.

Şi totuşi mai era ceva în dezavantajul ei. Tăcînd, devenea, vrînd, nevrînd, complicea mea. Amîndoi aveam cunoştință de o faptă neîngăduită şi tăceam, ascunzînd-o. Această complicitate ne apropia mai mult decît ar fi făcut-o lucrurile pe față. Dețineam un secret şi împreună trebuia să-l păzim cu grijă.

În definitiv, ce e dragostea decît o taină pe care o ascund îndrăgostiții şi o poartă în umbră, de frica luminii? îndată ce taina se dă pe față, dragostea vestejeşte, îşi pierde frăgezimea, vraja, devine ceva obişnuit, de toate zilele.

Vestea leşinului Mihaelei se răspîndi ca fulgerul în toată mansarda, dezlănțuind o avalanşă de ironii:

— Contesa leşinată! tragedie în opt acte, striga patetic Charlot.

— Era bine cu ea în brațe? mă întreba insinuant doctorul.

— Să punem o inscripție pe scară: aici a căzut contesa din cauza... unui pas greşit! sugera Iliuță.

...Ce-i drept pe mansardiştii noştri cam greu să-i întreacă cineva în răutăți.

Seara, cînd am umblat la cutia cu scrisori (fiecare locatar avea cîte una), am găsit un bilețel cu cîteva cuvinte. *Fapta dumitale e incalificabilă.*

Nici o semnătură! Nimic! Dar ce nevoie?

— Aha, a apucat pe drumul cel bun: îmi scrie. Foarte bine! Se cade să-i răspundem.

Nu scrisesem încă nici o scrisoare de dragoste. Nu pentru că nu m-aş fi priceput, dar nu se ivise nevoia. Iubitele mele din trecut nu-mi ceruseră aşa ceva. Îmi cădeau în brațe şi fără poezia scrisorilor.

Mihaela însă nu era plămădită din acelaşi aluat.

I-am răspuns aşternînd opt pagini, cu litere de jar, motivînd gestul meu ca o fatalitate de care în orice caz nu poți fi răspunzător.

"La urma urmei cine e vinovat că mi-ai ieşit în cale şi mi-ai tulburat sufletul de nu mă mai regăsesc? O putere neînțeleasă, pe care nu o vedem, dar o simțim cum pluteşte deasupra capetelor, ne reglementează viața dincolo de voința noastră conştientă. Această forță a firii porunceşte ca tu să fii a mea şi eu al tău, pentru a nu se tulbura cerul iubirii. Antenele mele mai lungi au înregistrat porunca înaintea ta. Cînd şi tu vei primi-o, nimeni şi nimic nu ne va mai despărți..."

Fraze definitive, încît ai zice că universul nu există decît în funcție de mine. Adevărul e că i-am scris Mihaelei nu ceea ce simțeam, ci exact ceea ce nu simțeam. Dar o voce interioară îmi sugera că am pus bine problema şi această constatare mă copleşea de bucurie.

Am aruncat scrisoarea în cutie, cu plicul nelipit. Era şi asta o tactică. Prevedeam, chiar aveam certitudinea, că Mihaela mi-o va înapoia. Dacă i-o trimiteam însă deschisă, nu se putea să n-o citească. Or, ăsta era lucrul de căpetenie.

Am pîndit aproape două ceasuri pînă ce în sfîrşit am auzit-o deschizând uşa şi depărtîndu-se pe coridor.

— Să nu plece cumva în oraş, m-a fulgerat teama.

Însă după două minute am auzit-o făcînd calea întoarsă. Aha — de minune! Mihaela se afla acum în camera ei şi fără îndoială citea scrisoarea.

M-am furişat repede afară ca să cercetez cutia de scrisori. Plicul nu mai era acolo. Da, ridicase răvaşul. Am revenit în cameră şi am aşteptat. O jumătate de ceas? Un ceas? Două? Chi lo sa? Oricum, aveam impresia că timpul îşi suspendase zborul ca în poezia lui Lamartine.

— Ce o fi făcînd dincolo? Îmi răspunde, iubita? S-o fi apucat să-mi scrie? Vă implor, muzelor, inspirația-o cît mai bine!

Eram numai urechi. Din toată făptura mea încordată, funcționa parcă numai auzul. Trudeam să prind orice zgomot, cît de mic, de alături, din camera ei. Dar nu era chip, Rița făcea curat în odaia lui Charlot şi auzeam cum scutura cearşafurile.

În sfîrşit, uşa de alături se deschise, paşii ei se depărtară pe coridor, în mers mărunt, uşor, sigur. Am aşteptat încă un sfert, încă o jumătate de oră. Se va întoarce? Nu, nu s-a mai întors. Probabil plecase în oraş sau coborîse la Cici.

Fuga la cutia de scrisori. Ceva înăuntru! O scrisoare! Mi-a răspuns! Mihaela mi-a răspuns! Draga de ea!

Dar... trăsnet! Era chiar scrisoarea mea. Mi-o trimisese îndărăt. M-a durut această respingere, de ce-aş minți? Am simțit un junghi ascuțit în coşul pieptului, care s-a transformat pe urmă într-o ciudă amestecată cu necaz. Şi doar prevăzusem eventualitatea... Era tot aşa, cu plicul nelipit. Poate adăugase undeva pe marginea hîrtiei vreo frază? Nimic. În tot cazul o citise. De asta sînt sigur, aşa cum trăiesc. Parcă descifram amprentele degetelor ei, desluşindu-se pe albul hîrtiei, ca filigrana.

Am plecat în oraş cu sufletul pustiu. Aşa cum te simți după o înfrîngere sau o speranță năruită. Am luat-o în neştire, pe Calea Victoriei în jos, privind absent la vitrine, apoi, fără nici o deliberare, am intrat într-un debit să cumpăr țigări. N-am cumpărat nici o țigară, în schimb am cerut un plic şi hîrtie. După aceea am luat-o spre Cişmigiu şi acolo, pe o bancă, i-am aşternut Mihaelei o nouă scrisoare:

"Tu eşti, Mihaela, aceea pe care o caut fără s-o găsesc? Aceea pe care o aştepți şi nu vine? Aceea căreia îi scriu şi nu-mi răspunde? Mi se pare că te văd în toate femeile şi nu te aflu în nici una. Te simt cînd prezentă, cînd plecată — totuşi mereu actuală. Dacă uneori te prind de mînă, făptura ta se topeşte ca un fulg de zăpadă..."

Îi spuneam pe nume, o tutuiam pretutindeni şi căutam în-tr-adins frazele acestea, care-mi produceau o voluptate smintită. Scriindu-i, suprimam depărtarea reală dintre noi. Puteam să-i spun, fără ocol, tot ce-mi trecea prin minte, orice intimități şi gînduri — şi astfel o

simțeam atît de aproape încît părea că-i aud bătăile inimii.

Într-un sfert de oră am acoperit cu slovă măruntă toate paginile pe care le aveam la îndemână, fără să răsuflu măcar. Ideile, frazele, *les bons mots,* parcă mi le dicta o prezență nevăzută şi necunoscută, iar eu numai stenografiam, într-atît ieşeau de limpezi şi legate de acea logică interioară care e pecetea unei lucrări bine gîndite.

Această constatare m-a neliniştit puțin. Numai un sentiment puternic ațîță funcțiunile cerebrale şi le pune într-o stare de supraexcitație ca să producă mai mult decît pot da ele în chip normal.

Or, cu mine se petrecea acelaşi lucru. Eram într-adevăr îndrăgostit?

Nu, hotărît — nu! Totul se reducea la un plan de seducție conceput la rece, a cărui înfăptuire o susțineam din răsputeri. Voiam să-mi verific, pentru întîia oară, armele încă nefolosite din arsenalul meu. Am mai spus-o: pînă acum nu dădusem nici o luptă serioasă în cîmpul iubirii. Voiam, mai ales, să îngenunchez pe această fată mîndră, îndărătnică, disprețuitoare (cum n-am întîlnit alta), care-mi opunea munții de împotrivire. Voiam totodată să dau o satisfacție amorului propriu rănit. În sfîrşit, tot ceea ce *voiam* era, după cum se vede, în afara dragostei.

Raționamentul mă împăca. Simțeam binefacerea certitudinii şi mă bucuram de ea.

A doua zi, i-am trimis scrisoarea; apoi am aşteptat să văd ce are să se întâmple. Mi-a înapoiat-o şi pe aceasta.

Seara, i-am scris alta tot aşa de fierbinte şi de prefăcută. Am adăugat în final:

"Ştiu că rni-o vei înapoia. Nu-i nimic. Asta e soarta scrisorilor mele. Îmi ajunge s-o citeşti. Şi ai să citeşti zilnic de acum înainte, luni, ani, secole (am tăiat cuvîntul "secole"), *ceea ce se petrece în sufletul meu, dacă nu vii să-mi iei mîinile şi să descoperi în ochii mei marea dragoste pe care mi-ai sădit-o şi pe care nu poți s-o sfărîmi orice ai face, pentru că e opera ta, nu a mea."*

Uite o idee bună de pus în practică. Să-i scriu în fiecare zi! Mereu sîcîitor, obsedant... Cu o regularitate de ceasornic! Ca un ritm de rotație cosmic!

Numai că ea nu trebuie să se aştepte la aşa ceva. În afară că i-aş răpi farmecul neprevăzutului, aş înarma-o eu însumi ca să se apere. Mai bine s-o las să creadă că fiece scrisoare va fi cea din urmă şi totuşi, ziua următoare, să se pomenească mereu cu alta nouă. Şi asta timp de o lună, chiar două, oricît!

Am şters deci ultima frază într-aşa chip să n-o poată reface şi am expediat plicul. Parcă era un făcut. Scrisoarea mi-a venit înapoi. Era a patra. Pe a cincea tot aşa. Planul meu începea să se clatine mult prea devreme, descurajarea scotea colții.

Să dau îndărăt? Nici gînd! Voi persevera pînă în pînzele albe şi tot voi izbuti. În materie de dragoste perseverența e o armă care nu dă greş. Şi afară de asta ştiu să aştept.

A şasea scrisoare avu aceeaşi soartă. Nu-i nimic! La fel a şaptea şi a opta. Mergeam înainte, tot înainte! A noua şi a zecea! Ei, drace, n-aş fi bănuit asemenea rezistenţă! Iubea pe altcineva? Avea vreo legătură pe care n-o cunoşteam încă? A început să mă frămînte îndoiala, neliniştea. Dar hotărîrea de a persevera m-a împiedicat să capitulez. Ce are a face? N-avea decît să iubească pe oricare Făt-Frumos din lume. N-avea decît să fie logodită cu toţi prinţii moştenitori. Mie trebuia să-mi răspundă. Sau măcar să-mi reţină o scrisoare, doar una. Pînă unde va merge îndărătnicia ei? M-a cuprins o ciudă care îmi răscolea fiinţa pînă la nebunie. Nu mă mai gîndeam la planul meu, la Mihaela, la dragoste, la nimic; singurul meu scop era ca această fată să reţină o scrisoare de-a mea. Atît şi nimic mai mult. Restul nu mai prezenta interes. Ah, cum aş fi răsuflat din străfundul plămînilor. M-aş fi simţit cel mai fericit om de pe lume! Dar Mihaela, monstrul cu chip de om, nu voia, nu putea să înţeleagă. Ea nu ştia decît una şi bună: să-mi înapoieze la infinit răvaşele. Să le citească, bineînţeles, şi să le înapoieze. Pînă cînd, mă rog? Pînă cînd?

Ajunsesem la a 15-a scrisoare respinsă şi totodată la capătul răbdării. Nu m-am dat învins, nu — în ruptul capului! Înainte! Mereu înainte! Perseverenţă pînă în pînzele albe! Încă zece scrisori avură aceeaşi soartă. Drace cocoşat; vom scrie pe a 26-a! Acelaşi destin: Ce importanţă are? Vom expedia pe cea următoare... Şi chiar pe a 50-a, a suta scrisoare! Şi aşa mai departe: la infinit!

N-a mai fost nevoie! Minunea s-a întîmplat: a 3l-a scrisoare nu se mai întoarse. Fusese în sfîrşit reţinută de monstrul cu luceferi.

M-am temut ca nu cumva vreo împiedicare fortuită sau un accident să fi zădărnicit restituirea. Toată ziua am dat tîrcoale cutiei de scrisori ca să văd dacă Mihaela n-a respins-o. Nu se întîm-plase nimic. Frica însă nu ceda.

Din cauza acestei nelinişti nici n-am gustat bucuria victoriei care căpătă certitudine abia a doua zi, cînd şi scrisoarea următoare fu reţinută.

Nu cred să se fi bucurat nici Columb cînd, după îngrozitoarea călătorie în necunoscut, a zărit pămîntul visului său, aşa cum m-am bucurat eu de întîia mea biruinţă. Se vede că erau mai lesne de supus furtunile oceanului, decît o fată ca Mihaela.

Bucuria îmi pricinui o energie copleşitoare, care se cerea cheltuită, pentru că altfel aş fi explodat în milioane de bucăţi. Ca s-o risipesc n-am găsit ceva mai bun de făcut decît aşternînd un caiet întreg, cu slovă măruntă şi deasă. Ce i-oi fi scris acolo, în fierbinţeala mea smintită? Nu-mi aduc aminte nici o iotă. Ştiu însă că am umplut aproape douăzeci de pagini într-o oră. Numai o singură oră... N-am avut răbdare să revăd ceea ce scrisesem, pentru că nu mă înduram s-o las pe Mihaela să aştepte, nici cele cinci minute cît îmi cerea recitirea. Am aruncat caietul în cutie şi m-am aşternut pe aşteptare, ca de obicei. Dar ea abia după două ore cercetă corespondenţa. N-am iertat-o multă vreme din cauza acestei întîrzieri de care, la drept vorbind, nici nu era vinovată.

Nu mi-a restituit nici caietul. Atunci mi-a scăpărat prin minte să-i

trimit îndărăt toate scrisorile pe care ea mi le refuzase atîta timp. Le-a reținut şi pe acestea. Hotărît, eram pe drumul cel bun.

— Ce tot faci de nu te mai vezi? m-a apostrofat într-o zi Charlot.

— Mă prepar pentru primul doctorat.

S-a uitat surprins la mine ca la o dihanie, apoi mi-a aruncat o privire de milă. L-am întrebat:

— De ce, Charlot? Crezi că e mai bine să citesc în ajunul examenului, pe apucate?

M-a privit încă o dată, apoi, cu un gest larg de actor, a rostit ca o sentință:

— Te-am pierdut!

S-a depărtat pufnind, parcă-i făcusem un rău cu asta. M-am luat după el.

— Charlot, ia vino încoace.

— Nu se aprobă!

— Vino, măi, nu face pe nebunul. Ce zici dacă am aranja ceva?

Ochii lui Charlot sclipiră fosforescent:

— Cînd?

— Astă-seară!

În clipa aceea, Iliuță scoase capul pe uşă:

— Mi se pare că miroase a chef!

— Măi, ai un nas de copoi...

— Cine-i cu aprovizionarea? (asta, în limbajul nostru însemna: cine plăteşte?)

— Ce-ți pasă? Eu! i-am răspuns.

— Mă înscriu cu brio!

Doctorul nu venise încă de la clinică. Gleber, de asemenea, nu era acasă. Aşa că am plecat tustrei. Charlot cunoştea un local, pe Grivița, aproape de Cimitirul Sf. Vineri.

— Fraților, are un vin care te scoală din boală şi te bagă în groapă.

Eram vesel, exuberant, într-o dispoziție de plenitudine cum nu mai fusesem de multă vreme. "Bolta verde" unde am poposit părea un local mizerabil dar, oricum, simpatic. Nu ştiu de "ce-mi plăceau atîta cîrciumile periferice care duhneau de rachiu. Înăuntru toate mesele erau înțesate de ceferişti, lucrători, băieți de prăvălie. Charlot însă nu ținea seama de asta. La el decorul n-avea nici o însemnătate, principalul era băutura. Am ochit o masă, care ne convenea. Din păcate, alții mai iuți de picior ne-o luară înainte. Chelnerul ne ghici gîndul.

— Da, da, se face!

A evacuat pur şi simplu clienții trecîndu-i la o altă masă, mai în fund, iar noi ne-am aşezat victorioşi.

— Vedeți, exclamă Charlot mîndru, dacă ne duceam în centru, ni se făcea cinstea asta?

În apropierea noastră, pe o scenă mică şi scundă era instalată orchestra, care avea o cîntăreață grasă şi îndesată, cu ochii bulbucați. Un afiş, înfipt în văzul tuturor, anunța: "În fiecare seară debutează primadona Mița Drăgan".

Băutura ne încinsese.

— Măi, băieți, le-am spus, pradă unui avînt nesăbuit, ştiți că am făcut o cucerire formidabilă?

— Taci, nu mai spune! exclamă Iliuță.

— E vorba de o fată cum nu se mai află în sistemul solar.

— Dă-i drumul! Cine e individa? întreabă Charlot cu indiferență.

— Închipuiți-vă, o contesă.

— Contesa noastră? făcu Iliuță, gîndindu-se la Mihaela.

Am tresărit ca fript gîndindu-mă la nesocotința pe care o făcusem fără vrere pomenind de *contesă.*

— Nu aceea, guguştiucule... E vorba de una autentică... Ascultați, ici...

Le-am turnat la repezeală o poveste pe care de fapt o auzisem de la altcineva, cu o franțuzoaică, soția directorului unei întreprinderi industriale, ungur de origine.

— Măi, e aşa de gelos ungurul că, auziți voi, în fiecare seară o pune să jure că nu l-a înşelat.

— Şi ea îl înşală în fiecare zi şi-i jură în fiecare noapte, exclamă Iliuță, rîzînd cu hohote.

— Dă-le încolo de muieri, toate sînt o apă şi-un pămînt, făcu Charlot cu dezgust, răsturnînd pe gît un pahar cu vin.

Cînd taraful se afla în pauză, Iliuță luă o frunză şi-i zise cum ştia el o doină de pe valea Oltului, încît se făcu în local o linişte ca de cimitir. Cînd isprăvi, toată lumea aceea pestriță de mici slujbaşi, muncitori şi oameni fără căpătîi, izbucni în aplauze.

Un vlăjgan de la o masă vecină, unsuros şi negru, se ridică în picioare:

— Domnule *Frunzănescu,* să mă ierți dacă am o slăbiciune ca tot omul...

— Să fii dumneata sănătos, replică Iliuță.

— Îmi dai voie să mă prezint, sînt şofer, proprietar, am maşina mea, nu sînt va să zică fitecine. Dacă mai zici una, să fiu al dracului, vă plimb pînă la Otopeni. Am maşina in stradă.

— Se aprobă!

Iliuță mai zise o doină, apoi încă una şi tot aşa, pînă la miezul nopții.

— Să fiu al închinatului, pînă la Ploieşti vă duc şi vă aduc. Face, pre legea mea.

S-a ținut de vorbă: ne-a dus într-adevăr la Ploieşti. Acolo alt chef, la Berbec, de rîndul ăsta cu şoferul. În revărsatul zorilor ne-am întors acasă amețiți de băutură şi frînți de oboseală.

...Mă chinuiam să adorm învîrtindu-mă cînd pe o parte, cînd pe cealaltă, dar somnul nu se lipea de mine. Timpul curgea anevoie, cu picătura. Fără vrere, am înregistrat auditiv toată activitatea matinală a mansardei. Gleber plecă cel dintîi, la şapte, cu paşii lui greoi şi măsurați. Apoi, sora Mihaelei, grăbită, ca întotdeauna. După ea veni la rînd Virgil, actorul, care se întoarse după o oră, cu coşnița de la piață. Auzeam, de asemenea, pe Rița dere-ticînd prin odăi, cum şi glasul strident al Dorinei.

În fine, pe la nouă, îmi sunară în urechi, paşii mărunți ai Mihaelei,

străbătînd coridorul. Pleca la facultate sau se ducea să cerceteze cutia de scrisori? Da, se dusese după corespondență fără îndoială, deoarece după cîteva minute paşii ei făcură calea întoarsă, iar uşa odăii vecine se închise cu zgomot. Gîndeam în sinea mea:

— Na, de rîndul ăsta s-a întors cu mîna goală!

Prin asociație, îmi veni în minte o întîmplare petrecută mai demult la țară, într-una din vacanțele mele şcolare. Obişnuisem o pereche de porumbei să vină la fereastra mea, unde le aruncam regulat firimituri de pîine. După o săptămînă-două controlam cu ceasul dacă matinalii mei oaspeți mă vizitau exact la aceeaşi oră. Ei da, aşa de exact, parcă aveau şi ei un ceas potrivit după al meu. Într-o zi, lenevind în pat, am neglijat să le pun porția obişnuită. Ei veniră, ca de obicei, fără să găsească nimic de mîncare. Se plimbau nervoşi pe bordura ferestrei, gîngurind mirați, zburau pe aproape în văzduh, se întorceau iar bătînd cu aripile în geam, probabil ca să-mi dea de veste că uitasem. Mai bine de o oră s-au frămîntat încoace şi încolo, dar nu se îndurau să plece cu... guşile goale. În cele din urmă, neavînd încotro, le-am pus porția cuvenită de pîine, după care m-au lăsat în pace.

Cu Mihaela se întîmplă la fel. După o jumătate de oră, *porumbița* mea plecă din nou să cerceteze cutia de scrisori. Se întoarse şi de astă-dată cu mîna goală. După un timp, se duse iarăşi, şi iarăşi reveni fără nici un rezultat.

Poate îşi dădea seama că făcea drumul degeaba fiindcă nu mă auzise trecînd pe culoar ca să duc scrisoarea, dar o nădejde absurdă o îndemna să mai caute, să mai încerce o dată.

Am avut o satisfacție diabolică. He-he, îmi venise, în sfîrşit, şi mie apa la moară: o făceam să *sujere* din cauza mea. Aşadar, scrisorile mele ajunseseră pentru ea o hrană sufletească de care nu se mai putea lipsi atît de lesne. Ele îi polarizau toate gîndurilc în jurul meu, făceau să-i umple viața de mine, s-o alimenteze necontenit cu gîndurile mele, să-i trezească nădejdi, dorințe, visuri. Ascultam cum umbla prin odaie, trîntind orice găsea. O chemă pe Rița şi o certă aspru (probabil fără nici un motiv) pentru că servitoarea ieşind afară, exclamă:

— Azi nu e în toane bune domnişoara...

He-he! aşa te vreau, fetițo! Dumnezeule, ce bine îmi părea, aşa de bine! Binecuvîntam gîndul care mă îndemnase să-mi petrec noaptea la chef. Dacă nu se întîmpla aşa, mai făceam oare o descoperire atît de importantă?

Aş fi putut să cobor din pat şi să-i torn la repezeală scrisoarea *cuvenită.* Dar nu, ceva mă împiedica, îmi paraliza voința:

"Las-o să se perpelească puțin pe jeratic! Are să-i fie de învățătură".

Pe de altă parte, găseam că procedeul meu era absolut necesar, pentru că dădea loc unei verificări a propriilor ei sentimente. Numai lipsa unui obiect ori a unei ființe, care ne-a aparținut o dată, ne pune la lumină adevăratul preț.

I-am scris abia a doua zi. Stupefacție! M-am pomenit cu scrisoarea înapoi, nedesfăcută...

Aşa e. aveam dreptate! Era supărată pe mine. Supărată pentru că o zi. numai o zi, nu-i scrisesem. Ah, draga de ea! Cît mă iubea! Şi cum îşi dăduse în vileag sentimentele. Ce fel, îşi pierdea cumpătul chiar de la cea dintîi piedică întîlnită în drum?

Am vrut să-i trimit din nou scrisoarea, de astă dată deschisă, aşa cum procedasem la început. M-am răzgîndit. Ar fi însemnat o totală lipsă de amor propriu din partea mea.

Ce? Adică ea să aibă toate capriciile din lume, iar eu să-mi calc în picioare orice urmă de mîndrie?

Supărarea mea n-a izvorît din simțire, căci în cazul acesta s-ar fi dezlănțuit spontan încă în clipa cînd dădusem peste scrisoarea refuzată. Era o supărare *voită,* care luă proporții neaşteptate. numai după un şir de raționamente cît se poate de logice.

"Eu îi dau totul... Îmi istovesc materia cenuşie şi bunătate de timp scriindu-i în fiecare zi: ea nici nu se osteneşte măcar să-mi răspundă, şi tot ea face pe bosumflata dacă îmi îngădui un răgaz? Nu-i mai scriu o iotă, uite aşa! Să se ducă la toți dracii! Puțin îmi pasă! Păcat de atîta osteneală!"

Eram aşa de înfuriat că tare aş fi avut poftă să dau buzna în camera ei, s-o zgîlțîi de umeri şi să-i arunc dispreţuitor, în față:

"Ce crezi tu, prostuțo, mult o să mă joci tontoroiul? Nu ți se pare că ai întrecut măsura? Mai vezi de altul!"

Tocmai atunci a venit Rița să facă curat prin odaie.

— Ieşi afară! m-am rățoit la ea.

Biata slujnică speriată o rupse la fugă fără a mai cere vreo lămurire. Gestul ei caraghios îmi stîrni rîsul şi odată cu rîsul se duse pe copcă şi îndîrjirea mea.

"La urma urmei, de ce-mi fac atîta sînge rău pentru un lucru de nimic?"

Am ieşit în oraş ceva mai bine dispus. După-amiază, hai la cursui de istoria doctrinelor economice. Păcat! N-am putut să fiu atent, aşa că mi-am irosit timpul degeaba.

Seara m-a luat Charlot la teatru. Nu prea aveam poftă, dar el a stăruit mult. Abia aşteptam să se termine spectacolul ca să mă întorc acasă. (Dacă aş fi fost singur, plecam mai devreme.)

Primul lucru pe care l-am făcut intrînd în cameră, a fost să mă aşez la masa de scris. Mă obseda într-atît criza de timp, încît am economisit chiar secunda de care aveam nevoie pentru a-mi scoate pălăria. Şi aşa, cu pălăria pe cap, i-am scris Mihaelei, fără să răsuflu, opt pagini. I-aş fi scris şi mai mult dacă nu mă dobora oboseala. Am adormit îmbrăcat. A doua zi, n-am dus scrisoarea la cutie pentru că draga mea vecină a găsit cu cale să plece dis-de-dimineață, pe cînd eram încă în pat.

Plecarea ei, care nu era, în fond, decît un gest demonstrativ, mă îndîrji şi mai mult.

"Aşa te porți, iubito? o amenințam imaginar. Ei bine, uite ce meriți!" Şi pe loc am rupt scrisoarea în două.

"Să pofteşti acum să-ți mai scriu alta!"

Am luat jumătățile şi prefăcîndu-le în bucăți mici le-am împrăştiat

de-a valma în toată odaia.

"Cel puțin să dau de lucru toantei de Rița."

După această ispravă am plecat la facultate. Aveam un curs de drept roman şi-mi plăcea. Era, de altfel, cursul cel mai populat. Profesorul, o stîrpitură de om, abia se zărea dinapoia catedrei. Îi curgea nasul în permanență, avea guturai de cînd îl ştiam. Mereu se ferea de curent, ca de ciumă, şi în timpul prelegerii stătea cu căciula pe cap, iarna ca şi vara, după ce ne cerea scuze pentru asta. Dar cînd începea să vorbească (avea şi o voce pițigăiată!) devenea altul. Ieşea parcă din proptia-i piele, făptura lui se mărea pe nesimțite, lua proporțiile unui uriaş care ne stăpînea cu forța verbului său sclipitor. Uitam de el, uitam de noi şi ascultam o simfonie de cuvinte rnai fermecătoare decît muzica beethoveniană. Astfel, dreptul roman încete să mai fie o disciplină aridă de care fugeau mai toți studenții, ci o artă care urca la creier, pe scări de mătase.

Cînd a isprăvit, m-am frecat la ochi cu necaz, ca după un vis frumos, dar prea scurt. Vrăjitorul cu gura de aur plecase strîn-gînd grijuliu fularul în jurul gîtului şi îndesîndu-şi căciula pe capul pleşuv.

Această prelegere m-a potopit de remuşcări. Îmi părea rău că mai bine de două luni de zile neglijasem îndatoririle mele de student, ca să-mi pierd vremea ca un nătîng ticluind scrisori de dragoste fără nici o noimă. Cîteva săptămîni am frecventat cu regularitate cursurile de la doctorat şi în acest timp n-am mai aşternut un rînd vecinei mele...

De altfel, nici n-am mai zărit-o, afară de o singură dată cînd mi-a părut aşa de trasă la față şi urîtă, încît am schițat fără să vreau un gest de neplăcută surpriză. Am salutat-o, dar cred că nu mi-a răspuns. A trecut furioasă pe lîngă mine, aproape fugind, şi s-a închis în camera ei. M-am uitat lung în urmă.

"Nesuferita! Nu ştie să se stăpînească."

Am mai întîlnit-o şi altă dată, tot acasă. Părea foarte încurcată; ar fi vrut să se întoarcă din drum (a avut o ezitare), dar nu s-a întors. Cînd a trecut pe lîngă mine, m-am prefăcut că n-o văd. La ce bun să-i mai dau bună ziua cînd ea nici nu catadixea să-mi răspundă la salut?

Aşadar, iată-ne supărați unul pe altul. Nu ne cunoşteam încă bine şi eram în dezacord. Mai mult: ne uram. Adică eu o uram puțin (sau mai degrabă nici nu-mi păsa de. ea), dar ea mă ura îngrozitor. Simțeam asta numai după cum se uita la mine. Din ochii ei țîşneau săgeți otrăvite. Cîteva zile mai târziu am întîlnit-o întîmplător la universitate. Era cu Cici, fata proprietarului. De data asta n-am avut încotro: trebuia s-o salut din cauza lui Cici. Ea mi-a aruncat o privire mîndră, disprețuitoare, şi n-am băgat de seamă dacă mi-a răspuns sau nu la salut. Ei şi? Atîta pagubă! Mi-a răspuns, în schimb, Cici, care se uita la mine într-un fel ciudat. Poate că mă plăcea, cine ştie? Păcat că nu era pe gustul meu, altfel...

Uite, o idee: să m-apuc să-i fac culte lui Cici, aşa, numai ca să crape de ciudă Mihaela.

Prins în ițele acestui gînd, am luat-o agale pe Calea Victoriei. În dreptul Teatrului Național m-a oprit Dolly, cu o explozie de veselie.

— Încotro, Monstrule? Pe unde umbli de nu te mai vezi?

— Mă prepar pentru examene, am mințit-o fără a mă sinchisi de porecla ce-mi dăduse.

— Of, şcolarul mamei silitor, auzi, s-a pus cu burta pe carte, sărăcuțul! izbucni ea într-un rîs zgomotos.

— Dar tu ce faci? am întrebat-o ca să schimb vorba. Ce elegantă eşti!

— Da, găseşti? a surîs măgulită. Uf, nu-mi place de loc cuna îmi vine taiorul ăsta, am o croitoreasă tâmpită. Apropo, ştii că m-am logodit?

— Ei bravo! Felicitările mele! Cu cine?

— Un idiot, director la *Generala.* Moare după mine, mi-a făcut o curte nebună... şi cadouri... nu-ți mai spun!

— Şi ție nu-ți place?

— Nu-i genul meu. Mi-a promis că-mi cumpără o vilă în parcul Fiiipescu.

— Straşnic cadou de nuntă! Face să te măriți cu el, *ma parole!*

— Te cred, n-o să mor fată mare!

Dolly vorbea tare, gesticula şi rîdea provocator, încît pietonii întorceau capul după noi.

I-am atras atenția: fără rezultat. În ea fremăta o bucurie frenetică de viață, tot ce făcea era în plin prezent, direct şi simplu, fără reticențe feminine. La cei 20 de ani ai ei avea, după cum am mai spus, un cimitir de iubiți.

— Monstrule, cînd ne mai vedem? Cîteodată îmi lipseşti mult. Ştii, mi-e dor de un chef la cataramă...

— Uite, acum. Aşa, pe nepusă masă.

— Acum nu pot. Mă aşteaptă *idiotul* meu.

— Atunci, miine. Vino la mine, pe la cinci după-amiază.

Pînă una alta, am renunțat la ideea de a face curte fetei proprietarului cu toate că era mai indicată decît Dolly. Însă cu Dolly mergea repede treaba, oricînd o aveam la îndemînă. Afară de asta era mai frumoasă decît Cici şi în plus avea o ingenuitate rară. Oricum, puteam să mizez pe orice că-i va face *rivalei* sînge rău cu nemiluita.

De fapt chiar asta urmăream; să-i arăt Mihaelei că nu mă mai preocupă persoana ei de vreme ce am ajuns s-o schimb cu alta. Dacă mă iubeşte, cu atît mai rău pentru dînsa. Are să sufere toate chinurile geloziei şi mă va urî mai mult decît m-a urît pînă acum. Iar eu, nebun de bucurie, voi binecuvînta ura ei înverşunată care nu-i decît cealaltă față a iubirii.

Numai de un singur lucru mă temeam; dacă Mihaela nu-i acasă şi-mi zădărniceşte planul? Aşa că a doua zi am pîndit cu grijă toate zgomotele care veneau din odaia ei. Am avut noroc, n-a plecat nicăieri.

În fine, după o mică întîrziere iat-o pe Dolly apropiindu-se zgomotos, după cum îi era obiceiul. Am deschis uşa şi am întîm-pinat-o pe coridor strigînd aşa ca să audă şi Mihaela de alături:

— Bună scumpo, de ce ai întârziat?

— Uf, Monstrule, lasă-mă, abia am scăpat de idiotul meu.

Cînd am auzit-o pomenind de idiot î-am făcut repede vînt în odaie.

— Nu vorbi aşa tare că se aude.

— Ei şi? Ce-mi pasă mie de ăştia? Dă-i încolo de netoţi. Ascultă, Monstrule, mi-a venit o poftă subită de şampanie. Numai o sticlă. Vezi să fie *Mott* 1900. Dacă nu găseşti Mott, la *Very-Dry.* Debitînd acestea se dezbrăcă de tot într-o clipită.

— Aici nu se poate! Mai bine mergem la "Femina".

— Moaşe-ta! De ce în altă parte? Aici! Haide, trimite pe toanta de Riţa să cumpere.

— Nu se pricepe la aşa ceva.

— Atunci du-te tu. Nu înţelegi, vreau şampanie!

Între închipuire şi realitate se ivesc goluri care trebuie umplute pe loc. Uneori însă se deschide o adevărată prăpastie şi n-ai cum s-o umpli. Atunci fapta rămîne neîmplinită, suspendată în aer. Închipuirea ţese simplist, în linii mari, fără a vedea detaliile care de multe ori sînt mai importante decît principalul.

Cînd am invitat-o pe Dolly la mine, aveam un scop precis: acela de a stîrni gelozia Mihaelei. Lucrurile, în închipuirea mea, se conturau simplu: Dolly va veni şi voi petrece cu ea cîteva ore agreabile, iar alături, Mihaela va crăpa de ciudă ştiind că la mine se află o fată care n-a venit pentru a-i citi poemele homerice.

Dolly, e adevărat — venise. Zărind-o, am avut din prima clipă o tresărire de neplăcere. Mai exact, o strîngere de inimă. Parcă aş fi vrut să nu vină. Se dezbrăcase repede, cum avea obiceiul, şi nu mă repezisem s-o cuprind în braţe; mă oprea parcă ceva.

Acest ceva se limpezi mai bine odată cu scurgerea timpului. Mai întîi se dusese pe copcă dispoziţia. Musafira îmi păru brusc vulgară, lipsită de farmec şi feminitate. Ştiam de altfel că nu reuşea niciodată să-mi stîrnească reverii erotice. Însă nu de asta era vorba. În orice caz trebuia să mă cotorosesc de ea cît mai repede. Adică, nu, de ce mă mint? Hotărîsem mintal să plecăm altundeva, în altă parte. Aici, in vecinătatea Mihaelei, n-o puteam *accepta.* Faptul că Mihaela se afla dincolo, la cîţiva paşi de noi, mă stînjenea, îmi tăia orice avînt, constituia pentru mine ceva inhibitoriu. Atunci de ce o adusesem pe Dolly?

Pentru că, în închipuire, gîndeam că voi putea duce pînă la sfîrşit fapta. Dar nu prevăzusem opoziţia neaşteptată a conştiinţei. De aceea, cînd ceru să-i aduc şampanie (în definitiv cel mai simplu lucru era să-i fac pe plac, dar găsisem în acel capriciu al ei un pretext de ceartă), i-am răspuns voit insolent:

— Te rog slăbeşte-mă cu pretenţiile astea stupide.

Ea mă privi nedumerită, căutînd în ochii mei explicaţia unei atari comportări şi, instinctiv, îşi acoperi goliciunea cu rochia. Am adăugat pe acelaşi ton:

— Astea, ştii, sînt toane de... (voiam să spun de *cocotă,* dar m-am oprit la vreme).

Dolly, opărită, începu să se îmbrace febril fără să scoată un cuvînt.

— De ce te superi? am întrebat-o formal. În definitiv ce ţi-am făcut?

Ea continua să se îmbrace din ce în ce mai nervoasă, necăjindu-se

că nu nimerea să-şi încheie copcile.

— E o prostie ce faci, am reluat fără convingere.

Înainte de a fi gata, a țîşnit pe uşă, fără o vorbă şi graba ei mi-am explicat-o prin faptul că, simțind c-o podidesc lacrimile, preferase să fugă decît să plîngă în fața mea.

M-am trîntit pe pat, cu conştiința grea că mă purtasem prea aspru, prosteşte de aspru, călcînd în picioare o prietenie amoroasă.

Seara, am găsit în cutie toate scrisorile pe care le trimisesem Mihaelei, legate cu o panglică şi rînduite cu grijă, cronologic. Nici una nu lipsea.

— Hm, mi-am spus, scumpa mea vecină se crede obligată să-şi dea în petic.

Ajuns în cameră o grijă mă invadă subit. Dacă-i adevărat? Dacă Mihaela nu mai ține la mine? Dacă şi-a dat seama că are de-a face cu un fluşturatic care aduce femei la el acasă şi îl dispreţuieşte?

Cît timp scrisorile se aflau în păstrarea ei tot mai era o nădejde că lucrurile se vor îndrepta. În tot cazul, o simțeam foarte aproape pentru că deținea ceva de la mine. Acum îmi înapoiase totul, era liberă, descătuşată, putea să facă ce voia, să înceapă altă dragoste, orice...

Pentru întîia dată am simțit o apăsare care mă neliniştea. Nu, nu voiam s-o pierd. O cucerisem prin luptă, trebuia s-o pierd tot prin luptă. Nu înțelegeam să dărîm din cauza unei prostii, dealtfel neconsumate, tot ceea ce clădisem cu atîta trudă.

Am recitit din simplă curiozitate, apoi cu interes tot mai cres-cînd, numeroase pasaje din scrisorile mele. Dumnezeule, eu le scrisesem? Fusesem în stare să aştern pe hîrtie frazele acelea de foc? Ceva de necrezut! Erau chemările înaripate ale iubirii, strigătele deznădejdii, tînguirile dorului neîmplinit, în fine, o avalanşă a tuturor elementelor dragostei, ale marii dragoste.

Cine-mi dictase toate astea? Cum se născuseră sub condei? Căci nu le recunoşteam ca fiind ale mele. Era opera altcuiva din mine, care nu ieşise încă la iveală?

Nu ştiu. Aş zice că totul nu părea să fie decît rezultatul unei stări anormale. Mă îndrăgostisem de Mihaela? Greu de crezut! Recunoşteam însă că măcar atunci cînd îi scriam o iubeam cu adevărat. Dar cum e ou putință să se transpună cineva prin efectul voinței, într-o stare sufletească străină de simțirea lui, cu atîta convingere şi sinceritate?

"Mi se pare — spuneam — că deocamdată nu iubesc... decît iubirea!" Găsisem o explicație de moment pe care viitorul avea s-o infirme curînd... curînd!

V

Într-o după-amiază, pe cînd mă întorceam din oraş, am întîlnit-o pe Mihaela pe scară, aproape de locul unde o sărutasem cu două luni înainte. A încercat să mă ocolească (parcă se temea să nu i se întîmple

acelaşi lucru) şi chiar o luă înapoi. Prea tîrziu! O prinsesem de mînă şi o țineam pe loc.

— De ce mi-ai trimis scrisorile înapoi? am întrebat-o aspru, cu glas străin.

Ea se smuci să scape:

— Lasă-mă!

— Nu te las pînă nu-mi dai o explicație. Înțelegi, nu mai pot trăi aşa...

I-am spus aceste cuvinte greu, cu opintiri, iar vocea mea avea un tremur ciudat. Vorbindu-i, o fixam lacom, drept în ochi.

Mihaela, cu mîna cealaltă liberă, îşi acoperise fața. Nu putea să-mi suporte privirile.

Intuind slăbiciunea care o cuprinsese, am muiat glasul şi i-am şoptit cald şi convingător:

— Nu simți cît te iubesc de mult?

Fără a mai aştepta răspunsul ei, fără să mă gîndesc că în clipa aceea ar fi putut cineva să urce sau să coboare scările şi să ne surprindă, i-am răsturnat capul şi mi-am lipit lacom buzele de gura ei. În sărutarea aceea am descoperit o țară nouă, minunată, din altă planetă, pe care, anexînd-o, m-am simțit stăpînul universului. Mirarea mirărilor: în loc să reacționeze violent, aşa cum mă aşteptam, Mihaela se părăsi toată în voia mea. Nu scoase nici un cuvînt, nu făcu măcar un gest de împotrivire. Cînd i-am dat drumul, mi-a fost frică să nu se prăbuşească fără suflare. Avu, ce-i drept, şi de rîndul acesta o clipă de amețeală şi se sprijini de balustradă. Dar îşi veni repede în fire. Se făcuse palidă, ca o moartă. Numai în ochi i-am surprins o licărire ciudată, neverosimilă, dar nici ochii nu mai erau parcă ai ei. Stelele îşi pierduseră strălucirea. Abia atunci mă năpădi teama de a nu ne surprinde cineva. Am fugit pe scări în jos ca un hoț, lăsînd-o acolo, buimăcită încă de neaşteptata întîmplare.

Aşadar, se întîmplase şi minunea minunilor: cucerisem pe Mihaela. O sărutasem cu voia ei şi asta însemna capitularea. Pînă aici fusese urcuşul: greu, anevoios, plin de trudă, obstacole, primejdii. Dar pusesem piciorul pe culme. De aici se deschidea luminişul, paradisul, fericirea.

De multe ori, în reveriile mele, cînd îmi imaginam momentul acesta, mă treceau fiori de voluptate şi-mi spuneam: "Îl voi trăi vreodată?"

Ce naivitate! Iată, îl trăisem, şi acum mă simțeam copleşit de tristețe.

Aşadar, asta fusese totul? De ce se topise aşa de repede rezistența Mihaelei? De ce nu mă înfruntase mai mult? De ce nu mă chinuise încă o lună, două, un an? Atunci aş fi iubit-o, poate! Dar ea, numai după trei luni de zile, îmi căzuse în brațe, sfîrşită! Şi mîine, poimîine, va fi a mea şi totul se va îneca în obişnuință. Dragostea îşi va fi trăit viața.

Sînt, în *Prostul,* piesa lui Fulda, cîteva replici subtile, pline de adevăr. Eroul, Justus, povesteşte unei prietene:

"Îmi place să mă visez rege, dictator, actor mare. E pentru mine o

fericire fără seamăn, singura fericire".

"Dar nu încerci niciodată să ajungi ceea ce visezi?" îl descoase ea.

"Nu ştiu dacă atunci mi-ar mai plăcea!"

E de neînchipuit cum nu-şi dă seama femeia că dragostea nu-i decit drumul care duce la cucerire, după cum filozofia nu-i decît drumul pînă la aflarea adevărului. De aici încolo, se sfîrşeşte lupta şi urmează supunerea. S-a dus farmecul necunoscutului, necunoscutul devine pe zi ce trece tot mai cunoscut şi dragostea sucombă roasă de repetiție, obişnuință, saturație.

Nu ştiu de ce, dar cu celelalte fete nu mi-au trecut deloc prin minte asemenea gînduri. Probabil pentru că nu le dădeam nici o importanță. Repet: îmi părea rău că Mihaela se dăduse pe brazdă atît de repede. Acum nu-mi rămînea altceva de făcut decît să-i cer întîlnirea de rigoare. Aş fi putut s-o capăt adineauri, cînd o sărutasem. Nu-i nimic: îi voi scrie. Şi i-am scris că o aştept în seara aceea la Şosea, în dreptul Bufetului. N-am adăugat un cu-vînt mai mult. La ce bun?

Ce nevoie mai era acum de poezie? Am aruncat biletul în cutie şi, odată cu el, maldărul de scrisori pe care mi le înapoiase.

Am calculat la rece aşa:

"Ne vom întîlni inocent, de două-trei ori, cu sau fără clar de lună. După aceea o deplasare cu automobilul la Băneasa. În program: plimbări obligatorii prin "pădure, minimum două ore, pentru obținerea înfometării. Ospăț copios într-un separeu din restaurantul parcului; vin şi muzică la discreție. Apoi ofensiva de rigoare şi inevitabila cădere a gingaşei cetăți".

La ora fixată mă aflam la locul întîlnirii. Am întîrziat într-adins un sfert de oră ca s-o găsesc pe Mihaela aşteptîndu-mă. (Era o satisfacție în plus.) N-am zărit-o; nu venise încă. Asta m-a mirat puțin. Am aşteptat-o încă o jumătate de oră, dar degeaba. Nu m-am îndurat să plec, tot crezînd că vine. Şi iată-mă pierzînd încă două ore.

— De acum e limpede: nu mai vine.

M-aş fi bucurat mult dacă venea. Totuşi simțeam că-mi era parcă mai dragă fiindcă nu venise.

Din ziua aceea, două săptămîni încheiate n-a fost chip să dau ochii cu ea. Nu ştiam dacă este acasă sau nu, pentru că nu-i auzeam paşii ca înainte. Şi totuşi aveam credința că nu plecase nicăieri.

Ce se întîmplase? Se ferea de mine, mă ocolea? îi era teamă să-mi întîlnească privirile? încă mai lupta cu ea? Tot nu-şi dădea seama că se isprăvise cu împotrivirea ei?

Îi dădeam întîlniri peste întîlniri. În fiecare zi cîte una. O aşteptam mereu cu o încredere oarbă că vine şi totuşi nu venea deloc.

Ce-i cu fata asta?

Ajunsesem să nu mai înțeleg nimic. Mihaela îmi răsturna toate socotelile, ieşea din logica mea, sărea dincolo de orice previziune. Niciodată nu înfăptuisem ceva în legătură cu ea potrivit calculului meu aprioric.

De ce îndărătnicia asta inexplicabilă? Nu o sărutasem cu voia ei? Nu-mi tremurase în brațe? Cînd mă socoteam pe culme, abia atunci

trebuia să-mi dau seama că mai am încă de urcat.

Un gînd încercă să-mi deslușească taina. Tot ce obținusem pînă acum de la Mihaela nu-mi dăduse ea: îi smulsesem eu. Eu eram elementul activ, din impulsul meu pornise tot ceea ce întreprinsesem. Ea avea dreptul să se considere în proprii ei ochi (ca şi într-ai mei, dealtfel) o victimă: nu voise s-o sărut; eu o silisem cu forța. Şi ea, constrînsă, n-avusese încotro. Acceptase, cum accepți ceva impus dinafară, pe care nu-l doreşti, dar pe care nici nu poți să-l împiedici. Dacă ar fi venit la întîlnire, se schimbau lucrurile. Nu se mai putea apăra în fața conştiinței că e silită să vină, pentru că în cazul acesta fapta pornea din voința ei.

Desigur că Mihaela se găsea în faza războirii cu propria-i conştiință.

Dacă aşa stau lucrurile, mi-am spus, mă voi trudi să-i caut o scuză valabilă, care s-o pună la adăpostul mustrărilor de cuget. Dar timpul trecea fără să găsesc ceva potrivit.

Tot hazardul îmi puse la îndemînă un prilej la care nu mă aşteptam. O doamnă, probabil prietenă a familiei, veni s-o caute într-o zi pe Alexa, sora Mihaelei. Rița, care era pe coridor, îi spuse cu voce tare:

— Domnişoara Deleanu e plecată în provincie şi se întoarce mîine seară.

Am prins cu urechea noutatea din zbor. Va să zică, draga mea se afla alături singură-singurică şi eu habar n-aveam. Uite, o ocazie cît se poate de nimerită pentru o explicație între patru ochi.

Nu era acasă. Nu-i nimic. Aşteptăm să se întoarcă. Ce-i drept, nu m-a făcut să pierd mult timp. După o jumătate de oră paşii ei mărunți şi pripiți, pe oare îi deosebeam diintr-o sută, îmi sunară la porțile urechilor.

Cît ne ajută uneori întîmplarea! S-ar crede că anumite întîmplări care se iscă fără participarea noastră şi care par, la prima vedere, lipsite de sens, nu sînt pentru noi, în fond, decît răsturnări de obstacole, neteziri de drumuri, complicități necesare!

Dacă femeia aceea ar fi venit doar cu cinci minute mai tîr-ziu, mi s-ar fi ivit vreodată o ocazie atît de prielnică de a mă apropia de Mihaela? Sigur că nu.

Am prins de veste cum a răsucit cheia în broască, apoi a încuiat uşa. Era alături, ne despărțea doar un perete. Am lăsat uşa întredeschisă ca să spionez orice mişcare de pe sală. Din fund, din bucătăria Dorinei, auzeam pe Virgil zbierînd din răsputeri; făcea lecția obişnuită cu Gheorghița. Ceilalți locatari erau plecați. Numai doctorul nu eram sigur dacă ieşise sau nu.

Hotărîndu-mă să trec la acțiune, mi-am luat pălăria şi, gata ca de plecare în oraş, am păşit cu precauțiuni de hoț pe coridor. În clipa aceea, doctorul ieşi din camera lui. Neplăcută surpriză: va să zică nu plecase.

— Mergi în oraş? mă întrebă, dînd cu ochii de mine.

Ce era să spun?

— Merg!

Am coborît împreună. Na! Asta-mi lipsea, gîndeam înciudat. Iată-mă silit să-l duc pînă la poartă. Acolo i-am pus o întrebare cu intenția de a mă cotorosi de el:

— Încotro o iei?

— Mă duc la Colțea. Dar tu?

— Eu fac lectură la Şosea (adică în direcția opusă).

— La revedere.

Ne-am despărțit. După ce s-a depărtat puțin m-am întors aproape fugind. Am urcat scările, sărind cite trei trepte. Ajuns pe coridor, m-am pomenit față în față cu Mihaela. Am salutat-o. Mi-a răspuns speriată, roşie, pierdută. Unde se ducea? Poate să cerceteze cutia cu scrisori. Sau la fiica proprietarului să cînte la pian. De o ieşire în oraş nu putea să fie vorba, n-avea toaletă de stradă.

Acum e momentul să mă furişez în camera ei, ca să mă găsească acolo cînd se va întoarce.

Pe sală nimeni. O secundă, atît mi-a trebuit să mă strecor în odaie. Am închis uşa cu precauție şi m-am ascuns după garde-rob. O aşteptam cu sufletul la gură. Deodată, un gînd m-a înlemnit:

"Dacă se duce la Cici şi se întoarce peste o oră, două, ce' fac?"

Din fericire îmi scapără prin minte şi antidotul:

"Plecînd la Cici, ar fi închis uşa cu cheia. Or, ea o lăsase deschisă: deci se dusese după corespondență şi trebuia să se întoarcă dintr-o clipă într-alta."

Tot era bună logica la ceva.

Nici n-am prins de veste cînd s-a deschis uşa şi s-a închis odată cu zăvorul yalei, într-atît eram de emoționat.

Dacă aş fi încercat să intru adineauri cînd plecasem, găseam desigur uşa închisă. A fost deci necesar să-l întîlnesc pe doctor şi să-l conduc pină jos ca să cîştig timp pînă ce Mihaela urma să iasă pentru a ridica scrisorile, deplasare pentru care nu era niciodată nevoie să închid uşa cu yala.

Întîmplarea complice, hazardul acesta miraculos îmi venise a doua oară în ajutor.

Într-adevăr Mihaela avea un plic în mînă. În clipa cînd îl rupse dădu cu ochii de mine.

I-am făcut semn să nu strige. Ea nu strigă, ramase locului înlemnită de spaimă, privindu-mă țintă şi trudindu-se să înțeleagă. (Sînt unele lucruri neprevăzute, care ne cer un răgaz pînă să le pricepem.)

Momentul critic trecuse cu bine: groaza, încleştîndu-i gura, îi paralizase țipătul.

— Nu-ți fac nici un rău. Trebuie să-ți spun că...

Ea nu mă lăsă să isprăvesc:

— Aici, nu! Aici, nu!

— Dar unde? Spune-mi, unde?

— Oriunde, numai aici, nu. Nu pot! Pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să pleci numaidecît.

Tonul era atît de imperativ, încît m-am precipitat spre uşă gata să plec. Înainte de a apăsa pe clanță mi-a venit ideea salvatoare:

— Dacă mă surprinde cineva ieşind de aici? Îți dai seama ce ar mai sporovăi gura lumii?

Ea păru consternată. În zăpăceala primelor clipe nici nu se gîndise la una ca asta. Aveam dreptate. Pe sală se auziră paşi. Venea Gleber din oraş. Apoi răsună vocea lui Iliuță.

— Bine că ai venit! Ia vezi ce dracu are broasca asta?

— Stai să aduc sculele.

Îl auzeam cum bătea cu ciocanul, cum pilea, cum răsucea cheia în broasca uşii.

"Ah, prietene Gleber, îi transmiteam în gînd, cum să te fac să înțelegi că nu trebuie să pleci de acolo decît după cîteva ceasuri. Mi-ai face, ştii, cel mai mare bine. Roboteşte înainte, dragul meu!"

Şi bunul Gleber parcă pricepea îndemnul nevăzut. Mihaela începu să se împace cu situația. În ce mă priveşte, după primele clipe de buimăceală, îmi redobîndii stăpînirea. În definitiv, de ce să plec aşa, ca un nătîng? Numai pentru că îmi porunceşte ea? Dar ce, era să-mi spună chiar din capul locului: "Poftim, stimate iubit, rămîneți! Dacă doriți vă ofer chiar un scaun şi vă fac o cafea..."

Haida-de! Nu era o neghiobie să scap această ocazie unică?

— Plec mai tîrziu, i-am spus, după ce s-or duce colegii la masă. Atunci n-o să mai fie nimeni pe coridor.

Mihaela deliberă o clipă şi conveni:

— Dar să pleci. Să ştii că dacă nu pleci, țip după ajutor...

Replica ei mă întărită. I-am înhățat brusc o mînă:

— Şi dacă țipi, ce? Mă sperii?

— Te rog nu vorbi aşa tare. Să nu se audă alături.

— Ei bine, voi striga să se audă peste nouă mări şi nouă țări. De ce mă amăgeşti? De ce nu vii la întâlniri? De ce mă laşi în fiecare seară să aştept ore întregi ca un caraghios, spune?!

Ea tăcea, cu ochii plecați în pămînt. Frămînta parcă un răspuns.

— De ce nu-mi răspunzi? De ce taci mereu? Pentru ce n-ai venit niciodată la întîlnire?

— N-am putut!

N-am putut, ce frumos a spus-o! Ar fi voit să vină la întâlnire, fierşte; chiar a făcut primii paşi. Ce vină are dacă sentinelele ființei o împiedicaseră? Aceşti apărători ai ei erau de-o severitate excesivă.

Îşi lăsă capul în piept. Dădui s-o îmbrățişez, dar se trase repede înapoi, speriată:

— Nu! Să nu faci asta!

— Ascultă, Mihaela, încă nu simți că destinele noastre sînt legate pentru totdeauna? N-avem încotro: trebuie să ne supunem lor.

M-am bucurat că găsisem o frază de efect, care părea c-o impresionează puțin. Simplă iluzie; nu era chiar atît de naivă pe cît lăsa să se creadă. Luciditatea revenindu-i mă dojeni aspru:

— Nu umbla cu vorbe mari. Eşti uşuratic!

— Sînt gata să jur că sînt sincer cu tine, absolut sincer.

— E mai bine să dovedeşti înainte de a jura. Dacă nu izbuteşti, abia atunci te apară jurămîntul.

Dacă mă lăsa aş fi jurat strâmb, pentru că acele *vorbe* mari n-

aveau nici cea mai palidă corespondență cu simțirea mea.

Şi totuşi, adevărul adevărat e că mă înşelam pe mine însumi. Fraza debitată Mihaelei ascundea o presimțire grea, de care nu-mi dădeam seama atunci, dar care avea să se confirme tîrziu sau, mai bine zis, prea tîrziu.

Sînt unele presimțiri care țîşnesc parcă din străfundul neexplorat al ființei noastre. Ni se par străine ca gîndurile altcuiva şi de aceea nu le recunoaştem după cum nu ne cunoaştem nici pe noi înşine.

Cineva bătu discret în uşă. Am tresărit brusc, ne-am uitat unul la altul, înghețați ca doi hoți prinşi asupra faptului. O voce de afară strigă.

— Deschide! Eu sînt, Cici.

I-am şoptit să nu facă nici o mişcare. Trebuia s-o lăsăm pe Cici să creadă că nu-i nimeni acasă. M-a ascultat, supusă. Tăceam amîndoi împietriți, scrutînd orice zgomot, încît ne auzeam răsuflarea. Ce mi-a năzărit atunci prin minte? Da ce n-aş profita de ocazie ca s-o îmbrățişez? Mihaela n-are să se opună, nici n-o să protesteze, de frică să n-o audă Cici, de afară.

Am apucat-o în brațe şi am strîns-o, lipind-o de mine. La început a vrut să reziste, dar nu era chip. Pe urmă foarte contrariată s-a lăsat în voia mea. Nu făcea altceva, decît mă împroşca mereu cu săgețile ochilor ei.

Cici mai bătu de două ori, apoi văzînd că nu-i răspunde nimeni, plecă. Zgomotul paşilor ei se stinse repede.

Mihaela răsuflă uşurată şi, desfăcîndu-se brusc din brațele mele, mă apostrofă cu reținută mînie:

— E aşa de urît ceea ce faci. Te rog pleacă imediat.

Am privit-o la rîndu-mi încruntat şi mai ales pus pe ceartă:

— De ce mă alungi?

— Pentru că te disprețuiesc!

— Bine, plec. Dacă mă vede cineva ieşind de aici?

— Nu-mi pasă de nimic. Numai pleacă odată!

Nu-i păsa acum nici de asta! Grav, cît se poate de grav...

— Peste două minute voi pleca. Numai, te rog, lasă-mă să-mi vin puțin în fire.

— Dar ce ai?

Nu i-am răspuns. M-am aşezat tăcut pe un scaun şi mi-am sprijinit capul în podul palmelor. În felul cum spusese te *disprețuiesc,* simțeam că nu exagera deloc. Apostrofa ei mă duruse rău. Nu m-aşteptasem să dea astfel drumul mîniei. Cu ea, nu ştiam niciodată cum să mă port. Mă cuprinse o descurajare adîncă. Aşadar, era cu neputință să pun mîna pe fata asta? Oare toată truda mea se risipise în vînt ca o păpădie? Cu orice fată, cînd ajungi la sărut, a doua zi o iei de acolo de unde ai rămas. Numai cu Mihaela se schimbau lucrurile: cu ea trebuia întotdeauna s-o iei de la început. Tot ce clădisem între două săruturi se năruia peste noapte şi zidirea trebuia reîncepută de la temelie. Într-adevăr, situația devenise critică. Intransigența ei, împinsă dincolo de orice limite, îmi aminti de eroina din Le *Disciple.* Ce ar fi dacă aş pune în aplicare faimoasa metodă a lui Robert

Greslou? Adică s-o înduioşez prin suferințele mele, să-i trezesc compătimirea de soarta mea... nefericită?

Într-adevăr, prin compătimire ajungi mai repede la inima unei femei decît prin orice alt mijloc. Adesea, încercasem la şcoală să-mi provoc plînsul la comandă. Izbuteam fără greş. N-aveam decît să mă gîndesc la moarte ca să-mi vină lacrimile. (Oricine ar plînge — cu o fire ca a mea, gîndindu-se la propria sa moarte.)

Aşadar, m-am izolat în mine, ca să mă văd aievea întins fără suflare pe catafalc. Mama aplecată asupra mea, mă jelea. Apoi auzeam pe Mihaela plîngînd în hohote. O înduioşare negrăită îmi copleşi ființa, ochii mi se umeziră şi am izbucnit în plîns, plîngînd de propria-mi milă. Dar plîngeam cu adevărat şi asta era esențialul.

Am simțit ca prin vis o uşoară atingere pe umăr:

— Ce faci? Plîngi? Ce ți-a venit?

N-o ascultam. Dimpotrivă, mustrarea ei gingaşă mă întărâta şi mai rău. Sughițurile îmi scuturau trupul, iar pîraiele de lacrimi îmi inundaseră fața. Mi se păru că aud o voce alintătoare, ca printr-un perete de vată.

— Nu trebuie! E o nebunie! Pentru ce? Şi spunînd acestea, Mihaela îmi mîngîia sfios părul, parcă s-ar fi temut să-l atingă ca să nu-mi ațîțe durerea.

— Lasă-mă, strigam printre suspine. Tu n-ai suflet! Nu meriți să te iubesc! O stîncă are mai multă simțire decît tine.

— Taci! Taci!

În dezlănțuirea mea vijelioasă, nu mai găseam frînele. Şi plîngeam tot mai vîrtos.

— Cu ce ți-am greşit! Ce crimă am comis? Cine m-a blestemat să te iubesc, pentru că e un blestem iubirea asta de care fugi mereu.

— Doamne, taci, nu-i adevărat, nu spune asta!

— O, te încredințez că voi tăcea de tot. Curînd, curînd... Ai să vezi! Nu-ți voi mai spune nici un cuvînt care să te supere, nici n-am să te mai văd, ca să sufăr atât. Atunci voi fi liniştit, fiindcă n-am să te mai iubesc!

Dacă în clipele acelea aş fi avut la îndemână un revolver, cred că mi-aş fi zburat creierii fără nici o ezitare. Nu mai jucam teatru de rîndul acesta. Toate cuvintele pe care le rosteam erau fotografii credincioase ale simțămintelor mele. Izbucnise, printre prefăcătorii, adevărata mea fire şi ea vorbea acum. Şi vorbea atît de cald şi de convingător că nici o forță n-ar fi putut să i se împotrivească. Într-adevăr, cine s-ar fi încumetat să reziste acelui torent de simțiri dezlănțuite, în stare să rupă zăgazuri şi să dezrădăcineze pomi?

Şi iată miracolul se întâmplă.

— Nu, nu vreau să mori, strigă Mihaela, tremurînd de spaimă, podidind-o şi pe ea plînsul. Iartă-mă! Am să fiu bună cu tine, aşa cum nici nu te aştepți.

Am tresărit ca în fața unui fenomen supranatural:

— Adevărat, Mihaela, adevărat?

Kepetam mereu *adevărat,* dar îndărătul acestor cuvinte stăruia întrebarea nepusă: va să zică şi tu mă iubeşti?

Mihaela plîngea cutremurător şi n-auzea. O scuturam, îi luam capul în mîini, o întrebam mereu:

— Adevărat? Adevărat?

Nu-mi răspundea cu vorbe, dar plânsul ei nu era răspunsul cel' mai bun? Şi dîndu-ini seama de asta, mă copleşi o fericire fără margini. O sărutam pe ochi să nu mai plîngă şi-i astupam gura să nu mai suspine.

— Iartă-mă, iubito! Iartă-mă, Aimée, că m-am îndoit de tine. Întotdeauna te-am învinovățit pe nedrept. Tu eşti o mică minune!

— Aimée, murmura ea, ca-n vis, închizînd ochii. Ce frumos mi-ai spus... Îmi place aşa de mult!

Nu ştiu ce i-am şoptit şi cîtă vreme a ținut dezghețul nostru. Încetul cu încetul, fața ei s-a luminat, cum se înseninează cerul după o furtună de vară. O mînă moale şi gingaşă se încolăci uşor, pe după gîtul meu şi-mi trase capul spre ea. Sărutarea aceea nu mai avu sfîrşit.

Plîngeam amîndoi şi ne sărutam, dar acum plînsul era de fericire!

— Dor, dragul meu, cît te-am dorit!...

Cînd auzii cum mă chema ea pentru întîia oară, m-au trecut fiori de voluptate.

— Aimée, draga mea Aimée!

Şi din nou ne îmbrățişam strîngîndu-ne pierduți, ca în fața unei primejdii iminente. O sărutam pe ochi, pe față, pe gît, pe umeri, cu o frenezie smintită, parcă mi-era frică să nu se volatilizeze în aer ca o întruchipare sintetică, iar eu să rămîn pururi însetat de ea.

Am întrebat-o:

— De ce m-ai ocolit pînă acum?

— Mi-a fost frică, a răspuns surîzînd cu tristețe.

— Frică? de cine?

Mi-a şoptit, lipindu-şi obrazul de al meu ca să n-o văd, şi în acelaşi timp o tresărire i-a zgîlțîit făptura:

— De mine!

Cercam s-o privesc, ochi în ochi, o rugam să-mi repete uluitoarea mărturisire. Ea nu voia şi, ascunzînd capul după umărul meu, tăcea ori mă strîngea cu brațele, ca să nu mă lase s-o privesc.

— Adevărat, mă iubeşti aşa de mult?

Tăcea mereu. Ce ar fi putut să-mi spună prin cuvinte mai mult decît dovedeau faptele? Se lăsă peste noi o linişte atît de mare încît ne auzeam bătăile inimilor. O, divină Venus, ele se potriveau în tact, parcă fuseseră făcute să trăiască împreună una pentru cealaltă! Am rămas aşa, uitați, plutind în tăcere ca pe un ocean de pe altă planetă.

De undeva, de sus, ajunseră pînă la urechile noastre cîteva pocnete asurzitoare, stricînd liniştea. Parcă mergea cineva pe acoperiş. Ea se strînse în mine moale şi fierbinte. Mă întrebă speriată:

— Ce-i asta?

N-a fost greu să pricep despre ce era vorba. Colegii mei ieşiseră sus pe terasă, adică pe acoperişul casei. Se auziseră glasurile lor amestecate cu râsete. Am recunoscut pe Iliuță, Gleber şi Charlot. Numai doctorul şi cu mine lipseam, ca mascarada să fie completă.

O voce metalică de tenor răsună deodată pe deasupra capetelor noastre. Cînta Carusso o arie dintr-o operă.

— Ce fel, au cărat cu ei şi un patefon? Unde l-or fi pus? s-a mirat ea.

— Cred că pe bordura coperişului...

— Să nu cadă jos, în stradă, pe capul cuiva.

— Îi priveşte direct şi personal.

După un timp, s-a furişat pe poarta inimilor noastre fiinţa unui vals făcută numai din farmec şi nostalgie.

Mihaela, recunoscînd bucata, tresări şi se îmbujoră la faţă de plăcere:

— A, *L'invitation à la valse* de Weber, cîntată de orchestra lui Stokowsky... S-o ascultăm... e minunată!...

Într-adevăr, era o minune cântecul, o minune Mihaela, o minune întâmplarea care mi-o aruncase în braţe, o minune dragostea, şi viaţa — o minune! Nu ştiu dacă în clipa aceea mai exista ceva pe lume care să nu fie tot o minune.

— Îţi aminteşti seara aceea cînd m-ai invitat la vals? mă întrebă ea. De atunci ai intrat în viaţa mea.

Cînd o invitasem la vals? În care seară? Aiura Mihaela? Ce confuzie se ivise în mintea ei?

Ca să nu-i spulber o iluzie la care poate ţinea, i-am bătut în strună:

— O da... cine poate să uite seara aceea!

— Şi cu toate astea ai jucat mereu cu poloneza, nesuferitule!

— Ce voiai să fac? Se ţinea scad de mine...

A! Acum îmi aminteam, mi se trăsese o pînză de pe ochi. Mihaela nu era alta decît bruneta din grupul celor trei fete. E adevărat, o invitasem la vals îndemnat de Aurora, colega de la Drept, care de altfel mi-o şi prezentase. Mi-am adus aminte că la început îmi şoptise:

— A, *L'invitation à la valse,* gîndindu-se desigur la bucata lui Weber.

Dar cum se făcea că n-o mai recunoscusem deloc de cînd se mutase la mansardă? Se vede că atunci la bal, preocupat de poloneza aceea îndrăcită, nu-i dădusem nici un fel de atenţie. E drept că, revăzînd-o pe coridorul mansardei, îmi păruse o figură pe care am mai întîlnit-o cîndva, dar aşa ceva se întîmplă destul de des şi de aceea nu-mi bătusem prea mult capul ca să desluşesc nedumerirea.

Şi totuşi, ea nu mă uitase! Abia acum îmi explicam de ce mă întâmpinase pe coridor cu o frază atît de familiară:

— Ce mai faci, domnule Petrican?

Şi eu credeam că mă remarcase pentru prima dată şi că-mi adresa acea replică pentru a-mi da prilejul să intru cu ea în vorbă! Oricum e cert că nu mă uitase. Şi apoi, ea însăşi afirmase că din seara aceea de bal intrasem în viaţa ei. Poate de atunci, mai ştii, începuse să mă iubească.

Patefonul tăcu şi, în locul lui, Iliuţă se apucă să cînte o doină din frunza lui vrăjită.

— Ah, dacă ar şti ei cum îi ascultăm împreună! Uite, lipiţi,

îmbrățișați, gură-n gură.

Mă lipeam de ea, o îmbrățișam, o sărutam. Toate astea mi se păreau așa de ireale, de parcă s-ar fi petrecut în alt veac undeva departe, în cea mai frumoasă dintre cele 1001 de nopți.

— Mîine n-ai decît să bați toba, mi-a spus, insinuant.

Am lăsat-o brusc din brațe. Reproșul ei mă durea. Cum îi venise să mă învinovățească de atîta josnicie? Aș fi putut să-i jur că niciodată nu voi da pe față taina noastră, dar am socotit că îndatorirea de a păstra orice secret, fiind o însușire a firii mele, nu are nevoie de un stimulent ca jurămîntul. De aceea am tăcut. Ea simți instinctiv că mă jignise și se rugă:

— Iartă-mă! Am spus o prostie!

I-am mîngîiat absent părul, privind în gol, fără a-i răspunde, căci iertarea nu venise încă de la inimă.

Iliuță începu, de astă dată la chitară, balada lui Ciprian Porumbescu. Asta ne făcu să uităm de-a binelea supărarea.

...Ascultam furați de muzică și dispoziția noastră de receptivitate era așa de lacomă, încât cel mai mizerabil cîntec ni se părea fermecător. Pesemne unde îl înfrumusețam cu cristalele propriei noastre bogății sufletești.

Chiar apostrofa Dorinei, care bombăni trecînd pe culoar prin dreptul camerei noastre: "Iar s-au cățărat nebunii pe acoperiș să ne facă muzică, parcă de muzică ne arde nouă acum", ni se păru cît se poate de amuzantă și am rîs cu poftă.

Concertiștii coborâseră de mult în odăițele lor, iar mansarda se cufundase într-o liniște de planetă stinsă. Numai noi, treji, stăteam în întuneric întinși la vorbă.

Mihaela îmi povestea crâmpeie din viața ei. Avusese parte de o copilărie senină, încălzită de dragostea părinților care o adorau împlinindu-i voile pînă la răsfăț. După ce isprăvi cursul primar o dădură la una din cele mai bune școli din Capitală, unde învăța și Cici (de aici se cunoșteau). După război, tatăl ei, care avansase general (era ofițer de carieră) luă comanda unei divizii din provincie. Și, deodată, piaza-rea se furișă în casa lor, aducîndu-le jale și pustiu. După un timp generalul arăta mereu îngrijorat, lipsea fără motiv, căuta singurătatea. Mihaela, cu ochiul ei ager, observă că se petrecea ceva neobișnuit.

— Nu-i nimic, încerca s-o liniștească mama. Tatăl tău are unele dificultăți. Dar le rezolvă el — nici o grijă.

Într-o zi, Alexa, sora Mihaelei, veni s-o ia de la școală după ora întîi.

— Ce s-a întâmplat? făcu ea speriată.

— Tata... nu mai este...

Își făcuse seama, acolo, la cazarmă, în biroul lui, cu un glonț de revolver în tîmplă. Gurile rele șopteau că era vorba de niște fraude.

— Bietul tata! Cum a trebuit să sfîrșească! Îți jur că era nevinovat. Dacă ar fi furat, ne-ar fi rămas ceva de pe urma lui. Or, mama n-a avut nici cu ce să-l îngroape. A fost silită să-și vin dă bijuteriile. Un subaltern, care a profitat dobîndindu-i încrederea și punîndu-l să

semneze o hîrtie pe care n-a cercetat-o cum trebuie, e azi foarte bogat. Tata, după cîte mi s-a spus, ar fi scăpat cu fața curată din năpasta aceea. Dar era prea mîndru. Cînd a fost citat, a preferat să moară decît să urce scările parchetului militar. După aceea nevinovăția lui a ieşit la iveală, dar ce folos!

Mihaela avea ochii umezi. Glasul îi tremura, înecat de emoție.

— Mama n-a supraviețuit acestei nenorociri. S-a stins după cîteva luni, iar eu cu Alexa am rămas orfane, silite să ne cîştigăm singure existența. A fost un noroc neaşteptat că ea a găsit un serviciu bun la Poşta Centrală. Dar ceea ce cîştigă nu ne-ajunge, nevoile sînt mari. Din cauza asta a trebuit să ne mutăm aici, unde chiria e mică. Nu ştiam că tatăl Ceciliei e proprietarul casei. Îmi vine aşa de greu față de ea, care cunoştea situația noastră dinainte! Tăcu. O priveam emoționat, neîndrăznind să adaug ceva, ca să n-o jignesc printr-un cuvînt nelalocul lui.

— Acum cînd ştii totul, nu-i aşa că ai să fii bun cu mine?

Cuprins de un avînt de generozitate, i-am luat mîinile într-ale mele şi-am rostit cu patos:

— Mihaela, te voi iubi toată viața şi voi răscumpăra tot ce ai suferit pînă acum!

S-a uitat adînc în ochii mei, m-a mîngîiat cu mîna pe păr şi n-a scos un cuvînt.

De obicei biografiile fostelor mele iubite se iroseau într-o oră, două... Biografia Mihaelei nu s-a epuizat în noaptea aceea, nici în lunile şi chiar anii ce urmară. Mereu avea de povestit fapte noi, dar nu ineditul lor mă interesa, ci felul cum acele fapte se reflectaseră în sufletu-i plin de disponibilități şi mai ales atitudinea ei față de viață.

...Ne-am despărțit înainte de revărsatul zorilor...

VI

Două săptămâni se topiră în sacul fără fund al trecutului şi în acest timp — nici o veste din partea ei. Plecase undeva? De ce nu mai dădea nici un semn de viață? Se răzgîndise socotind o uşurință pasul făcut şi acum mă evita sistematic?

Rătăceam în presupuneri şi îndoieli ca într-un labirint. Aş fi vrut să-i scriu, dar îmi era teamă (în ipoteza că-i plecată) să nu pună mîna soră-sa pe scrisoare şi să zădărnicească, de aici înainte, orice apropiere între noi.

Tot Mihaela mă scoase din încurcătură. Într-o seară găsii un bilet din partea ei, cu două rînduri: "Aşteaptă-mă mîine, la Şosea, în dreptul vilei Minovici, pe la 6."

A doua zi eram cu o oră mai devreme la locul indicat. Nerăbdarea mă hărțuise atît de cumplit că n-am putut face altfel. În orice caz n-avea de ce să-mi pară rău: prelungeam întîlnirea cu o oră în plus.

Mihaela arăta tot timpul o veselie şi o exuberanță aproape neobişnuită. Parcă adunase toată primăvara în ea. Vorbea însuflețit,

rîdea zglobiu de toate lucrurile, se agăța sprintenă de crengi, alerga pe alei şi făcea o mulțime de ştrengării fermecătoare. Părea o Mihaela nouă cu însuşiri noi, care n-avea nici o asemănare cu cealaltă pe care o cunoscusem pînă atunci.

— Ştii, Aimée, că mă mut?

— A! slobozi ea un țipăt ascuțit, de surprindere. Tocmai în clipa asta aveam de gînd să-ți propun acest lucru. Mi-e teamă să rămîi mai departe acolo... Oricît ne-am ascunde, tot are să se afle într-o zi. Nu-i mai bine să evităm?

— Vezi cum au început să ni se potrivească gîndurile? Asta-i iubire, draga mea! Adică o înțelegere fără ajutorul cuvintelor.

Dacă m-ar fi întrebat cineva, după despărțire, cum era îmbrăcată, ce fel de pălărie purta, aş fi ridicat din umeri; nu ştiam. O sorbisem lacom cu privirile ca să-mi potolesc foamea de ea, mă îmbătasem de farmecul ce-l răspîndea, dar habar n-aveam încă ce culoare au ochii ei. Plutea pesemne dincolo de materie ca o născocire a nevoii mele de a întîlni pe femeia visului de dragoste?

Cîteva zile am colindat Bucureştiul în lung şi-n lat în căutarea unei camere. Nu era vorba de o cameră obişnuită (îmi repugna aşa ceva), ci de un cuib cald, intim, în care faptul iubirii să afle condiții cît xnai optime. Am găsit-o pe strada Triumfului, cu trudă puțină şi noroc mult. Era o odăiță aşa cum dorisem, cu mobilă nouă, scoarțe, tablouri şi, mai ales, perdele care făceau noapte chiar ziua-n amiaza mare. În fața casei un tei al cărui frunziş acoperea curtea ca o umbrelă, iar ceva mai departe o grădină cu pomi roditori.

— Aici, să ştii, e un adevărat paradis pentru amorezați, zise proprietarul, un bătrînel oacheş, adus de spate, cu chelie strălucitoare şi prietenos din fire. Pînă acum a stat o funcționară de la C.F.R.; a făcut nunta duminica trecută. Plîngea cînd a plecat, pe cinstea mea, pentru că, să vezi dumneata, casa asta poartă noroc chiriaşilor. Cum pune cineva piciorul, gata — îşi face un rost. Am avut înaintea ei un inginer care s-a însurat; pe urmă o studentă. Şi asta s-a măritat.

— După cîte văd, i-am spus surîzînd, *volens-nolens* va trebui să-mi pun şi eu pirostriile...

— De ce nu? Dumneata n-ai o fată? Adu-o-ncoace. Doamne tare-mi plac amorezații ăştia! Parcă întinersc şi eu pe lîngă ei. Şi iubiți-vă cît vă place, tinerețea e scurtă şi pe urmă îi duceți dorul ca mine. Aveți colea grădinița, dincoace teiul cu umbra lui. Zău, nepoate, dacă te muți aici, prinzi rădăcini ca pomul şi nu mai pleci. Dar să ne înțelegem: dacă n-ai o drăguță, vezi de altul.

Moşul începu să mă intereseze. L-am descusut:

— Mai ai şi alți chiriaşi?

— Da, încă o pereche. Nu pot să închiriez decît două odăi. La parter stau eu.

— Căsătoriți, nu primeşti?

— Ferit-a sfîntul! Se ceartă mereu şi mie îmi place liniştea. Mai bine lipsă. Pe cîtă vreme prechile mele cîntă, joacă, fac un adevărat rai din casa mea.

Nu-mi venea să cred urechilor. Bizar omuleț! Nu-l cunoşteam decît

de cîteva minute şi parcă eram prieteni de cînd lumea.

— Închiriez camera, domnule Coleşiu.

— Ce Coleşiu? Ce domnule? s-a rățoit la mine. Mie să-mi spui *unchiule,* iar eu o să-ți spun *nepoate,* şi am terminat. Fără multă tocmeală.

— Bine... unchiule, aşa am să-ți spun. Dar să ne înțelegem: cît îmi ceri pe cameră?

— Îmi dai cît poți şi gata, am încheiat tîrgul!

— Nu, nu aşa. Fixează-mi o sumă.

— Ia mai slăbeşte-mă, dumneata. Crezi că din chirie trăiesc eu? Cît timp am pensioara, slavă Domnului, nu duc grijă de nimic. Închiriez ca să nu mă simt singur cuc. Îmi place să aud freamăt în jurul meu, gîngurit de porumbei, într-un cuvînt: iubire...

I-am oferit o mie de lei, deşi după socoteala mea făcea dublu. Spre surprinderea mea, bătrînul a acceptat pe loc:

— Bine, o mie să fie! Bate palma!

Colegii de la mansardă rămaseră stupefiați auzind că mă mut.

— Ce te-a apucat? Nu te simți destul de bine între noi?

Ce explicație aş fi putut să le dau? Cu toate astea Charlot intui motivul plecării mele.

— Măi, sînt sigur că ți-ai găsit o dulcinee şi vrei s-o duci la budoar. Ce-mi umbli cu şoalda?

Fireşte, am protestat fără convingere. Cînd mă întrebară de noua mea adresă le-am dat una fictivă. Nu voiam să ştie nimeni unde mă mutasem, mai ales cei care-mi cunoşteau... *dulcineea.*

Chiar în prima zi m-am pomenit cu Mihaela. Nu m-aşteptam să-i placă atît de mult locuința şi grădinița. S-a aruncat fericită în brațele mele:

— Ah, dacă am avea o căsuță ca asta, nimic n-aş mai rîvni. Am sesizat numaidecît tîlcul vorbelor ei.

— Vom avea, Aimée, poate una şi mai frumoasă. Numai tu să mă iubeşti.

— De tine atîrnă asta. Pe o femeie o cucereşti uşor, dar o păstrezi greu.

La drept vorbind, nu-mi plăcea să discut această problemă. Nu mă ispitea deloc perspectiva unei căsătorii. De aceea evitam întotdeauna să iau un angajament, şi am evitat şi de rîndul acesta să mă leg față de Mihaela. Prea îmi intrase libertatea în sînge ca să mă pot împăca vreodată cu jugul căsniciei. Şi apoi firea mea capricioasă, nestatornică, n-ar fi fost un izvor nesecat de amărăciuni pentru amîndoi? Mă dezgusta repede femeia după ce o îngenuncheam. Dacă nu-mi păstra trează pasiunea, ea înceta să mai existe pentru mine. Aş fi înşelat-o fără doar şi poate, cu alta, apoi cu altele, m-aş fi depărtat tot mai mult de cămin. În privința asta mă cunoşteam bine. Pentru căsnicie se potrivesc anumite firi docile care se înămolesc în obişnuință şi tabiet, abdică de la binefacerile independenței pentru o iluzorie comoditate. Şi apoi văzusem atîtea căsnicii nefericite, încît ajungeam să încerc, prin experiența altora, o teamă inhibitivă de căsătorie.

După cîteva zile, proprietarul ne invită la el. Mihaela se cam codea să meargă, dar în urma stăruințelor mele se hotărî. I-am prezentat-o lui Coleşiu, cu un gest teatral.

— Iubita mea!

Moşneagul se uită atent la ea, făcîndu-i prețul ca un expert în materie. Cred că Mihaela reuşi la acest examen cu bilă albă. De aceea mă bătu familiar pe umăr:

— Tîlharul, aşa mîndrețe de fată mai rar! Dacă aş fi dat, la vremea mea, de una la fel, tare mă tem că-mi punea popa pirostriile.

Mihaela roşi toată, pînă în vîrful urechilor.

— Uite, Cosînzeana, ce sfioasă e! îți vine s-o mănînci ca pe o piersică şi, fără altă explicație, Coleşiu o sărută familiar pe obraz.

— Să nu mi-o scoți din minți, unchiule, i-am spus în glumă.

— Lasă, nepoate, că ai scos-o dumneata înaintea mea.

Proprietarul, sfătos, s-a apucat să ne povestească secvențe din lunga lui viață. Cea mai interesantă mi s-a părut aventura cu Yvonne Rossignol, vestita primadonă de la sfîrşitul secolului trecut. Venise de la Paris, cu vreo 45 de ani înainte, să dea o serie de reprezentații la Bucureşti. Pe atunci Coleşiu era un sublocotenent tînăr, chipeş, plin de vlagă. Îl remarcase la cofetăria Kübler şi îl invitase la ea, la Hotel Bulevard, unde ținea un apartament întreg. Ne descrise iubirea ei capricioasă, scenele de gelozie, certurile şi împăcările.

— Aufurisita in-a ținut sechestrat în apartamentul ei două săptămîni încheiate. Nu voia să ştie că sînt militar, că aveam obligații de serviciu cu care nu te joci. Îi făceau curte prefectul poliției, comandantul garnizoanei, colonelul Moruzzi. Nimic! Ea se uita la mine, un pîrlit de sublocotenent căruia abia îi dăduseră tuleiele. După ce isprăvi reprezentațiile plecă la Viena, pentru două săptămîni. Am urmat-o. După aceea m-a tîrît la Berlin, la Petersburg, la Roma, în fine, în toată lumea.

— Şi cu milităria cum a rămas?

— Cum să rămîie? A trebuit să plec, asta-i! Ce era să fac? Dar nu-mi pare rău. Zilele acelea n-o să le mai trăiesc niciodată.

— N-ai vreo fotografie de la ea? l-a întrebat Mihaela curioasă.

— Numai una? Am aid un album întreg.

Ne-a arătat o movilă de poze ale celebrei cîntărețe imortalizată în diferite roluri. Mai cu seamă în *Cio-Cio-San* era fermecătoare.

Mihaela plutea de admirație. Din cînd în cînd exclama!

— Ce frumoasă e! Aici! Şi aici… Acum, spune, ce face?

— E la Paris. S-a retras de mult din teatru. Nu m-a uitat însă. Ne scriem mereu, în fiecare lună cîte un răvaş…

— Şi n-ai vrea s-o revezi?

Coleşiu o privi lung, clătinînd capul a tristețe.

— Nu, nepoată. De ce să-i omor amintirea? O port în mine tînără şi frumoasă, aşa cum arăta acum o jumătate de secol cînd am cunoscut-o. De ce s-o revăd devastata de cei 80 de ani ai ei?

Bătrînului i se umeziră ochii. Mihaela se apropie de el emoționată.

— Domnule Coleşiu, eşti romantic pînă în măduva oaselor şi acest lucru te înalță foarte mult în ochii mei…

El o mîngîie pe păr, cu privirile pierdute în gol.

— Iubiți-vă, nepoțeilor, cît sînteți de tineri şi frumoşi. Uitați-vă la mine ca să vă dați seama ce o să facă timpul din voi.

Mai tîrziu veniră şi chiriaşii lui Coleşiu: un tînăr înalt, mult mai înalt decît mine, şi urît foc, care se recomandă Novac, ataşat de legație, şi fata care-l însoțea, o blondă scundă şi vioaie, plină de neastîmpăr.

— Iată şi pe ceilalți nepoți ai mei: Veverița şi 'Urangutanul! ni-i prezentă moşul.

Ne-am împrietenit repede. Amîndoi erau deopotrivă de veseli şi dezghețați. El ne povesti întîmplări exotice din Țara Soa-relui-Răsare unde stătuse cîțiva ani.

În casă se făcuse cald. Am ieşit în curte şi ne-am aşezat la umbra teiului. Acolo Coleşiu ne aşternu masa şi ne ospăta împărăteşte.

Într-un timp, cînd proprietarul lipsea, mi-am exprimat mirarea că el face atîtea cheltuieli.

— O, nu-l cunoşti, mi-a explicat ataşatul, în fiecare seară ne pune masa, deşi nu-i plătim decît chiria. La început făceam rezerve: asta merge o dată, de două ori, dar nu aşa — la infinit. Ce să vezi? S-a supărat foc moşneagul şi, nici una nici alta, ne pretindea să ne mutăm dacă nu ne place, că el nu ține chiriaşi mofturoşi. N-am avut încotro: i-am bătut în strună. În cele din urmă ne-am obişnuit cu felul lui de a fi. Aşa că în fiecare seară înfulecăm pe gratis.

— S-ar zice că-i un tip original...

— M-da... Mai degrabă om de viață...

După cîteva zile eram prieteni la toartă unii cu alții, tutuindu-ne de parcă ne cunoşteam de cînd lumea. Mihaela nu se sfia să şadă pe genunchii lui Coleşiu şi să-i mîngîie, cu gesturi ştrengăreşti, chelia strălucitoare. Nici Veverița nu găsea nepotrivit să-mi trîntească un ghiont în coaste (era fata asta o bătăuşă şi jumătate).

Într-una din seri, după ce ne-am ospătat ca de obicei, începu concertul. Coleşiu avea un patefon enorm şi cîteva sute de plăci, pe care abia am reuşit să-l transportăm în curte cîteştrei bărbații. (Pînă acum fusese la reparat, numai de cîteva ore îl aduseseră înapoi.)

— Reîncepem concertele. Ei, ce vreți să auziți, nepoțeilor dragi?

Veverița propuse *Trovatore* şi *Bărbierul,* iar ataşatul ei, *Faust* de Gounod.

—*Niet!* făcu moşneagul, astă-seară facem pe placul noilor mei nepoți.

— Aveți operele întregi? se interesă Mihaela.

— Întregi, fireşte, nepoțico, nu-mi plac lucrurile pe... jumătate. Vrei să-mi auzi *iubita* cum ciripeşte?

— Chiar Yvonne Rossignol? Vai, ce curioasă sînt!

Mihaela alese trei din operele lui Puccini: *Boema, Tosca, Madame Butterfly.* În timp ce patefonul reproducea glasul de privighetoare al irealei cîntărețe, Coleşiu ne explica:

— Uite, aici, Pinkerton o întreabă pe Cio-Cio-San ce virstă are? Copila surîde galeş, cochetă: "O, sînt bătrînă: am cincisprezece ani..." Rîde fata, rîde ofițerul, rîde orchestra, rîd florile din grădină, în fine,

ride la terra...

...Şi noi am rîs emoţionaţi, numai bătrînul Coleşiu avea ochii umezi. Afară de Mihaela nimeni n-a băgat asta de seamă din pricina întunericului.

După ce bătrînul se retrase (uneori se retrăgea mai devreme) am continuat petrecerea fără el. Veveriţa avu poftă să dansăm, după care începu să alerge prin grădină fugărită de Urangutanul ei. Ca să nu fie, chipurile, prinsă, se căţără în tei cu o agilitate de pisică.

— Dă-te jos, că faci *buf!* o rugă Novac.

Ea nici gînd să asculte. Se auzea numai freamătul frunzelor răscolite.

— Mă supăr, să ştii... Vrei să-ţi rupi gîtul? stărui el.

54

— Nu, nu vreau, ţipă Veveriţa nevăzută. Am nevoie de gît. Vino să mă iei în spinare.

— Coboară şi singură...

— Singură nu pot... Mi-e frică...

— Cine te-a pus să te urci?

— Ne-cu-ra-tul, silabisi ea.

Logodnicul ei încercă să se suie dar nu reuşi; băuse vârtos şi nu-l mai ajutau picioarele. Se întoarse oţărît, în vreme ce Veveriţa cînta din tei:

— Cu-cu! Cu-cu!

— Stai, diplomaţiile, că ţi-o aduc plocon, cît ai zice peşte, i-am spus şi, dintr-o săritură, m-am urcat în pom. N-o vedeam, se căţărase tocmai sus, în vîrful teiului. Nu m-am dat bătut şi înălţîndu-mă de pe o creangă pe alta am ajuns-o.

— Mă dau prinsă, zise Veveriţa, capitulînd.

— Hai, jos, cucuie, să te închid în colivie că, altminteri, faci pozne.

Am adus fugara înapoi pe pămînt şi am predat-o Urangutanului, care o duse în casă. Fiind tîrziu, a plecat şi Mihaela, iar eu am condus-o pînă la locuinţa ei. Pe drum n-a scos o vorbă.

— Ce ai? Eşti supărată?

Din nou tăcere...

— Aimée, ce înseamnă asta?

Rămînea mai departe mută ca piatra.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, spune, ce ţi-am făcut, cu ce am greşit faţă de tine?

În clipa aceea, într-o fulgerare a minţii, avui pricina supărării cu o claritate desăvîrşită.

— Aimée, eşti geloasă? Crezi că mă uit la Veveriţa? Ah, prostuţă mică, de ce te cobori atît? Nu te-aş da pe o sută de veveriţe.

Ea începu să plîngă şi se cuibări la pieptul meu. Am înlănţuit-o cu braţele, am strîns-o, am mîngîiat-o, am sărutat-o... Noroc că pe stradă nu era ţipenie de om.

De ce aş minţi? Îmi păru bine de această întîmplare: era cea dintîi dovadă a iubirii ei.

Într-o duminică însorită, pe cînd prînzeam cu Mihaela în camera mea, ne-am pomenit cu o păsărică zburind deasupra capetelor

noastre. Intrase pe fereastra larg deschisă şi, după cîteva evoluții sprintene, poposi pe rama unui tablou.

— Uite, o ciocîrlie, strigă Mihaela plăcut surprinsă, gata să bată din palme, dar paralizînd gestul ca să nu sperie pasărea.

— Nu-i ciocîrlie, i-am spus, cred că e cinteză.

— Ce drăguț din partea ei că ne-a făcut o vizită. Asta e de bine, ne-aduce noroc.

— Oricînd avem nevoie de aşa ceva. I-o fi foame? S-o poftim la masă, ce zici. Hai, micuță cinteză, nu vrei să guşti ceva?

— N-o speria, Dor, să nu-şi ia tălpăşița.

— Nu-ți fie frică, neamul ei e curajos, lucru mare.

Mihaela stropşi între degete o bucățică de pîine şi împrăştie firimiturile pe jos, pe covor. Dar păsărică nepricepînd gestul zvîcsni în aer, făcu mai multe cercuri deasupra noastră şi se lăsă pe speteaza unui scaun în spatele meu. Voiam să mă întorc ca s-o văd, dar Mihaela, fricoasă, mă opri:

— Nu te mişca, Dor, că zboară pe fereastră.

Am rămas locului, statuie. Ea a fărîmițat din nou miez de pîine şi cu mişcări moi l-a aşternut pe marginea mesei. Cinteza tot n-a sesizat intenția gazdei şi a zburat iarăşi oprindu-se de astă-dată pe pervazul ferestrei.

— Vai, pleacă... ne părăseşte, strigă Mihaela, cu sufletul la gură. Trebuia să închidem geamul.

Dar cinteza nu se gîndea să, fugă, ci, spre marea noastră mirare, ateriză de astă-dată chiar pe coşulețul cu pîine şi începu să-şi înfigă docul în miezul pufos. Ne uitam la ea încremeniți, fără a clipi din ochi, pînă cînd s-a hotărît să-şi schimbe locul şi a zburat pe şifonier.

— Bravo, drăgălaşo, mi-a plăcut îndrăzneala ta, i-am spus micuței musafire.

— Sssst... nu vorbi... mi-a închis Mihaela gura cu mîna.

— Tu, Aimée, eşti mai fricoasă decît musafira noastră mititică.

Aveam dreptate. Numaidecît cinteza coborî din nou la masă şi ciuguli firimiturile puse de Mihaela cu cîteva minute mai înainte, fără să-i pese de vreo primejdie.

— Să-i dăm un pic de şnițel, ce zici?

— Fii serioasă, nu poate mînui furculița şi cuțitul.

Mihaela rîse. Pasărea refuză să se înfrupte din friptură, dar înfipse de cîteva ori ciocul într-o perişoară moale şi gustă o firimitură de tort. În acest timp noi continuam să mîncăm cu cea mai mare grijă, evitînd cel mai neînsemnat zgomot. Cinteza, cît un pumnişor roz de copil, fremăta fără astîmpăr, sărea din loc în loc, zbura, venea îndărăt, ciripea şi, făcînd toate astea după plac, în cea mai desăvârşită libertate, simțea din plin bucuria vieții. Această bucurie ne-o transmitea şi nouă şi iată-mă întrebînd-o distih:

Cinteză, ia ciripeşte:
Mihaela mă iubeşte?

— Cirip! făcu pasărea ca la o comandă, parcă ar fi înțeles ceea ce-i

ceream. Răspunsul ei ne inundă cu un val de bucurie.
La rîndu-i Mihaela îi adresă altă întrebare:

— Spune, pasăre măiastră,
Vei veni la nunta noastră?

Cinteza: cirip! cirip! de două ori... Draga de ea, primea invitația, iar eu, chiar dacă n-aveam de gînd să mă însor, tot trebuia să fac nunta măcar de hatîrul acestei minunate păsăruici.
Pe cînd duceam la gură un pahar de vin m-ai pomenit că-mi pică drept pe vîrful nasului ceva lipicios. Mihaela se topi de rîs.
— Un mic suvenir!
— M-da, rîdeam şi eu de mica pățanie, asta-i plata. Cinteza noastră n-a vrut să ne rămînă datoare...
După asta, gingaşa musafiră a țîşnit brusc pe fereastră, în largul cerului şi dusă a fost. Dar de vizita ei, o mică minune, ne-am adus aminte cu drag totdeauna.
Într-altă seară, cam pe la jumătatea lunii iunie, pe cînd ne aflam în salonul lui Coleşiu (afară ploua) Mihaela veni cu o veste:
— Azi împlinesc 21 de ani. Sînt, după cum vedeți, mai bătrînă decît Cio-Cio-San.
Parcă s-ar fi produs o explozie. Toți am sărit în picioare ca să izbucnim apoi în urale:
— Să trăieşti! La mulți ani! Sănătate şi noroc cu toptanul!
Coleşiu, profitînd de ocazie, o săruta mereu cînd pe un obraz cînd pe altul:
— Mînca-o-ar pe ea unchiul de majoră...
Această aniversare fu o adevărată petrecere spirituală. După propunerea Mihaelei fiecare din noi trebuia să recite o poezie sau două pe care le ştiam pe dinafară. Ea, cea dintîi, trecu la pian şi improvizînd inspirată declamă Luceafărul lui Eminescu. Efectul se dovedi uluitor. Coleşiu o întrebă dacă a încercat şi altădată o recitare cu acompaniamentul pianului.
— Numai cu acompaniament de harfă.
Datorită succesului Mihaelei nici unul din noi n-a mai îndrăznit să recite. Ea n-a stăruit şi a continuat să susțină singură tot programul, declamînd din Musset, Vigny, Gauthier, Verlaine, Samain, Arvers.
Mai ales sonetul lui Arvers ne impresionă adînc. În timp ce spunea versurile, cînta la pian unul din valsurile postume, atît de nostalgice, ale lui Chopin.

Mon âme a son secret, ma vie a son mystère:
Un amour éternel en un moment conçu.
Le mal est sans espoir, aussi j'ai dû le taire
Et celle qui l-a fait n'en a jamais su.

Mihaela nu rămase la clasicii francezi, trecu la Byron, dar fu silită să renunțe căci i se cerea să traducă versurile în româneşte, fapt care despuia recitarea de orice farmec.

Coleşiu, plutind în admirație, o întrebă:
— Scumpă *majoră,* cum de-ai învățat pe de rost atîtea versuri?
— Nu ştiu nici eu... Cred că mi-au plăcut... răspunse ea simplu.
...După recitalul de poezie am trecut în sufragerie unde ne aştepta masa întinsă, pregătită de menajeră, cu bucate aduse de la un restaurant din apropiere. Moşneagul ținea morțiş să golim 21 de sticle de şampanie (numărul anilor Mihaelei), dar el cel dintîi dădu bir cu fugiții, ducîndu-se la culcare pe două cărări.
Rămaşi singuri am mutat petrecerea în grădină continuînd-o sub umbrela teiului (ploaia stătuse între timp).
— S-a făcut tîrziu, i-am şoptit Mihaelei. Nu pățeşti nimic acasă?
— Soră-mea e în deplasare şi nu se întoarce decît poimîine. ..
— O, ce bine! Atunci poți rămâne oricît, fără nici o grijă.
Am mai destupat o sticlă. Se făcuseră cinci şi pînă la douăzeci şi una aveam de străbătut un drum lung. Mihaela amețise, fredona o romanță la modă, cam deocheată, lucru care mă mira mult. Dar se opri pe la jumătatea cîntecului, speriată.
— A plecat masa cu mine...
— Vino să te odihneşti puțin...
Am luat-o în brațe, pe sus şi am pus-o pe pat. În schimb Veverița n-avea nimic. Le-am explicat:
— Nu-i obişnuită să bea.
Petrecerea în trei s-a spart repede. A început să plouă din nou şi atunci ne-am hotărît să mergem la culcare. Trecuse de miezul nopții şi afară de asta trebuia s-o conduc pe Mihaela acasă.
Am intrat în odaie cu paşi tiptili, ca să n-o trezesc. Dormea întinsă pe pat, aşa cum o lăsasem. Adică nu chiar aşa — se întorsese în somn pe cealaltă parte şi rochia, puțin trasă, dezvelea impudic pielea roză a unei pulpe, ceva mai sus de genunchi.
M-am tolănit pe un fotoliu ca să-i contemplu goliciunea. Pentru întîia oară îmi veni în minte că aş putea s-o (rețin toată noaptea, profitînd de împrejurarea că soră-sa era plecată în provincie, şi s-o am. Cu toate astea am gonit ispita care îmi insulta un simțămînt curat de ocrotire față de o ființă aflată în paza mea. Legătura cu Mihaela era pură, îmi trezea avînturi de generozitate, îndemnuri la fapte mari. Aş fi făcut pentru ea chiar acte de eroism dacă vreo împrejurare le-ar fi cerut.
Ea se trezi brusc şi se miră cînd mă văzu:
— Aici erai? Nu ştiam...
În aceeaşi clipă dîndu-şi seama că-i dezvelită, slobozi un țipăt de spaimă şi trase repede pătura pe ea.
— Vai, ce ruşine!. .. În ce hal m-ai văzut!
— Haide, Aimée, nu-ți face mustrări pentru atîta lucru. Pe orice plajă se poate vedea cu decență mult mai mult...
— Eşti un Cassanova! Apoi mai spuse: Ascultă, nesuferitule, te rog mai lasă-mă să dorm un pic. Numai un picuț şi mergem. ..
— Nu prea e de mers, plouă cu găleata...
— Daaa? Atunci ce-i de făcut?
— Nimic mai simplu: dormi aici.

— Ah, nu, nu se poate... Aşteptăm pînă stă ploaia... Şi pe urmă plec. Hai, vino, culcă-te lîngă mine. Pînă atunci tragem un pui de somn.

Mi-am făcut loc lîngă ea, am cuprins-o în brațe şi legănînd-o ca pe un copil, spre marea mea surprindere, a adormit. La început credeam că se preface, dar pe urmă m-am convins. Nu mult după aceea mă prinse şi pe mine somnul.

Cît timp am dormit? Ce visuri ne-au legănat ființa? Nu-mi mai aduc aminte. Ştiu doar că într-un tîrziu (era parcă în revărsatul zorilor) m-am trezit brusc şi în aceeaşi clipă (poate din cauza mişcării bruşte pe care o făcusem) se trezi şi ea. Buimăciți de somn, fără să ne recunoaştem (n-avusesem, pînă atunci obişnuința de a dormi împreună), fără cunoştința limpede a situației, gurile noastre se sărutară lacom, trupurile noastre se lipiră arse de aceeaşi văpaie şi, ascultînd de o poruncă ce nu avea nevoie de înțelegerea cuvintelor, se avură.

Totul se petrecu organic, nebulos, între somn şi trezie. N-am întîmpinat nici cea mai uşoară împotrivire din partea ei. Dimpotrivă. Sînt încredințat că şi ea suferi aceeaşi poruncă odată cu mine.

Camera era scăldată într-o lumină ireală, încît uitîndu-ne unul la altul, păream arătări străvezii ca dintr-o poveste fantastică de Ewers. Ea întinse mîinile şi mă chemă cu ele. Apoi mă strânse în neştire, mă lipi de ea, mă sărută de zeci de ori într-o singură sărutare.

.. .Cînd răscolesc clipele acestea care au ceva din adîncul nepătruns al firii, mă cutremur întotdeauna de voluptate şi spaimă.

VII

Toată ziua următoare am fost într-o stare sufletească deosebită. Nutream convingerea certă că trăisem un eveniment hotărî-tor, de care trebuia să atîrne soarta mea. (Şi cîtă dreptate aveam!) Mă simțeam altul, cu alte gînduri, cu alte însuşiri. Eram mai sprinten, mai încrezător, mai îndrăzneț, mai mîndru. Parcă ieşisem din existența mea şi intrasem într-alta nouă. Şi odată cu mine, toată lumea avea altă înfățişare.

Întreținusem multe legături cu femei. În toate avusesem numai obiectul, fără corespondență cu dragostea. Poate de aceea încercam după mistuirea actului un dezgust de femeia cu care împărțisem patul. Cu Mihaela însă se schimbau lucrurile. Cu ea trăisem un proces de purificare, de urcuş către zonele înalte ale ființei, înlăturînd zgura care îmi îngreuia zborul către fericire. Ceea ce se întîmplase aducea într-un fel cu o spovedanie zguduitoare, atît de necesară pentru regăsirea echilibrului moral.

Prea-plinul sufletesc îmi creştea dimensiuni uriaşe, sfîşiin-du-mi pielea care n-avea cum să mă mai încapă. Mă înălțasem în proprii mei ochi, deasupra tuturor oamenilor. Astfel, universului alcătuit din mine şi Mihaela, i se subordonau toate celelalte universuri, iar eu eram

regulatorul întregului cosmos, o zeitate de care atîrna viața şi moartea. În această dispoziție sufletească, Bucureştiul îmi păru chircit, sugrumat, fără aer, încît aveam impresia că mă sufocă. Palatele de pe Calea Victoriei — jucării mărunte din vremea copilăriei, iar universitatea o mică uzină de vorbe, fără sens şi conținut! Ce însemna oare ştiința dreptului, ce noimă aveau disciplinele filozofice şi toate celelalte ştiințe pe lîngă marea ştiință a dragostei?

Dacă şcoala nu ne învăța să descoperim țara iubirii şi să întreținem nestinsă flacăra ei, la ce bun toată învățătura aceea greoaie şi uscată?

Cu aceste gînduri am trăit zile întregi, zburînd numai pe vîr-furi de munte, unde mă simțeam asemenea zeilor olimpici. Dacă ar trebui să dau un nume acestui zbor pe culmi, i-aş spune: *fericire.* O fericire necuprinsă, darnică, de lungă durată, aşa cum niciodată n-a fost fericirea altora. Şi asta datorită numai faptului că avusesem pe Mihaela.

După o săptămînă de colind prin universul meu mi-am adus aminte de zeiță şi m-am abătut pe la mansardă nădăjduind să dau ochii cu ea sau măcar s-o simt pe aproape.

N-am avut noroc. În schimb colegii mei îmi făcură o manifestație zgomotoasă de simpatie. Fiecare dintre ei se crezu dator să mă înştiințeze că Charlot era în formă. Scuturase la cărți, cu sistemul lui infailibil, pe nişte greci de o mare sumă de bani, pe care o topise chefuind, şi acum dormea necontenit de două zile şi două nopți. Ce mărunți şi inexistenți îmi apărură semenii aceştia! Ce mă interesau pe mine Charlot şi grecii lui, ce-mi păsa că doctorul căzuse la examenul de internat sau că Gleber suferise un accident (de altfel fără urmări grave). Eram asemenea celui care, ocupîndu-se de stele, e pus să observe viața furnicilor.

Mihaeia venea la mine de obicei după-amiaza, pretextînd soră-sii că are cursuri la facultate. Mă punea să astup ferestrele cu hîrtie pînă se făcea beznă în odaie. Cînd era lumină, nu mă lăsa nici s-o sărut măcar. Avea stîngăcii, era jenată, paralizată. Dar în întuneric devenea îndrăzneață, nebunatică, chiar neruşinată.

Erau în ea două ființe care coexistau armonios: pe lumină arăta o fată inocentă, uneori puțin stîngace din cauza timidității, dar cu rafinamente de cochetă consumată. În discuții cîştiga repede întîietatea descoperind fără ostentație o cultură care-i întrecea vîrsta. Cînd se lăsa întunericul, irupea nestînjenită cea de-a doua fire: pasională, un clocot fierbinte de lavă. Vulcanul ei interior era în necontenită erupție.

Odată veni, ca de obicei, şi începu să plîngă:

— Ce ai? am întrebat-o. Ți s-a întîmplat ceva?

Credeam că se certase probabil cu sora ei. Dar nu era asta.

— Pe cînd mă întorceam de la facultate un individ m-a acostat. Doamne, ce sperietură am tras! Nu e chip să ieşi singură pe stradă!

— Cum, şi pentru asta îți faci sînge rău?

— Crezi că e puțin lucru? De ce m-a urmărit, imbecilul, atît de stăruitor? M-o fi luat drept altcineva? Crezi că aş putea fi asemuită cu

o femeie uşoară?

Am încredințat-o că este exclus aşa ceva, dar că bărbații cultivă obrăznicia pentru că, în genere, femeile se apără rău. Cele care ştiu să se apere bine, de cele mai multe ori, nici n-au ce pierde...

În orice caz m-a mirat atitudinea Mihaelei față de o pățanie care în mod obişnuit se poate întîmpla zilnic unei femei. Desigur nu mințea, era sinceră, nu cunoştea prefăcătoria. O vedeam mereu egală cu ea, firească şi limpede.

...Această legătură mă silea să-mi neglijez cursurile, să întrerup orice activitate şcolară. Toate preocupările se polarizau în jurul ei. Dimineața mă trezeam cu ea în gînd şi unde mă duceam o purtam cu mine. Dacă vedeam o femeie, involuntar o comparam cu ea. Bineînțeles comparația ieşea totdeauna în avantajul Mihaelei, chiar dacă celelalte femei aveau uneori calități fizice superioare. Noaptea adormeam cu ea în gînd şi tot ea îmi umplea visurile.

În după-amiezile cînd trebuia să vină, o aşteptam cu neastîm-păr şi încordare. Dacă se întîmpla să lipsească mă îmbolnăveam pur şi simplu de dor. Nu ştiu dacă în patologia umană exista o boală mai crîncenă decît absența Mihaelei.

Şi totuşi, stăruia în mine o idee mereu trează, obsedantă:

— Nu, n-o iubesc. Totul nu se reduce decît la o beție a simțurilor, o sete căpiată de făptura ei. După ce-mi potolesc această sete, sînt sigur c-o voi uita ca şi cînd izvorul ei miraculos nicî n-ar fi fost pe lume.

Sesiunea de iunie se sfîrşise. Nu m-am prezentat la examene, nu era chip, pentru că nu pregătisem nimic. Le-am amînat pentru la toamnă. În timpul verii aveam destul timp să revăd materia de studiu neglijată, fără obsesia chinuitoare a Mihaelei. În schimb ea se prezentă la examene şi le trecu, afară de unul singur. Am sărbătorit succesele ei împreună cu vecinii noştri şi cu proprietarul în frunte.

Odată Mihaela veni să mă anunțe:

— Ştii că facem o excursie studențească, de două săptămîni, în Ardeal şi nordul Moldovei?

— Şi ai de gînd să te duci? am întrebat-o.

— Nu ştiu. Stau în cumpănă, deşi soră-mea s-a învoit şi-mi dă banii. Dar...

— Atunci cine te opreşte?

Ea se apropie şi mă privi lung în ochi:

— Tu!... Ce m-aş face două săptămîni fără tine?

— Dacă-i aşa, merg şi eu. Se poate?

— Cred că da. S-au înscris şi studenți de la Drept. Am să vorbesc cu preşedintele nostru.

A doua zi îmi aduse răspunsul. Era favorabil. Ne aşteptau aşadar două săptămîni de petrecere, într-o societate veselă şi zgomotoasă, prin locuri şi privelişti necunoscute.

N-aveam toți banii. I-am scris tatei şi, mințindu-l că-mi trecusem cu succes examenele primului doctorat, îl rugam să-mi trimită o sumă bunicică în vederea excursiei pe care o proiectaseră... doctoranzii în

drept. Peste cîteva zile am primit două mandate: unul era din partea mamei.

În ziua plecării, toți excursioniştii trebuia să ne întîlnim la şase dimineața în Gara de Nord. Eu venisem încă de la ora cinci şi mă plimbam de-a lungul peroanelor trăgînd în piept aerul rece al dimineții.

Soarele abia răsărise; nu se vedea din cauza acoperişurilor înalte, dar prezența lui o simțiseră toți călătorii care forfoteau prin gară: arătau mai sprinteni şi mai voioşi.

După puțin timp se ivi şi Mihaela, grăbită, cu o valiză în mînă. Era surîzătoare, fragedă şi radia atîta viață şi bucurie, încît un bolnav s-ar fi însănătoşit stînd numai în preajma ei. M-am mirat văzînd-o singură:

— Nu te-a condus Alexa?

— Nu, Dor, e de serviciu.

Am luat-o de mînă, ca pe un copil, şi ne-am plimbat pe peroane, privind cum se îmbarcau călătorii în trenurile gata de ducă.

— E aşa de dimineață şi uite cîtă mişcare e pe-aici. O viață pe care n-aş fi bănuit-o vreodată, viața Gării de Nord...

Mihaela părea de neînțeles. Neastîmpărată ca o veveriță, întorcea capul cînd într-o parte cînd în alta, rîdea zglobiu, se strîn-gea de brațul meu.

— Ah, îmi vine să alerg nebuneşte, să mă iau la întrecere cu locomotiva, zise ea trăgînd aer mult în piept. Am văzut într-un film cum doi îndrăgostiți alergau pe o plajă. Aşa aş vrea acum — să alerg ca ei. Dar unde-i plaja? Doamne, ce frumoasă trebuie să fie marea!

— Cum, tu n-ai văzut încă marea?

— Nu, Dor, închipuieşte-ți. Dacă-ai şti ce rău îmi pare!

— De ce nu mi-ai spus pînă acum? Ți-o aduceam aici cu riscul de a fi înecat Bucureştiul...

— Cu noi cu tot?...

— Nu, *noi* rămîneam pe uscat...

— Aşadar, tu ai văzut marea, prea-fericitule!

— Nu, n-am văzut-o nici eu... Sînt nefericit ca şi tine...

Amîndoi am pufnit în rîs. Nu ştiu cît timp ne-a trebuit pînă să ne potolim. În clipa aceea, ca un făcut, treceam pe lîngă un tren care tocmai trăgea în stație, Mihaela întrebă:

— Unde merge trenul ăsta?

— Asta e chiar rapidul de Constanța.

S-a uitat lung la el, cu un fel de tristețe în priviri. Atunci mi-a scăpărat prin minte o idee, ca un fulger:

— Aimée, ştii ce? Haidem la Constanța!

— Haidem! rosti ea spontan, fără nici o deliberare, parcă în clipa aceea ni se încrucişară în minte două gînduri gemene.

— Cînd pleacă trenul spre Constanța? am întrebat pe un ceferist.

— Cinci şi douăzeci şi cinci, răspunse laconic omul.

Mai aveam opt minute. O-ho! timp berechet!

— Urcă-te în tren, i-am spus Mihaelei, eu zbor să iau bilete.

Am lăsat-o nedumerită (parcă ar fi vrut să spună ceva) şi am alergat la casa de bilete.

Ah, casierul se mişca aşa de greoi, ca-într-un film *au ralenti.* Mi se părea că nu mai ajung să apuc biletele. În sfîrşit le aveam în mînă. Într-o clipă eram înapoi pe peron. Am găsit-o pe Mihaela tot acolo unde o lăsasem. Nu se clintise din loc. Abia acum o apucase îndoiala: să meargă? Să nu meargă?

— Uite biletele! Hai, urcă în tren! Repede, că pleacă!

— Dar ce facem cu excursia? făcu ea sfios, cu jumătate de gură.

— O înlocuim cu alta. Renunțăm la munți în favoarea mării. Şi vom fi singuri două săptămâni, de capul nostru. Alexa n-are de unde să ştie că tu ai plecat în altă parte.

Avalanşa mea de cuvinte o ameți. Conducătorul fluieră plecarea. Trenul se puse în mişcare. Am apucat-o de mînă:

— Sus! Sus!

Ne-am urcat la timp. Trenul începu să alunece încet cu noi ca un complice care nu pregetă să ne dea o mînă de ajutor.

Plecam! Plecam împreună în necunoscut să cunoaştem oameni şi privelişti noi — şi mai ales pe noi înşine.

— Uite, aici e liber.

Am găsit două locuri într-un compartiment unde se aflau doi domni mai în vîrstă, unul cu o barbă abundentă revărsată pe piept, şi o doamnă cu un copil în brațe. Mihaela îmi şopti:

— Încă nu-mi vine să cred că am plecat.

— Dar mie? Prea a fost totul pe neaşteptate. Pînă la Constanța o să ne obişnuim cu ideea, ce zici?

— Asta-i bună! Niciodată nu mi s-a întîmplat una ca asta.

Neprevăzutul călătoriei ne copleşi de-o bucurie aproape smintită. Ea nu mai avea remuşcări, se împăcase aşa de repede cu noua situație, încît socotea o prostie dacă am fi plecat cu excursioniştii în munți.

— Dac-ar şti soră-mea unde sîntem acum!

— Ei şi? Nu eşti stăpână pe voința ta?

Avu un gest de revoltă:

— Nu-mi pasă de ea şi de nimeni, înțelegi tu? răspunse pe un ton răstit.

— Bine, bine, dar de ce strigi aşa?

Pufni în rîs. Şi rîse copios, cu toată ființa.

— Pentru că eşti tartorul tuturor răutăților...

— Eroare profundă. N-am nici o vină! jur!

— Dar cine-i vinovatul?

I-am răspuns cu un gest larg:

— Marea Neagră!

Alt val de rîs. Şi pe urmă altul... Eram inundați, exuberanța noastră nu ne dădea pace, clocotea în noi, neastîmpărată ca marea. Cum ar fi fost chip să stăm cuminți pe locurile din compartiment? Nici pomeneală!

— Ce crezi, n-ar fi cazul să reflectăm la gustarea de dimineață?

— Straşnică idee. Tocmai mă pregăteam să leşin de foame...

— Atunci haidem în vagonul-restaurant pentru refacere.

Ne-am aşezat gravi la o măsuță, jucînd rolul unei perechi proaspăt

căsătorite. Chelnerul a venit şi ne-a luat comanda. Mereu ni se părea că ceilalţi călători ne tot privesc pe furiş, trăgînd cu coada ochiului spre noi. Ei, şi? N-au decît să se uite pînă le-or veni ochii la ceafă...
— Pe tine te admiră, Aimée, observi?... Ai dat gata pe toţi bărbaţii din tren.
— Şi tu, Cassanova, pe toate femeile de pe glob.
Amîndoi am izbucnit în rîs, ca la poruncă, după aceea am rîs de ceai, de lămâie, de unt, de nasul ascuţit al unei doamne de alături, de o reclamă agăţată pe perete. Toate lucrurile, oricît de serioase ar fi fost, dacă ne ieşeau în drumul ochilor, erau pentru noi motive de rîs nesfîrşit.
— Ce drăguţi sînt tinerii aceştia, am auzit pe o doamnă spunînd în spatele meu.
Exclamaţia surprinsă ne îndemnă la o serie întreagă de variaţii pe aceeaşi temă.
— *Drăguţo,* nu vrei o cafea?
— Ia tu, *drăguţule.*
— Măcar o dulceaţă, *drăguţo.*
— Asta da, *drăguţule,* nu te refuz.
Şi rîzi, rîzi... Lumea din vagon ne privea amuzată, molipsită de atâta veselie, dar nu vedeam pe nimeni, nu ne vedeam decît pe noi. Nu ştiu ce figură aveam, dar Mihaela era strălucitoare, parcă răsărea soarele din ochii ei. Întotdeauna îndrăgostiţii au o lumină ciudată pe faţa lor, care-i deosebeşte pe unul dintr-o mie de oameni.
Am aprins o ţigară. Niciodată n-am fumat cu atîta voluptate.
— Tu nu iei o ţigară, drăguţo? Haide, încearcă una.
— Ca să-ţi fac pe poftă, drăguţule.
I-am aprins-o. Mihaela trase cîteva fumuri cu gesturi ştrengăreşti, se înecă şi începu să tuşească. Apoi zvîrli neîndemânatic ţigara, încît sări din scrumieră tocmai în clipa cînd un pasager trecea printre mese. Acesta vrând să se ferească, lunecă şi căzu la picioarele unei bătrîne cu părul alb, care se sperie şi slobozi un ţipăt.
Acum toată lumea din vagon rîdea. Rîdea şi bătrâna, şi pasagerul, şi mai ales eu cu Mihaela.
Ce frumoasă era! Avea atîta armonie în fiinţa ei, atîta spontaneitate, atîta viaţă! Cînd o priveam, ochii mi se umpleau de bogăţia ei şi bogăţia asta nu se mai sfîrşea. Aş fi putut să mă consider cel mai bogat om din lume.
Ne-am întors în compartiment. Doamna cu copilul coborîse între timp. Şi iată-ne legînd, fără premeditare, o conversaţie trăsnită de-a binelea, pe care tovarăşii de drum o ascultară amuzaţi. Dealtfel, pentru ei ne apucasem să improvizăm. .
Mihaela făcu începutul, spunîndu-mi cu tonul cel mai serios de pe lume:
— Să vezi ce bucurie pe Marioara cînd s-o pomeni cu noi. N-am mai văzut-o de cînd s-a măritat.
M-am pretat jocului şi i-am servit numaidecît replica:
— Trebuia să-i trimitem o telegramă că venim. Ne-ar fi aşteptat la gară cu Paul.

— Am făcut rău, Tănăsică. Ai dreptate.

Tănasică. Hm! Bine mă botezase! Lasă, ți-o coc eu domnişoară *năşică.*

— E mai bine aşa, Froso, i-am răspuns, le facem o surpriză. Şi, închipuieşte-ți, tocmai la botez!

Trăsnăile noastre se legau spontan una de alta, alimentîndu-ne surprinzător conversația... Uneori Mihaela îşi muşca buzele să nu pufnească în rîs.

— Ce fericiți trebuie să fie! Şi mai ales Paul care se topea să aibă un băiat.

— Iar Marioara, o fată. Pronia cerească le-a împlinit dorințele şi le-a dat doi gemeni, un băiat şi o fată.

Am izbucnit în rîs. Nu mai era chip să-mi țin rîsul. Mihaela, cu darul ei de improvizație, pusese vîrf la toate cu chestia gemenilor.

Domnul cu barbă găsi cu cale să se amestece şi el în vorbă:

— Dacă îmi permiteți să vă întreb, nu vorbiți de profesorul Tomescu?

Am făcut un gest evaziv. El continuă, oarecum edificat:

— A, îl cunosc. Eu sînt directorul liceului. Bun băiat şi fericit tată. Sînteți rudă cu el?

— Da, desigur, văr bun, văr primar. Am copilărit împreună, am făcut liceul, apoi universitatea.

Mihaela mă tot trăgea de mînecă şi tuşea cu înțeles. Dar nu rîdea: se stăpânea încă. Domnul cu barbă mă întrebă:

— Dumneata eşti tot profesor?

— A, nu. Eu sînt... prim-secretar la legația noastră din... Tokio.

De rîndul ăste, Mihaela pufni în rîs, dar ca să nu mă dea de gol, începu, în aceeaşi clipă, să tuşească. Aşa că naivul tovarăş de drum nu pricepu nimic.

— Frumoasă carieră, diplomația. Mi-ar fi plăcut şi mie, drept să-ți spun. Şi stați la Tokio?

— Da, de patru ani cu nevastă-mea. Acum ne-am întors în țară pentru cîtva timp, ştiți, într-o misiune.

— Foarte interesant. Ați învățat limba japoneză?

— Da, o vorbesc binişor. Dar dumneavoastră o cunoaşteți?

— Aşi, habar n-am... De unde s-o cunosc?

— Păcat! E foarte interesantă...

M-am apucat să povestesc despre Japonia şi locuitorii ei tot ce aflasem de la Novac, veritabilul ataşat de legație. Domnul cu barbă nu înceta să se minuneze, iar celălalt domn, care stătea în fața noastră, se mulțumea să tragă cu urechea şi să surîdă din cînd în cînd.

Cînd se topiră patru ceasuri de drum? Parcă adineauri pornise trenul din Gara de Nord. Nu ne dădusem seama nici eu,, nici ea, în încîntarea noastră! Şi unul şi altul eram mirați de cele mai simple lucruri şi totul ni se părea o vrajă anume creată pentru noi.

Acum eram pe culoar şi priveam pomii înşirați pe drum care o rupeau la fugă înapoi.

— Uite, uite marea! i-am strigat Mihaelei ca să-i atrag luarea-aminte.

— Unde? Unde?

— Acolo! La stânga… Nu vezi? Ce frumoasă o! Era o bucată de argint viu culcată pe pămînt, care într-o parte se făcea una cu cerul.

Ea scurmă zarea cu privirile dar nu spunea nimic.

— Ce înseamnă asta, Aimée? Nu-ți place?

— Nu prea, Dorule… Era mult mai frumoasă în închipuirea mea…

— Şi atunci ce-i de făcut?

— Hai să ne întoarcem!

— Eşti nebună? Judeci marea după o bucățică din ea? Ce-ai zice dacă cineva văzîndu-ți degetul cel mic ar spune că eşti urîtă? Stai, ia uită-te acum…

De astă-dată marea se desluşea bine. Era albastră, sticloasă, imensă, ca un al doilea cer culcat pe pămînt.

— Iartă-mă, Dor, e frumoasă, dar altfel… altfel…

— Nu-mi cere mie iertare. Cere-i ei… Şi nu aici, ci la fața locului… Vezi să nu uiți…

— Nu, Dor, n-am să uit…

Gara se apropia… Macazurile pocniră asurzitor, trenul încetini mersul. Înainte de a coborî, ne-am luat rămas bun de la domnul cu barbă. Am salutat şi pe celălalt tovarăş de drum, care se prezentă:

— Sachelarie, ministrul României la Tokio.

Stupefacție!

N-am ştiut cum să pier mai repede din fața lui. Auzi ce potriveală! El, ministru plenipotențiar la Tokio! De aceea trăgea cu urechea şi surîdea ironic auzind năzbâtiile pe care le debitam bă-trînului despre Țara Soarelui-Răsare.

Și rîzi, rîzi! într-adevăr — era de necrezut această coincidență buclucaşă! Mihaela însă hohotea să moară… Atrăgeam privirile tuturor cu rîsul nostru căpiat. Parcă scăpasem amîndoi dintr-un ospiciu!

— În viața mea n-am rîs atîta, rosti ea sfîrşită. Zău, nu-i d-a bună!

La rîndu-mi m-am adresat unud personaj imaginar:

— Stimată dragoste, în care nebunie nu ne faci tu să găsim plăceri?

Din pricina rîsuluî, nici n-am prins de veste cînd ne-a adus trăsura la hotel Palace. Amîndurora ne plăcu mult holul elegant şi mai cu seamă prezența mării. Parcă venise şi ea să locuiască la hotel. Am completat buletinele de pasageri: avocat T. Petrican cu soția.

— Să mergem, scumpă doamnă, în apartamentul ce ni s-a rezervat, m-am adresat Mihaelei oferindu-i brațul.

— Aici e!

Camera nr. 7 avea două paturi somptuoase, aşezate unul lîngă altul.

— Patul acela e al… domniei voastre, doamnă Petrican.

— Voi pune să-l tragă lîngă perete, ca să nu-l confundați în timpul nopții cu al dumneavoastră.

— Ce vină am eu dacă sînteți răpitoare?

— Daaa? Găsiți? Atunci, poftim, stimate domn, şi-mi trase în glumă o palmă. E pentru compliment. Aveți ceva de obiectat?

— De pe acum aţi început să vă bateţi soţul? Biine! Am să vă dau replica.
Mihaela întinse obrazul ca să-i întorc palma şi închise ochii în aşteptare.
— Nu, n-ai să scapi numai cu atît...
Am tradus ameninţarea în faptă îmbrăţişînd-o şi strivindu-i buzele cu o sărutare.
— Canibalule, strigă Mihaela, gemînd de durere, am să te bat toată viaţa.
După acest început promiţător am pornit-o razna prin oraş, lipiţi unul de altul, privind străzile, casele, vitrinele. Apoi am coborît pe malul mării, în apropiere de Cazino. Apa se întindea nesfîrşită, dincolo de bătaia văzului. Ne dureau ochii de atîta apă. Soarele rîdea de sus şi mîngîia marea cu mîinile lui de lumină. Apa tremura înfiorată şi-i plăcea, se vede, jocul. Din pricina asta avea faţa strălucitoare, ca un om fericit. Prezenţa mării făcea să ne simţim uriaşi, ca Guliver în ţara piticilor, şi simţămîntul acesta de grandoare era atît de puternic, încît crdeam că am ieşit din noi, iar în spate se tîrau nevolnic rămăşiţele noastre. Şi mergînd aşa la braţ cu marea, amîndoi îi sorbeam aerul, măreţia, necuprinsul.
— Du-te şi-i cere iertare, i-am spus Mihaelei. Ai făgăduit.
Ea coborî la mal, îşi trase ciorapii şi îngenunche pe nisipul ud.
— Ce faci? Ce faci?
— Vreau s-o sărut.
Spunînd acestea se aplecă adînc şi puse buzele pe apa neliniştită.
— E sărată? am întrebat-o surîzînd.
— O-ho, făcu Mihaela cu un gest plin de gingăşie. Să ştii că mi-ar fi displăcut dacă noua mea prietenă marea era... nesărată...
Am hohotit din nou. Doamne, nici într-un an n-am rîs ca în ziua aceea.

Eu şi Mihaela eram de felul nostru reţinuţi, sobri, ponderaţi; priveam viaţa prin lentile care nu măreau realitatea. Uşurinţa, superficialitatea, exuberanţa ne erau, oricum, străine. Aşa cel puţin îmi conturam harta mea sufletească şi cred că avea nu numai apropieri, dar chiar identităţi cu aceea a Mihaelei. Ce dovadă mai bună aş invoca decît greul şi perseverentul urcuş pînă la mima ei, dar şi dîrza rezistenţă a fetei pînă la capitulare care în fond se numea tot biruinţă? Şi, deodată, după contopire, firile noastre încep să se transforme, capătă noi însuşiri, devin revărsate, exuberante, chiar superficiale şi se scaldă în valuri de rîsete.
Cînd am reconstituit mintal scenele petrecute în tren, conversaţiile noastre simple, aproape puerile, cu vorbe de toate zilele, m-a cuprins o mare nedumerire. Nu mă mai recunoşteam nici pe mine, nici pe Mihaela. Mă întreb, şi pe drept cuvînt: ce ne-o fi venit să jucăm farsa aceea stupidă cu gemenii, ce m-a împins să mă dau drept ataşat de legaţie şi să debitez atîtea baliverne gratuite?
Ciudat, chiar Mihaela mi-a mărturisit mai tîrziu:

— Cu tine mă simt alta, parcă am intrat într-o nouă existență. Rid, glumesc, fac nebunii, sînt fericită!...

Găsise cuvintul care explica totul? Fără îndoială! ne simțeam *fericiți!* Mai mult decît atît, ne dădeam lucid seama de prezența fericirii, fapt care îi sporea prețul. Tineri şi fericiți! Şi această tinerețe şi fericire ne cerea să rîdem fără a conteni, să comitem orice prostie, să ne afirmăm ou toată obrăznicia călcînd peste reguli şi conveniențe, să ne risipim ridicol energia şi exuberanța care nu mai încăpeau în ființele noastre.

Ce bogată a plecat în trecut prima noastră săptămînă de zbor prin fericire. Numai un mic nor ne-a umbrit cerul în acest timp.

Într-o după-amiază, pe cînd mă întorceam din oraş cu ziare, am găsit-o pe Mihaela în holul hotelului, stînd de vorbă cu un tînăr chipeş şi destul de elegant. Nu pot spune că am observat în conversația lor un aer de complicitate. Însă numai faptul că ea vorbea cu un străin mă surprinse într-atît că refuzam să cred relatarea ochilor.

Am trecut pe lîngă ei, prefăcîndu-mă că nu-i văd, şi am luat ascensorul ca să urc la etaj. După cîteva minute apăru şi ea veselă, surîzătoare, puțin aprinsă la față. Nu i-am dat nici o atenție şi ca să umplu timpul, am deschis un ziar prefăcîndu-mă că citesc. Se apropie de mine, cu paşi tiptili şi-mi şopti drăgăstos, la ureche:

— Eşti supărat?

Întrebarea o puse în ochii mei într-o lumină de-a dreptul vinovată. Se vede că-şi recunoaşte greşeala şi caută s-o justifice sau s-o minimalizeze. I-am răspuns făcînd pe miratul:

— De ce să fiu supărat?

— Pentru că m-ai găsit vorbind cu... domnul acela.

— Da? Nici n-am băgat de seamă... Cine e? Îl cunoşti de mult?

— Hu, acum l-am văzut pentru prima oară. Era în hol şi mi-a oferit c revistă. Am impresia că-mi face curte. Mi-a spus că locuieşte la al doilea.

— Cum, tu catadicseşti că stai de vorbă cu bărbați suspecți pe care-i cunoşti întîmplător prin hoteluri?

— Nu înțeleg! Ce rău am făcut cu asta?

— Nu-mi place să faci cunoştințe singură. Acum înțelegi? Şi mai cu seamă cunoştințe dubioase.

— Mai întîi nu e o cunoştință dubioasă, cum spui tu. Şi al doilea, nu puteam să întorc spatele aşa, tam-nesam, unui tînăr atît de curtenitor şi cu maniere alese. Doar nu sînt crescută în pădure.

Ah, femeia, cu capriciile ei bizare, se deşteptase în Mihaela şi nu trecuse nici o lună de zile de cînd a plîns că un individ o acostase pe stradă. Mi-am ieşit din fire (şi ca de obicei cînd mi se întîmplă aşa ceva, cobor în vulgaritate).

— Să-l ia dracu! Să nu te mai prind cu individul acela că... Ea mă înfruntă cu privirile:

— Că?

— Nu ştiu, zău, ce se întîmplă!

— Eu, domnule, nu dau nimănui socoteală, în afară de conştiința

mea. Dacă ea îmi spune că fac bine ceea ce fac, orice discuție este inutilă. Aşa să ştii dumneata...

Grav: îmi spunea *domnule* punînd între mine şi ea o distanță de o sută de kilometri. Cearta noastră se înteți alimentată de îndîrjirea amîndurara. Dacă Mihaela ar fi omis să-mi spună că tînărul acela *era un curtenitor şi avea maniere alese* poate nu s-ar fi întîmplat nimic.

Şi cu toate astea trebuie să adaug că aveam nevoie de o ceartă, indiferent de motivul care o aprindea, pentru a clădi cu ajutorul ei cele ce aveau să urmeze.

În timpul înveninatei noastre discuții, făcînd un gest cu mîna ca să subliniez o frază, am atins involuntar pălăria mea din cuier, care se rostogoli pe jos. Am ridicat-o şi fără să o agăț la loc, am pus-o pe cap. Acest gest îmi dădu ideea plecării, singura soluție care curma cearta fără ca vreunul din noi să fi avut aerul că cedează.

Am plecat demonstrativ, evitînd să trîntesc uşa, deşi tare aş fi avut poftă. Mihaela a rămas pe loc, uluită de brutalitatea gestului. Pe stradă, am întors de cîteva ori capul. N-a venit după mine şi foarte bine a făcut. Intre timp mi-am redobîndit calmul şi judecata rece, dar remuşcările pentru purtarea mea nesăbuită întîrziau să se arate. Ajuns la mare (căci la Constanța toate drumurile duc la mare), am început să mă plimb pe faleză încoace şi

Încolo fără nici o țintă. Într-un tîrziu, m-am aşezat pe o bancă. Întorcînd ochii am zărit la cîțiva paşi de mine o bancnotă împăturită. Am luat-o în mînă: o hîrtie de cinci sute de lei.

— Ia te uită de unde sare norocul! am exclamat însenininîndu-mă şi privind fără să vreau spre cazinoul care se afla la o sută de paşi. Norocul cere noroc. Ce-ar fi să-l pun la încercare? E momentul cel mai prielnic şi ar fi o prostie să-mi scape printre degete.

Zis şi făcut. Am intrat cu paşi siguri în sala principală. Masa verde era înțesată de jucători, cu fețele crispate şi mîinile tre-murînde, nervoase. Am urmărit cu interes jocul cîtva timp: după 21 de învîrtituri ale ruletei nu ieşise niciodată nr. 7. Prin asociație, îmi veni în minte!

— Şapte! E ziua cînd am cunoscut-o pe Mihaela (7 martie). Numele ei (Mihaela) e compus din 7 litere. E născută la. 14 iunie (de două ori 7). Numărul camerei noastre de la hotel e tot 7... Şapte, mereu şapte! Prea mult "şapte" ca să nu iasă! Să încerc puterea acestui număr copleşitor. Ce-o să pierd mai mult decît ceea ce am găsit? La urma urmei consider că n-am găsit nimic.

La jocul următor am pus o sută de lei pe 7, în plin.

— Faceți jocurile! Jocurile sînt făcute! Nimic nu mai cade.

Ruleta se învîrti, bila norocului alergă zăpăcită printre numere pînă ce osteni.

— Şapte!

Ieşise! Ieşise! Chiar 7, numărul destinului meu. Nu m-am mirat deloc. M-aş fi mirat dacă nu ieşea.

Crupierul îmi întinse cu lopățica o grămadă de fise.

— Faceți jocurile, domnilor.

Am pontat a doua oară, tot pe 7. Puteam să-l schimb? Nu, în

ruptul capului! De rîndul acesta admiteam că voi pierde, dar ce importanță avea?

— Șapte!

Iată, ieşise a doua oară! De neînchipuit! Şi iar maldărul de fise albastre sosi în fața mea, îngroşîndu-le pe cele dintîi. În ochii jucătorilor întorşi asupră-mi se citea o reținută pizmă.

Am jucat din nou pe 7. De rîndul acesta privirile adunate pe mine surîdeau ironic. N-aveau decît. Cine putea să le împiedice? Bineînțeles bila alese alt număr. Nu-i nimic, voi rămîne fidel dragului meu 7, care m-a răsplătit pentru statornicie. După cîteva tururi ieşi din nou 7, apoi 12 şi iar 7 de cinci ori la rînd, ca şi cum nu mai existau alte numere decît acest şapte năzdrăvan. Ce uluire s-a stîrnit printre jucători!... În istoria cazinoului constăn-țean nu se mai întîmplase ceva analog. Am auzit pe cineva din spate:

— Dă-i înanite! Ai să spargi banca!

Mi-a venit în minte cazul englezului Wells care, pe la sfîrşitului secolului trecut, spărsese de trei ori banca la cazinoul din Monte-Carlo cîştigînd peste două milioane de franci aur. Dar, reîntors la Londra nu şi-a mai găsit soția; dispăruse cu un proaspăt iubit. Am conchis mintal:

"E adevărat ce se spune: cine are noroc de bani pierde în dragoste".

O sonerie de alarmă țîrii strident în ființa mea. Ce-o fi făcînd Mihaela? Am lăsat-o singură şi am fugit ca un bezmetic... Asta nu-i bine... Hai să dregem, ce-am stricat...

Gîndul îmi puse jar sub tălpi. Am schimbat la casă movila de fise şi p-aci ți-i drumul. Cîştigasem peste o sută cincizeci de mii de lei, în cîteva minute. O avere picată din cer! Ce inspirație bună avusesem să-mi încerc norocul! Şi ce înțelept lucru să spăl putina înainte de a pierde!

Deşi hotelul era aproape, n-am avut răbdare să fac drumul pe jos şi am luat un taxi. Cînd să cobor mi-a scăpărat prin minte, ca un fulger, ideea unei escapade năstruşnice: ce-ar fi să mă îmbarc cu Mihaela şi, traversînd marea, să poposim pe malurile însorite ale Bosforului? Bani am doldora şi pun forța lor în slujba dragostei ca să obțin un maximum de desfătare. Numai aşa, în paradisul oriental de dincolo de mare, ademenesc fericirea şi o arestez măcar pe timp de o săptămînă, cît ne-a mai rămas pînă la întoarcere.

Am strigat şoferului să mă ducă la cea mai apropiată agenție de voiaj. Acolo, în dreptunghiul unui ghişeu, s-a ivit un căpşor blond de fată:

— Cînd pleacă cel dintîi vapor spre Constantinopol?

— Astă-seară la ora 9.

— Cum aş face să nu-l pierd.

Căpşorul a zâmbit galeş:

— Foarte simplu, cumpărați un bilet.

— Bine, dar n-am paşaport.

— Atunci se schimbă socoteala. Scoateți mai întîi paşaportul şi plecați peste patru zile, adică sîmbătă.

— Nu se poate, astă-seară vreau să mă îmbarc, înțelegeți? E caz de forță majoră. Nu există nici o soluție? Plătesc oricît!

— Dacă-i aşa, există una. Puneți-vă în legătură cu domnul Iani...

— Cine-i acest Iani?

— Exact omul care vă trebuie. În trei ore vă scoate paşaportul. Dacă aveți nevoie de luna de pe cer, v-o aduce şi pe asta.

— Vorbiți serios?

— Foarte serios. N-aveți decît să vă interesați în oraş.

— Nu-i nevoie. V-aş ruga să-mi spuneți unde-l găsesc?

Mi-a dat adresa. Pînă la opt seara paşaportul era obținut, biletele cumpărate, bagajele transportate la vamă şi revizuite, în fine, toate formalitățile îndeplinite în vederea plecării. Faptul că a trebuit s-o trec pe Mihaela ca fiind soția mea a avut drept urmare dublarea comisionului. Fie — că făcea!

În vremea asta draga mea *soție* din paşaport mă aştepta. Am găsit-o palidă, cu ochii plînşi, răsturnată într-un *chaiselongue,* avînd pe genunchi o revistă cu filele netăiate.

— Mai eşti supărată? Iartă-mă, am fost barbar cu tine. Nu trebuia să plec aşa.

Spunîndu-i astea, am îngenuncheat lîngă ea şi i-am sărutat o mînă, apoi cealaltă.

— Nu-i nimic, Dor. Îmi pare rău că m-a durut purtarea ta.

Am trecut cu uşurință peste răspunsul ei tăios. Eram prea vesel ca să-i fac o imputare. De aceea, i-am propus:

— Hai să uităm totul, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Vrei?

— Asta nu putem s-o facem la comandă. Dar tu ce ai de eşti aşa de bine dispus?

Antenele Mihaelei înregistraseră pe loc starea mea sufletească. Era cît p-aci să-i destăinuiesc cele întâmplate şi ceea ce pusesem la cale, dar m-am oprit. "Mai bine să-i fac o surpriză! Are să se bucure mai mult!" Aşa că i-am răspuns dînd-o prin glumă:

— Da, sînt bine dispus, pentru că, închipuieşte-ți, nici una din corăbiile mele nu s-a înecat în mare... Toate au ajuns la destinație.

— În schimb ale mele sînt gata să se înece.

— Atunci, repede, îmbracă-te... Mergem să le salvăm...

— Cum? a făcut ea mirată, acoperindu-şi surîsul cu mîna.

— Foarte bine. Închiriem o barcă şi pornim pe mare în căutarea lor.

— Ai dreptate, Dor, un naufragiu ar fi catastrofal pentru mine. Toate iluziile mele s-ar duce la fund.

— Te rog de-aici înainte să nu mai ții iluziile în corăbii. Haide, nu te faci gata?

Pretîndu-se acestui joc pueril, Mihaela fu învinsă, zîmbi şi începu să se îmbrace.

— Ah, adă-mi aminte să trecem pe la bijutier. Aş vrea să-mi întărească rubinul de la inel.

— Stai! Mă reped chiar acum. Pînă te îmbraci sînt înapoi.

— Dar nu-i nici un zor. Mergem împreună.

Prea tîrziu. Plecasem în goană şi coboram scările. Vezi, la aşa ceva

nu mă gîndisem: să-i fac un cadou Mihaelei, în afară de surpriza cea mare. Iată, acum se ivise şi ocazia asta. Am alergat într-un suflet, cu inelul ei în mînă şi am ales unul cu briliante care sclipeau oa ochii ei. M-a costat o sumă frumuşică. Dar cine se uita la bani?

Cînd m-am întors, Mihaela mă aştepta, gata îmbrăcată.

— Uite, ţi l-am adus.

— Cum, l-a dres aşa de repede?

— Cît ai bate din palme.

I-am pus în deget inelul cel nou. S-a uitat cu o mie de ochi la el, apoi la mine. Parcă nu-i venea să creadă atîtor ochi. Cînd s-a încredinţat de realitate a întins mîinile:

— Doruie!

Atît a rostit, gîtuită de emoţie şi m-a îmbrăţişat cu toată fiinţa.

— Ce frumos e! şoptea mîngîind inelul ca pe o vietate gingaşă. Trebuie să te fi costat o groază de bani. De ce eşti mînă spartă?

— Crezi că mă uit la bani cînd e vorba să-ţi fac o mică bucurie, iar mie una mare? i-am spus şi am sărutat-o prelung.

— Uite, sărutarea asta costă mult. Aşa că tot eu îţi rămîn dator...

N-a răspuns nimic. S-a dus la fereastră, a deschis-o larg şi a trimis priviri să adulmece spinarea mării. Nu pricepeam ce vrea să facă.

— Dorule, vino să-ţi arăt ceva.

— Ce-i draga mea?

— Uite, acolo departe, sînt corăbiile mele. Le vezi?

— Da, văd patru, i-am cîntat în strune. Ba nu, cinci. Prin urmare, nu s-au înecat?!...

— Nu. Aşa că n-am pierdut iluziile... despre tine...

— Doamne, ce bine-mi pare! Am să dau cinci acatiste la biserică...

...Am coborît veseli, împăcaţi, şi am zburdat pe străzi bucurîndu-ne de tot ce vedeam, ca doi şcolari în vacanţă. Apoi am intrat într-un cinematograf ca să vedem pe Greta Garbo în *Dama cu Camelii.*

— Aimée, ce zid, mergem peste o oră în port?

— Ce-avem de văzut acolo?...

— Nu ştii? Pleacă "Principesa". Hai s-o vedem şi noi.

A primit bucuroasă. Pînă atunci ne-am hotărît să cinăm... Am lăsat-o pe Mihaela la restaurant, pretextînd un telefon cu Bucureştiul şi am alergat la hotel ca să achit nota şi să expediez bagajul.

— De ce-ai întîrziat atîta?

În loc să-i răspund, i-am spus:

— Haidem, Aimée, e timpul să mergem. Vaporul pleacă la nouă şi trebuie să fim în port cu cel puţin o oră mai devreme.

"Principesa" mîndră, albă ca o lebădă, se afla sub presiune. O febră, un du-te-vino necontenit frămînta micul port. Călătorii se strecurau grăbiţi, înghesuindu-se la revizia bagajelor. Dinspre mare se stîrnise un vînt răcoros care umfla rochiile femeilor şi flutura fularele de mătase.

— Ce feridţi trebuie să fie oamenii care pleacă spre ţărmuri necunoscute, şopti Mihaela, urmărindu-i cu priviri jinduitoare. Doamne, cît aş vrea să călătorim şi noi o dată pe mare!

— Nu, zău, ai vrea?
— Ei, Dorule, mai întrebi? Nu cred să fie dneva mai lacom de lucruri noi ca mine. Şi-apoi de cînd visez să văd un răsărit de soare pe mare. Asta mi-a rămas de la Pierre Loti.
— Dacă-i vorba de Loti, haide, s-o luăm pe urmele lui. Ți-ar surîde să vedem Bosforul?
— Ar fi, după cum spune Coşbuc, mai mult decît în visul meu. Poate are să vină şi ziua aceea.
Am luat-o de mînă şi am tras-o după mine.
— Ziua de care vorbeşti a binevoit să vină. Hai să mergem!
— De ce te grăbeşti? Stăm pînă pleacă vaporul.
— M-ai înțeles greşit. Nu-i vorba să mergem acasă, ci la... Constantinopol.
Ea izbucni în rîs.
— Dor, ce sînt glumele astea?
— Ba nicidecum, vorbesc foarte serios.
Am împins-o uşor să urce puntea care ducea pe vas.
— Ce faci? Nu e voie! Eşti nebun? Ce te-a apucat?
— Nu înțelegi că plecăm la Constantinopol? Doar nu vorbesc. .. turceşte.
Ea n-avu vreme să mai spună ceva deoarece ofițerul de la capătul punții ne ceru biletele de drum. Le-am scos din portmoneu cu toată gravitatea şi i le-am întins, sub privirile uluite ale Mihaelei. Acesta, după un control rapid, încuviință din cap şi ne pofti să urcăm pe bord.
— Dorule, ce înseamnă asta, plecăm? E adevărat că plecăm?
Văzuse că am prezentat biletele, călcase cu piciorul pe bordul vasului şi tot se îndoia de realitatea călătoriei. Dealtfel, în împrejurări identice, cui i-ar fi venit să creadă?
— Da, draga mea, plecăm! Ți-ai exprimat dorința să vezi Bosforul şi eu m-am executat pe loc. Nimic mai simplu şi natural...
Ea plînse atunci de ciudă. Era într-o stare de surescitare cum nu văzusem încă: amețită, nedumerită, lacomă să ştie totul dintr-o dată, încrezătoare că pleacă şi totodată îndoindu-se.
I-am povestit tot ce se întîmplase în timpul lipsei mele, cum găsisem bancnota de cinci sute, cum cîştigasem la ruletă, cum îmi venise ideea plecării, cum aranjasem cu misitul grec obținerea paşapoartelor.
— Şi bagajele? tresări ea. Plecăm fără ele?
— Sînt în cabină! i-am explicat cu superioritatea celui care n-a scăpat din vedere nici cel mai neînsemnat amănunt.
Pe Mihaela abia acum o cuprinse o bucurie vecină cu nebunia. Mă îmbrățişa, mă sărută, plînse şi rîse, amestecîndu-şi lacrimile cu lumina rîsului, ca într-o ploaie cu soare.
— Nebunule, îmi vine să te sfîşii, a scrîşnit printre dinți, cu ciudă mare. Ce vrei să faci cu mine?
— Nebun — zici? Mi-ar trebui prea multă înțelepciune pentru asta. Din păcate sînt zdravăn la cap.
Strigătul ei era cea mai frumoasă declarație de dragoste pe care nu

cred s-o mai fi auzit cineva pe lumea asta în afară de mine.

Vaporul fluieră dogit şi ţipătul lui răni adînc văzduhul. Era semnalul de plecare. Puntea fu trasă, otgoanele desfăcute. Lebăda plutitoare, descătuşată de chei, lunecă pe apă depărtîndu-se uşor de ţărm. Batistele dintre cele două lumi, a apei şi a uscatului, fluturau despărţirea. Din Constanţa nu se mai văzură decît luminile împrăştiate pe spinarea ei. Farul de la Tuzla, intrat parcă în pielea lui Coleşiu, clipea şiret ca moşneagul, parcă ar fi vrut să-mi spună:

— Haiducule, pe ce fată ai pus mîna!

Pe măsură ce înaintam în larg, vîntul se înteţea şi aerul deveni mai răcoros, mai sărat. Nu mai deosebeam nimic în zare: întunericul mistuia în pîntecele lui marea laolaltă cu cerul. Numai luna rămăsese nemistuită şi mergea cu noi călăuză pe nesfîrşitul pustiu de apă.

— Mi-i frig aici, şopti Mihaela.

Ne-am retras în spatele vasului unde curentul era mai potolit şi noi mai la-adăpost. De aici auzeam clipocitul apei frămîntate de elice.

— A, acum înţeleg, nesuferitule, de ce arătai atît de bine dispus, zise ea. Te-am urît prea mult ca să nu cîştigi la joc.

— Am vrut să-ţi fac o surpriză plăcută. Cred că n-a ieşit tocmai rău, ce zici?

De-a lungul cabinelor erau înşirate cîteva bănci de lemn. Mihaela se întinse pe una din ele şi-şi puse capul pe genunchii mei. Exclamă, închizînd ochii:

— Ce fericită sînt! De mult n-am fost atît de receptivă ca acum. Spune-mi, mai există vapoare de-astea pe lume?

— Ce vorbă! Sigur că există... cu duiumul!

— De ce minţi? Nu coristă... N-am văzut nici unul. E pentru prima dată cînd mă urc pe un vapor. Şi chiar dacă ar exista nu se pot asemui cu "Principesa" noastră.

— Asta da. E cea mai mîndră navă de pe mări şi oceane pentru că ne transportă pe noi, nu-i aşa?

A confirmat din cap foarte serios. Apoi mi-a propus:

— Tare mi-ar plăcea să rămînem aici pînă la răsăritul soarelui. Vrei?

— De ce nu?

I-am ridicat uşor bărbia şi mi-am lipit buzele de ale ei.

— Ce faci? Să nu ne vadă cineva.

— Asta-i prima sărutare pe Marea Neagră!

— Aş vrea să mă săruţi pe toate mările pămîntului!

— Făgăduiesc! i-am spus pe un ton cam teatral.

— Ah, dacă ai putea să te ţii de vorbă...

A urmat un răgaz de tăcere, pe care tot ea l-a rupt:

— Încă nu-mi vine să cred în realitate. E adevărat, Dor, că navigăm? Mai spune o dată...

— Aşteaptă mai întîi să ajungem la Istanbul. Pînă mîine dimineaţă ai destul timp să te convingi.

— Simt că nu mă voi convinge decît după ce ne-om întoarce. Dar atunci călătoria noastră n-o să-mi pară decît un vis frumos şi scurt.

Pe cînd vorbea îi clănţăneau dinţii. Am cuprins-o în braţe ca pe un

copil, acoperind-o cu pieptul, ca să-i dau căldura mea.
— Ţi-e frig şi aici? Tremuri!
— Nu mai mi-e frig. Mă încearcă un sentiment ciudat... un fel de teamă...
— De cine ţi-i teamă?
— Nu ştiu... Poate de tine, poate de necunoscut. Nu-mi dau seama...
— Dacă-i aşa, îmi place că te temi de mine.
— Eşti un dinozaur. De ce-ţi place?
— Pentru că şi eu mă tem de tine. Mai precis: de ochii tăi. Se cheamă că sîntem chit.
— Adevărat spui, mincinosule?
— Foarte adevărat. Aici, în ochii ăştia frumoşi, locuieşte puterea ta.
— Ţi se pare. Puterea asta nu-i decît o reflectare: tot din tine izvorăşte, să ştii. Dinaintea ta, dragul meu Jupiter, chiar munţii se pleacă.
— Bine spus! În schimb Jupiter, uite, îngenunchează în faţa ta, scumpă Junonă!
Şi am vrut să-i cad în genunchi, dar Mihaela m-a oprit cu un gest
— Să lăsăm glumele. Nu se potrivesc cu noaptea.
Le-am lăsat la o parte şi am vorbit numai despre lucruri serioase. Chiar timpul care zbura pe lîngă noi era tot atît de grav ca întunericul. Ghemuită la pieptul meu, cu mîinile într-ale mele, Mihaela uitase de mişcare şi nu mai scotea o vorbă. Dacă nu era caldă şi nu-i auzeam răsuflarea domoală aş fi crezut că-mi murise în braţe. De o jumătate de oră stăteam în această plăcută inerţie care aş fi vrut să se prelungească la infinit. Călătorind în ţara străină a mării, între primejdia apei şi a cerului, ne simţeam mai mult unul al altuia, fiindcă nu ne aveam decît pe noi.
Regina nopţii, scăpînd dintr-un nor, ne-a inundat cu un val de argint. Mihaela deveni ireală ca o făptură descinsă din vis.
— În noaptea asta luna oficiază numai pentru noi. Nu crezi?
Ea a înclinat concesiv din cap. N-o interesa banalitatea ce-i debitasem, altfel ar fi găsit o replică. După un timp mi-a spus:
— Dor, nu vreau să aud din gura ta decît două, numai două cuvinte... Ştii care sînt?
— Cum să nu? "Te iubesc!"
A încuviinţat din cap: ghicisem. Apoi a spus:
— Nu m-aş sătura să le aud toată viaţa. Hai, spune-mi-le! Cît mi-ar fi plăcut să pornească de la tine, fără nici un îndemn...
— Doamne, ce capricioasă eşti, Aimée... Ca o fetiţă!
— Nu, nu-i deloc capriciu. Îţi dai anevoie seama de un lucru dacă nu-i spui pe nume. După ce i-ai spus pe nume ţi se pare că l-ai definit, îl vezi mai bine, îl simţi chiar.
Aş fi putut s-o refuz? Timp de o oră şi jumătate i-am şoptit încontinuu, cu pauze mici ca între bătăile inimii, cele două cuvinte magice care răsună în toate limbile şi pe toate meridianele. De cîte ori le-am repetat în acest timp? Pe puţin de trei mii de ori. Iar Mihaela nu se mai sătura de muzica lor.

— Dor, s-a mai întîmplat aşa ceva? Oare totul sa fi fost spus în materie de iubire?

— Cine ştie? De fapt marile pasiuni rămîn necunoscute, se consumă în anonimat.

— Marile pasiuni! a exclamat ea ca în extaz. Crezi că noi am putea să realizăm o mare pasiune, sau o *capodoperă de amor* cum zice Balzac?

— Sînt sigur că da, i-am răspuns cu încredinţarea că n-o minţeam.

— Nu, Dorule, nici n-aş vrea. Ne trebuie o capacitate de a suferi prea mare şi nu ştiu dac-o avem. Dealtfel, aleşii dragostei absolute sînt excepţii tot atît de rare ca şi geniile…

…Trecuse de miezul nopţii şi pe bord se înteţise frigul. Mihaela începu să tremure mai tare.

— Rămînem aici pîn-la răsăritul soarelui?

— Mai bine ne retragem. M-a răzbit frigul!

Am coborît în pîntecele vasului unde se afla cabina noastră cît o cutie, în care abia era loc să ne mişcăm. Peretele avea un ochi rotund care privea departe, pe recea şi mişcătoarea singurătate a apei.

— Aimée, parcă ar fi o celulă pentru deţinuţi.

— Nici la *Conciergerie* nu erau mad mari…

— De unde şi cum îţi aminteşti de închisorile franceze?

— Crezi că nu pot să mi le închipui? Odată am reconstituit ultima noapte a lui Camiille Desmotuins şi a frumoasei sale soţii, Lucile Duplessis.

— S-avem iertare: Lucile a fost decapitată mai tîrziu, după ce a trimis lui Robespierre o scrisoare protestatară.

— După mine — nu. În cea din urmă noapte a lor au fost împreună. Am înregistrat mintal tot ce s-a petrecut…

— Asta-i bună! Ce ţi-a venit să modifici istoria?

— Vreau să fie mai frumoasă. Nu fac bine?

Profesorul de istorie i-ar fi dat nota 3 pentru răspuns, în schimb cel de psihologie, nota 10. Pe mine însă aceste *haust caprices* mă surprindeau trezindu-mi admiraţia. Mihaela avea atitudini rafinate, un spirit prompt în faţa noutăţii, idei personale, o sensibilitate care fremăta în preajma poeziei. Şi peste toate — strălucitoarea avere feminină. Farmecul ei stătea în faptul că ignora aceste comori, arătînd modestă, firească, săracă. De ce n-aş spune? O invidiam subteran, dteodată intelectualitatea ei (deşi lipsită de ostentaţie) mă înfrunta făcînd să presimt certurile care ne aşteptau. Oricum — era de preferat iadul cu o femeie deşteaptă, decît paradisul cu una proastă…

În noaptea aceea Mihaela mi s-a dat cu o frenezie care pînă atunci nu mi se părea că-i este proprie. Dar n-o cunoşteam încă; fiinţa ei complexă avea nevoie de mult timp pentru a se descoperi în întregime. Se zbuciuma întruna, tresărea cuprinsă de o nelinişte apăsătoare, mă îmbrăţişa pierdută, ca în preajma unei primejdii. Şi deodată o podideau lacrimile. Plîngea cu atîta sfîşiere încît m-am speriat:

— Ce-i asta? Ce ţi-a venit? Te doare ceva?

— Tu uiți că în revărsatul zorilor vom muri?
— De ce? am bîiguit prosteşte.
— Pentru că sîntem osîndiți... ştii bine!... a ripostat nervos şi ochii ei incandescenți s-au aprins mai tare.
Înțelegeam... Mihaela fugise în trecut şi trăia un episod tragic din vremea terorii, pe care puternică ei închipuire izbutise să-l preschimbe în ralitate. *(Fortis imaginatio generat casum...)*
I-am răspuns jocului (nici nu puteam să fac altfel), de fapt nu era joc, ci realitate vie, concretă.
— Cîte ore mai avem?
— Patru... Atît!
În aceste patru ore trebuia să trăim pînă la adînci bătrînețe, transformînd minutele în luni şi lunile în ani ca să ne recuperăm viața prădată, să stoarcem făpturilor noastre toată vlaga şi voluptatea pe care ne-o puteau dărui.
— La ce te gîndeşti?
— Cum aş face să ne salvăm iubirea de călăul ei: *Timpul?*
Discutam chiar prostiile cu toată gravitatea cerută de împrejurare.
Numai un Proust ar fi putut să descrie trăirea noastră în ajunul morții, analizînd pe întinderea unei cărți stările sufleteşti, rubedenii cu nebunia, care ne-au cutreierat. Dar această disecție, rece, fără dinamism, prea puțini cititori ar fi parcurs-o.
În orice caz, amîndoi aveam în ființele noastre cîte un mic nebun care trebuia să fie închis. Numai că nebunii noştri, înfuriați de lanțuri şi cătuşe, sfărîmaseră temnița ieşind afară, în libertate...
...Cînd la orizont se ivi sprinceana de lapte a zorilor, amîndoi zăceam istoviți, cu trupurile dogorind ca jarul. Suflam din greu, sacadat, aerul nu ne mai ajungea. I-am trecut uşor o mînă pe cosițele inundate de năduşeală. Ea nu sesiză mîngîierea, rămase inertă, departe de mine, cu fața în sus, pe care se citea o vagă încruntare.
Cît m-am bucurat că nu murise. Îi respiram mireasma (numai a ei) şi-mi plăcea că nu semăna cu a nici unei fete de pe pămînt. Delirul voluptății care atrage se consumase, e adevărat, dar de ce nu venea dezgustul care respinge? Ce s-a întâmplat cu legea firii menită să țină echilibrul între sexe? De ce o sorbeam şi acum pe Mihaela tot nesătul de ea, ta de o ființă care nu mai soseşte şi pleacă mereu? Nu cumva dragostea sfărîmase acel echilibru sănătos şi ne cufunda în nebunie?
Ea făcu o mişcare, parcă s-ar fi trezit.
— Ce-a fost asta? am întrebat-o şoptit, la ureche, temîndu-mă să vorbesc tare. (Sînt unele lucruri în iubire care nu se pot spune decît în taină.)
Răspunse tot în şoaptă:
— Nu te bucuri că trăim? Am învins moartea...
După un timp se întoarse şi, trăgîndu-mi capul spre ea cu mîna, îmi muşcă buzele aşa de sălbatic, încît era cît p-aci să țip de durere. Apoi rosti crispat la urechea mea:
— Vreau să-ți intru în sînge, pricepi?
În clipa aceea m-a trecut un fior prin şira spinării. Cert, Mihaela avea o sublimă forță de a iubi şi această forță mă împiedica să respir

alt aer decît al ei, să mă simt la locul meu altundeva decît în zona ei de atracție, să trăiesc altfel decît prin ea. Dacă voia să mă înlănțuiască astfel, nu era însăşi Mihaela robită, în lanțurile mele?

Cînd am făcut ochi, soarele era sus pe boltă, la înălțimea unui om. Am trezit-o degrabă:

— Leneşo, ai scăpat răsăritul soarelui!

Mihaela bîigui ceva neînțeles şi se întoarse pe partea cealaltă, cu un scîncet de fetiță năzuroasă.

Am descoperit-o trăgînd pătura de pe ea şi am acoperit-o de sărutări.

— Mmm, lasă-mă, protesta cu ochii cîrpiți de somn... Vreau să dorm...

— Haide, sus, copăcel, ai dormit destul.

— Încă un pic... Te rog, Dor...

Nu era chip s-o trezesc altfel: am luat-o pe sus în brațe ca pe un trofeu. Ea se apăra, striga, zvîrlea din picioare... Dar numaidecît îi fugi somnul.

— Cît e ceasul?

— Nouă şi un sfert...

— O! de ce m-ai lăsat să dorm atîta?...

— Nu-i inimic, pentru tine mai răsare încă o dată soarele.

— Crezi că merită?

— Da, pentru că tu ai realizat dragostea absolută.

PARTEA A DOUA

I

Am petrecut la Constantinopol o săptămînă alcătuită din 1001 de zile şi nopți, într-atît mi s-a părut de lungă şi plină. Îmi amintesc de toate amănuntele şi, fără multă sforțare, aş putea să reconstitui tot ce am făcut, nu numai în fiecare zi, ci, aş zice, oră de oră. De pildă, cînd am fost la *Jardin du Bosphore* (unde am mîncat împreună înghețată de dovleac pe malul mării); cînd ne-am dus la Prinkipo, la Moda, la Kala-Miche; cînd ne-am plimbat cu barca prin fața palatului Dolma-Bagtche (Mihaela țipa ori de cîte ori ne săltau valurile); cînd am petrecut sus, la Tatavla, în grădina fabricii de bere şi am băut bere Bomonti de la butoiaş, cu cepul; cînd am vizitat prima expoziție de pictură turcească, la Galata Serai.

În fiecare dimineață, la 6 (eram dealtfel foarte matinali), luam vaporul de la podul Galata şi plecam la Altîn-Koum, unde se varsă Marea Neagră în Bosfor. Ajungeam în mai puțin de o oră, apoi făceam plajă pe nisipul de aur. Era o privelişte rară. În stînga noastră se întindea Marea Neagră, şi apele ei păreau că se ridică mai sus de nivelul Bosforului, pînă se pierdeau în văzduh.

Încercasem s-o învăț pe Mihaela să înoate, o țineam de mijloc ca să nu-şi piardă cumpăna. Ea zvîrlea din picioare, dădea din mîini, şi

mişcările ei erau aşa de drăgălaşe că mă prăpădeam de rîs. Pînă la urmă ea se supăra şi fugea pe plajă cu trupul muiat şi sclipitor.

Odată i-am tras fără să vreau o spaimă: m-am avîntat în larg, ca să ajung la malul celălalt. Trecusem Bosforul înot, nu era prea lat în locul acela, dar Mihaela, nezărindu-mă în preajma ei, crezu că m-am înecat şi începu să ţipe. Lumea se alarmă, cîţiva barcagii plecară în pripă să-mi dea de urmă. Am zărit, de departe, o mişcare neobişnuită pe apă, fără să-mi, dau seama că eu o provocasem.

Lâ întoarcere am găsit-o pe Mihaela leşinată pe nisip. O doctoriţă franceză, care se afla întîmplător pe plajă, îi dădea îngrijiri. Nu şi-a venit în fire decît după ce m-a văzut lîngă ea. Parcă văd ce ochi mari făcuse, zărindu-mă aplecat deasupra ei.

— Dor, tu? Eşti cu adevărat tu? Trăieşti... nu-i aşa?

Se uita mirată la mine, mă pipăia, nu-i venea să creadă în realitatea mea.

— Ce fericită sînt! Unde ai fost? Cît m-am speriat! Să nu te mai dezlipeşti de mine. Făgăduieşte-mi, Dor...

Bineînţeles i-am făgăduit. Şi încă o dată mi-am dat seama cît de indestructibil era ancorată de mine. Dacă cine ştie ce în-tîmplare va rupe lanţul, fiinţa ei s-ar da la fund.

Şi eu o iubeam mult. Pînă la ea, femeia fusese pentru mine o pluralitate, de la ea încoace femeia deveni unică şi o chema cu numele ei. Mihaela n-avea experienţă erotică, eram primul ei bărbat, chiar prima iubire. Cu toate astea instinctul îi sugera lucruri de necrezut. De pildă: nu accepta să dormim în acelaşi pat şi uneori zile şi nopţi întregi nu mă lăsa nici s-o sărut. Mă supăram foc, dar îmi trecea repede supărarea, pentru că avea un arsenal de drăgălăşenii la îndemînă cu care se apăra. Dragostea e foamea de femeie unică, şi dacă această femeie se pricepe să nu dea prea mult bărbatului ca să-l sature, ci dimpotrivă îl lasă mereu flămînd, iată secretul lui Polichinelle care ţine iubirea proaspătă. Şi Mihaela cunoştea acest secret, de care multe din semenele ei vîrstnice şi cu experienţă n-aveau habar.

Într-o zi, am văzut-o înveşmântată în şalvari şi voal de turcoaică pe care le cumpărase într-ascuns de la bazar. (Cu fiecare rochie nouă, femeia luptă să placă mai mult.)

— Luminăţia ta, mi-a spus prosternîndu-se ca în faţa sultanului, vreau să fac din mine haremul tău, eu fiind întotdeauna favorita...

M-au uluit vorbele ei. Aşa era: se străduia mereu să fie alta... (poate juca puţin teatru) şi sultanul din mine (care dealtfel există în orice bărbat) avea într-adevăr la dispoziţie prin ea un harem de femei.

Într-o seară am cinat la un restaurant francez de pe Pera. Mihaela consultă lista de bucate şi ceru:

— *Espadon grillé...*

Era un peşte alb, fără oase, care se frigea în ţeapă, ataşîn-du-se între fiecare bucată foi de dafin. Înfuleca friptura cu atîta plăcere, minunîndu-se de gustul ei, încît vecinii de la mesele alăturate, toţi străini, comandară şi ei *espadon.*

Într-o zi s-a dus la bazar să cumpere mătase pentru o rochie, dar,

după două ore, s-a întors cu brațele goale.

— Ce s-a întîmplat? N-ai găsit ceva pe gustul tău?

— Ba nu, am cumpărat cîteva păsărele...

— Ei, asta-i!... Păsărele? Ce fel de păsărele! Şi unde sînt?

— Le-am dat drumul în văzduh.

Se aştepta s-o cert pentru risipă, dar n-am certat-o. Mi-a plăcut trăsnaia ei şi am surîs.

— Ştii, Dor, mi-am adus aminte de cinteza noastră. Mi se părea că una din păsărici e chiar ea. Păcat că n-am avut mai mulți bani...

— Neguțătorul ce-a spus văzînd o clientă atît de risipitoare? Nu s-a crucit?

— Ba da, era grec. Dac-ai şti cîtă lume s-a strîns: Cineva chiar m-a fotografiat.

— O fi fost reporter de gazetă?!

Nu m-am înşelat. A doua *zi* (ce surpriză plăcută!) fotografia Mihaelei a apărut în *Journal d'Orient,* sub titlul *Liberté aux oiseaux!* Dedesubt, un text scurt pomenea despre "o tînără franceză" care cumpără păsărele şl le redă libertatea. Redacția întreabă pe cititori: Face bine sau nu?

Tînăra mea "franceză" a răspuns numaidecît trimițînd ziarului o telegramă de două cuvinte: *Très bien.*

...Cînd vacanța noastră s-a siiişit, Mihaela s-a mirat ca şi cum se întîmplase ceva cu totul (neprevăzut.

— Abia s-a împlinit o săptămină şi mi se pare că sînt aici de cînd mă ştiu. De ce se tîrăsc zilele cu paşi de melc?

Justă remarcă! De fapt şi eu încercasem aceeaşi impresie. I-am pomenit de Alexis Karel care spune că timpul curge uniform pentru toată lumea, ca apa unui rîu. Numai că oamenii de pe mal nu merg la fel. Bătrînii se mişcă anevoie, rămîn mereu în urma apei şi de aceea li se pare că timpul trece atît de repede. Noi, tinerii, alergăm vîrtos, lăsînd timpul mereu înapoia noastră.

— Foarte adevărat ce spui. Mi-aduc aminte că vacanța mare mi se părea nesfîrşită ca o veşnide...

...Absorbiți de noi, de noul decorului şi de plinul vieții, m-am găsit o clipă ca să ne aducem aminte de Coleşiu, Novac şi de Veverița lui. Nu le-am trimis măcar o ilustrată. Tot aşa l-am uitat pe Loti şi pe Azyade a lui, n-am mai luat-o pe urmele lor, ci pe alte drumuri, care au rămas numai ale noastre.

Zilele petrecute pe malurile Bosforului, pline pînă la refuz de fapte şi mai ales de încîntare, nu semănau unele cu altele. Pretutindeni eram numai noi, lumea era a noastră şi pluteam într-o fericire nesfîrşită ca fiind elementul nostru. De fapt fericirea e scurtă, dar receptivitatea noastră îi modificase structura.

La plecare, i-am făcut Mihaelei o nouă surpriză: ne-am întors la Bucureşti cu avionul. Nu zburase niciodată, ştiam acest lucru şi voiam să-i leg de mine impresia pe care trebuia s-o încerce în noutate.

Primul capitol şi cel mai frumos al romanului nostru de dragoste se încheiase. Avusesem decor, muzică, soare, lună, bogăție, în sfîrşit, tot ceea ce-i trebuie dragostei să înflorească.

Cînd sub picioarele noastre se ivi aşezarea policromă a Bucureştiului cu petele roşii ale acoperişurilor, spaţiile verzi ale parcurilor şi grădinilor şi geometria încîlcită a străzilor, ni se strînseră amândurora inimile, ca dinaintea unei presimţiri.

Ne ajunsese din urmă oboseala fericirii? Se poate. Fericireav noastră se prelungise din cale-afară, iar ciudata fire omenească, dacă nu simte fericirea, că se umflă din ce în ce mai mult, ca broasca din fabulă (păzind gradaţia — evitînd egalitatea), devine de-a dreptul nefericire *(infelix — felicitas).*

Ne-am luat rămas bun, tăcuţi, îngînduraţi, cu sufletele pustii. Nici ea nu m-a întrebat ce am de sînt trist, nici eu nu am întrebat-o.

La ce bun? Ne înţelegeam uneori aşa de bine şi pe deasupra cuvintelor.

III

Ne dădusem întâlnire a treia zi după întoarcere, dar Mihaela, fiind împiedicată să vină, îmi trimise o scrisoare prin care îşi cerea scuze. I-am recunoscut numaidecît scrisul şi, pentru că în momentul acela tocmai citeam un articol de ziar, am pus plicul de o parte ca să sfîrşesc mai întîi lectura. Mai mult decît atît: am citit gazeta pînă la anunţurile comerciale.

Uitasem cu desăvîrşire de răvaş, cînd, într-un tîrziu, am văzut plicul nedesfăcut pe masă. Atunci am tresărit, ca în faţa unei descoperiri neaşteptate:

— Dacă n-am devorat rîndurile ei din prima clipă, cînd scrisoarea a încăput în mîinile mele, înseamnă... Înseamnă...

Am clătinat capul a tristeţe, dar mai mult teatral, pentru că, de fapt, mă simţeam inundat de o tainică satisfacţie:

— ...înseamnă că dragostea agonizează...

În această stare de indiferenţă am parcurs rîndurile Mihaelei. Ea nu se scuza numai că nu putuse veni, ci îmi scria că mă iubeşte (repetare fără sens), că se simte alta (infatuare), că îi lipseşte aerul cînd nu sînt lîngă ea (banalitate exasperantă). Am avut chiar impresia că împiedicarea invocată nu fusese decît un pretext ca să încredinţeze hîrtiei tot ce avea pe suflet.

"Eu simt — scria în continuare — mi-o spune instinctul, care nu înşală niciodată, că tu nu mă iubeşti atît cît te iubesc eu."

Apoi chiar asta mi-ar trebui: să-mi pierd capul! gîndeam surîzînd cu superioritate şi am aruncat scrisoarea cît colo.

Aş fi putut să-i răspund, aştepta desigur un răspuns. Dar n-am crezut necesar acest lucru. La urma urmei, ce rost are să-i îndrug fraze goale de conţinut dacă nu mai am nimic de spus? Tot ce am avut de spus i-am comunicat la timp.

Din clipa aceea se născu în mine gîndul despărţirii. Era absurd un astfel de gînd, dacă nu chiar monstruos. Să te desparţi aşa pe nepusă masă, de o fată cucerită atît de greu, care ţi-a jertfit fecioria şi a cărei

densă conviețuire ți-a lăsat în suflet urme adînci ca paşii uriaşilor pe zăpada pură şi proaspătă.

De ce mă frămînta acest gînd? De ce părăsisem atît de crud, fără certarea conştiinței, pe celelalte iubite ale mele, care, la fel, îmi dăduseră totul?

Unde voiam să ajung? Ieşise din nou la suprafață acel demon al rațiunii care mă împingea la asemenea fapte, nu numai în dezacord cu simțirea, dar chiar primejdioase? Da, asta era. Nu încăpea îndoială. Îi simțeam prezența şi îl auzeam perorînd cu obişnuita lui forță de convingere:

— Nu lăsa pasiunea să se urce la creier şi să-ți ia mințile. Reteaz-o încă de la inimă. Cine raționează în iubire e stăpînul celuilalt. Cel mai sănătos lucru e să te consideri satisfăcut cu prima fază a legăturii, care dealtfel e primăvara dragostei. Acolo sălăşluieşte fericirea. După ce ai gustat din mierea ei, ce mai aştepți? Paradisul n-are numai un şarpe, ci mai mulți. Vrei să te muşte şarpele geloziei, al infidelității sau al abandonării? Veninul lor e rău, cîteodată chiar mortal. Du-te şi caută altă femeie, mereu ia-o de la început. Nu sorbi prea însetat din fericire, căci fericirea e insațiabilă ca apa sărată a naufragiatului: cu cît bei, cu atît îți creşte setea. O fericire egală e plictisitoare sau mai bine zis nu e fericire. Isprăveşte cu Mihaela înainte de a face cunoştință cu şerpii paradisului ei.

Raționamentele îmbrăcate în haina asta abia acum le am limpezi în minte. Ceea ce izbuteam să desluşesc clar era doar partea finală, beția triumfului pe oare o încearcă biruitorul. Aşa de pildă cînd, după despărțire, proprietara. restaurantului îmi aruncase cu fulgere în ochi şi tunete la gură, ura şi dispreţul ei total — atunci, ei bine — atunci am trăit o voluptate smintită. Ah, cît mă iubea, sărmana; numai această ură era capabilă să-i măsoare dimensiunile pasiunii.

Tot aşa avea să se întîmple şi cu Mihaela? Cine ar putea să prevadă? În orice caz, trebuie să ajung la despărțire. Şi dacă tot am pornit pe acest drum, nu-i mai prudent să fac pasul cu un ceas mai devreme pînă nu mă încinge jarul pasiunii? De ce aş minți? Mi-era teamă de ea, simțeam plutind în juru-mi primejdia de a fi prins în mreje. De aceea trebuia lucrat repede, la rece, fără menajamente şi compromisuri.

Se irosiră cîteva zile în amînări de azi pe mîine. Ezitam gîndind să cîştig timp; probabil îmi lipsea curajul. Şi căutam să amîn *sine die* ruptura. De ce nu m-aş bucura încă de farmecele ei? N-ar fi o neghiobie să-i dau cu piciorul înainte de vreme?

— Nu, *acum* e momentul, striga demonul cuibărit în mine. În plină dragoste! Lovitura trebuie să cadă ca trăsnetul! Acel *mai tîrziu* e fără hotar. Poate să fie mîine, poimâine, niciodată.

Mi-am adus aminte de o nuvelă citită cîndva. Un scriitor ajuns în culmea gloriei e sărbătorit de prietenii şi admiratorii săi. Ospăț, şampanie, toasturi! *Maestrul* se ridică şi, în aplauzele tuturor, spune:

— Iată-mă pe culme. Voi mă sărbătoriți, cărțile mele sînt citite de milioane de oameni, am 50 de ani şi o femeie frumoasă care mă adoră. Toate acestea sînt *azi,* le simt şi-s beat de ele. Dar mîine cînd voi

îmbătrîni şi pana mea neputincioasă va mucegai ce va fi — *mâine?* Se vor ridica alţii, mă veţi uita şi voi rămîne să mor singur, neştiut de nimeni. Cîţi oameni se pricep să dispară cînd trebuie? Adică atunci cînd sînt iubiţi, stimaţi, în plin apogeu, între suişul luminos şi coborîşul sumbru? Asta e *marea artă,* să ştii să mori frumos!

Şi scoţînd un revolver îşi trase un glonţ în inimă.

Oare marea artă în iubire nu e să rupi cînd eşti pe culme? De ce să aştepţi descompunerea simţămintelor, inevitabilele certuri, înjosiri, invective, care scoboară în mocirlă cerul dragostei? De ce să aştepţi muşcăturile înveninate ale şerpilor de care pomeneam adineauri şi să nu isprăveşti în plină strălucire?

...Chiar în seara aceea am aşternut Mihaelei scrisoarea de despărţire. La aceasta a mai contribuit şi faptul că intrasem în vacanţa mare şi trebuia să plec acasă, la ţară.

Îi spunem că alesesem calea scrisului ca s-o feresc de lacrimi şi explicaţii care ar fi putut degenera în ceartă. Îi propuneam să păstrăm unul despre celălalt o amintire frumoasă şi neîntinată. Un băiat şi o fată s-au întîlnit, s-au iubit şi apoi s-au despărţit. E aşa de firesc, aşa de simplu! Totuşi, am lăsat o portiţă deschisă; dacă voia neapărat sămi ceară desluşiri mă găsea acasă în fiecare după-amiază, ca de obicei. De fapt, voiam proteste, reproşuri, lacrimi. Adică întreg cortegiul de implorări care îmi gîdilaseră plăcut orgoliul de atîtea ori în astfel de împrejurări.

Am expediat scrisoarea prin poştă şi în clipa cînd a lunecat în cutie, am simţit o uşoară strîngere de inimă. După aceea mi-am văzut de treburi, dar tot ce am făcut în ziua aceea a fost sub semnul unei apăsări lăuntrice.

După cîteva zile de aşteptare răspunsul încă nu sosise. Mă întrebam: îmi va scrie Mihaela sau va veni la mine? Are să mă acopere de reproşuri amare, o să-mi arunce în faţă toată mîrşăvia purtării mele, mă va implora să n-o părăsesc?

La drept vorbind, credeam mai degrabă că are să vină, decît să aleagă calea scrisului. Dar timpul curse ca apa rîului şi Mihaela nu se arătă. Nu se arătă şi nici nu scrise măcar un rînd. Faptul mă puse pe gînduri. Nu mă aşteptam ca ea să primească vestea cu atîta indiferenţă. Va să zică prea puţin îi păsa de ruptură, ca şi cum acest fapt ar fi fost ceva obişnuit, de fiecare zi. Sau mă dispreţuia atît de total încît nu mă socotea vrednic să-mi adreseze măcar un cuvînt? O fi gîndit poate în sinea ei: e un om de nimic, m-aş înjosi ocupîndu-mă de el două minute.

La urma urmei, ar fi avut la îndemînă un pretext: putea să-mi ceară înapof lucrurile rămase la mine. Aşa fac de regulă fetele cînd epuizează toate mijloacele de salvare a despărţirii (deşi în fundul inimii ar voi să le lase amanţilor, drept amintire). Numai Mihaela singură procedă altfel. Tăcerea ei îndărătnică, dispreţuitoare, mă obsedă mai mult decît m-aş fi aşteptat, sau poate pentru că nu m-aşteptasem.

Pentru ce tăcea? O apucase din nou semeţia de odinioară pe care i-o îndurasem atît de greu? Voia să mă învingă cu această îngrozitoare

arma? Dar uita că acum jucam amîndoi cu rolurile schimbate, ea nu moi avea ce să-mi ofere, îmi dăduse totul, era săracă lipită. Şi totuşi, în pofida acestor constatări, țineam cu orice

88

preț să primesc o ştire din partea ei, în orice termeni ar fi fost concepută. Această nesăbuită necesitate care mi se înfipsese în creier, m-a împins să-i scriu din nou. Îi explicam, de astă dată, rostul primei scrisori ca o simplă încercare de a-i verifica simțămintele.

"Şi iată, conchideam, adevărul a ieşit la iveală ca untdelemnul deasupra apei. Nu, nu m-ai iubit, e limpede. Dacă m-ai fi iubit cît de puțin, ai fi alergat ca o nebună, după primirea scrisorii cu pricina, ca să vezi ce s-a întîmplat cu mine. Nu te-ai clintit însă din loc. Ce-ți pasă ție, care ai o inimă de piatră, de dragostea mea? Şi dacă ție nu-ți pasă, îmi pasă mie. Şi abia acum vine despărțirea adevărată, acum când îmi dau seama cît de indiferent eram pentru tine. E mai sănătos aşa. Tu nu poți să-mi dai dragostea după care alerg, pentru că, hotărît lucru, îți lipsesc marile resurse pasionale ".

Altă aşteptare încordată, alte zile scurse încet, lung, nesfîrşit. Nimic! Nici un semn de viață. Mereu — tăcere, tăcere!

— Ei bine, ducă-se la naiba această fiică a Sfinxului, am strigat scos din fire şi am plecat acasă la țară...

III

Acolo, în alt mediu, cu alți oameni şi alte preocupări, nadăduiam să sugrum tot ce mai rămăsese viu din dragostea mea.

Cîteva zile n-am îndurat aproape deloc amintirea ei şi eram vesel din cauza asta. Munceam în grădină, mă oboseam fiziceşte şi noaptea dormeam buştean, fără vise. Însă, în săptămâna următoare, dulcea ei otravă se revărsă ca un val asupră-mi şi-mi inundă gândurile. Degeaba căutam să mă eliberez de obsesia amintirilor scriind primele capitole ale unei lucrări juridice pe care o concepusem. Munca aceasta se dovedea un paleativ fără nici un rost. Mihaela îmi polariza gîndurile, le îndruma spre ea cu acea forță cu care gravitatea atrage lucrurile spre centrul pămîntului. Mă simțeam dezarmat împotriva acestei atracții copleşitoare. Şi poate aş fi înfruntat-o, în orice caz i-aş fi opus o dîrză rezistență, dar ea — oiudat — nu venea din afară, ci chiar dinăuntrul meu. Mihaela era în mine atotstăpînă...

Neavînd încotro, mă lăsam pradă vrajei. O vedeam cu spaima pe față, atunci cînd o sărutasem întîia oară pe scara mansardei; îmi tiuia în urechi obsedant: şapte, şapte, şapte! de la cazinoul din Constanța; retrăiam nebunia posesiunii sau mă înfioram de strigătul ei: "Aş vrea să-ți intru în sînge!"

Aceste puține gări din calea fericirii noastre aveau un farmec inedit pe care nu-l descopeream decît foarte tîrziu.

"Dacă Mihaela o fi acum în brațele altuia?"

Simpla insinuare a unui astfel de gînd îmi turna otravă în sînge.

Săream în sus ca muşcat, simţeam în carne colţii înveninaţi şi durerea toată se aduna la inimă. După asta îmi veneau gînduri mai bune:

"Nu se poate. Nu m-a uitat încă. Poate şi ea se zvârcoleşte aşa cum fac eu. Poate mai vîrtos decît mine, pentru că (a spus-o chiar ea) m-a iubit mai mult decît am iubit-o eu".

Era o alinare superfluă care-mi ungea rana cu alifie. Şi încă nu aveam certitudinea unei infidelităţi.

Gîndurile se hărţuiesc între ele cîineşte, luptînd să cucerească postul de comandă. Cînd unul cade trăsnit se iveşte cu iuţeala fulgerului altul mai puternic şi-i ia locul. Pe cîmpul de bătălie mor în încăierare zeci şi sute de gînduri, pînă ce unul, născut din viaţa celorlalte şi chiar în timpul ostilităţilor, învinge şi pune mîna pe frîne. Cine va putea să descrie cîndva acest război tăcut, cu armele logicii, ale intuiţiei sau învăţătura experienţei care se sfîrşeşte ca să reînceapă iarăşi de pe aceleaşi poziţii sau de pe altele, fără a conteni vreodată?

Astfel un gînd îmi sugeră cu cruzime:

"Dacă, pentru a se răzbuna, Mihaela şi-a găsit un... amant?"

Un altul, potrivnic, interveni numaidecît:

"E o femeie demnă, şi femeile ca ea nu se dau decît aceluia pe care-l iubesc. Or, pînă acum n-a avut timpul material ca să înceapă o nouă iubire".

"Nu-i un motiv. Dacă vrea să se răzbune, răzbunarea ţine loc de orice. E una din absurdităţile femeii, care, în orbire, comite cele mai iraţionale fapte".

"N-ai decît să faci şi tu acelaşi lucru. Găseşte o femeie şi înlocuieşte-o. Cui pe cui se scoate!"

Nu-mi păru rea ideea. În orice caz, trebuia să încerc. O nouă legătură îmi va umple viaţa sufletească, micşorînd din ce în ce teritoriul ocupat de Mihaela.

Făcusem de cîtva timp cunoştinţă cu învăţătoarea cea nouă din sat. Era o fată fără însuşiri deosebite. Puţin scundă, puţin grasă, cu ochii languroşi, cu gesturi moi, abulice. Din toată fiinţa ei se desprindea o lenevie, o visare oirentală, care în fond nu-mi displăcea.

Timp de două săptămîni i-am făcut o curte asiduă şi am cucerit-o fără bătaie de cap. Dar mi-iam dat seama că noua mea legătură nu era decît o prelungire a dragostei cu Mihaela. În odaia ei făceam întuneric beznă. Şi astfel mi-o închipuiam tot pe cealaltă, pe Mihaela, nu numai pentru că n-o vedeam, ci pentru că acest obicei de a stinge lumina era al ei şi o definea. La început învăţătoarea (o chema Elena, eu îi spuneam Lena) nici nu voia să audă. Ei îi plăcea iubirea... pe lumină, dar pînă la sfârşit se obişnui şi cu această ciudăţenie. Mai mult decît atît, am dăruit învăţătoarei o sticlă din parfumul pe care-l obişnuia Mihaela, impunîndu-i aproape să-l întrebuinţeze, pentru că nu-i plăcea.

90

Efortul de a o înlocui în acest chip era mare şi-mi cerea străduinţe prelungite. Deşi simplistă, Lena simţi jocul meu, cu instinctul ei de

femeie. Aşa că, într-o bună zi, îmi spuse pe şleau:

— Tu iubeşti pe alta, asta-i!

Uluiala mea (căci într-adevăr a fost o uluire) luă proporții aitît de neaşteptate, încît nu numai că nu i-am răspuns ca să mă apăr, dar am mers pînă acolo încît am luat-o la fugă ca un hoț descoperit asupra faptului. De atunci n-am mai revăzut-o.

Aş fi putut tăgădui foarte bine, invocând un motiv de circumstanță, orice. La ce bun? Din clipa cînd Lena îmi dezvălui brutal jocul meu subconştient, am simțit că se sfîrşise farmecul care dădea viață acestei legături auxiliare.

După înfrîngere, haita gîndurilor asmuțită de simțiri se năpusti mai sălbatic asupră-mi, dezlănțuind o adevărată răscoală în ființa mea.

În definitiv, pentru ce părăsisem pe Mihaela? Ce anume mă determinase să fac acest pas necugetat? Îmi era frică de ea, frică de dragostea ei atotputernică? Mă temeam să n-ajung sclavul Mihaelei? Ce rațiune avea teama asta obsedantă? Ea mă iubea (de asta eram sigur), eu nu ştiu dacă o iubeam (poate că o iubeam, de vreme ce toată făptura mea o dorea). Atunci, pentru ce provocasem ruptura prosteşte? Ca să n-ajung să-mi pierd capul şi s-o iau de nevastă?

La urma urmei, pentru care motiv să n-o iau? Fusese o fată cuminte pînă la mine, fusese a mea, era frumoasă, cultă, inteligentă (chiar sclipitor de inteligentă). Avea în plus nenumărate însuşiri sufleteşti. Şi apoi ne iubeam şi asta era principalul.

Am observat, cu surprindere, că nu întâmpinam nici o împotrivire lăuntrică punînd această problemă a însurătorii. De ce atunci rezistasem cu atîta înverşunare contra acestei sperietori închipuite.? Era doar atît de simplu s-o iau de soție. Aveam o carieră bună în perspectivă, ea tot aşa, peste un an devenea profesoară. Chiar părinții mă iscodiseră, de cîteva ori, dacă n-am de gînd să mă căpătuiesc odată. Cred că n-ar fi avut ce obiecta dacă le aduceam pe Mihaela, drept noră.

Acceptarea acestui gînd îmi pricinui o destindere, o uşurare. Mi se ridicase parcă o greutate de pe suflet. Totuşi, trebuie să adaug că îndărătul acestei bucurii, stăruia o teamă nedesluşită, care lucra mocnit. Din cauza ei mă trezeam, uneori, cu hotărîrea zdruncinată, gata, gata să se prăbuşească.

Luptam încă... Reclădeam, cu o sumedenie de argumente nod (izvorau potop) zidăria surpată şi reuşeam s-o consolidez.

Aş fi vrut să-i scriu Mihaelei, să-i aduc la cunoştință hotărîrea mea, să-i fac o bucurie. Luasem plic şi hîrtie, eram gata să încep. Dar teama aceea subconştientă îmi paraliza tentativa.

"Nu te pripi — îmi sugera monologul interior. Chibzuieşte pe îndelete. Dacă între timp ea şi-a mutat gîndul şi rămîi descoperit? Tatonează mai întîi în ce ape se scaldă şi apoi..."

Nu i-am scris. Bineînțeles, nu renunțasem la proiect, îl amî-nam doar. În orice caz aveam un punct de plecare cîştigat: hotă-rîsem să mă însor în principiu. Asta era esențial: restul avea să urmeze de la sine.

Săptămînile următoare, ideea căsătoriei pierdu o bună parte din teren. Un argument neaşteptat veni să-mi răstoarne, încă o dată, hotărîrea coaptă şi mă conduse la un compromis. Judecam astfel:

— De ce să mă însor de pe acum cu Mihaela? Cine mă zoreşte? Voi continua să trăiesc cu ea un an, doi, trei, pînă ce ne vom acorda reciproc însuşirile: Dacă convieţuirea noastră înfrunta mai departe vremea, era indiciul cel mai sigur că ne-am căsătorit. Trecerea pe la ofiţerul stării civile nu mai însemna în cazul acesta decît o simplă formalitate, pentru că principalul se făcuse deja.

Se părea că ajunsesem la soluţia cea mai bună.

Angajat în aceste preocupări m-am întors în Capitală decis să mă împac cu Mihaela. Din Gara de Nord m-am dus direct la fosta mea locuinţă din strada Amzei. Nu călcasem cu piciorul pe la mansardă de cîteva luni şi aveam impresia că trecuseră de-atunci ani întregi. Nu era nimeni pe-acasă la ora aceea. Inima îmi bătea năvalnic, cuprinsă de emoţie că, poate, voi da cu ochii de Mihaela. Dar timpul nu sade pe loc, schimbă multe lucruri. Pe uşa odăii unde locuia, apăruse o carte de vizită cu nume străin. Un fior rece mă spintecă de sus pînă jos. Va să zică se mutase Mihaela? Unde s-o fi mutat, cerule? Şi mai cu seamă pentru care pricină?

Am bătut pe la uşile colegilor. Nu răspundea nici unul. Numai Charlot era acasă, dormea încă la vremea prînzului. Cam morocănos că-i tulburasem bunătate de somn, dădu drumul glasului:

— Mansardiştii noştri sînt plecaţi toţi în păr. Numai eu am rămas să mă prăjesc aici toată vara.

— Dar, încolo, ce noutăţi? Am văzut că aveţi un chiriaş nou, l-am întrebat cu intenţie.

— Apoi au plecat "contesele de Vilafranca".

— Ce-or fi păţit de s-au mutat? l-am descusut mai departe.

— Aia mică (era vorba de Mihaela), nu-i prea pria atmosfera. Slăbise ca o scîndură.

I-am mai pus cîteva întrebări ca să aflu adresa Mihaelei, dar Charlot habar n-avea. L-am lăsat în pace să-şi continue somnul şi am plecat cu neliniştea în suflet, avînd presentimentul că *se* întâmplase ceva grav.

Unde s-o găsesc în necuprinsul Bucureştiului? Pe cine să întreb unde sade? Cine ar putea să-mi îndrepte paşii pe urmele ei?

Am căutat pe Aurora, colega de la Drept (aceea care mi-o prezentase în seara balului mediciniştilor). Nădăjduiam că îi cunoaşte adresa, şi pe ea aş fi putut s-o întreb deschis. Ghinion: era în provincie. M-am gîndit atunci la Cici, prietena ei. Dacă nici asta nu ştia unde şade Mihaela, nu rămînea decît să mi-o descopere întîmplarea. Mă păştea însă nenorocul. Riţa îmi dădu de veste că fiica proprietarului plecase la mare.

Ce fel, toată lumea părăsise Capitala — gonită de arşiţă? (Era, într-adevăr, pe la sfîrşitul lui august.) Poate plecaseră şi ele, surorile Deleanu. Ce era de făcut? Să aştept aşa *sine die?* Pînă cînd? N-aveam răbdare, trebuia s-o găsesc cît mai repede chiar dacă s-ar fi refugiat la capătul pământului.

Hoinăream, buimac, toată ziua pe străzi, nădăjduind absurd că aş putea s-o întîlnesc din întîmplare. Orice fată pe care o zăream de departe mi se părea că e ea! Şd tresăream cu sufletul la gură. În cele din urmă ini-am dat seama că e pur şi simplu stupid ceea ce făceam.

Reveneam acasă, frînt de oboseală, în camera mea pustie. Coleşiu cu care îmi împărțeam urîtul (Veverița şi Urangutanul erau şi ei plecați) mă mustra mereu:

— Rău ai făcut, nepoate, că v-ați certat. (Nu ştia, nu-i spusesem adevărul, ştia numai că ne-am certat.) Mare greşeală! Caută şi împaco! O fată ca ea nu găseşti de două ori. Nu te uita aşa la mine, că ştiu ce spun.

Moşneagul descoperindu-i valoarea pe care orbirea mi-o minimalizase, îmi împlînta cuțite în rană. Şi astfel întărîtat de marele ei preț, îmi dublam şi triplam eforturile de a o găsi.

Dar unde s-o caut? Cum să dau de urma ei? Epuizasem toate mijloacele omeneşti şi aşteptam acum să-mi vină în ajutor o întîmplare cerească, o minune...

Ciudat! De unde izvora încrederea asta oarbă în hazard? Şi întradevăr, se întîmplă ceva neaşteptat... aşa de neaşteptat!...

IV

Menajera lui Coleşiu mă anunță într-una din zile:

— Domnule Tudor, vă caută o doamnă.

Am zvîcnit ca la atingerea unui curent electric.

— N-o fi Mihaela?

Pe loc am respins ipoteza. Cum să fie ea? Dar cine alta? Care din cunoştințele mele ştia unde stau şi venea să mă caute?

Am ieşit în antreu s-o întîmpin. Şi iată-mă față în față cu... Alexa, sora Mihaelei. Trăsnet ca din senin! M-am uitat lung la ea. N-am recunoscut-o decît după cîteva clipe, într-atît mă uluise surpriza.

— Pe mine mă căutați? am îngăimat cu glasul pierit.

— Da, vreau să-ți vorbesc. Pot să intru?

N-a aşteptat s-o poftesc. A pătruns în cameră cu paşi siguri şi aer de stăpînă. Era voluntară, chiar marțială, ca un comandant de oşti. Oricine intră într-o încăpere străină, mai ales o femeie, o examinează sumar transformînd-o la dimensiunile sale. Alexa refractară acestui proces de adaptare s-a aşezat direct pe scaun şi cu un gest autoritar mă invită să stau pe alt scaun, în fața ei. Apoi zise:

— Cred că bănuieşti motivul pentru care mă aflu aici. De aceea găsesc că-i potrivit să intru de-a dreptul în chestiune. Dar mai înainte de asta, vreau să-ți pun o întrebare:

— Vă rog.

— Ai ştiut, pînă acum, că Mihaela e însărcinată?

M-am uitat la ea îngrozit, făcând un gest involuntar de surprindere.

— Habar n-aveam! Vă dau cuvîntul meu de cinste.

— Nu-i nevoie! Am ghicit din tresărirea dumitale. Ei bine, află că sora mea trebuie să nască.
— Vorbiți serios? Cum s-a întîmplat?
Alexa avu un surîs acru, ironic.
— Cred că în privința asta dumneata trebuie să știi mai bine decît mine.
Am îndurat greu săgeata.
— N-a încercat să scape de sarcină?
— S-a ferit de mine, singura care o puteam ajuta. Cînd am aflat era prea tîrziu...
— Așadar, trebuie să nască? am îngăimat îngrozit.
Alexa a confirmat plecînd capul.
— Am dus-o la un medic, rubedenie cu noi, care ar fi ajutat-o cu orice risc. Nu s-a putut. Aceasta e situația... După cum vezi, nu-ți fac nici o imputare pentru că ai abuzat de nevinovăția ei. La ce bun? Eu sînt mama ei de cînd am pierdut-o pe mama noastră adevărată, și acum, cînd pe Mihaela o pîndește dezonoarea, vin și te întreb: știi care este datoria dumitale?
— Datoria mea? Ce vreți să spuneți?
— Am pus o întrebare clară. Dacă ești om de onoare, dacă ai simțămînt omenesc, trebuie, ai obligația morală de a repara tot răul pe care l-ai făcut. A fost o fată cinstită și nu merită situația pe care i-ai creat-o.
— Domnișoară Deleanu, e adevărat că între noi a existat o legătură, asta n-o pot tăgădui. Chiar merg mai departe și vă mărturisesc că și acum țin la ea și dacă ne-am despărțit vina e numai a Mihaelei.
— În ce fel s-a făcut vinovată față de dumneata?
— Nu mi-a răspuns la ultimele două scrisori pe care i le-am trimis și asta mi-a dat să înțeleg că nu mai ține la mine.
Cu toată minciuna grosolană, apărarea mea păru de-a dreptul lamentabilă.
Alexa surîse mușcător, ca adineauri (un surîs care îmi provoca durere fizică).
— Mi se pare ciudat că nu ți-a răspuns la scrisori, dar ți-a jertfit totul. Care lucru cîntărește mai mult? Eu nu vreau discuție multă. Nu cunosc intențiile dumitale de viitor. Poate visezi o partidă bogată, poate urmărești o situație. N-ai însă dreptul să zdrobești o viață pentru aceste ambiții.
— Mă rog, cum vedeți ieșirea din impas?
— Nu-i decît o singură soluție: să te căsătorești cu Mihaela, pentru a da o legitimare copilului. După asta, ești liber să divorțezi, pentru că o conviețuire împotriva sentimentelor dumitale nu-ți impune nimeni. Așadar, e vorba de o căsătorie de conveniență. N-ai dreptul să i-o refuzi. Ce-mi răspunzi?
— Primesc!
Alexa se ridică și-mi întinse mîna.
— Ești mai corect decît m-așteptam.
— Domnișoară Deleanu, de vreme ce ați venit aici aș vrea să nu vă

pară rău de cele ce s-au întâmplat. Poate a fost un rău, dar de atîtea ori răul aduce binele! Un lucru aş vrea să vă rog: să nu-i spuneți Mihaelei că m-ați găsit. Ea nu trebuie să ştie că între noi a intervenit o învoială. Cred că ar prefera să i se întîmple orice, decît să fie umilită astfel.

— Habar n-are că mă aflu aici. Mai mult: nici nu-i trece prin minte că te-am descoperit.

— Cum nu v-a mărturisit chiar ea?

— Nici gînd. Mai repede ar fi amuțit decît să rostească numele aceluia cu care a avut legătura.

— Atunci de unde ați aflat adresa mea?

— Am pus mîna pe două scrisori, pesemne ultimele.

— Bine ați făcut. Sînt cel dintîi care mă bucur. Voi căuta să mă apropii de Mihaela, de data asta cu consimțămîntul dumneavoastră. Apoi, cuprins de o generozitate subită, care făcu să mi se umezească ochii, am continuat: De altfel, domnişoară Alexa, (mi-o apropiam spunîndu-i *Alexa* în loc de *Deleanu),* mă gîndeam să mă însor cu ea, chiar înainte de a veni dumneavoastră aici. Dar stăteam la îndoială. Din anumite motive. Acum sînt hotărît: nu vreau o căsătorie de conveniență, ci una adevărată, din dragoste. Şi, ştiind că sînteți ca şi mama Mihaelei, vă cer mîna ei...

Cum să descriu uimirea şi bucuria bietei fete bătrîne? M-a îmbrățişat cu ochii în lacrimi, iar eu i-am sărutat mîinile copleşit de fericire. Apoi, pus pe destăinuiri, i-am mărturisit într-o avalanşă de fraze cît o iubeam pe sora ei, cum, ars de dor, revenisem în Capitală, cum o căutasem la vechea adresă, apoi străduințele de a o regăsi cu orice preț.

— Du-te la ea şi linişteşte-o, sărmana! m-a îndemnat Alexa. Vă las timp până diseară.

Şi vrednica femeie mi-a spus unde se mutaseră, apoi a plecat cu inima mai uşoară. Am condus-o cu privirile pînă s-a făcut nevăzută pe după colțul străzii.

Aşadar, se întîmplase *minunea* pe care o aşteptam cu o încredere atît de nejustificată. Însă, în ruptul capului nu m-aş fi gîndit la intervenția Alexei şi la situația în care se afla Mihaela, deşi, la drept vorbind, trebuia s-o prevăd măcar ipotetic.

Am lăsat în plata Domnului toate considerentele cu şi fără rost şi m-am repezit la cea mai apropiată stație de taxiuri.

— Strada Sapienței...

Maşina gonea destul de iute, dar nu pe măsura nerăbdării mele.

— Mînă, te rog, mai repede.

Şoferul stopă în fața unei case cu mai multe etaje. Am urcat treptele cîte trei şi am ajuns în fața unei uşi pe care sta lipită o carte de vizită: *Alexandra Deleanu.*

Inima îmi bătea să se spargă. Nu atît din pricina scării urcate în grabă, ci a... emoției care mă copleşise. Doamne, ce surpriză pe Mihaela cînd m-o vedea. Şi cum va sări în sus de bucurie, auzind că-i propun să ne căsătorim...

Am ciocănit discret, cu răsuflarea tăiată. Uşa se desfăcu îndărăt,

iar în deschizătură se ivi capul iubitei mele.

— Bună ziua, draga mea...

N-am îndrăznit să-i spun *Aimée* din capul locului. Ea s-a tras brusc înapoi, slobozind un țipăt. Ce însemna asta? Se speriase de mine?

— Ce cauți aici? m-a întrebat după aceea cu voce aspră, care nu era a ei.

— Ce caut? am bîiguit privind-o lung ca pe o străină.

Doamne, n-o mai cunoşteam. Avea fața palidă, suptă, parcă zăcuse luni întregi în spital, luptând cu moartea. În jurul ochilor se iviseră cearcăne vinete, iar privirea nu mai semăna cu a ei. Unde era Mihaela, unde frăgezimea, neastîmpărul şi frenezia ei de viață? Mă duru că o găseam aşa de schimbată față de cealaltă pe care o purtasem în mine. Cît trebuie să fi suferit! Şi asta numai din cauza mea. Pentru că un gînd scelerat mă îndemnase să-i trimit scrisorile acelea blestemate. Cum de nu mi-am dat seama ce prăpăd avea să se dezlănțuie în urma mea! Dar, lasă — de acum încolo lucrurile se vor îndrepta, totul va merge pe făgaşul normal. Dealtfel pentru asta venisem. (Gândurile şi întrebările acestea îmi veniră şi se consumară în mai puțin de o clipă.)

— Te rog, domnule, să pleci, rosti Mihaela cu glas poruncitor.

Bineînțeles am luat în glumă concedierea. Eram prea bine dispus ca să mă supăr dintr-atîta. Ş-apoi acel *domnule* suna atît de strident în gura ei!

— Bine, am să plec, dar nu m-ai întrebat pentru ce am venit. (Cînd o afla că am de gînd s-o iau de soție are să leşine, fără îndoială.)

— Nu ştiu şi nici nu mă interesează! mi-a retezat-o brusc.

Am surîs. Eram prea sigur de mine, ca s-o iau în serios. Probabil că acest surîs al omului călare pe situație care miji imper-tinent pe fața mea o durea, o jignea chiar, în contrast cu suferința ei. De aceea îmi azvîrîi, necruțător, în obraz:

— Tot ceea ce s-a petrecut între noi a fost o eroare!

Eroare? Greul cuvînt mi-a izbit auzul ca un ciocan. În felul cum îl pronunțase, părea că rănile ei cicatrizate o aduseseră în fața unei hotărîri coapte.

— Chiar la o *eroare* ai redus dragostea noastră? Se vede atunci cît preț puneai pe dînsa. Ți-am mai spus şi repet: scrisoarea de despărțire n-a fost decît o simplă încercare de a-ți verifica simțămintele, o capcană pe care ți-am întins-o.

— Parcă eu spun altfel? Şi ți-ai dat seama că n-am decît dispreț pentru tine. Şi cu asta am isprăvit.

— Dar n-am isprăvit eu. Admit că am comis o greşeală cînd ți-am scris scrisoarea aceea prefăcută...

— Prefăcută? Nu. Era singura scrisoare sinceră din cîte mi-ai scris.

— Mihaela, îți dai seama ce spui? Tot ce s-a petrecut între noi a fost o minciună?

— Nici atît: uneori minciunile sînt aşa de frumoase! Ceea ce s-a petrecut între noi a fost ceva odios, înțelegi? Aşa cum e odios să semeni un crin în mocirlă. Dar am vorbit prea mult şi nu-mi face bine.

Te rog să pleci.

Nu numai că-mi pierise cu desăvîrşire buna dispoziție, dar simțeam că-mi fuge pămîntul de sub picioare. Ca un disperat, care în clipa primejdiei se agață de un pai, aşa m-am agățat de o frază pe care o citisem cîndva. (Credeam că va face efect.)

— Nu voi pleca de aici pînă nu voi simți în tine pe mica mea Aimée de odinioară.

— Aceea a murit. Din cenuşa ei s-a născut alta care vede limpede şi judecă sănătos...

— Dacă judeci sănătos, de ce mă judeci aşa de aspru? De ce nu-mi dai posibilitatea de a repara greşeala?

— Să repari? Acum? Tocmai acum?

Şi fixînd un punct în spațiu, adăugă cu un zîmbet disprețuitor:

— Sînt greşeli care nu se mai pot repara!

— Exagerezi, Mihaela, nu poate să fie vorba de aşa ceva.

— Dimpotrivă, tocmai de asta e vorba. Dealtfel, n-ai să înțelegi niciodată unele lucruri. Iată de ce e mai bine să ne vedem fiecare de drum. Te rog, încă o dată, să pleci; soră-mea poate să Se întoarcă dintr-o clipă într-alta şi n-aş vrea să te găsească aici.

— Dar vreau eu.

— Nu înțeleg ce mai urmăreşti? Nu ți-am dat totul?

— Aimée, draga mea! (Am întins mîinile ca s-o îmbrățişez şi să-i spun în clipa aceea: fii soția mea.) Ea mă respinse cu violență. Fără să vreau am surprins în gestul ei o grimasă de oroare, care îmi sugrumă orice avînt. Covîrşit m-am lăsat pe un scaun, cătînd la ea cu durere şi uluire. Mihaela rămase în picioare impasibilă, parcă fugise din ea. O tăcere grea a coborît între noi ca să ne despartă şi mai mult.

Situația,devenise intolerabilă, trebuia întreprins ceva ca să-i pun capăt. Şi n-am făcut altceva decît să mă apropii de ea, să-i iau mîinile şi să-i spun:

— Aimée, vreau să ne căsătorim... Ce-mi răspunzi?

N-am observat nici o tresărire pe fața ei, nici o clipire a ochilor măcar. Era toată o marmură pe care n-o muia nimic.

— Soția ta? Niciodată! strigă răspicat, clătinînd negativ capul.

— Niciodată? De ce? Cum poți să spui asta? Te-am jignit atît de greu?

Tăcere. Tăcea ca piatra, cînd şi piatra ar fi trebuit să grăiască într-o asemenea împrejurare.

— De ce? am întrebat-o din nou, aşteptînd răspunsul cu sufletul la gură. Spune, de ce?

— Prea tîrziu! Chiar dacă aş consimți e tot degeaba. Simt că n-aş mai putea fi soția ta.

Auzisem limpede răspunsul, dar nu-mi venea să cred urechilor. Eram pradă unei halucinații sau mă voiam aşa? Era cu putință? Îi propuneam căsătoria într-o împrejurare grea pentru ea şi mă refuza cu dispreț, tăinuindu-şi situația cînd ar fi trebuit să-mi sară de gît şi să-mi mulțumească fiindcă o scăpăm de dezonoare? Atît de mîndră să fie fata asta încît preferă să îndure orice consecințe decît să accepte propunerea mea?

— Dacă voiai să mă iei de nevastă, trebuia să mi-o spui la timp.
— Cînd? la care timp?
— Atunci cînd te iubeam.
— Şi acum nu mă mai iubeşti? (Numaidecît îmi păru că-i pusesem o întrebare atît de nepotrivită, stupidă chiar.)
— Nu... hotărît, nu!
— Dar te iubesc eu şi ai să mă iubeşti şi tu mai tîrziu. (Şi de rîndul acesta am dat în gropi.)
— Crezi că pentru o căsătorie e de ajuns să iubească numai unul din noi? Doar n-ai de gînd să te însori cu un obiect.
— Mihaela, pentru numele lui Dumnezeu, nu pot să cred că te-am pierdut. Vreau să devii soția mea şi pentru asta am venit, ea să te cer sorei tale.
— Întîi trebuie să mă ceri mie şi pe urmă... Dacă nu vreau eu, ce poate să facă sora mea?
Trebuia să-i arunc în față, sălbatic, fără cruțare: "Nebuno, gîndeşte-te că eşti însărcinată, că soarta ta e în mîinile mele, afară de cazul dacă nu vrei să rămîi stigmatizată în fața societății şi să-ți creezi dificultăți grave angajînd viitorul".
N-am făcut-o: dădeam în vileag intervenția Alexei înlăturînd pînă şi ultima frîntură de nădejde ce mai rămăsese în picioare. Pe de altă parte, gestul n-ar fi părut că pornea din inițiativa mea proprie, ci îndemnat, chiar impus din afară., adică despuiat de orice prestigiu. Asta mai lipsea s-o afle, ca să prăbuşesc singura şansă de înțelegere.
Dar ceea ce mă contraria mai mult era faptul că Mihaela nu-mi pomenise încă nimic de sarcina ei. Îşi ascundea taina cu o mîndrie uluitoare, cînd ar fi putut s-o speculeze în favoarea ei, adăugind:
"Uite, sînt gravidă, iar tu eşti tatăl copilului pe care-l port în pîntece, prefer însă dezonoarea decît să mă mărit cu tine."
Impasul în care mă aflam era pînă una-alta fără ieşire şi a rezolva ceva în aceste condițiuni părea iluzoriu. De aceea i-am spus:
— Te rog nu-mi răspunde acum! (Ge caraghioslîc: o rugam să-mi răspundă şi, cînd îmi răspundea, îi ceream să amîne răspunsul.) Acum eşti prea pornită împotriva mea. Îți dau răgaz să te gîndeşti, să reflectezi, să cântăreşti pe îndelete. Mai aştept o săp-tămînă, două, o lună, cît vrei. Nu trebuie să ne pripim cînd e vorba de o hotărîre ca asta.
— Hotărîrea mea e luată de mult şi va fi întotdeauna aceeaşi.
— Nu anticipa. Poate că te îmbunezi cu vremea, adică te întorci la sentimente mai bune. N-aş putea să vorbesc cu sora ta?
— La ce bun? Ea nu poate schimba nimic, nu poate trece peste voința mea.
— Bine! atunci mă văd silit să renunț la un rezultat pentru astăzi. Revin săptămîna viitoare. La revedere...
Am coborît scările cu un munte în spinare. Pînă acasă, mutilat de prăpădul revederii, n-a fost chip să mai leg o idee. Simțeam o imperioasă nevoie de a fi singur şi intrînd în odaie am nimerit drept în pat. Poziția orizontală, cu mîinile reazem sub cap, îmi dădea parcă senzația unei uşurări.

Trebuia să chibzuiesc ce aveam de făcut, cum să ies din acest îngrozitor impas. E adevărat, o jignisem destul de grav pe Mihaela părăsind-o fără nici un motiv, după ce îmi dăduse atâtea dovezi de dragoste. Ea nu-mi reproşase, dar, desigur, gîndea că o luasem drept o femeiuşcă uşoară, căreia, după ce te saturi, îi dai cu piciorul, ca unui lucru nefolositor. Şi cine îndrăznise să comită această fărădelege? Cine îi amăgise simțirea cu o ploaie de cuvinte nesincere? Cine s-a înduioşat cu ipocrizie de tragedia ei familială făgă-duindu-i s-o apere de orice năpastă? Cine i-a jurat, numai într-o noapte, de mii de ori c-o iubeşte? Cine a izbutit prin ingenioase tertipuri să se strecoare în sufletu-i ca să-i jefuiască? Acela eram, bineînțeles, eu. Judecind la rece, Mihaela avea dreptate cu carul să-mi întoarcă spatele şi mai mult decît atît — să se răzbune pe mine. Mai ales că roata se întorsese în favoarea ei. Putea foarte bine să raționeze astfel: Ah, ticălosul, a revenit la sentimente mai bune, acum vrea să ne căsătorim. S-o creadă el! Dacă mă iubeşte, se cheamă că justiția imanentă l-a pedepsit. Nici nu-i doresc o pedeapsă mai mare...

...Vezi, eroarea mea pornea de acolo că socoteam pe Mihaela plămădită din acelaşi aluat ca fetele dinaintea ei care, după ruptură, încercau să-mi schimbe hotărîrea umilindu-se în fața mea, plîngînd (nelipsitele crize de lacrimi), acoperindu-mă de reproşuri şi ocări. Un singur gest din partea mea ar fi fost de ajuns ca să le împac. Nu-l făceam, evitînd întoarcerile, şi apoi venea timpul, care vindeca rănile. Aşa se întîmplase cu văduva, cu Dolly, cu Ninon, cu poloneza, cu toate.

Singură Mihaela nu catadixise măcar să-mi răspundă, necum să mă roage ca să n-o părăsesc. Îşi închisese durerea şi revolta în ea, suferise cumplit (dovadă slăbirea ei înspăimîntătoare), fără să-mi adreseze un cuvînt; se ivise sarcina aceea neaşteptată şi ea tăcea mereu, cu îndărătnicie, preferind să piară de ruşine decît să se înjosească cerîndu-mi s-o ajut. Rămăsese asemenea unei naufragiate pe o insulă pustie. Cui să-i ceară un sprijin, căci nu se putea destăinui nimănui, şi totuşi nu apelase la mine. Fără îndoială aş fi scăpat-o de sarcină şi dacă n-am făcut-o la timp (şi nu din vina mea), voiam măcar acum să îndrept tot răul cerîndu-i să-mi fie soție. Dar ea-mi opunea un *nu* categoric, crispant, definitiv.

M-am umilit pentru prima dată în fața unei femei... Şi dacă aş fi cîştigat măcar ceva cu prețul acestei umiliri! Nu, umilirea nu merge mînă-n mînă cu biruința.

Deşi aveam uneori porniri de revoltă împotriva Mihaelei, ele nu țineau mult şi, cînd îmi revenea luciditatea, începeam s-o prețuiesc, s-o admir chiar pentru atitudinea ei intransigentă. Ah, draga de ea, era demnă, dintr-o bucată, şi bucata aceasta avea tăria oțelului. Făcuse o greşeală cedîndu-mi în afara căsătoriei, dar ştia să îndure consecințele cu fruntea sus.

Remarcasem cu surprindere că ideea căsătoriei cîştigase în mine un teritoriu considerabil. Fusese de ajuns o intervenție din afară (a Alexei) ca să înlăture orice piedică. Fără acel îndemn exterior poate aş fi ezitat, mai aveam încă rezerve de făcut, dar toate acestea

dispăruseră brusc, cînd mi se pusese în vedere că aveam de îndeplinit o datorie de onoare. Desigur, un compromis. Dacă nu mi-ar fi plăcut s-o iau pe Mihaela, chestiunea datoriei de onoare nu rn-ar fi stînjenit nici cît negru sub unghie.

De la un timp am început să văd cu alţi ochi situaţia în care fusesem pus prin refuzul atît de categoric al Mihaelei. N-o mai consideram atît de gravă, ba, din contră, privind dintr-o anumită perspectivă ea prezenta unele avantaje pentru mine.

Ce aş fi spus, de pildă, dacă în urma celor întîmplate, Mihaela mi-ar fi sărit de gît cînd i-am propus căsătoria? Fără îndoială, aş fi preţuit-o mai puţin decît o preţuiam acum, deşi la una ca asta mă aşteptasem oricum. Înlăturam din capul locului bănuiala că în atitudinea ei ar fi ceva preconceput, în sensul că-mi întindea o cursă. Nimic nu fusese pregătit, habar n-avea că voi reveni pocăit, cu cenuşă pe cap. Nu, Mihaela era deschisă, francă şi nu se preta la jocurile vicleniei feminine.

Aveam nevoie de Alexa. Trebuia să stau de vorbă cu ea, să-i comunic, în primul rînd, rezultatul întrevederii şi, în al doilea rînd, să chibzuim împreună ce era de făcut. Acum. Îmi devenise aliată şi luptam cot la cot pentru a muia îndîrjirea Mihaelei. Poate avea o părere, o soluţie, oricum, ea era aceea care trebuia să aducă pe soră-sa la sentimente mai bune. I-am scris cîteva rînduri la serviciu, că vreau s-o văd cît se poate de repede. Cum a primit scrisoarea mi-a telefonat şi ne-am întîlnit în aceeaşi zi. Punînd-o la curent cu cele întîmplate, m-am mirat că nu citeam pe faţa ei dezaprobarea mult aşteptată. Mi-a spus răspicat:

— E prea mîndră, trebuie s-o luăm cu duhul blîndeţii. Pînă la urmă n-o să aibă încotro. Dealtfel, în situaţia ei, nici nu are de ales.

Am pus în aplicare un plan de lucru bine organizat, cu stăruinţe zilnice, corespondenţă asiduă şi intervenţii de-ale rudelor. După un timp Alexa începu să arate îngrijorare:

— E nemaipomenit ce se întîmplă; Mihaela opune o rezistenţă inexplicabilă. Nu vrea să audă in ruptul capului de măritiş. Nu o singură dată mi-a spus: mai bine moartea decît o căsnicie în asemenea condiţiuni. E de ajuns să deschid vorba ca ea să pălească, s-o apuce un tremur nervos.

Ascultam îngrozit, mi se părea că-i vorba de altcineva, nu de Mihaela. Şi totuşi...

— S-ar mărita cu primul venit, spunea Alexa, oricine ar fi şi oricum: urît, sărac, numai s-o vrea, dar cu dumneata — nu. Şi probabil are să-l găsească. Altfel, zice că ştie ce-i rămîne de făcut.

— Se gîndeşte la sinucidere?

— Vezi bine. Asta mă îngrijorează mult. După ce am atîtea necazuri pe cap trebuie de-aici înainte s-o supraveghez îndeaproape.

Cu adevărat, lucrurile se înrăutăţeau din ce în ce. Chiar Alexa. femeia călită, care luase aprig viaţa în piept, îşi cam pierduse cumpătul.

O ascultam, mai mult înţelegeam intuitiv ceea ce spunea, pentru că gîndurile mele zburau în altă parte şi nu puteam să prind decît

crîmpeie din frazele ei. Şi starea asta de golire şi apăsare nu mă părăsi tot timpul.

După cîteva zile, am primit un bilet din partea Alexei:

"Nici o îndreptare, îmi scria. Dimpotrivă, s-a mai întîmplat ceva nou care agravează situația. Un tînăr, nu ştiu prea bine ce-i cu el, de unde şi cum a răsărit, o cere de nevastă. (Citind: un *tînăr,* am văzut cu ochii minții pe individul cu care o surprinsesem stînd de vorbă în holul hotelului, la Constanța.) Mihaela e dispusă să-i mărturisească adevărul şi dacă el îşi menține hotărîrea, atunci..."

— E o nebunie! am gemut ca şi cînd o mînă criminală îmi înfipsese un cuțit în piept. Nu voi îngădui niciodată una ca asta! Mai degrabă se va prăbuşi pămîntul în neant, decît să fie Mihaela a altuia.

N-aveam timp de pierdut. Am ieşit afară în stradă urmărit parcă din spate de-o armată de ucigaşi. Nu era greu să opresc o maşină, dar inerția în care aş fi fost silit să stau pe pernele ei nu cred că puteam s-o îndur. Mie îmi trebuia goană, mişcare, risipă de energie, istovire fizică. Mă loveam uneori de trecători, care întorceau capul după mine, mirați parcă ar fi avut de-a face cu un nebun scăpat din balamuc. Nu mă sinchiseam — ce-mi păsa de ei? Ajuns la locuința Mihaelei, am urcat scările tot în fugă sărind vijelios treptele, amenințat în fiecare clipă să-mi rup gîtul. Am bătut puternic în uşă, gîfîind, cu sufletul la gură.

— Cine e? răsună o voce.

— Eu, deschide!

O femeie înaltă şi voinică (un adevărat Goliat) se ivi în prag şi mă cercetă ca pe o dihanie.

— Ce, vrei să spargi uşa? Mai încet nu ştii să bați?

— Scuzați, n-am ştiut că...

— Pe cine cauți dumneata?

— Nu stă aici domnişoara... domnişoara... cum îi spune?!

Buimăcit de surpriza că nimerisem în altă parte, cît şi de săpuneala pe care mi-o trăsese namila de femeie, am avut un lapsus penibil de memorie. Nu-mi aminteam numele Mihaelei.

— Cată-ți de drum, băiețele, că aici nu stă nici o domnişoară.

Şi femeia, privindu-mă cu dispreț, îmi trînti uşa în nas.

— Ce-a mai fost şi asta? mi-am spus opărit.

Greşisem etajul. Urcasem la al patrulea şi Mihaela locuia la al treilea. Pățania, prin ridicolul la care mă expusesem, îmi muie ca prin farmec îndîrjirea.

Am coborît scara încet, treaptă cu treaptă, şi chiar, am avut poftă să rîd puțin de ridicola întîmplare. Asta îmi produsese o destindere reconfortantă a nervilor.

Am ciocănit sfios la uşa Mihaelei, adică exact invers de cum procedasem la etajul cu bucluc.

Chiar Mihaela mi-a deschis fără să se arate surprinsă de vizita mea. Învăța pesemne, am văzut pe masă un vraf de cărți şi caiete. (M-a mirat lucrul acesta — cum, mai avea răgaz să-şi prepare examenele?) Intrînd în odaie m-am simțit întrucîtva stingher, ca şi cînd prezența ei nu-mi venea tocmai la îndemînă, cu toate că pentru

ea venisem. Ca s-o ignorez am făcut cîțiva paşi călcînd ca pe vată pentru a nu stîrni un zgomot cît de mic care ar fi putut s-o supere. Şi tot aşa m-am cufundat uşor, cu zeci de precauțiuni, într-un fotoliu de lîngă fereastră. Mihaela s-a aşezat pe scaunul de la masa ei de lucru, fără să se uite la mine. Aştepta probabil să deschid eu întîi gura. În această aşteptare, se juca, preocupată, dese-nînd cu creionul figuri pe o foaie de hîrtie.

Între noi coborîse o tăcere de plumb. Îmi sta pe buze să o întreb ce avea de gînd să facă, s-o acopăr de mustrări pentru îndărătnicia ei şi mai cu seamă pentru ceea ce îmi destăinuise Alexa. N-aveam însă autoritatea morală s-o judec tocmai eu, vinovatul numărul unu. Ar fi reacționat numaidecît înăsprind tot mai mult rela-țiunile dintre noi şi aşa destul de şubrede. Cel mai cuminte lucru era s-o iau cu binele (sau cu duhul blândeții cum spunea soră-sa), să-i trezesc, cu ajutorul amintirilor, simțămintele de odinioară care dormeau somn greu. Poate în felul acesta voi reuşi cît de cît s-o înduplec. Nu trebuia în ruptul capului să scap prilejul. Pentru că, nu ştiu, dar simțeam că e un prilej unic, decisiv. Ciudat: pentru prima oară nu mă pricepeam cum să deschid poarta unei discuții. Mă frămîntam pe loc, căutînd cuvinte alese, convingătoare. Dar ele nu veneau şi cu cît timpul fugea, cu atît neliniştea sporea. Ah, ar fi trebuit să-mi pregătesc dinainte frazele de efect, să studiez din vreme anumite gesturi, nu să dau aşa buzna peste ea la voia întîmplării. O descurajare adîncă mă cuprinsese din cauza neputinței de-a face față situației. Tăcerea care creştea mă înnebunea şi nu puteam întreprinde nimic din cauza fricii aceleia inhibitorii, ca să nu stric totul printr-o nechibzuință.

Mihaela, Mihaela pe care a strînsesem în brațe şi fusese una cu mine, mă intimida acum, ca o augustă față.

Apoi... (şi aici vine o ciudățenie) mi se păru că tăcerea mea e poate mai... elocventă decît vorbirea însăşi. Ce aş fi putut să-i spun mai mult decît îi spusesem de rîndul trecut? M-aş fi repetat, repetînd şi rezultatul pînă la urmă. Tăcînd însă, îi stimulam închipuirea, lăsîndu-i cîmp liber să se întrebe orice despre mine: "Ce vrea? Pentru ce a venit? Şi dacă a venit de ce tace? E supărat pe mine?" Atîtea întrebări stîrnite de-o simplă atitudine. Şi poate şi altele. Încă. (într-un rînd mi-a trecut prin minte să mă ridic şi să plec fără să-i fi adresat un singur cuvînt. M-am răz-gîndit însă — venisem doar să rezolv o problemă de viață şi moarte, nicidecum să adopt atitudini livreşti.)

Mihaela, văzînd că mă complac în tăcere ca într-un nou mod de comportare al cărui sens nu-l înțelegea, nu socoti potrivit să deschidă ea cea dintîi vorba şi s-apucă să răsfoiască o carte părînd că mă ignorează. Mi-am făcut de lucru privind absent, pe fereastra deschisă, acoperişurile caselor învecinate şi o construcție nouă la care lucrau mai mulți oameni.

"De aici, de sus, straşnic loc pentru sinucidere, îmi miji prin cap un gînd năstruşnic. Cred că pînă jos să tot fie cincisprezece metri. Destul ca să te faci una cu pământul. Ce-ar zice Mihaela dacă m-aş arunca pe fereastră."

Mi-am închipuit actul sub toate aspectele sale posibile. Auzeam

țipătul ei de groază, îi urmăream fuga nebună pe scări, apoi o vedeam prăbuşindu-se pe trupul meu zdrobit de cădere.

"De ce, Dor? De ce ai făcut asta! Te iubeam atîta! De ce m-ai pedepsit aşa?"

O vedeam cum plmgea cu hohote şi îşi smulgea părul. Lumea se strînsese în jurul ei, fiecare întreba în stînga şi în dreapta ce s-a întîmplat? Atunci Mihaela, înnebunită de durere, striga către mulțime ca o autentică eroină de tragedie: eu sînt vinovată, eu l-am ucis pentru că l-am iubit prea mult.

Jalea care mă cuprinsese de propria-mi soartă îmi umezise ochii. O lacrimă lunecă uşor pe valea obrazului stîng, apoi alta, pe celălalt obraz. Închipuirea continuă să lucreze febril țesînd noi scene.

Astfel, prin perdeaua lacrimilor priveam înmormîntarea mea ca spectator nevăzut. Mihaela era într-o trăsură cu mama, dinapoia dricului; mama o mîngîia duios, strîngînd-o în brațe mereu şi aceste mîngîieri parcă îmi sporeau deznădejdea. Îi spunea: "De acum vei fi copila mea, tu ai să mi-l înlocuieşti dacă n-am avut parte de el". Mihaela se ghemuia la pieptul mamei, frîngîndu-şi mîinile, plîngînd amar: "nu, nu pot. Eu sînt marea vinovată! Din cauza mea a murit! Şi n-am linişte pînă nu voi fi lîngă el".

Trăiam aceste scene imaginare cu atîta forță, încît m-am pomenit plîngînd în hohote. Ca şi odinioară, în odăița scundă de la mansardă, cînd o cucerisem întîia dată tot cu ajutorul lacrimilor, am simțit şi acum paşii ei care se apropiau şovăielnici, o mînă care îmi mîngîia părul. Apoi şoaptele ei îmi sunară în urechi, încet, ca o adiere!

— Taci... nu trebuie!

Deşi mina era gingaşă iar şoaptele sfioase, în clipele acelea de crispare mi se părură monstruoase, sfidătoare, adevărate unelte de tortură.

— Lasă-mă! am strigat năbuşit, dîndu-i la o parte mîna.

Şi continuam să plîng mai tare, mai înverşunat decît pînă atunci, de parcă aş fi fost într-adevăr la un pas de moarte.

Mihaela se apropie din nou. De astă dată îngenunche lîngă mine, îmi luă capul în mîini şi-l puse pe pieptul ei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, încetează! Linişteşte-te... Haide, fii cuminte!

N-o mai ascultam. Dezlănțuit, cu zăgazurile rupte, lacrimile îmi curgeau potop pe față. Am respins-o cu asprime:

— Nu mă atinge!

Deodată, ca sub imperativul unui gînd despotic am sărit în picioare şi m-am precipitat spre ieşire. Mi-a sesizat intenția de a fugi şi m-a împiedicat la timp, baricadînd uşa cu spatele.

— Nu se poate! Eşti nebun? Cum ai să pleci în halul ăsta?

— Lasă-mă să trec! Ce-ți pasă? O clipă nu mai rămîn aici.

Voiam s-o dau la o parte, dar ea rezista cu îndîrjire. O luptă scurtă se încinse între noi. (Mă războiam cu ea folosind, bineînțeles, numai o mică parte din forța mea.) Mihaela, simțind că o voi răzbi, începu să țipe de spaimă. Poate îi era frică să nu mă sinucid ajungînd acasă. A nutrit cert această teamă, deoarece, după ce am renunțat de a pleca,

a închis numaidecît fereastra. Ceva mai liniştit, dar neeliberat încă de impresia zguduitoare a celor trăite în închipuire, mi-am şters fața udă cu batista. La drept vorbind, mă simțeam foarte nenorocit.

Mihaela şi-a reluat locul în fața uşii ca o strajă. Se temea încă să nu mă răzgîndesc şi să fug? De acolo mă întrebă cu grijă excesivă:

— Nu vrei un pahar cu apă?

Întrebarea mi se păru deplasată, aproape comică. Am dat negativ din cap.

— Dar o cafea? insistă ea. Lasă-mă să-ți fac o cafea. Ai să te simți mai bine.

Ah, aş fi avut o poftă nebună să sorb o cafea, dar mi-a fost peste putință să primesc, ca să nu abdic de la superioritatea situației pe care mi-o creasem.

De aceea nu i-am răspuns. Ea luă tăcerea mea drept încuviințare şi se apucă să pregătească ceştile.

— Nu vreau nimic de la tine, înțelegi, absolut nimic!

— De ce eşti atît de rău?

Am ridicat din umeri. Ce aş fi putut să-i răspund? După o nouă tăcere, Mihaela se apropie de mine şi, cu gesturi tandre, îmi şterse ochii, îmi aranjă părul, îmi potrivi cravata. Am lăsat-o să facă ce voia sau, mai bine zis, n-am avut tăria a-o împiedic. După ce isprăvi cu dichisul am întrebat-o:

— Acum pot să plec?

— Cum vrei!

Aş mai fi rămas (o, cum aş fi rămas!), dar mă angajasem să plec şi nu mai puteam da îndărăt. Mi-am luat pălăria.

— Adio!

Ea îmi prinse o mînă şi strîngînd-o încetişor, şopti angajant:

— Nu, *la revedere!*

M-am uitat lung în ochii ei. În expresia lor era ceva care aducea cu implorarea. Nu-mi venea să cred… Dumnezeule, o adusesem pe calea cea bună: «a mă ruga acum. I-am răspuns laconic:

— Bine, la revedere…

— …pe mîine, la tine, a adăugat sfios parcă îmi fixa pentru întîia dată o întîlnire.

De astă dată m-a copleşit o imensă bucurie. Am avut grijă să n-o dau pe față, păstrînd-o doar pentru mine.

Zei îndurători, mîine are să vină Mihaela!

Nu-mi spusese *te vreau,* era prea bruscă şi neverosimilă această parcurgere de la o extremitate la alta. Dar îmi făgăduise tot pe atîta, cu alte cuvinte. Mîine va veni! Era acceptarea, întoarcerea, reînceputul dragostei noastre.

Va să zică îi biruisem îndîrjirea, mi-o apropiasem din nou cu ajutorul lacrimilor tocmai cînd era cît pe-aci s-o pierd definitiv. Ceea ce nu făcuseră făgăduielile, stăruințele, constrîngerile şi amenințările, reuşiseră să facă lacrimile. Inima unei femei nu se topeşte chiar dacă ai arunca-o la cuptoarele soarelui, o lacrimă însă o înmoaie.

…Ciudate sînt unele lucruri! Plecasem de-acasă în goană, ars de fierul roşu al geloziei (cînd Alexa îmi destăinuise că un tînăr ceruse pe

Mihaela de nevastă). N-aveam limpede în minte ce trebuia să fac, eram prea înfierbîntat, cu temperatură mare. Poate mă gîndeam să conving pe Mihaela de a renunța la o căsătorie nepotrivită de care s-ar fi căit toată viața; mai sigur însă că i-aş fi făcut mustrări aspre, chiar numai pentru faptul că socotise posibilă o căsătorie cu altcineva. Aş fi întărîtat-o desigur mai rău cu intervenția mea nesăbuită, tocmai cînd aveam mai multă nevoie s-o recîştig pentru mine. Şi, iată, întîmplarea făcu să urc cu un etaj mai sus, să bat la o uşă străină, o femeie necunoscută să-mi trîn-tească ostentativ uşa în nas, şi pățania asta neprevăzută şi comică să-mi tempereze furia inițială, ca o binevenită supapă de siguranță.

Domolit şi calm (căci aceasta era singura atitudine cerută de împrejurare) am intrat apoi în odaia Mihaelei. Cine-mi dictase să mă cufund în tăcerea îndărătnică ce se dovedeşte atît de necesară? Sînt convins că dacă i-aş fi vorbit Mihaelei, conversația noastră s-ar fi transformat vertiginos în ceartă. Privind pe fereastră, îmi venise gîndul sinuciderii. Clădisem pe acest gînd o dramă imaginară. Nu era oare pretextul ca să-mi văd lacrimile şi odată cu ele — rezolvarea impasului în care mă aflam?

Spuneam mai sus că pornisem la atac fără nici un plan pre-conceput. Chiar dacă aş fi avut vreunul, sînt sigur că praful s-ar fi ales de el. Am mers la voia întîmplării, şi întîmplarea aranjase lucrurile mai înțelept decît ar fi făcut-o cea mai înțeleaptă minte. Mie nu-mi rămăsese altceva decît să ascult supus sugestiile care porunceau voinței mele. Oare acea rațiune necunoscută alcătuise deasupra conştiinței mele un plan de recucerire fără greş?

Un lucru e sigur: din mecanica faptelor petrecute, mie personal nu-mi aparținea decît executarea.

Am aşteptat-o pe Mihaela toată ziua. Îmi spusese că vine fără să precizeze ora. Eu n-o întrebasem, nu puteam s-o întreb, pentru că sînt unele împrejurări cînd vrei un lucru cu tot dinadinsul, spunînd *nu* sau măcar tăcînd. Înțelegerea se stabileşte pe deasupra cuvintelor, printre cuvinte, prin gesturi şi atitudini semnificative, sau prin glasul mut al ochilor.

În aşteptarea ei, țeseam febril, închipuindu-mi tot ceea ce mi-ar fi plăcut să se întâmple după sosirea Mihaelei.

O doream cu atîta rîvnă încît mi se părea că se născuse în mine o nouă dragoste mai puternică decît cea dintîi (sau era tot cea dintîi care datorită constrîngerilor suferite crescuse atingînd proporții uriaşe gata să-mi înăbuşe ființa).

Parcurgeam mintal istoria legăturii noastre, faptele care o alcătuiau, atît de minunate, atît de proaspete! Mi-aduceam aminte de prima sărutare smulsă Mihaelei (pe scară), de concertul man-sardiştilor de pe acoperiş, de vizita temerarei cinteze care ne-a pricinuit o bucurie fără margini. Dar călătoria de dragoste pe me-leagurile Bosforului? Dacă ar exista raiul biblic nu s-ar 'putea asemui nici pe departe cu raiul construit de noi în cele două săptămîni de

plutire prin reverie.

Visarea mea cu ochii deschişi se prelungea de cîteva ore, fără a lua seama la curgerea timpului. Dar mult aşteptata mea iubită încă nu se arăta. Atunci am făcut un calcul al probabilităților în legătură cu venirea ei, ca să-mi dau seama în ce proporție previziunea mea are să fie verificată de realitate.

Aşa, bunăoară, spuneam:

1. Vine Mihaela. 2. Nu vine. La punctul 1 (dacă vine) adăugam diviziuni şi subdiviziuni: a. Va fi supărată; b. Nu va fi supărată; o subdiviziune: ce vom vorbi. Astfel, punctul 1 (dacă vine) se dilua într-o serie nesfîrşită de probabilități. Asupra punctului 2 (nu vine) n-am insitat deloc. (Dealtfel, nici nu-mi convenea.)

Mihaela veni pe înserat şi-mi răsturnă tot calculul, pentru că... era însoțită de Alexa şi acest lucru nu-l prevăzusem. Le-am poftit să şadă, dar ele nevrind să rămînă am plecat cîteştrei să cinăm în oraş.

Am nimerit fritr-un restaurant şi acolo, timp de două ore, am pus la cale căsătoria noastră, fixîndu-i data, locul şi celelalte amănute. (Îmi stătea pe buze s-o întreb pe Mihaela cine era tînărul care o ceruse, dar mi-am reprimat curiozitatea amînînd-o pe altă dată, cînd aveam să fim singuri.) Eu trebuia să fac un drum în provincie pentru a cere părinților consimțămîntul. Mi-era indiferent dacă mi-l dădeau sau nu (eram major de mult). Îmi făceam mai mult o datorie filială. Dacă mi-l dădeau,aveam de gînd să facem nunta acasă, la țară, într-un cadru mai pitoresc şi fireşte pe socoteala babacilor.

Mihaela se opuse. Stărui să facem nunta în Capitală, simplu de tot, cu cheltuieli cît mai mici. În sfîrşit, asupra acestei chestiuni rămînea să mai discutăm. Deocamdată trebuia să îndeplinim formalitățile la ofițerul stării civile şi, peintru că fixasem nunta peste trei săptămîni, am renunțat la logodnă.

Mihaela păstră tot timpul o rezervă neînțeleasă şi nu se amesteca în discuție decît dacă o întrebam ceva. (Mu-mi plăcu atitudinea ei, dar ce-mi păsa: consimțise, şi asta era principalul.) Am întreținut conversația mai mult cu Alexa, care îmi dădea prea multe sfaturi (evident, bune) şi-mi modera înflăcărările cu mult tact.

În sfîrşit! De acum înainte burlăcia mea putea să-şi ia tălpăşița. Zilele următoare le-am folosit cu formele la ofițerul stării civile şi cu pregătirile în vederea plecării mele la țară. Părinții rămaseră foarte surprinşi de sosirea mea neaşteptată. (Trebuia să-i anunț telegrafic.) Fără să mai pierd vremea cu ocoluri, le-am arătat deschis scopul venirii. Tata m-a măsurat din creştet pînă-n tălpi, fără sa scoată o vorbă, apoi s-a interesat, fireşte, de zestrea Mihaelei.

— E săracă, i-am spus, însă de familie bună. Vom munci amîndoi şi ne vom ține. N-o să murim de foame. Ce vrei, n-au toți parte de avere.

— E o prostie ce vrei să faci. Aşa sînteți voi tinerii: vă înflăcărați la cea dintîi fantezie şi apoi vă smulgeți părul din cap. Băiete, căsătoria nu e dragoste, s-o ştii de la mine că eu am văzut răsăritul soarelui înaintea ta. Întîi e foamea şi pe urmă dragostea. Voi le inversați întotdeauna.

Şi dă-i, dă-i, mi-a făcut o morală aspră şi cît se poate de paternă. Îl ascultam posomorît şi cînd sfîrşi (şi era sigur că mă convinsese) i-am retezat-o brusc.

— Ei bine, sînt hotărât să mă însor!

— Dacă eşti aşa de hotărît, ce rost mai avea să mă întrebi?

— Şi dumneata cînd ai luat pe mama ai trecut peste voința părinților. *Tel père, tel fils!*

L-am văzut pălind. Lovisem în plin.

— Nu i-am ascultat, e drept, dar nici n-am depins de ei. Afară de asta tu n-ai copii care să-ți judece faptele.

Atmosfera era încărcată. Seara, la cină, se instaură o tăcere de gheață. Nici el nu mai adusese vorba de însurătoare, nici eu.

Numai mama, cînd am rămas singur cu ea, mă întreabă discret, cu duioşie:

— E frumoasă?

I-am arătat fotografia Mihaelei pe care o luasem într-adins cu mine. Îşi puse ochelarii, o cercetă cu luare-aminte şi o lumină de mulțumire i se ivi pe față.

— Mititica, e aproape o copilă!

Exclamația mamei avu asupră-mi efectul unei mane cereşti. Am sărutat-o de mai multe ori pe amîndoi obrajii, apoi, înşfăcînd-o în brațe am făcut cîteva tururi prin odaie. Şi acum, cînd îmi aduc aminte de această scenă, mă cuprinde o duioşie fără margini.

— Dacă o iubeşti, ia-o, mi-a spus. Dumnezeu să vă ajute! Cît despre Stroie (tata), o să se înduplece cu vremea, nici o grijă în privința asta.

Am revenit la Bucureşti fără un cuvînt de dezlegare din partea tatei. Era intransigent, cu prejudecăți, nimeni nu-l scotea din ale lui.

Pregătirile de nuntă urmau febril. Am închiriat un mic apartament pe care-l găsise Mihaela şi era pe gustul ei. N-aveam mobilă: aveam însă economiile mamei, vreo treizeci de mii de lei, bani pe care mi-i strecurase fără ştirea tatei. Mă gîndeam:

— Hei ce bine ar fi prins acum banii cîştigați la ruletă. De la sine înțeles că nu-mi părea rău de felul cum îi întrebuințasem: am cumpărat cu ei atîtea bucurii...

În acest timp, Mihaela se arăta mai prietenoasă cu mine. Constatam însă cu surprindere că evita să vorbească despre ruptură, care constituia pentru ea un subiect *tabu.* Am încercat, bineînțeles, să-l aduc de cîteva ori în discuție, nu de alta, dar ca să-mi uşurez vina. Nu voiam să trec în ochii ei drept un ticălos, care ademeneşte o fată credulă şi pe urmă o abandonează, fără scrupule. O țineam sus şi tare că tentativa de despărțire a fost prima dată o simplă cursă pe care i-o întinsesem. Atît şi nimic mai mult.

Oare nu eram în drept să fac, pentru liniştea mea sufletească, acest sondaj, în fond nevinovat? Mă simțeam prins de tine iremediabil şi țineam cu orice preț să-mi dau seama cît e de adîncă apa în care te scalzi. Dacă am văzut însă că nu reacționezi în nici un fel, că puțin îți pasă de ruptură, am înțeles că nu mă iubeşti. Ce era atunci mai firesc decît să ne despărțim? Aşa am judecat.

— Te rog. Dor, dacă nu vrei să mă superi, schimbă subiectul. N-am auzit ce ai spus: eram cu gîndul în altă parte. Vreau să uit ceea ce s-a întîmplat şi tu îmi aduci mereu aminte.

Nu mă lăsam cu una cu două. Trebuia s-o conving, chiar cu de-a sila, sau măcar să-i vîr în cap raționamentele mele. Astfel reluam mai tîrziu:

— Dacă tu crezi că nu te iubeam aş mai fi venit la tine? Aş mai fi căutat să te regăsesc? Ți-aş fi propus să devii soția mea? După cum ştii, habar n-aveam că ai rămas gravidă, cine era să mi-o spună? A, dacă aş fi cunoscut situația în care te găseai, ți-aş fi dat, desigur, o reparație, ca orice om de onoare. Am făcut eu una ca asta? Nu. Te iau de nevastă nu dintr-o obligație, ci numai pentru că te iubesc. Şi atunci, dacă te iubesc, ce rațiune mă silea să rup legătura noastră?

— Dor, fii bun, nu mai stărui, mă ruga ea cu o voce duioasă, plîngătoare. Te cred, cred tot ce-mi spui. Ce mai vrei? Îmi dau seama că mă iubeşti mult. Merg pînă acolo şi-ți spun că nu există oameni de onoare care să repare prin căsătorie o greşeală, dacă nu-i îndeamnă iubirea. Dar, te rog, să numai vorbim de asta. Nu înțeleg de ce îți place să deschizi mereu rănile vechi?

Tot aşa evita orice discuție despre sarcina ei. Abia am reuşit să-i smulg o destăinuire.

— Cred că am rămas grea din noaptea aceea pe mare.

M-am bucurat, dar vestea nu mă surprinsese. (Cînd aflasem de la Alexa că Mihaela e gravidă, mi-a venit spontan în minte noaptea de dragoste petrecută în cabina vaporului.)

— Dacă o fi băiat, i-am propus, îi punem numele *Catarg* iar dacă o fi fată, o botezăm *Principesa* (numele vasului).

Într-o zi, cînd ne pregăteam să ieşim în oraş, Mihaela scăpă poşeta din mînă. Toate nimicurile aflate acolo se împrăştiară pe jos.

— Nu s-a spart oglinda? țipă ea speriată.

Nu se spărsese. Am strîns lucrurile în grabă şi le-am pus la loc. Printre ele era şi o carte de vizită. Aruncîndu-mi ochii in treacăt am citit: Nenişor, subadministrator financiar (sau administrator).

N-am dat nici o importanță faptului, dar numele acela îmi rămăsese tipărit în minte. (Dacă ar fi fost un nume obişnuit l-aş fi uitat poate de atunci.) Ba îmi amintesc că am vrut chiar s-o întreb în glumă: "Cine-i acest *Nenişor?* Vreun *puişor?"* Ea îmi luă vorba din gură şi după aceea am uitat de Nenişor şi cartea de vizită.

Am găsit însă ocazia potrivită ca s-o descos despre o chestiune care mă rodea mai de mult, dar nu îndrăzneam de teamă să n-o supăr:

— Apropo, Aimée, cine te-a cerut de nevastă?

— De unde ştii? făcu ea surprinsă.

— Alexa mi-a spus.

— Ce importanță are dacă nu-l cunoşti? N-ai afla decît un nume.

— Nu cumva e domnişorul de la Constanța cu care te întrețineai în holul hotelului? am spus într-o doară, mai mult s-o necăjesc. (Ce tot aveam cu tînărul acela? De ce mă obseda necontenit?)

Mihaela păli subit. O prinsesem, se trădase… La una ca asta nu

mă aşteptam deloc.

— Aşadar, te-ai mai întîlnit cu el de atunci?

Îmi destăinui, fără să insist, tot ce a fost. Da, îl zărise întîm-plător (bineînțeles după ce o părăsisem) într-o seară, la un film. Chiar a condus-o acasă sub pretextul că era tîrziu. După aceea o aştepta ca un cîine credincios ceasuri întregi, în fața casei, s-o vadă ieşind în oraş.

— Aşadar, te iubea?

— Sigur că da, mi-a răspuns cu un gest de cochetărie. Altfel m-ar fi cerut?

— Şi l-ai fi luat, am descusut-o mai departe, dacă nu erai în *situația aceea?*

A ridicat din umeri, nepăsătoare.

— Nu ştiu! Se prea poate!

Auzi, colo, asta găsise să-mi răspundă tocmai în ajunul casătoriei noastre, i-am luat brutal mîinile:

— Îți dai seama ce spui?

Începu să rîdă, veselă, degajată:

— Nu înțeleg de ce te temi de omul acela? Şi atunci la Constanța mi-ai făcut o scenă...

Avea dreptate! Observase şi ea frica ciudată care mă stăpînea.

E ridicol, mi-am spus, să mă împiedic de o umbră! Dacă Mi-haela se mărită cu mine, înseamnă că mă preferă. Atunci ce noimă are să-mi fac griji, de asemenea natură?

Acest raționament mi-a redat liniştea, şi pe bună dreptate.

V

Nu mă împăcăm cu gîndul de a face o nuntă după tipic (fugeam de stereotip). Îmi plăcea ca această sărbătoare să aibă ceva inedit, original, care să fie totodată o surpriză de efect pentru Mi-haela (ca plecarea neaşteptată pe malurile Bosforului) pentru a-i lăsa amintiri cît mai tari.

Mult mi-am mai bătut capul să găsesc ceva pe plac, dar n-a fost chip. Mă gîndeam, de pildă, să duc mireasa undeva, pe vîrful Bucegilor, şi acolo, într-o bisericuță de lemn improvizată ad-hoc, să ne cununăm... Sau în largul mării, pe o navă anume închiriată... Sau deasupra norilor, într-un avion de pasageri.

Visuri născute moarte.

Lucrurile se petrecură simplu de tot, pe pămînt. Căsătoria civilă am făcut-o într-o sîmbătă, iar a doua zi, nunta. Am avut parte de vreme bună şi răcoroasă. (În ajun plouase cu găleata.)

Pe la amiază m-am dus cu maşina în strada Sapientei să iau pe Mihaela şi pe Alexa, care mă aşteptau dimpreună cu două rubedenii de ale lor.

— Unde mergem? La ce biserică? se interesă Mihaela.

— La Sf. Petru şi Pavel.

— Pe unde vine? N-am auzit încă de ea, întrebară celelalte persoane.

— Aveți răbdare. Într-un ceas sîntem acolo.

— Aşa departe?

Automobilul ne transportă în goană la biserica din... Colibaşi, un sat destul de cuprins, situat cam la 30 de kilometri de Bucureşti, unde fostul meu coleg de facultate, Bogdan, care avea acolo un conac spațios moştenit de la părinți, ne oferea o largă ospitalitate. Invitații bucureşteni, veniți ceva mai înainte cu un autobuz, ne aşteptau. În fruntea lor se afla Coleşiu, ca un comandant de companie.

O mulțime de săteni şi sătence se adunaseră în curtea bisericii ca să vadă nunta de la Bucureşti.

Alexa se minuna de ideea mea care nu era deloc năstruşnică. (În orice caz renunțasem la avion şi la vapor.)

— Nu m-aşteptam la o surpriză ca asta...

Şi Mihaela părea că se bucură, surîdea mereu şi îşi plimba fără satur ochii incandescenți pe decorul rural, dar nu spunea nimic. M-aş fi bucurat dacă participa mai mult la propria-i nuntă. După slujba religioasă, mare îi fu mirarea cînd veniră să ne facă urări foştii mansardişti, cu Iliuță în frunte. Charlot, încă treaz, mă bătu pe umăr, cu superioritate:

— Bănuiam că nu-i lucru curat cu *mutatul.* Va să zică, la mijloc era tot... *contesa.*

Tot aşa, bătrînul Coleşiu, beat de bucurie, ca şi cînd venise la nunta propriilor lui copii, ne îmbrățişă emoționat (avu încă o dată ocazia s-o sărute pe Mihaela) şi grăi:

— Nu vă spuneam, nepoților, că oricine şade la mine e obligat să-şi pună pirostriile? Asta-i lege, s-a isprăvit!

— Casă cu noroc, unchiule, i-am răspuns surîzînd.

În curtea conacului ne aştepta masa întinsă şi un taraf de lăutari băştinaşi. Am jucat hora miresei laolaltă cu flăcăii şi fetele satului, într-o însuflețire de zile mari. Iliuță, la rîndul lui, se apucă să cînte din frunza-i fermecată. Țăranii se mirau şi căscau gura la bucureşteamul care se pricepea aşa de bine să zică doina şi alte cîntece populare. Adevărul era că Iliuță, deşi purta straie nemțeşti, neam de neamul lui nu fusese bucureştean, se trăgea tot din opincă.

Nuntaşii petreceau în lege, băutura îi antrenase la joc şi veselie. Numai eu suferearn de o grijă apăsătoare, absurdă, care în răstimpuri lua forme de spaimă neînțeleasă. Încercam s-o alung cu rațiunea (dealtfel n-avea nici un sens) şi izbuteam pentru o bucată de timp; dar după aceea revenea tot mai obsedantă şi neliniştitoare.

Aveam simțămîntul că se petrece ceva anormal cu această căsătorie, că-i lipseşte ceva, că nu-i decît o simplă înscenare. Iată, mă aflam la propria-mi nuntă şi totuşi nu eram convins că mă însor. Oare lipsa părinților sau altceva neconform cu festivitatea să fi contribuit la sporirea acelei stranii îngrijorări? Nu ştiu, nu-mi dau seama ce anume a fost.

Nu-mi venea de nicăieri o încurajare, nici chiar din partea Mihaelei. Ah, dacă ar fi apărut cinteza noastră dragă aşa cum ne

făgăduise cu ciripitul ei, cum mai zburau gîndurile absurde, ce încredere pogora peste mine. N-a venit, n-aveam s-o mai văd niciodată.

Trăiam clipe cînd mi se părea că pămîntul de sub picioare prinde a se scufunda cu mine. De teamă apucam mîna Mihaelei şi o strîngeam...

— Ce ai? mă întreba ea, cam contrariată.

Nu înțelegea... Ce-i drept nu înțelegeam nici eu atunci. Acum, da... Numai că acum e prea tîrziu!

VI

La o lună după căsătorie am fost numit avocat într-un contencios al Ministerului de Comerț, în urma unei recomandații a profesorului Tîrnoveamu, bun prieten cu secretarul general. Slujba nu era grea; studiam dosare, obțineam termene şi amînări, iar mai tîrziu, cînd m-am familiarizat cu lucrările, am început să redactez avize şi chiar să pledez procese. Şeful contenciosului mă prețuia. L-am auzit odată spunînd cuiva despre mine:

— Are spirit juridic, băiatul!

Nu ştiu dacă aveam sau nu, dar mă pricepeam să aştern pe hîrtie, cu abilitate, un aviz într-o formă care nu lăsa nimic de dorit.

În acelaşi birou lucra şi prietenul Bogdan, la conacul căruia făcusem nunta. (De fapt el îmi indicase vacanța postului.) Era gras, mătăhălos, cu un cap enorm, dar foarte simpatic şi bun ca pîinea caldă. Cu timpul, se împrietenîră şi soțiile noastre. Ne făceam vizite reciproce, ca să omorîm după-amiezile plictisitoare de duminică, sau ne duceam împreună la teatru.

Odată, cînd Bogdăneştii veniră la noi, se încinse o discuție aprinsă pe tema unei drame pasionale care stîrnise multă vîlvă.

Era vorba de cunoscutul autor dramatic Dimitrie Albu, însurat cu o frumoasă şi talentată actriță, Iolanda Manole. Căsnicia ținea de trei ani, fără zguduiri, pînă cînd o anonimă vesti pe soț că soția îl înşală cu un prieten, el însuşi scriitor. Torturat de gelozie, acesta făcu o mare scenă soției (ca în actul al II-lea al pieselor sale) ca să afle adevărul gol-goluț. Ea plînse, îşi smulse părul, leşină, susținînd pe toate tonurile că-i rămăsese credincioasă fiindcă îl iubea — şi-l iubise totdeauna. Într-un cuvînt, femeia se apără cu prea multă înverşunare ca să fie crezută. Soțului nu-i fu greu să-şi dea seama că actrița juca teatru şi acasă, nu numai pe scenă. Cedînd unor reminiscențe ale educației religioase, o tîrî într-o biserică punînd-o să jure în fața Sfintei Fecioare că nu l-a înşelat. Jurămîntul era pentru el, în aceste circumstanțe, suprema dovadă de inocență. Soția îngenunche în fața icoanei şi jură cu evlavie că-i nevinovată ca o mieluşea. După acest act solemn căsnicia zdruncinată îşi reluă mersul, bărbatul se linişti. Dar nu pentru multă vreme. Îndoiala scoase din nou colții: dacă a jurat strîmb?

Şi într-o zi, prefăcîndu-se că pleacă în provincie chemat de o telegramă apocrifă, o pîndi în preajma locuinţei amantului ascuns într-o maşină de piaţă. După ceasuri grele de aşteptare, în sfîrşit a apărut grăbită, deschise poarta şi se făcu nevăzută în casă. Bărbatul năvăli în cuibul îndrăgostiţilor şi cinci gloanţe de revolver curmară viaţa rivalului.

...Acum se judeca procesul. Toţi eram de părere că *acuzatul* avea să fie achitat, chiar dacă crima fusese premeditată.

Doamna Bogdan însă (Amely, cum îi spuneam) osîndea cu înverşunare pe soţia infidelă.

— Cum a putut, ticăloasa, spumega ea, cum a răbdat-o inima să jure în faţa icoanei că-i nevinovată?...

— Nu, Amely, nu trebuie s-o condamni astfel, zise Mihaela, nu ştii ce s-a petrecut în sufletul ei...

— Eu cred că nu s-a petrecut nimic... interveni Bogdan. Multe actriţe nu sînt altceva declt simple maşini de fabricat plăcere. Ceea ce mă miră însă e că bărbatu-său i-a cruţat viaţa.

— Aşa se întîmplă de obicei: suprimi pe adversarul cel mai periculos, care, la rîndu-i, te-ar putea ataca, am spus eu.

— Racine a făcut *altfel,* reluă Mihaela, a otrăvit-o pe femeia infidelă, pe actriţa La Duparc.

— Care Racine, autorul *Andromacăi...?* făcu Amely.

— Da, da,' chiar el.

— Habar n-aveam că a fost autorul unei drame familiale.

— Şi cum s-a întîmplat, Mihaela, tărăşenia asta?

— Nu se ştiu prea multe în privinţa asta... În orice caz tandrul Racine, omul sensibil şi delicat, adolescentul pios de la Port-Royai, poetul iubirii eterne, nu era chiar aşa cum ni~l închipuim noi, ci, dimpotrivă, un om excesiv de crud, egoist şi tern. Se îndrăgostise de celebra actriţă La Duparc, o frumuseţe a vremii, care avea darul de a inspira *des folles passions.* Unii afirmă că Racine s-ar fi căsătorit cu ea în taină. Şi după cîtva timp artista a murit în împrejurări nelimpezite pînă azi...

— Ce s-a întîmplat, în fond?

— Ceea ce, fatal, trebuia să se întîmple. O femeie ca La Duparc, curtată de celebrităţile vremii, Corneille, Moliere, Boileau, şi ea însăşi fără virtuţi deosebite, nu putea să rămînă credincioasă unui singur bărbat. Racine a preferat s-o otrăvească decît să i-o fure alţii. Aceasta este *Le Drame des Poisons.* Ministrul justiţiei scria consilierului de stat Bazins de Bezons, însărcinat cu anchetarea cazului: "Ordinul regelui pentru arestarea lui *Sieur Racine* vi-l trimit îndată ce-l cereţi". Bineînţeles, consilierul n-a cerut niciodată arestarea lui Racine, poet ilustru, autorul unor capodopere şi în plus coleg la Academia Franceză pentru că a dispus fără impunitate de viaţa unei femei ca de un lucru al său personal.

— Am deplasat chestiunea peste... două secole şi jumătate, zise Amely. Pornind de la această faimoasă Iolanda Manole, ajunsesem la... cinstea sufletească a femeii. Mă întreb de ce ea şi-amintit bărbatul jurînd strîmb şi n-a jucat demn rolul de soţie, divorţînd de

un om pe care nu-l mai iubea?

— De unde ştii că n-a încercat să-l lase? Dar sînt bărbaţi crampon care, deşi duc o viaţă infernală, nu se pot despărţi de femeile lor. În orice caz, Amely, e foarte greu ca un om să judece pe alt om,

— Ce-i cu tine, Mihaela? Iei partea unei infidele? am intervenit mai mult în glumă (dar puţin şi serios). Nu cumva te simţi cu musca pe căciulă? Să ştii, astă-seară te pun să-mi juri în faţa icoanei... că nu mă înşeli.

— Dor, te credeam ceva mai inteligent, a ripostat ea enervată. Ceea ce faci e lipsă de tact. Nici în glumă nu trebuie s-o spui.

— Mihaela are dreptate, încercă Bogdan să-i ia apărarea. (O făcea mai mult din curtoazie decît din convingere.) E greu să crezi în virtutea Iolandei Manole ca şi a consorei sale mai vîrstnice, La Duparc: nimeni n-a alergat după ele ca să-şi tocească picioarele pînă la genunchi. Greşeala e a bărbaţilor care şi le-au făcut soţii, cînd de fapt ele erau flori prea parfumate ca să nu se încaiere fluturaşii pentru polenul lor...

— Exact: soţul Iolandei, Manole n-a ştiut să se oprească la timp. A voit să sechestreze numai pentru sine graţiile acestei femei talentate.

— Ascultă, Mihaela, eu nu mă refer decît la necinstea actriţei. În loc să mărturisească bărbatului: da, iubesc pe altcineva, ea a *minţit* şi această minciună a provocat drama.

— Crezi că e chiar aşa de uşor să spui soţului că iubeşti pe altcineva? izbucni Mihaela puţin contrariată.

— Nu prea miroase a bine, draga mea. Prea faci cauză comună cu femeia adulteră, am exclamat cam surprins de atitudinea ei dîrză, dar, ca să nu atrag atenţia Bogdăneştilor, dădui cuvintelor un aer de glumă.

Musafirii izbucniră în rîs. Odată cu ei rîdeam şi eu într-o dezlănţuire care mi se păru cam exagerată. Soţia mea se mulţumi numai să zîmbească (ce-i drept, cam acru) şi să conchidă:

— În orice caz natura umană este foarte complexă. Ceea ce n-admite ca o fiinţă să dispună de altă fiinţă mergînd pînă acolo îneît s-o suprime. Dragostea nu dă nimănui această prerogativă.

I-am dat dreptate în sinea mea. Desigur Mihaela se referea la propria noastră soartă.

...Tîrziu, înainte de culcare, pe cînd soţia mea îşi făcea rugăciunea obişnuită (era, dealtfel, evlavioasă), îmi veni în minte discuţia pu Bogdăneştii.

— Haide, jură-mi că nu mă înşeli.

— Te rog isprăveşte cu glumele de prost gust, se îmbufnă ea şi întorcîndu-mi spatele se vîrî în patul ei.

A doua zi sau a treia zi, Zamfira, slujnica noastră, mă întrebă pe cînd ne servea la masă:

— Conaşule, dacă nu vă e cu supărare, l-au osîndit pe *artistu* cela? Uite — şi Zamfira ştia de poveste.

— I-au dat cinci ani de temniţă grea. A scăpat destul de lesne.

— Şi nevesti-şi, cît...?

— Nimic. Au pus-o în libertate.

— Rău, rău, conaşule. Pe ea trebuia s-o bage la puşcărie, nu pe el, trăzni-o-ar Sfîntul de paţachină...

— Firo, vezi-ţi de treabă, o apostrofă Mihaela. Lasă justiţia în pace; nu-i de nasul tău.

Slujnica plecă opărită, trîntind uşa după ea.

— Toanta! De ce s-o fi amestecînd unde nu-i fierbe oala?

Atitudinea ciudată a Mihaelei îmi dădu de gîndit mult timp după aceea. De ce luase partea soţiei infidele dacă n-avea nimic pe cuget? Şi de ce o apără cu atîta îndîrjire? Trebuie că s-a petrecut ceva cu ea. Prea e cu ochi şi cu sprâncene...

Pe de altă parte îmi veneau şi gînduri bune:

— Ar fi prea proastă să-şi dea astfel în petic. Cred că o face mai degrabă din încăpăţînate, din spirit de contradicţie.

În tot cazul aveam prea multă încredere în mine, în puterea mea asupra ei şi-mi spuneam cu o certitudine care nu suferea cea mai uşoară contradicţie:

— Să mă schimbe Mihaela cu altul? Pe mine, cuceritorul atîtor femei cărora le-am stîrnit rîuri de lacrimi? Nu, hotărît lucru, pentru Tudor Petrican nu exista, nu se născuse încă infidelitatea. Cu toate astea îndoiala (deşi pînă acum străină de simţămintele mele) mă sfredelea mereu ca burghiul. Şi ca să mă conving de şubrezenia acestor bănuieli stupide şi să scap de pacostea obsesiei, am urmărit-o într-o zi pe Mihaela cu maşina, tot aşa cum făcuse bărbatul Iolandei Manole, eroul tristei drame. După ce parcurse cîteva străzi, ea ajunse la fosta mea locuinţă şi intră la Coleşiu, iar seara la masă îmi povesti că făcuse mai devreme o vizită Veveriţei.

Ceea ce era foarte adevărat. În sinea mea i-am mulţumit Mihaelei bucuros că o cunoşteam tot mai bine — fericit că era aşa, cum o voiam, şi în fine trăind un simţămmt plenar că amîndoi mergeam pe drum sănătos.

VII

Relaţiile mele cu tata fuseseră întrerupte de cînd cu însurătoarea. Nu ine mai scriam (mama îmi scria totuşi), iar eu deocamdată nu mă gîndeam la o împăcare, deşi uneori remuşcarea scotea capul cînd şi cînd fiindcă mîhnisem pe bătrîn. Cam aşa stăteau lucrurile, cînd mama, într-una din scrisori mă anunţă că babacul vine la Bucureşti să se arate unui internist şi are de gînd să tragă la noi. Suferea de o boală la stomac căreia medicii de acolo nu-i dăduseră de hac. L-am aşteptat la gară. M-a strîns în braţe şi mi-a vorbit atît de prietenos ca şi cînd n-am fi fost niciodată certaţi.

M-a mişcat gestul lui. L-am condus la cuibul nostru unde ne aştepta Mihaela cu masa pusă. Tata era un fel de arbitru al eleganţei, aş zice un Petronius contemporan, scrupulos în arta de a se îmbrăca pînă la preţiozitate. Purta haine de tăietură clasică din stofă englezească, mănuşi tot englezeşti, guler răsfrînt (Take Ionescu) chiar

pe arşiţa cea mai mare, ghetre albe, monoclu cu şnur şi baston de trestie ou miner de ivoriu. De cînd îl ştiu exala din făptura lui o uşoară mireasmă de paciuli.

Cînd Mihaela îl zări, i-am surprins pe faţă o mirare, ceea oe însemna că i-a făcut o bună impresie. Nu-i vorbă, şi tata o plăcu de la prima vedere. O sărută părinteşte pe frunte, apoi mă bătu pe umăr cu un gest ştrengăresc:

— Haiducule, n-ai avut gust prost. Şi eu aş fi luat-o de soţie dacă eram în locul tău.

Mihaela roşi copleşită de complimentul străveziu ce-l adresase. Tata preţuind acest gest îmi spuse cînd ea nu era de faţă:

— O fată care roşeşte să ştii că-i soi bun.

La rîndu-i Mihaela îmi destăinui:

— Îmi place bătrînul... E bine pus la punct, nu numai pentru Bucureşti, dar chiar pentru Paris...

Adevărul e că şi la Petricanii noştri, unde nu-l vede nimeni, tot aşa se prezintă... Stilul face parte din firea lui.

...L-am dus la un profesor reputat care, după multe şi anevoioase analize, îi stabili diagnosticul. Nu ştiu nici pînă acum ce avea, dar doctorul acela îi descoperise boala. Îl internă într-un sanatoriu unde rămase trei săptămâni ca să iasă de acolo complet vindecat, în timpul acesta, Mihaela, fără nici un îndemn din parte-mi, se ducea zilnic la sanatoriu să-i ţină de urît. Îi aducea reviste, jurnale, cărţi, dar mai ales îi povestea cu darul ei neîntrecut cîte în lună şi în soare. În felul acesta cîştigă pe teta (fire închisă) care începu s-o preţuiască. Îmi spunea despre ea:

— Nu ştii ce e mai mult: deşteaptă sau frumoasă? Başca — instruită... Cînd o fi avut timp să citească atîta?

— Ast? e zestrea ei, tată. Banii se pot cheltui, chiar pierde. Averea minţii rămîne însă neatinsă: nu s-a născut pînă acum hoţul care s-o fure.

— Ştiu unde baţi... Dacă aş fi cunoscut-o mai demult, nu m-aş fi împotrivit s-o iei, fii sigur. Ba, dimpotrivă, te-aş fi împins...

N-am apucat sâ-i exprim bucuria pentru această schimbare de atitudine în favoarea noastră. Uşa s-a deschis şi Mihaela a pătruns în rezerva spitalului unde se desfăşura acest dialog. Venise de la un control făcut la "maternitate". Sarcina evolua normal, iar sorocul fericitului eveniment era după calculul medicului peste două luni.

— Ah, abia aştept flăcăul... să-l joc pe genunchi, se bucură tata.

Mihaela coborî ochii.

— Dacă o fi fată?

— Ce-o da Dumnezeu! Dar parcă tot mai mult mi-ar plăcea băiat,

...Cu o zi înainte de a ieşi din spital, bătrînul mă chemă la el şi se-apucă să mă descoasă, lucru pe care nu-l făcuse pînă atunci:

— Cîte parale cîştigi pe lună, băiete?

— Opt mii, tată.

— Numai atît? Hm! Şi v-ajung vouă banii ăştia?

— Nu se ajung, dar ne mai strîngem şi noi. Cînd n-avem încotro, ne împrumutăm.

Nu-mi răspunse nimic. Urmărea în sine firul unui gînd care-l muncea. Într-un tîrziu, reluă:

— Măi, băiete, cu leafa ta n-ai să faci mare scofală; copilul vine şi cere, mai vine al doilea, poate şi al treilea şi greutăţile cresc. Eu ştiu ce înseamnă să ţii o familie.

— Ce vrei să spui, tată?

— Taci şi ascultă. Nu te băga în vorbă! Ce m-am gîndit eu: băiatul meu n-ar trebui să fie hărţuit de grija zilei de mîine. Hrana, să zicem c-o scoate el, de bine de rău. Dar dacă-i mai pui pe cap şi chiria, tare mi-i frică să nu i se moaie şira spinării. D-aia m-am hotărit să vă fac o căsuţă. Să fie a voastră, s-o stăpîniţi sănătoşi şi să nu vă mai bateţi capul cu chiria. Că o căsuţă e mare lucru, băiete!

Eram gata să-l îmbrăţişez, dar el mă opri, aspru, la jumătatea gestului.

— Lasă, fără înduioşări. Asta nu mă încălzeşte pe mine. Prin urmare, să ne înţelegem: tu află un locşor bun, să nu treacă de 300000—550 000 lei. Sau dacă găseşti o locuinţă gata, cu atît mai bine. Se cheamă că m-am curăţat de o jumătate de milion. Numai nu te grăbi. Caută pe îndelete şi cînd ocheşti ceva bun, bate-mi o depeşă. Eu vin şi facem treaba. Ne-am înţeles?

Nebun de bucurie m-am repezit acasă să-i duc Mihaelei minunata veste:

— Vom avea casă! Căsuţa noastră! O vilă!

Mă aşteptam să exulte de bucurie, să mă îmbrăţişeze, cu regretul că n-are decît două braţe pentru asta, şi să mă copleşească de sărutări pe care să nu le uit uşor. Teribilă cădere din cer! Surîse preţ de o clipă, murmură un do? întrebător, convenţional, sec şi atîta tot

Eram pur şi simplu consternat de această atitudine glacială şi nu mă răbda inima să n-o întreb:

— Cum, ţie nu-ţi pare bine?

— Desigur, răspunse. Doar n-oi fi vrînd să ţopăi de bucurie. Vom avea o casă. Foarte bine! Trebuia s-o avem mai devreme sau mai tîrziu.

M-am vîrît în pat cu nefericirea în cîrcă. După explozia de bucurie de adineauri nici că se putea un duş mai rece. Oare Mi-haela mai purta pică tatei că se împotrivise la căsătoria noastră? E adevărat, îl îngrijise şi-l acoperise de toate atenţiile, dar toate astea le făcuse corect, rece, dintr-un anumit caicul. Poate (ştiu eu?) sarcina o făcea capricioasă, iritabilă, plină de ciudăţenii.

Trebuia s-o cruţ, să trec cu vederea aceste neajunsuri şi chiar aşa făceam. Niciodată nu m-am purtat mai concesiv şi curtenitor cu ea ca în timpul sarcinii.

Într-o zi, cînd m-am întors acasă, după ce colindasem un cartier întreg căutînd o căsuţă după spusele tatei, Mihaela avu o ameţeală puternică. Se prăbuşi jos, albă ca varul, apucată de dureri atroce. Am chemat un medic care dispuse să fie numaidecît trimisă la sanatoriu. Avea o hemoragie puternică şi viaţa îi era în primejdie. Fără să stau pe gînduri am internat-o la Maternitate, şi acolo lepădă copilul.

Deşi scăpată de sarcina care îi căşunase atîtea neajunsuri, Mi-

haela arăta tristă, abătută, dusă pe gînduri. N-o mai interesa nimic şi trăia o viață vegetativă, asemenea unei plante. Uitasem de cînd n-am mai văzut-o rîzînd. Parcă o izbise o nenorocire fără leac, un taifun crunt care-i devastase ființa pe dinăuntru.

Căutasem s-o consolez ca să-şi regăsească echilibrul.

— Ce-i cu tine, draga mea? În loc să mulțumeşti cerului că ai scăpat teafără, tu îi faci mustrări? Dar, ce? S-a întmplat ceva ireparabil? Lasă, copii mai facem noi, nici o grijă. Ştii ca nu-i lucrul cel mai greu.

— Voiam să-l am, susținea ea, îmi făurisem atîtea nădejdi. Mai bine aş fi murit. Nu ştiu ce are să se întîmple cu mine...

— Aimée, iarta-mă că-ți spun: exagerezi peste măsură. Dai proporții de tragedie unui fapt mărunt, fără importanță. Dacă toate femeile cărora li s-a întîmplat acelaşi lucru — şi sînt milioane în toată lumea — ar proceda ca tine, unde am ajunge? Viața nu se poticneşte dintr-atîta, merge înainte. Şi noi trebuie să ținem pasul cu ea.

— Ce vrei să fac dacă *simt aşa...?* Nici o femeie nu seamănă cu alta. Țineam cu orice preț să am copilul... Ar fi fost pentru mine icoana vie a dragostei mele *de atunci...*

— Înțeleg. Însă din nenorocire n-am avut parte de el. Dacă am concepe un altul?

— Nu, n-aş mai putea. Nu-i totuna...

Era cu neputință s-o aduc pe linia de plutire. Am trecut în mîna timpului această îndatorire, vraci infailibil, care tămăduieşte fără nici un leac rănile sufletului. Dar el lucra mai încet de-cît melcul şi în primul rînd mă acomoda pe mine cu noua stare de lucruri, făcîndu-mă s-o accept prin puterea obişnuinței. Ce-i drept şi Mihaela înregistră o ameliorare, dar prea puțin perceptibilă. O duceam la concerte, la teatru, chiar la baluri, fără a reuşi s-o înveselesc decît la suprafață. În fine, dacă nu se putea altcum, tot era ceva şi atît.

Cici, care venea uneori pe la noi, părea c-o mai trezeşte din abulie. Era veselă, plină de viață şi în prezența ei Mihaela se transforma subit. Amîndouă prietenele pălăvrăgeau ceasuri întregi, scormonind amintiri din timpul şcolii. Rîdeau cu hohote de ticurile profesorilor, de maniile pedagogilor, de toate nimicurile. Retrăiau, în acele clipe, gingăşia vieții şcolare, cînd totul era soare şi surîs.

Observînd influența bună pe care Cici o exercita asupra nevestimii, o rugam să vină mai des pe la noi. Ea făgăduia, dar tot rar venea. Aveam impresia că e o împiedicare la mijloc, dar că nu se îndura să ne părăsească definitiv.

Odată, după ce petrecu prietena pînă la poartă, Mihaela reveni în casă, răsuflînd uşurată:

— Uf, bine că a plecat şi *asta.*

Am rămas înmărmurit.

— Cum, nu-ți place tovărăşia ei?

— Niciodată n-am putut s-o sufăr.

— Adevărat? Credeam că sînteți cele mai bune prietene. Cînd colo...

— Te înşeli. Nu mă poate suferi nici ea.

Eram din ce în ce mai uluit.
— Cum se explică atunci prietenia voastră?
Mihaela ridică din umeri, n-avea poftă de explicații. De fapt n-ar fi trebuit să mă mir deloc, pentru că între femei se petrec atîtea lucruri ciudate.
— M-a pizmuit totdeauna, adăugă Mihaela. Dar nu mi-a arătat-o niciodată pe față.
— Aimée, exagerezi. Am impresia că Cici are un suflet de aur.
— Are aur fără suflet, atîta tot!...
— În cazul ăsta aş zice că s-a lins pe bot de împărăția cerurilor.
— Nu. Cei săraci cu duhul au acces şi acolo.
Reluînd tonul serios am întrebat-o:
— Dacă n-o suferi de ce o cultivi?... De ce prelungeşti fără rost o situație echivocă?
— N-a venit încă timpul. Şi afară de asta nu mă deranjează... Dimpotrivă...
După un timp, mai spuse:
— Dacă ai şti cît am suferit datorită faptului că i-am fost chiriaşă. Habar n-aveam că tatăl ei era proprietarul mansardei.
— Bogăția nu constituie o superioritate, e un bun temporar. Adevărata bogăție e a creierului.
— O ştie şi ea. I-am demonstrat-o ori de cîte ori s-a ivit prilejul. În anul I de facultate ne-am înscris la concursurile "Tinerimii române", eu — mai mult îndemnată de Cici. Au participat peste 800 de. studenți şi studente de la toate universitățile din țară.
— Şi rezultatul? Ai obținut premiul întîi?
— Nu, al doilea.
— Şi Cici?
— N-a căpătat nimic. Nici o mențiune măcar. Deşi s-au acordat douăzeci de mențiuni. Cînd a citit lista, s-a făcut albă ca varul, mi-a întors spatele şi o lună de zile n-am mai văzut-o.
Într-o seară, pe linia preocupărilor mele de a distra pe Mihaela, am dus-o la o conferință a profesorului meu, Tîrnoveanu. Trata un subiect liber (mi se pare despre *Femeia în societatea modernă* sau cam aşa ,ceva). Ea manifestă, de la început, un interes viu pentru acea temă. Îmi păru bine că rămase încântată, chiar cucerită de elocința maestrului meu, deşi avea unele rezrve în privința unor concluzii. Pe cînd ieşeam de la Fundație, m-am întîlnit față în față cu distinsul conferențiar, care tocmai pleca.
L-am salutat, iar el s-a oprit ca să-mi strîngă mîna. I-am prezentat atunci pe Mihaela şi după un schimb de amabilități, s-a urcat într-o maşină, iar noi am pornit-o pe jos spre casă.
Mihaela îmi luă brațul şi şopti înfiorată:
— Ce bărbat distins! Apoi adăugă pe acelaşi ton: ce mare lucru e să fii profesor universitar!
Nu ştiu ce mă împinse s-o contrazic (poate aluzia unită cu regretul ei că nu eram şi eu profesor).
— Te înşeli, dragă. Nu prea e chiar aşa de mare lucru!
Ea pufni, uşor contrariată. M-am prefăcut că nu bag de seamă. I-

am spus oarecum sfidător:

— Crezi că eu n-aş putea să fiu profesor universitar?

Zîmbi ironic, dispreţuitor, poate şi una şi alta. Dar nu-mi răspunse. Zîmbetul ei mă jigni adînc, atît de adînc, încît am simţit aproape o durere fizică.

Tot drumul pînă acasă n-am mai scos o vorbă. Mihaela, dîndu-şi seama că-mi rănise amorul propriu, încercă să repare greşeala. Şi luînd un ton de glumă, rosti!

— Ştiu, Dor, că ai putea să ajungi profesor universitar... Dar nu vrei, băiatul mamei, asta-i!

Izbucni în rîs (o spusese atît de caraghios) şi totul se mistui în uitare. Cu toate astea mi-a rămas crîncen înfiptă în creier exclamaţia ei: ce *mare lucru e să fii profesor universitar,* şi nu mi-am dat seama de asta decît mult mai tîrziu.

VIII

Din cauza avortului Mihaelei am întrerupt cîtva timp alergăturile pentru găsirea unei case. Le-am reluat însă cu mai multă rîvnă după însănătoşirea ei. După-amiezile, cînd n-aveam serviciu, colindam cu jurnalul în mînă cercetînd anunţurile şi verificînd la faţa locului imobilele de vînzare. Nu găseam însă ceva potrivit pentru noi. Sau dacă găseam era prea scump, peste preţul indicat de tata.

În acest timp (era prin ianuarie), Novac se căsători cu Veveriţa şl ne invită la nuntă. Făceau cununia religioasă tocmai la Turnu-Severin, unde locuiau părinţii ei.

— Apropo, Coleşiu de ce n-a venit? l-am întrebat pe ginere, nu cumva ai omis să-l inviţi?

— Se putea una ca asta? Am vorbit cu el la telefon şi mi-a promis că vine.

— V-aţi mutat de mult din casa lui?

— Numai de cîteva săptămîni. Am găsit un apartament într-un blokhaus...

Cam după o lună de la nunta Veveriţei, m-am, pomenit ca un domn. Era şi Mihaela de faţă. S-a prezentat:

— Sînt avocatul moştenitorilor defunctului Coleşiu.

Trăsnet! A murit Coleşiu! Cînd? Cum? De ce? Am aflat pe loc amănuntele de care aveam nevoie. Închisese ochii la cîteva zile după nunta lui Novac, în urma unei crize care l-a dat gata în cîteva zile. Şi noi n-am ştiut nimic. Măcar să-l mai fi văzut o dată! Mihaela izbucni în plîns.

Bietul moşneag, înainte de a pleca în nefiinţă tot avusese un gînd pentru noi... Îi lăsase Mihaelei, prin testament, albumul cu fotografiile Yvonnei Rossignol şi plăcile de patefon care-i plăceau atîta! Şi acum avocatul venise să i le aducă.

— Dar casa, cui a rămas? l-am întrebat într-o doară.

— Unui nepot de soră. (Şi noi care ne credeam singurii lui

nepoţi!...)

— Şi ce face? Se mută în ea?

— Nu, locuieşte la Iaşi. E locotenent într-un regiment de acolo. Casa e de vînzare.

Da? De vînzare? Cine s-ar fi aşteptat la aşa ceva? Ar trebui s-o luăm noi. Asta le-ar întrece pe toate: casa lui Coleşiu, proprietatea noastră. Cuibul acela unde ne-au rămas atîtea amintiri scumpe. De ce nu? Sîntem cumpărătorii cei mai îndrituiţi. O parte din noi sălăşluieşte încă acolo... Mă rog — cît costă? Moştenitorul pretindea 700.000, bani peşin. Hm, cam scump. Face, fireşte, dar să lase mai jos pentru noi. De obicei vînzătorul cere mai mult ca să aibă de unde scădea. În orice caz, trebuie tocmă multă, tocmă la sînge.

Am trimis tatei o telegramă să vină imediat. Aş fi crăpat de ciudă scăpînd o ocazie atît de rară de a pune mîna pe locuinţa lui Coleşiu.

Tata sosi fără întârziere şi după cîteva zile de tratative ajunse la înţelegere. Moştenitorul căruia îi crăpa buza după bani, reteză din preţ şi ne vîndu casa cu o jumătate de milion, aşa cum voia tata. Dacă ar fi stăruit o obţinea poate mai ieftin.

Aşadar, cuibul unde ne adăpostisem dragostea, în care avusesem pe Mihaela şi unde trăisem cele mai senine zile, era de acum al nostru. Ale noastre, curtea, grădina, teiul uriaş la umbra căruia întindeam mesele prelungite pînă în zori.

Mihaela spusese odată:

"Ah, dacă am avea o căsuţă ca asta, nimic n-am mai rîvni..."

Iată, i se împlinise dorinţa. Aveam nu o casă asemănătoare, ci chiar casa mult visată. Ce noroc neaşteptat! Trebuia să moară Coleşiu ca să ne iacă parte de norocul acela. Ceilalţi oameni mereu ne sînt piedici şi aşteptăm să dispară ca să punem mîna pe slujba sau pe casa lor.

Mihaela se bucură, dar şi de rîndul acesta aveam impresia că bucuria ei e prea zgîrcită cînd ar fi putut să fie mai darnică. (Parcă făcea toate lucrurile pe jumătate.) Pînă la urmă i-am dat dreptate.

"Poate din cauza morţii lui Coleşiu".

Adevărat, bucuria noastră avea un sîmbure de tristeţe şi cred că sînt rare bucuriile întregi.

Casa nu era liberă decît după cîteva luni. Iar micile reparaţii de care avea nevoie ne mai răpeau cel puţin o lună. Oricum înainte de Sf. Dumitru nu puteam să ne mutăm în ea.

Veni şi Alexa să viziteze locuinţa. O cunoştea prea puţin (se abătuse numai de două ori pe la mine, o dată însoţită de Mihaela), dar acum cînd o cercetă cu de-amănuntul se arătă foarte entuziasmată.

O plimbam din odaie în odaie, iar Mihaela îi explica:

— Uite aici facem o uşă, cu glaswand, aici înlocuim scara cu una de beton (asta-i aproape dărăpănată), dincolo instalăm dormitorul că-i mai multă lumină şi-l tapetăm cu albastru. (Ar fi de preferat mătase plisată, să te interesezi cît costă; cred că nu costă prea scump.)

— Aici o să trăiţi fericiţi o sută de ani ca-n sînul lui Avraam, ne-a spus Alexa cu faţa luminată de fericire. (Ţinea mult la Mihaela, încît toate bucuriile soră-şi erau şi ale ei.)

A, dacă ar fi presimțit ce avea să se întîmple! Şi curînd, curînd...

PARTEA A TREIA

I

Pînă la prînz totul s-a petrecut ca de obicei. Am plecat de dimineață la serviciu într-o dispoziție de plenitudine. Aveam o lucrare pe care trebuia s-o isprăvesc chiar în acea zi. Muncind cu tragere de inimă o dădui gata mai repede decît mă aşteptam. Norocul făcuse să fiu angajat într-un proces de moştenire, cu cîştig de cauză aproape sigur şi care îmi aducea un beneficiu însemnat. Am primit chiar un aconto de 10 000 lei.

"Azi îmi merge din plin", gîndeam, şi o euforie plăcută se plimba prin toată ființa mea. În cît sîntem astăzi? (Voiam să-mi însemn ziua în agendă.)

Calendarul din perete arăta 14 iunie! E ou putință? Dumnezeule, dar azi e aniversarea Mihaelei, împlineşte 22 de ani. Mi-am amintit ce bine petrecusem acum un an de ziua ei, deşi n-am reuşit să destupăm cele 21 de sticle de şampanie oferite de Coleşiu, şi cum în noaptea aceea o avusesem pe Mihaela...

Uite, trecuse un an şi parcă toate se întâmplaseră de cînd lumea. M-a mirat faptul că ea n-a adus deloc vorba de sărbătoarea asta. Voia probabil să mă încerce dacă nu-mi voi aminti şi singur. De ce să mint? Mă bucuram că procedase astfel pentru că îmi dădea prilejul s-o conving că nu uitam aniversările ei.

În fine eram vesel, vesel, şi capacitatea mea părea prea strimtă ca să cuprindă atîta voie-bună. Bogdan, care lucra la biroul din față, mă întrebă:

— Ce ai de eşti aşa de bine dispus?

— Azi e ziua de naştere a Mihaelei.

— Da? Atunci, mulți ani înainte!

Mă felicitară toți colegii; chiar doamna Rozina, dactilografa, nu se lăsă mai prejos, cu toate că era supărată pe mine. (O admonestasem o dată cam aspru din pricina unor erori la maşina de scris.)

Mă gîndeam ce cadou să fac nevesti-mi. O brățară, un inel, cercei? Nu mă hotăram deloc, nu mă satisfăcea nimic. Dactilografa propuse:

— Cumpără-i o poşetă.

Poşetă? Haida-de! Voiam ceva mai deosebit care s-o încînte. Mai degrabă i-aş oferi o cruciuliță de aur cu 22 de briliante — cîți ani împlineşte ea.

Am cutreierat cîteva magazine de bijuterii pînă să găsesc ceva pe plac. După cîteva ore, pietrele scumpe erau gata încrustate. Seara, încă nu ştiam nimic: vom invita pe cineva sau petrecem în doi undeva într-un restaurant? Rămînea ca Mihaela să ia o hotărîre în această privință. Cînd am ajuns acasă, ea nu se întorsese încă din oraş.

— A ieşit pe la patru, îmi spusese Zamfira.

Am trecut în odaia de lucru, Şi fiindcă n-aveam ceva mai bun de făcut, m-am apucat să citesc o carte. Din cînd în cînd consultam ceasul.

— Opt şi jumătate... nouă... nouă şi jumătate...

Ea nu se întorcea. Începeam să-mi pierd răbdarea:

— Pe unde o fi umblînd?

Am telefonat fără rost la Bogdăneşti. Amely mi-a spus că nevastă-mea nu călcase pe acolo.

— Trebuie să fie la Cici.

Am ridicat receptorul şi am întrebat-o. Acelaşi răspuns.

— S-o fi dus, poate, la soră-sa...

Alexa n-avea telefon acasă; întrebînd la poştă îmi răspunse chiar ea (era în tură de noapte). Prin urmare nu se afla nici acolo.

— E la cinema, cu siguranță. (Obişnuia să se ducă uneori singură cînd aveam de lucru.) Dar de ce întîrzie atît? Şi mai ales de ce, tocmai de ziua ei, preferase să meargă la un film? E cu putință să fi uitat ea însăşi de aniversare?

Semnele de întrebare se înmulțeau, dar pînă una-alta nu-mi dădeau de gîndit. Se făcuse ora zece şi ea încă nu venea. Mă cotropi neliniştea...

— Niciodată n-a întîrziat atîta. Să se fi întîmplat ceva?

Nu mai eram în stare să citesc un rînd. Grija mă rodea, neliniştea cucerea cu repeziciune teritoriu. O vedeam în nesimțiri prinsă sub roțile tramvaiului. Alungam groaznica imagine ca să-mi apară în locul ei un pat alb de spital. Oricum, trebuia să se fi întîmplat ceva. Mai ales că umbla pe stradă cu capul în nori. (Be cîte ori nu i-am spus: fii atentă, draga mea, mergi cu ochii-n patru, fiindcă Doamna Mor-Mor abia aşteaptă să găsească pe cineva în greşeală.)

Mă plimbam fără astîmpăr prin odaie, ca un leu în cuşcă, fumînd țigară după țigară. Îmi ascuțeam atenția ca să aud soneria sau paşii ei apropiindu-se.

De cîteva ori mi se păru că țîrîie soneria. Trimiteam pe Zamfira să vadă cine e, dacă nu venise cumva.

— N-a sunat nimeni, conaşule.

— Du-te şi vezi, îi strigam, am auzit că a sunat.

Degeaba. Nu era nimeni.

Grija sporea, legată direct de minutarele ceasului care goneau fără odihnă şi mai ales fără cruțare.

— Ce s-o fi întâmplat? Cu siguranță că s-a întîmplat un accident. Altă explicație nu e!

M-am apropiat de telefon, am pus mîna pe receptor să întreb la Salvare. O frică paralizantă m-a înlemnit... Am învins-o pînă la urmă, căci îndoiala era mai greu de îndurat. Nimic. Cineva de acolo m-a sfătuit să mă adresez Prefecturii de Poliție.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-o fi pățit? strigam tulburat cu glasul gîndului. Şi tocmai astăzi de aniversarea ei! O pacoste ca asta mai rar!

Mă înăbuşeam în casă. Nori groşi de fum inundau odaia şi nu mai puteam suferi nici fumul. M-am îmbrăcat să ies.

— Plecați? se miră slujnica.

Nu i-am răspuns. Abia jos, în stradă, m-am întrebat:

— În definitiv, ce trebuie să fac? Încotro s-o apuc?

Nehotărît, am rămas deocamdată locului, scurmînd cu privirile în dreapta şi în stînga, doar-doar voi zări-o apropiindu-se. Nici gînd. Mi se părea că pietonii trag cu coada ochiului la mine, şi mă miram stupid că unii oameni pot să umble atît de liniştiți pe stradă.

Ceasul blestemat arăta unsprezece şi Mihaela nicăieri. Dispăruse în neant, unde era, ce făcea, ce gîndea? Am alergat înapoi în casă, îmboldit de o nădejde absurdă. Poate — ziceam — s-o fi întors între timp (deşi n-ar fi fost chip să se întoarcă fără s-o zăresc.) Degeaba! În odăile lipsite de prezența ei se cuibărise pustiul. (Niciodată n-am simțit mai acut pustiul.)

Înnebuneam de grijă şi tortură. Cerule, ce-i cu ea? E vie — e moartă? Unde s-o găsesc? Am cutreierat ca un zănatic prin toate încăperile apartamentului. Poate o fi leşinat în dormitor, poate zace în baie şi eu habar n-am. Nici nu îndrăzneam să rîd de neghiobia ce-o făcusem căutînd-o prin casă. Masa era pusă, scaunul ei şedea gol şi o aştepta şi el. Toți o aşteptam, şi ea nu mai apărea.

Hotărît lucru: s-a întîmplat un accident. Altceva nu poate să fie. Imposibil să întîrzie de bunăvoie pînă la 11 şi jumătate, fără să mă anunțe la telefon. Trebuie să întreprind ceva. Nu-i altă soluție. Un taxi m-a dus în cîteva minute la Prefectura Poliției. Comisarul de serviciu a ridicat din umeri, după ce i-am spus ce mă aduce la dînsul.

— N-am nici o cunoştință, nu mi s-a raportat nimic. Apoi adăugă: de altfel nici nu trebuie să mergeți cu gîndul aşa departe.

Comisarul m-a liniştit într-un fel. Bine, nu voi merge cu gîndul prea departe, dar Mihaela unde-i? Unde-i? Unde-i?

Voiam să plec. Totuşi în pragul uşii, am zvîrlit o întrebare aşa într-o doară:

— Nu s-a întîmplat. nici un accident azi după-amiază?

— Ba da, însă nu cred să aibă vreo legătură cu ceea ce vă interesează. E vorba de un accident de automobil petrecut la Şosea. Să vă arăt cazul? Adu condica, băiete. Un agent alergă în alt birou şi o aduse. Comisarul o răsfoi:

— Vedeți aici...

Am citit sărind peste cuvinte: "Maşina de piață... viteză o sută km... derapat... scoşi răniți... Nenişor cu soția... spital Filantropia".

— Nenişor? De unde cunosc numele ăsta?... Parcă am auzit de el? În nici un caz nu mi-i străin... De asta sînt sigur...

M-am adresat comisarului:

— Altceva nimic?

— Nimic, pînă la ora asta.

Am pufnit de nemulțumire ca şi cînd îmi părea rău că nu se întîmplase nimic. (Nenişor, mare comedie!) Am plecat repede. (Nenişor, hm! Nenişor!) Graba mea fu remarcată de comisar printr-o ridicare semnificativă din umeri. (Nenişor! Ne-ni-şor!)

Şi tocmai pe cînd coboram scările interminabile (ascensorul nu funcționa) am avut o iluminare subită, asemenea unui fulger, care mi-

a descoperit adevărul.
— Mihaela e aceea cu accidentul. Şi Nenişor? Nenişor, numele pe care-l citisem în cartea de vizită lunecată din poşeta Mihaelei. E tînărul care o ceruse de nevastă.
Nu era o simplă bănuială, nici vorbă! Bănuiala implică ezitare, nesiguranță, îndoială. Eu aveam o certitudine aşa de netăgăduită ca însuşi faptul că trăiam. Era acea siguranță revelatorie cu care vine minții noastre dezlegarea unei probleme îndelung frămîntate.
Am oprit un taxi care tocmai trecea prin dreptul meu.
— La spitalul Filantropia!
Circulația după miezul nopții era redusă, automobilul gonea spintecînd aerul ca o săgeată. Deşi voiam să ajung cît mai repede, ca să am o clipă mai devreme confirmarea teribilei bănuieli, totuşi mi se strîngea inima.
— Mai încet!
Aş fi vrut acum să nu mai ajungem, să întîrziem cît mai mult clipa revederii (pe care mi-o închipuiam grea), aşa cum un bolnav amînă mereu ceasul operației.
Capul îmi vuia, mă scuturau amețelile, stoluri, stoluri de gîn-duri contradictorii se încrucişau învălmăşindu-mi mintea, creînd un haos din care nu mai putea să răsară o hotărîre cuminte.
— Mai încet!
Am strigat cu atîta furie încît şoferul stopă speriat. Acum maşina abia se tîra pe asfalt, altele mai grăbite ne-o luau înainte sau claxonau din spate nerăbdătoare, să mergem mai repede. Nu mai puteam răbda. Trebuia să se sfîrşească odată cu chinul ăsta.
— Mînă repede! Mai repede!
Nu-mi păsa de ce avea să creadă şoferul, chiar dacă m-ar fi luat drept nebun. Pagubă-n ciuperci! Atunci numai de părerea lui nu mă sinchiseam.
Portarul spitalului m-a oprit să intru. Vizite după miezul nopții? Unde s-a mai pomenit aşa ceva? I-am explicat că e vorba de un caz special, soția mea a fost accidentată, nu ştiu în ce stare se află, trebuie s-o văd neapărat... Ce importanță are că-i aşa de tîrziu?
— Nu se poate, avem dispozițiuni aspre. Vreți să mă dea afară?
Văzînd că rezistă pe poziție, am schimbat tactica.
— Cum să te dea afară dacă am bilet de intrare?
— Să-l văd...
I-am strecurat o hîrtie de o sută. Ochii cerberului sclipiră şi împotrivirea se duse pe copcă.
— Luați-o pe aici, numai să nu faceți zgomot. Salonul 7 e la al doilea, pe coridor la dreapta...
În timp ce urcam la etaj, o femeie cobora scara. Cînd ajunse în dreptul meu, am recunoscut-o: era sora Mihaelei. Uluitoarea surpriză a fost de ambele părți.
— Alexa, dumneata?
Ea încremeni locului fără grai. Nu se aştepta să mă întîlnească.
— Nu te supăra, eu sînt!
— De unde ai aflat? făcu ea încă nedezmeticită.

Ce puteam să-i răspund? Părea atît de complicată povestea bănuielilor mele cu tînărul din holul hotelului şi cu cartea de vizită al cărui nume era acelaşi pe care îl citisem în condica prefecturii de poliție, încît înşirînd toate acestea n-ar fi priceput o iotă. Am preferat să ocolesc întrebarea.

— Ce-i cu Mihaela?

La rîndu-i Alexa a ocolit răspunsul. Recăpătîndu-şi stăpînirea de sine, m-a luat de mînă, ca să fac calea întoarsă.

— Vino cu mine, Tudor...

— Unde să merg? De ce nu-mi spui ce s-a întîmplat? E atît de grav?

— Linişteşte-te, nu-i nimic grav. Are o fractură la piciorul stîng, aşa mi-a spus internul de serviciu...

— Bine c-a scăpat cu atît. S-ar fi putut întîmpla mai rău. Totuşi mă duc s-o văd.

— Nu te duce... Renunță, te rog.

— De ce? Doar pentru asta am venit...

— Ascultă ce-ți spun... Nu e bine!

— Dar lămureşte-mă, de ce? De ce?

Alexa ezită cîteva clipe frămîntate, apoi rosti cu o voce gravă, care venea parcă dintr-o prăpastie:

— E o *uşuratică.* Nu trebuie s-o vezi.

Acest cuvînt din gura Alexei a prăbuşit un munte pe mine. Strivit de greutate mai mult decît de durere, m-am lăsat tîrît de ea, ca un obiect, pînă ce amîndoi am ajuns în curtea spitalului şi de aici în stradă. (Mi-aduc aminte că trăgeam cu nesațiu în piept aerul rece al nopții, ca un bolnav care se sufocase pînă atunci.)

Păşind agale pe panglica trotuarului ca o pereche întîrziată, Alexa îmi destăinui aproape în şoaptă:

— Acum o oră şi jumătate, pe cînd mă pregăteam de culcare, o infirmieră trimisă de Mihaela îmi aduse un bilețel: *Sînt în spital, rezerva 81, vino urgent.* Fug într-un suflet să văd ce s-a întîmplat? Am vorbit cu medicul-intern de serviciu. "Ce-i cu sora mea, internată în după-amiaza asta? E aşa de grav?" Nu vă speriați, doamnă, n-are decît o simplă fractură. Mai prost stăm cu soțul ei..." "Cum, au fost împreună?" (Ştiam că-mi telefonasei mai devreme după ea şi acest lucru m-a pus în încurcătură.) "Atunci zic, trebuie să fie o eroare la mijloc, nu-i sora mea..." Internul s-a mirat: "Nu vă interesați de soții Nenişor?" Ca să nu stîrnesc o bănuială care ar fi pus pe Mihaela într-o lumină atît de urîtă, am mințit. "Da, chiar de ei mă interesez... Nu sînt la rezerva 81?" "Da, da, la 81, a confirmat internul", iar eu am înțeles ce *anume* se întîmplase.

— Şi ai văzut-o? Ai vorbit cu ea?

— Eu? De azi înainte n-o mai cunosc.

Spunînd acestea au podidit-o lacrimile. Dumnezeule! Alexa, femeia aceasta de granit, plîngea pe stradă în văzul şi auzul trecătorilor care întorceau capul după noi.

Marile dureri nu dor la început. Sînt *mari* pentru că deschid o rană care nu se mai vindecă. Poate de aceea mă simțeam atît de

liniştit după destăinuirea Alexei, ca şi cum nu se întîmplase nimic. Chiar am găsit în mine tăria să dau curaj Alexei pentru a suporta fapta soră-si. I-am strîns brațul, am dojenit-o cu blîn-dețe, ca pe un copil:

— Ce faci, Alexa? Dumneata care-mi cereai să mă stăpînesc îți pierzi cumpătul? Desigur, e destul de grav ceea ce s-a întîm-plat, dar trebuie să ne păstrăm capul acum cînd avem atîta nevoie de el. Să chibzuim pe îndelete ce-i de făcut. Cred că o judecăm prea aspru. Chiar dacă ar fi făcut ceva reprobabil, n-o să rămînă pe drumuri…

În timp ce îi vorbeam astfel, aruncînd nenorocirea pe spinarea amândurora (ca s-o îndurăm mai lesne), ea se căina mereu:

— Nefericita! Cum a putut să apuce pe drumul ăsta?

— Mă duc la ea, nu mai pot răbda, i-am spus pierzîndu-mi brusc cumpătul, pradă unui impuls covîrşitor. Vreau să aflu adevărul din gura ei.

— Nu, a țipat Alexa ca muşcată de şarpe. Nu te duce! Nu trebuie să te duci! Mai ales *acum!*

— Nu-ți fie teamă: n-are să se întîmple nimic. Nu vezi cît sînt de calm?

Ou toate asigurările, ea se agăță îngrozită de brațul meu:

— Nu, Tudor, ascultă-mă, ai să regreți. Fă cum îți spun.

— De ce? Pentru care motiv te împotriveşti aşa?

— Sînt convinsă că e mai prudent. Mîine, da, poți să faci ce vrei. Lasă măcar să treacă o noapte… Înțelegi?

Din vorbele ei se desprindea atîta fermitate încît, pentru a le nesocoti, trebuia să opun o tărie de care nu dispuneam. M-am supus, deşi toată ființa răscolită mă. Îmbrîncea să fac exact contrariul.

— Ai dreptate, i-am spus neconvins, e mai cuminte s-o văd mîine. Dar mi-e aşa de greu să rămîn singur o noapte întreagă.

— Vin la tine. Îmi dau seama cîtă nevoie ai de cineva în preajma ta.

Am schițat gestul de a opri o maşină care tocmai trecea pe lîngă noi. Alexa mă împiedică.

— Mai bine mergem pe jos.

— Dar e prea departe.

— Nu-i nimic. Trebuie să ne obosim ca să cădem apoi frînți de oboseală. Aşa vom putea dormi şi unul şi altul.

Am ascultat-o, incapabil de a mă opune voinței ei. Mergeam încet, fără grabă (deşi se făcuse ora unu), ca atunci cînd ai de străbătut un drum lung. Ne duceau mai mult paşii pe străzi ocolite, întunecoase, pustii… După două ceasuri de umblet, în sfîrşit, am ajuns acasă.

În bucătărie era lumină. Zamfira nu se culcase, ne aştepta încă.

— Conița e la spital, a lovit-o o maşină, dar nu-i nimic grav. Peste cîteva zile se întoarce acasă.

Femeia făcu ochii mari, speriată, şi izbucni în plîns.

— Vai, biata coniță, presimțeam eu că nu-i a bună.

În sufragerie masa aştepta întinsă, aşa cum o lăsasem. Alexa observă cruciulița împodobită cu briliante pe care voiam s-o dăruiesc Mihaelei, dar ezită să mă întrebe ce-i cu ea. I-am citit pe față gîndul.

— Trebuia să sărbătorim aniversarea ei. Tocmai îi cumpărasem…

asta.

Părea că nici n-a auzit ce i-am spus şi a schimbat vorba ca să ocolim o durere mai mult.

— După cum văd n-ai pus astă-seară nimic în gură, mi-a spus. Stai şi mănîncă, doar n-o să rabzi de foame…

— O aşteptam… pe *ea*… să vină. Şi vremea a trecut… (Voiam să spun pe *Mihaela,* dar ceva mă împiedica să-i pronunț numele, aşa cum se face cu un mort scump). Acum nu mai mi-e foame.

M-am cufundat într-un fotoliu şi am rămas inert în poziția inițială (care dealtfel nici nu era comodă) multă vreme! fără să fiu capabil de a mai face o mişcare măcar s-o corectez. N-aş putea spune că mă gîndeam la ceva. Oboseala mă secătuise, iar starea de toropeală îmi dădea o plăcută senzație fizică. Într-un tîrziu, prin-tr-o lentă tranziție am simțit o apăsare şi dinăuntru şi dinafară. Mă apăsa materialitatea gîndurilor prefăcute în plumb, mă apăsa inima înghețată, aerul, pereții şi tavanul care sta să cadă. Prins între aceste două forțe opuse, care-şi exercitau presiunea asupră-mi. mă vedeam neputincios de a întreprinde ceva pentru a mă elibera. Cu privirile încremenite, fixam în neştire o dungă de covor, pînă mă dureau ochii. Îmi alegeam atunci alt punct şi acelaşi joc reîncepea monoton, obsedant, exasperant.

— Nu vrei să te culci? m-a întrebat Alexa, care stătea mută şi străină pe alt fotoliu din colțul sufrageriei.

Întrebarea m-a făcut să tresar, aşa cum faci cînd primeşti o excitație puternică din exterior. Uitasem cu totul de prezența ei. Am scuturat din cap negativ.

— Eşti destul de obosit, trebuie să te odihneşti, a insistat ea.

— Dacă vrei, treci dincolo în dormitor şi culcă-te. Doar n-ai să-mi ții de urît toată noaptea.

Ne solicitam unul pe altul, cu atenții şi menajamente, arătin-du-ne o tandrețe cît se poate de exagerată. S-a apucat să-mi facă patul şi n-am reuşit s-o împiedic. La rîndu-mi stăruiam să ia o pijama nouă (voia s-o ia pe cea veche a Mihaelei) şi alte nimicuri ridicole în fond.

Am prins de veste că de cînd plecasem de la spital n-am rostit nici un cuvînt despre Mihaela, deşi prezența ei copleşitoare o simțeam amîndoi. Era parcă o moartă scumpă pe care trebuia s-o învăluim în tăcere şi uitare ca să nu ne scormonim în zadar suferința…

M-am întins istovit pe pat, aşa cum mă găseam, căci n-am avut energia să-mi scot nîci cel puțin haina. (Socoteam la început să mă odihnesc încă o jumătate de oră, apoi să mă dezbrac, ca de obicei.) Dar am adormit după aceea cu hainele pe mine.

— Ce dreptate avea Alexa să ne întoarcem pe jos.

Mă simțeam bine, negrăit de bine! Aş fi vrut ca starea mea de voluptate fizică în care mă cufundasem să se prelungească la nesfîrşit. Dar o tresărire bruscă mă aduse din nou în zona realității. Din nou am îndurat greutatea aceea nevăzută. Era o apăsare materială, care-mi oprea parcă bătăile inimii şi-mi sugruma răsuflarea. Şi cu toate acestea inima îmi funcționa normal şi de respirat — respiram.

În răstimpuri un burghiu nevăzut îmi sfredelea creierul cînd ici, cînd colo, cînd dincolo. Această unealtă de tortură părea că-i vie şi

avea glas, un glas care nu ştia să articuleze decît două cuvinte, mai rele decît otrava:

— M-a înşelat! M-a înşelat!

Deşi vorbea la persoana I, ca pentru mine, îi răspundeam ca unei alte prezențe, legînd cu el unul din acele dialoguri intime care-mi erau aşa de familiare.

— Şi ce dacă m-a înşelat? *Je m'en fiche!* Eu nu i-am dat cu piciorul după ce ne-am întors de la Constantinopol? Sîntem chit!

— Nu prea! Căci după aceea ai luat-o de nevastă, insinua interlocutorul din mine.

— Ce are a face? Faptul că am luat-o era în măsură să-i schimbe firea? Nici vorbă! E şi ea ca toate femeile o... (aici îmi veni în minte eroul lui Gdb Mihăescu din *Grandiflora,* care afirma sus şi tare că femeile sînt nişte *cîrnățărese;* am completat deci cu o satisfacție imensă) şi ea este tot *cîrnățăreasă!*

Părea că obținusem o biruință strălucită asupra mea. Repetam: o *cîrnățăreasă,* şi din nou mă copleşea bucuria. Auzi colo: *cîrnățăreasă!* Cu cît repetam cuvîntul acela de total dispreț, cu atît mă simțeam mai bine.

— Cîrnățăreasă! Cîrnățăreasă!

Acum rîdeam cu hohote, pradă unei voioşii fără seamăn, uitînd tot ce se întîmplase, nepăsător de ce va mai fi, agățîndu-mă ca un deznădăjduit de unicul colac de salvare apărut în cale.

— Cîrnățăreasă!

.. .Reluam în închipuire subiectul nuvelei *La Grandiflora* citită nu de mult. Într-un oraş de provincie, tînărul Manaru îşi prinde soția înşelîndu-l. Nu se revoltă, nu strigă, nu omoară. O mentalitate curentă a grupului de oameni în care trăia îi aduce alin în acea clipă de răscruce: toate femeile sînt la fel! Adică — nişte *cîrnățărese.* De ce aş cere neveste-mi mai mult?

Adevărat, cîrnățăreasă durdulie din piața centrală îşi oferea grațiile oricărui client care i le rîvnea, fără nici o alegere. Dar "principiul" lui Manaru nu era dobîndit dintr-o experiență proprie de viață. Îl propagau alții, iar el îl accepta. Şi acum venise sorocul să încerce o verificare, căci era el însuşi în joc. Trebuia, pentru liniştea lui sufletească, să se încredințeze dacă într-adevăr toate femeile sînt *cîrnățărese.* Şi tînărul frământat ide adevăr începe o furibundă luptă de cuceriri. Una după alta femeile îi cedează, învinse de puterea supranaturală a acestui deznădăjduit. Şi tocmai cînd e pe cale să aibă confirmarea, intervine ceva neaşteptat care-i răstoarnă, din temelie, credința. Soția unui proaspăt cunoscut îi rezistă cu o dîrzenie pe care numai virtutea poate s-o dea. Dar pentru Manaru nu există obstacole. El o îngenunchează cu forța şi o siluieşte. Dacă a doua zi femeia va tăcea (şi-i va deveni astfel complice) principiul e confirmat. Însă femeia batjocorită reacționează: bestiala faptă i-a frânt echilibrul sufletesc. Mutilată de remuşcări şi ruşine îşi curmă zilele.

Ce lovitură de trăsnet pentru Manaru!

— Cum, nu toate femeile sînt *cîrnățărese?* Există, prin urmare şi femei *cinstite?* Dacă-i cu putință aşa ceva de ce (nu se află şi soția

mea printre ele?

Abia atunci vine pedeapsa: o împuşcă.

Pendula bătuse ora trei după miezul nopții cînd am coborît din pat şi, scotocind prin bibliotecă, am dat peste cartea lui Gib Mihăescu.

Voiam să recitesc povestea (am parcurs cîteva pagini), dar n-a fost chip să continui pînă la capăt. Morala care se desprinde din acele pagini mă zguduia:

— Şi Mihaela ar fi putut să *nu* fie cîrnățărească! Şi totuşi a fost! S-o pedepsesc aşa cum a făcut Manaru cu nevastă-sa? Nu ştiu... nu ştiu încă... Sînt atît de obosit! Nu pot să mai leg un gînd...

Am adormit din nou. Cînd am făcut ochi se luminase de ziuă. O durere ascuțită mă încerca în coşul pieptului. Cred că această durere mă trezise. Încă buimăcit de somn, aveam impresia că tot ce se întîmplase azi-noapte nu fusese decît un vis urît şi o clipă mă scăldă o bucurie imensă. Dar frumoasa amăgire nu ținu mai mult de o clipă. Luciditatea îmi reveni şi, odată cu ea, conştiința îngrozitoarei realități.

Atunci am suferit o sfîşiere îngrozitoare: parcă o mînă de fier s-a introdus în coşul pieptului nimicind tot ce se afla acolo. Nu era însă o durere fizică, ci una sufletească. Degeaba încercam s-o alung invocînd justificări neroade sau gîndindu-mă la falanga inepuizabilă a cîrnățăreselor. Cumplita sfîşiere interioară stăruia, e drept, cu intermitențe, dar tocmai din cauza asta devenise mai insuportabilă. Era de ajuns să-mi închipui pe Mihaela în brațele lui Nenişor (ce nume!) dîndu-i-se cu frenezie, aşa cum făcea cu mine odinioară, ca să-mi simt toată ființa măcelărită de acele degete vrăjmaşe, adevărate cuțite.

Mă înăbuşeam. Am deschis larg ferestrele spre cer. Aerul rece al zorilor năvăli în odaie şi-mi schimbă direcția gîndurilor. M-am îmbrăcat (mi-era frig) şi această operație pe care o prelungeam cît mai mult îmi îndepărta pe Mihaela din actualitate. Cu atît mai bine. Pendula bătu patru lovituri sonore, prelungi. Aşadar, nu dormisem decît o oră şi mie îmi părea că sînt în pat de o săptămînă încheiată.

M-am aşezat la fereastră, rezemînd coatele de pervaz. Respiram nesățios aerul proaspăt al dimineții şi, prin asociație, îmi amintii că citisem cîndva că omul şi-ar prelungi viața cu cel puțin o cincime dacă ar inspira adînc aerul în piept, de cel puțin cincisprezece ori pe zi.

Am făcut şi eu la fel o dată, de două ori, de zece ori. Căutam să mă angajez în tot soiul de preocupări, nu pentru a-mi prelungi existența, ci numai să scap de hărțuiala gîndurilor.

Nu era cu putință. Abia acum, îmi dădeam lucid seama de gravitatea "faptei". Otrava ei, care lucra mocnit încă de aseară, reuşise în fine să-mi cuprindă toată ființa.

Cum s-a putut întîmpla acest atentat împotriva mea? Eram incapabil să concep aşa ceva. Cum să-mi închipui pe Mihaela tremurînd în brațele altcuiva, — ea, pe care o consideram atît de a mea? Cum de nu prinsesem nimic de veste? Am avut, e drept, o bănuială vagă de cînd cu discuția la Bogdăneşti; toți acuzam pe soția adulteră a dramaturgului, şi numai Mihaela singură îi lua apărarea. (De ce nu i-ar fi luat-o dacă era în aceeaşi situație?) Aveam prea multă încredere

în mine şi încrederea asta nesfîrşită mă orbise. O urmărisem după aceea fără convingere, încredințat că fac o prostie. Nu descoperisem nimic, o protejase norocul, în-demnînd-o în ziua aceea să se ducă la Veverița. Ştiu, nu trebuia să mă declar mulțumit numai cu atît, ci s-o supraveghez mai departe, s-o urmăresc mereu. Ştiu, dar ce folos?

Şi limpezeam în continuare atîtea lucruri care mai înainte îmi păruseră oarecum *ciudate.* Acum ştiam de ce nu explodase de bucurie cînd îi spusesem că tata ne cumpără o casă. Ce-i păsa ei de casă cînd avea alte preocupări? îmi explicam de ce mereu era îngîndurată, nervoasă, de ce nu-i intra nimeni în voie? (Păcătuise şi o chinuiau fără îndoială mustrările de cuget.) Tot aşa, după avort, cînd o consolam de pierderea suferită şi îi propuneam să concepem alt copil, ea îmi spusese: simt că n-aş putea. Nu ştiu ce are să se întîmple cu mine. (Hm, nu era greu de ghicit!...)

Poate altcuiva i-ar fi stîrnit bănuiala şi mai puține elemente decît acestea. Numai eu n-ajungeam s-o bănuiesc, chiar dacă mi-ar fi dat să înțeleg pe şleau. Într-atît eram de orbit de orgoliul fără margini care mă stăpînea.

— Ai văzut, tată, ce soi bun este femeia oare roşeşte? Şi tu, Alexa, care spuneai c-o să trăim o sută de ani în casa lui Coleşiu? Hotărît, ne-ai dat prea mult. Poate nici n-apucăm a ne muta acolo.

În defintiv de ce îmi fac atîta sînge rău? Mă revoltam încercînd o eliberare; doar nu sînt nici primul, nici ultimul încornorat. Apoi am strigat cu pumnii strînşi:

— Şi ce dacă m-a înşelat? Doar nu se va sfîrşi lumea şi pămîntul din pricina asta.

Fraza rostită cu glas tare mă convinse de zădărnicia chinurilor mai mult decît sugerarea mută a gîndului.

...Şi cu toate acestea mi se părea că nu sufăr destul. Aş fi voit (ciudățenie!) să parcurg toată întinderea suferinței omeneşti pînă la hotarul morții. Or, mă aflam încă departe de acest liman primejdios.

Se vede că nu iubeam integral pe Mihaela şi disprețul care luase locul dragostei îmi era o salvatoare supapă de siguranță, în orice caz, starea mea sufletească era asemănătoare cu aceea a soldatului din primele săptămîni de luptă: se miră că nu dă piept cu duşmanul şi se întreabă: oare ăsta-i războiul? El vrea războiul din închipuirea lui, crîncen, îngrozitor — şi dă peste războiul adevărat care poate să aibă zone de acalmie.

Am vrut să răsucesc o țigară, deşi nu prea aveam poftă de fumat la ora aceea. În drum spre cutia cu tutun, m-am oprit în dreptul ferestrei şi m-am rezemat din nou de pervaz. Priveam de acolo pe strada pustie, fără să văd sau, mai precis, vedeam proiectate propriile mele închipuiri. Am rămas aşa, nemişcat (deşi îmi era frig), mai bine de o oră. Uitasem complet de fumat.

Acum mă preocupa ceva de care încă nu-mi dădeam seama, pentru că altfel cum se explica nevoia aceea de încremenire şi linişte absolută? Hotărît — trebuia s-o pedepsesc pe Mihaela. (Pedeapsa includea divorțul — de asta nici vorbă.) Dar ce pedeapsă, oricît de crudă, m-ar fi satisfăcut din plin? Dacă o prindeam asupra faptului

poate aş fi omorît-o, fără discuţie. Însă felul cum aflasem de necredinţa ei excludea o asemenea răzbunare sîngeroasă, prin aceea că pregătirea calculată cu sînge rece m-ar fi lipsit de spontaneitatea gestului şi în acest caz impulsul ar fi fost sugrumat, anulat de tendinţele bune ale eului.

— În definitiv, am destul timp să hotărăsc ce-mi rămîne de făcut.

Gîndeam fără gînduri, sau mai precis în absenţa conştiinţei. Situaţia era desigur cîntărită în străfundurile inconştientului, care lucra febril fără să-mi comunice deciziunile. (Şi acest lucru aveam să-l verific mult mai tîrziu.) Deocamdată în conştiinţa mea domnea pustiul, acalmia, haosul — ca după o catastrofă.

Cum stăteam aşa plecat, am prins de veste că şi fereastra de alături, din dormitor, era tot deschisă. Cînd m-am uitat mai bine, am descoperit un cot subţire de femeie.

Alexa! Ea era! La ora asta! Probabil că şi ea avusese o noapte de insomnie.

Am lăsat-o acolo netulburată, din nevoia de a rămîne mai departe singur. Şi oricît ar părea de ciudat, chiar azi-noapte îmi păruse rău că o luasem cu mine.

Cînd a venit la micul dejun, era palidă ca un cadavru. Tot timpul ne-am ignorat unul pe altul, ca doi străini care întîmplă-tor luau gustarea de dimineaţă într-un local prea aglomerat, siliţi să şadă la aceeaşi masă. Într-o vreme ea rupse tăcerea şi mă întrebă:

— Te duci la birou?

— Cred că nu.

Numai de lucru n-aveam poftă. Şi cînd mă gîndeam ce vor spune Bogdăneştii, Cici, Veveriţa şi ceilalţi prieteni auzind că... Fulgerul unui gînd neaşteptat m-a făcut să tresar.

— Ziarele! Dac-or afla din ziare?

Pînă acum nu-mi trecuse prin minte o asemenea eventualitate. Zamfira a coborît să-mi aducă repede gazetele de dimineaţă. Le-am frunzărit în pripă. Nici unul nu dădea în vileag adevărul întreg. Toate anunţau la fel: "Accidentul de la Şosea... D-l Ne-nişor şi soţia, grav răniţi" (grav — era o exagerare şi bineînţeles altă poveste).

Surîdeam acru, maliţios:

— Auzi, domnul Nenişor şi soţia. Adică doamna Nenişor! Mihaela Nenişor! Straşnic sună! Nimic de spus.

I-am trecut Alexei gazetele:

— Citeşte, e interesant, foarte interesant! Păcat că nu le-a pus şi pozele: faţă, profil şi *trois quarts*... Ştiţi, ca la delicvenţii de drept comun.

N-a scos un cuvînt: s-a uitat prin ziare şi le-a pus grămadă alături pe o măsuţă. Clătina doar din cap a dezaprobare şi atîta tot. N-o mai puteam suferi nici pe ea, ca dealtfel tot ce venea din partea Mihaelei.

II

Dintru început hotărîsem ca tot timpul cît femeia adulteră va rămîne la spital, să nu calc cu piciorul pe acolo. Nu de alta, dar voiam să evit *explicația* dintre noi care s-ar fi produs în condiții defavorabile. Mai întîi ea fiind suferindă iar eu sănătos, diferența aceasta dintre condiția noastră fizică ar crea un dezavantaj de oare nu mă gîndeam să profit, cu atît mai mult, cu cît nici nu aveam nevoie. În al doilea rînd locul unde se afla (şi unde bineînțeles trebuia să purtăm discuția) era total nepotrivit: rezerva mai adăpostea trei paciente, deci şase urechi în plus care aveau ce auzi şi difuza. Astfel stînd lucrurile m-am gîndit: de ce n-aş lăsa pe Mihaela să treacă mai departe în ochii personalului medical drept soția *celuilalt* aşa cum fusese considerată din capul locului? Prin absența mea (atitudine care însemna pur şi simplu abandonare) îi aplicam cea dintîi pedeapsă pentru fapta ei, dîndu-i totodată a înțelege la ce trebuie să se aştepte cînd se va întoarce acasă.

Cu toate astea, după cîteva ore, mi-am schimbat hotărîrea cu alta exact contrarie. Nu aveam clar în minte mobilul ce-l urmărisem, am acționat mai degrabă datorită unui impuls lăuntric. Ştiu că eram foarte neliniştit şi ieşind în oraş ca să scap de inerție, cel dintîi lucru pe care l-am făcut a fost să opresc un taxi.

— La sanatoriul Filantropia!

Aş fi rămas de o sută de ori şi aş fi plecat o singură dată. Şi totuşi am plecat. Străzile, casele, pomii, oamenii — toate erau *altfel* decît *ieri* dar nimic nu mă reținea. Deşi între ieri şi *azi* se lăsase a barieră grea, de netrecut, ca între două țări vrăjmaşe, eu încercam să dobor bariera. Să fi fost capitularea sau mai precis "acceptarea" noii stări? încă nu-mi dădeam lucid seama.

Trecînd prin fața unei florării i-am spus şoferului să oprească. Am revenit cu un buchet uriaş de crini albi ca neaua.

Ce mă apucase? Pînă în clipa cînd imaginea magazinului de florărie mi-a apărut pe retină, nu m-am gîndit absolut deloc să dăruiesc femeii adultere candizii crini care de cînd lumea simbolizau nevinovăția. Şi cu toate astea!

Ce se întîmpla cu mine? Ascultam peste voința mea de porunci străine, neconforme cu propria-mi fire? Îmi ieşisem din conştiință acționînd ca un automat sub stăpînirea altei forțe mai puternice?

Am pătruns în camera ei albă de spital, cu o teamă de copil. Mihaela, surprinsă (nu se aştepta probabil să mă vadă), slobozi un țipăt uşor, ascuțit. (Mai repede cred că era de spaimă decît de surpriză.)

M-am precipitat spre ea, îngînîndu-i numele de alint:

— Aimée, draga mea!

Apoi am întrebat-o convențional:

— Cum te mai simți?

Înainte de a-mi răspunde, zări florile şi uluirea luă pe fața ei locul spaimei. Întinse o mînă şovăielnică spre buchet de parcă s-ar fi îndoit că am să i-l ofer. I-am luat-o înainte:

— Ți-am adus *astea!* Iartă-mă, n-am găsit altele mai frumoase.

Nu mi-a mulțumit. Înțelegeam cît de greu îi venea. Gestul meu (în

fond un omagiu de prețuire) mai mult o contraria şi dacă primise florile n-o făcuse decît călcînd pe mîndria ei. (Mă întreb: ar fi putut să le refuze în prezența celor trei tovarăşe de suferință, care ne priveau ca pe scenă)

M-am aşezat pe marginea patului (nu era nici un scaun în cameră) şi i-am vorbit cît mai cald şi prietenos cu putință. (Făceam un efort mare, aproape vizibil.)

— Ştii, Alexa a fost acasă la noi. A petrecut noaptea acolo. Sper că va veni şi după-amiaza asta. Nu te nelinişti din cauza fracturii. După cît am înțeles nu-i ceva grav. Într-o săptămîna te faci bine. Dacă ai nevoie de Zamfira...

— Da, trimite-mi pe Zamfira, mi-a spus fără să mă privească. (Îmi evita privirea şi o făcea destul de stîngaci.)

În atmosfera încărcată a camerei de spital plutea amenințătoare explicația, *marea explicație.* "Cum ai ajuns *aici?* Ce s-a întîmplat? De ce m-ai înşelat?"

Totuşi, în ciuda acestor întrebări inevitabile pe care trebuia să i le pun şi la care trebuia să-mi răspundă, continuam să conversăm despre lucruri indiferente, fără nici o legătură cu teribila faptă. Se cunoştea că-i un joc penibil, apăsător, pe care mă încăpățînam să-l duc pînă la capăt cu toată sforțarea supraomenească pe care mi-o cerea.

Zîmbeam înghețat, vorbeam cu sufletul pustiu şi mîna care trebuia s-o sugrume o mîngîia, ca şi cum nu se petrecuse nimic. Numai dacă cineva a trăit vreodată o întîmmplare identică, ar putea să-şi dea seama de cîtă stăpînire am dat dovadă ca să-mi înăbuş clocotul de revoltă care-mi fierbea sîngele. Am plecat făgăduindu-i că voi reveni. Şi m-am ținut de vorbă. Am revăzut-o de cîteva ori, dar explicația tot nu s-a produs. Îi povesteam de reparațiile casei care erau pe sfîrşite, o întrebam ce tapet i-ar plăcea pentru salonaş, o consultam de unde să ne procurăm mobila. Uneori, îi priveam pe furiş chipul senin, cu aerul ei inocent de copila. Mînia mă aprindea brusc:

"Ah, ticăloasa!"

Ce putere stranie mă împiedica să dezlănțui urgia? De ce nu-mi răcoream sufletul care mă ardea, în loc să continui acel joc stupid de om iertător care întoarce răul prin bine? Oare conştiința că era bolnavă (deci într-o stare de inferioritate) să fi fost cauza? Nu ştiu! Mai mult decît atît: bizarul joc începu să mă amuze cu timpul prin aceea că sîcîia pe Mihaela pînă la exasperare. Ea nu mai putea întîrzia la infinit explozia explicației. Orice amînare o scotea din fire, îi nimicea pînă şi simulacrul de mîndrie ce-i mai rămăsese. Simțind-o nervoasă, evitam să mai calc cu piciorul pe la spital cîtva timp. În schimb se ducea Alexa.

Fractura mergea spre vindecare. Alexa mă asigură că Mihaela se va întoarce acasă în săptămîna viitoare.

III

Într-adevăr se întoarse. După o absență de aproape o lună. Zamfira, cum o zări la poartă, coborî fuga în curte s-o întîmpine şi să-i ducă valiza cu lucruri. Zburda slujnica de bucurie, ca un cîine credincios la vederea stăpînului. Vazînd scena de la fereastră, mă întrebam: cum azi, sîmbătă, trebuia să iasă din spital — nu poimîine — luni? Îi dăduse probabil drumul mai devreme cu două zile la stăruința ei.

— Ai fi putut să mă anunți, Mihaela. Veneam la spital să te iau.

— Credeam că eşti la serviciu, n-am vrut să te deranjez.

— Să mă *deranjezi?* Ce vorbă e asta? Intre noi menajamentele de acest fel sînt fără sens. De ce n-ai chemat-o pe Alexa?

— N-a putut veni... M-am descurcat şi singură după cum vezi.

Am ajutat-o să urce scările, şchiopăta destul de rău; aş fi luat-o pe sus, în brațe, dar nu m-a lăsat. Cum ajunse în apartament dădu o raită prin odăi. Cred că nu i-a displăcut inspecția sumară, toate erau în ordine, aşa cum le lăsase. Pe măsuța toaletei zări o cutiuță de a cărei existență încă nu ştia. A luat-o în mînă şi, curioasă, i-a deschis capacul:

— O cruciuliță cu briliante? Vai, ce frumoasă e? De unde a răsărit aici?

— Închipuieşte-ți, soțul ți-a dăruit-o cu prilejul aniversării tale.

S-a posomorit brusc:

— Ah, uitasem de ziua asta...

— Vezi, eu n-am uitat...

Răspunsul meu era zdrobitor, fără replică. A tăcut, stînjenită, fiartă, şi discuția luă numaidecît alt curs fără să-mi adreseze un cuvînt de mulțumire. (Nici nu era nevoie.)

— Eşti bun să mă laşi singură? Aş vrea să mă odihnesc măcar o oră... M-a obosit drumul...

— Da... De ce nu? Mă duc la mine în birou, tot am de făcut concluzii scrise la un proces.

Lucram de o săptămînă la aceste blestemate concluzii fără nici un spor. Cîteodată ore întregi nu izbuteam să leg două fraze. Nici acum nu era chip să lucrez, mai ales *acum*... Mă tot întrebam de ce venise Mihaela fără să mă anunțe? O făcuse într-adins pentru a-şi lua lucrurile personale în lipsa mea ca să evite iminența explicației dintre noi? Sau fusese doar o simplă întîmplare?

Apoi, la naiba, ce-mi venise s-o urc în brațe pe scări, ca să-i uşurez eu însumi consecințele pasului ei greşit? Bine că n-a vrut, aş fi fost de-a dreptul ridicol.

Şi de ce s-a retras în dormitor, rugîndu-mă să n-o tulbur? Niciodată n-a simțit nevoia să fie lăsată *singură:* Probabil că a încuiat chiar uşa. Se teme de vreo obligație conjugală? Haida-de! Chiar dacă aş muri după o îmbrățişare a ei încă n-aş cerşi-o. Cînd am revăzut-o adineauri mi-a părut, e drept, atît de frumoasă şi fragedă (însăşi şchiopătatul nu era lipsit de grație), încît bogăția ei feminină m-a durut pur şi simplu ştiind că nu-mi mai aparține... Dacă accidentul acela ar fi urîțit-o fizic anulîndu-i farmecul, trădarea ar fi fost mai

suportabilă?

Abia trecuse o jumătate de oră şi Mihaela se arătă în pragul uşii. Toată încăperea se umplu de ființa ei. (Doamne, tot mai bine că scăpase de ciopîrțire: Mihaela urîtă părea un nonsens, ceva de neconceput.)

— Te-ai odihnit aşa de repede?

— Am încercat, dar n-am putut.

— De ce?

A surîs imperceptibil dîndu-mi a înțelege că ştiam tot atît de bine ca şi ea *motivul* care îi zădărnicise odihna. După aceea fața ei îşi reluă gravitatea.

— Trebuie să-ți vorbesc!

Ce avea să-mi spună pe tonul acesta dictatorial? Nu-i de crezut că intenționează să atace problema infidelității care fierbea mocnit în noi, pentru bunul motiv că avantajul e întotdeauna de partea *nevinovăției,* şi nevinovăția are primul şi ultimul cuvînt. Afară de cazul cînd *vinovăția* pierde măsura şi vrea să acuze în loc să-şi pună cenuşă în cap...

Am întrebat-o ce vrea să-mi comunice, dar ea tăcea, oscilînd între îndrăzneală şi lipsă de curaj, ca în pragul unui verdict care odată rostit nu mai poate fi schimbat.

— Ce este?

— În urma celor întîmplate, spuse cu privirile călătorind departe, în afară de noi, nu mai putem rămîne împreună

— Cum vrei! am replicat sec, fără glas, străpuns de o sabie rece.

— Ştiu că nu se poate altfel.

...Aşadar, tot "vinovăția" avusese primul cuvînt. Mihaela îşi recunoscuse greşeala şi trăgea consecințele.

— Cînd ai de gînd să pleci?

— După-amiază...

— De ce nu aştepți să te faci bine de tot?

— Nu se poate! Ar fi lipsit de sens.

O, zei, ce înfrîngere ruşinoasă! Unde-mi erau mințile? Ce se va întîmpla cu mine? Evadasem din propria-mi fire? Sau ascultam de un stăpîn necunoscut? În loc s-o alung necruțător din casă, aşa cum merita, şi mai ales cum ar ți cerut nevoia mea de răzbunare, uite, pleca singură, din proprie inițiativă, ca şi cînd voia să mă pedepsească ea pe mine.

De ce nu i-am zvîrlit în obraz josnicia trădării, umilind-o, zdrobind-o în picioare ca să trăiesc voluptatea răzbunării de care aveam atîta nevoie pentru a-mi răcori sufletul? Acum era prea tîrziu! Trecuseră 27 de zile şi 27 de nopți de la descoperirea faptei şi timpul acesta îmi măcinase forța. Aş fi fost de-a dreptul ridicol cerîndu-i socoteală după o lună de păsuire fără sens. Scăpasem ca un neghiob frînele din mîini şi acum mergeam la voia întîmplării.

Cu toată furtuna mea lăuntrică arătam pe față cel mai desă-vîrşit calm. (Calmul stîncii izbită de valuri.) M-am aşezat pe colțul biroului, adăugind sub mine şi cîteva cărți groase. De acolo, de sus, o dominam. Nu-i lipsită de semnificație nevoia acelei poziții. (Probabil de

aceea instinctul mă îndemnase să-mi schimb locul.)

— Bine, i-am răspuns consimțind să plece după-amiază, aşa cum voia.

— Şi pentru că am ajuns aici, trebuie să-ți explic ce-a fost...

— Nu e nevoie...

— Nu eşti deloc curios să afli?

— Nu!

Păru contrariată, foarte contrariată de refuzul meu.

— Rău faci. Sînt unele lucruri care ar aduce lumină.

— Nu mă interesează deloc.

Mă privi îndelung, apoi ridică din umeri:

— Fie!

Cîştigam teren. Ah, cît aş fi vrut s-o descos, în ce împrejurări mă înşelase, de cînd începuse legătura ei extraconjugală, în sfârşit, toată istoria trădării. Nu înțelegeam ca să-mi facă aceste destăinuiri înainte de a i le fi cerut şi mai ales (aşa cum probabil urmărea Mihaela) să tragă profiturile disculpării.

După o tăcere destul de lungă ana întrebat-o cu o uşoară nuanță de ironie:

— Ai de gînd să te duci la *el?*

Întoarse ochii, nu-mi suportă privirea. Răspunse fără glas, dînd negativ din cap.

— Te rog să fii cît se poate de sinceră.

— Nu! (Cuvîntul părea turnat în bronz.)

— Foarte bine. Atunci pînă la pronunțarea sentinței ai să locuieşti în casa *noastră...*

— Aici? (Pe fața ei poposiră semnele mirării şi întrebării.)

— N-am spus *aici,* am spus în casa unde trebuia să ne mutăm şi care e gata cu reparațiile.

— Prefer să mă duc la soră-mea. (O replică reținută a mîndriei.)

— Te rog foarte mult să faci aşa cum îți spun.

Mihaela tresări, mirată de tonul meu poruncitor. Parcă ar fi voit să spună ceva, dar se răzgîndi şi tăcu.

— Vom face acțiune de divorț prin consimțămînt mutual pentru a nu irosi timpul degeaba. Eu îți dau scrisoare la mînă, tu — la fel.

— Bine... (Cuvîntul avu o rezonanță gravă).

— Şi acum ceva foarte important. După pronunțarea sentinței te vei mărita cu *el.*

Ea nu mai putu să rabde. Sări de pe scaun şi-mi ripostă:

— Nu-ți dau voie! (Țipase mîndria rănită.)

Am continuat imperturbabil:

— Mihaela, am fost adînc jignit şi am dreptul la o stisfacție. Repet: după pronunțarea sentinței ai să te căsătoreşti cu omul acela. (îmi stătea pe buze să-i spun *amantul tău.)* Aş înțelege să te revolți dacă ți-aş impune o căsătorie în afara voinței tale. Dar cînd ți-ai ales singură viitorul soț, reacțiunea ta e absolut deplasată. În felul cum îți vorbesc, cred că-ți dai seama că nu glumesc deloc. Tu nu eşti femeia cu care cineva poate să-şi satisfacă un capriciu şi apoi să-i întoarcă spatele.

Aproape se sperie de glasul meu şi plecă în piept capul. Adevărat,

nu glumeam deloc.

— După cum vezi m-am gîndit la toate şi-am hotărît ca în actul de proprietate să trec casa lui Coleşiu pe numele tău. Ea va constitui zestrea ta.

— Nu! Pentru numele lui Dumnezeu, nu pot primi. E prea mult! Asta, nu! (Cîte răni pe ființa ei!)

— Mihaela, de ce nu mă înțelegi? Nu vreau să te las, nu pot să las soția mea în voia soartei, fără nici un sprijin. Am fost legați unul de altul, ne-am iubit, asta n-o poate nimeni tăgădui, şi avem îndărătul nostru un trecut care va trăi cît vom trăi şi noi.

La auzul acestor cuvinte Mihaela, mutilată, izbucni în plîns. O furtună violentă se dezlănțuise în ea rupînd zăgazul lacrimilor. Se căina cu respirația întretăiată şi îngăima printre suspine:

— Ce nenorocită sînt! Cît mă doare nenorocirea mea!

— Nu spune asta... eşti nedreaptă cu tine. Doar n-ai să opreşti viața în loc din cauza unei greşeli. Ai curajul de a privi înainte.

Vorbele n-o potoleau, era nevoie de o forță mai mare decît a lor. Plîngea tot mai amarnic scuturată de sughițuri. Văzînd aşa, am cuprins-o în brațe şi am acoperit-o de sărutări pe fața răvăşită de lacrimi, pe gura arsă. Surprinsă de această neaşteptată atitudine surise palid a bucurie şi se lăsă copleşită de mîngîieri. Nu-mi trebuia mai mult. Am ridicat-o pe sus ca pe un trofeu şi deschizând uşa dormitorului cu piciorul am depus-o pe pat. Într-o clipă storul fu lăsat, zăvorul tras, îmbrăcămintea zvîrlită pe jos. Şi cu complicitatea întunericului de, zi am avut pe amanta *celuilalt,* într-un delir care se lua de mînă cu nebunia. Pasivitatea ei inițială se topi ca gheața peste care torni apă clocotită. Şi după aceea prinşi de şuvoiul simțurilor, beți de licoarea pasiunii, n-am mai ştiut de noi. Ne trezeam uneori şi forța aceea uluitoare a firii ne înlănțuia din nou, storcind trupurilor vlaga pînă la sleire.

Mi-aduc aminte că într-un moment de relaxare Mihaela îmi şopti la ureche:

— Nu te-am înşelat, Dor... Dor... N-a fost decît o năpastă la mijloc...

Tăceam. Încerca să se dezvinovățească, să-şi justifice infidelitatea, tincturînd-o fără necesitate şi cu puțin tragism. Trudă zadarnică! Mai convingătoare decît orice argument pleda pentru cauza ei chiar situația în care ne găseam: era a mea din cap pînă-n călcîie şi îşi trăda cu mine proaspătul iubit. Dovadă evidentă că puterea mea asupra ei se menținea încă la altitudine mare.

Mi-a mai spus că bărbatul acela îi făcea curte, o urmărea mereu şi, de ziua ei, întîlnind-o din întîmplare (absolut din întîmplare) i-a propus să meargă la Băneasa pentru a ciocni împreună o cupă de şampanie. L-a refuzat, el a stăruit (stăruia ne-cotenit, fără sens). Piaza rea făcu să treacă prin dreptul lor o maşină. El a oprit-o ca şi cînd voia s-o pună în fața unui fapt împlinit. (N-am înțeles cînd s-a întîmplat accidentul: la ducere sau la întoarcere?) Aş fi putut s-o întreb dacă dădea vreo importanță acestui basm de adormit copiii, cînd convingerea mea era deja făcută.

În vreme ce Mihaela zăcea consumată pînă la inerție de arșița pasiunii, m-am îmbrăcat, am așternut lucid scrisoarea prin care consimțeam divorțul (pentru a-i servi la proces, după cum îi făgăduisem), apoi i-am spus Zamfirei:

— Conița pleacă după-amiază. Ajut-o să-și împacheteze lucrurile și să le ducă la noua ei locuință...

— De ce pleacă, Doamne, iartă-mă? făcu slujnica uluită, crucindu-se.

— Nu întreba, fă ce-ți spun. Eu iau masa în oraș și nu mă întorc decît noaptea tîrziu...

Am coborît scările ușor, plutind într-o dispoziție sufletească de plenitudine.

Ce nerozie! În loc ca nesăbuita patimă cu care avusesem soția să mă pună pe gînduri, asemeni unui clopot de alarmă al ființei pîndite de primejdie, dimpotrivă, îmi gîdila orgoliul avid de satisfacții:

— Măcar de și-ar da ea seama ce-a pierdut înșelîndu-mă!

IV

Eram așa de calm și de împăcat cu *situația* încît mi se părea că mă aflu într-o zonă din stăpînirea neverosimilului. Cum? Mă despărțeam de femeia căreia îi dădusem numele și îmi legasem viața de a ei, nu numai fără nici o zguduire sufletească ci, dimpotrivă cu un sentiment de ușurare? Atunci, era limpede: n-o iubeam și nici n-o iubisem vreodată. Dragostea noastră fusese doar plăsmuirea mea, frumusețea Mihaelei — creația mea, toată bogăția asta izvora din mine. Dacă în noaptea aceea mă duruse *infidelitatea ei,* ce putea să fie altceva decît o simplă rănire a amorului propriu?

Am intrat, la întâmplare, într-una din cafenelele de pe bulevardul Elisabeta. La o masă, Bogdan își sorbea tacticos șvarțul. Fiind un virtuos al biliardului ne-am apucat să jucăm cîteva partide de carambolaj. Am pierdut pe toată linia, ceea ce făcu pe adversar să constate:

— Azi nu prea ești în formă.

Înainte de plecare, Bogdan (referindu-se la "familie") mă întrebă:

— Ce faceți mîine? (A doua zi era duminică.) Dacă n-aveți vreun proiect, veniți la noi.

— Imposibil, dragul meu.

— De ce?

— Pentru că... ne-am despărțit.

Bogdan holbă ochii. (N-am să uit niciodată mutra lui caraghioasă.)

— Vorbești serios, Tudore?

— Foarte serios.

— Și, mă rog, cînd s-a întâmplat povestea asta?

— Chiar adineauri. Mai precis: ou o jumătate de oră înainte de a intra aici.

— Și arăți atît de calm? Ai avut răbdare să joci cu mine trei

partide?

— De ce nu?

— Acum înțeleg de ce jucai atît de prost.

Nu mă descusu mai mult, prietenul meu avea tact. Convorbirea se opri aici. După ce ne-am despărțit mă tot întrebam: ce m-a împins să dau în vileag cu atîta grabă *secretul nostru?* N-aveam decît să-i spun că ne ducem la Alexa sau în altă parte. Nu cumva țineam să mă angajez cît mai puternic în hotărîrea de a divorța, dînd sfoară printre oamenii grupului în care trăiam despre acest lucru, de teamă că dacă l-aş ascunde s-ar putea să dau îndărăt fără inconvenientul ruşinei?

Foarte posibil!

Pe la ora cinci (supunîndu-mă unui gînd) m-am dus întins la Filantropia să stau de vorbă cu domnul Nenişor, rivalul meu. Nu l-am găsit: părăsise spitalul (ca şi Mihaela) în cursul dimineții; nu era încă vindecat, continua tratamentul medical acasă. (Faptul presupunea o prealabilă înțelegere între ei.) I-am aflat adresa din fişier şi iată-mă în strada Clopotarii Vechi sunînd la uşa unui apartament de la etajul al cincilea. O bătrînică (probabil servitoarea) veni să-mi deschidă.

— E acasă domnul Nenişor?

— Da. Sînteți doctorul?

— Nu. Anunță pe avocatul Petrican.

Am aşteptat cîteva minute pînă să se întoarcă. Încă nu ştiam ce trebuia să fac în caz că ar fi refuzat să mă primească. (Şi motive avea destule.) Din fericire nu se întîmplă acest lucru. Slujnica se ivi din nou:

— Poftiți!

În timp ce parcurgeam vestibulul, ea adăugă grijuliu:

— Vă rog, nu-l țineți mult, e tare bolnav, chiar azi a ieşit din spital.

— Ştiu, ştiu…

Rivalul mă aştepta în dormitor, întins pe pat. Era palid, cu capul bandajat şi mîna dreaptă în ghips. Paliditatea lui crescu dînd cu ochii de mine. Mi-l reaminteam ca pe o veche cunoştință, într-atît mi-l păstrase de proaspăt memoria în cele două sau trei clipe cît îl zărisem în holul hotelului *Palace* din Constanța. Acum aveam prilejul să-l examinez cu amănuntul. Avea fruntea înaltă (la ce i-o fi servind?), ochii lipsiți de expresivitate, nasul puțin borcănat, o gură mare cu buze groase. (Dumnezeule, buzele astea pe gura Mihaelei? — nu concepeam ceva mai monstruos, mai împotriva firii.) Trăsăturile feței nu armonizau laolaltă, păreau separate, asimetrice. Nu, nu mă înşelam, era urît individul, semăna cu cel puțin un milion de oameni. Cît m-a bucurat descoperirea asta! Va să zică nu avea asupră-mi avantajul superiorității fizice, tot eu eram mai bine decît el, mie la sută… Şi dacă scumpa mea doamnă alesese un bărbat inferior mie, să-i fie de bine şi la mulți ani!

Plutind pe valurile acestei satisfacții, am ținut din capul locului să domin pe rivalul meu prin orice mijloace pentru a atinge scopul urmărit. Trebuie să recunosc că n-a fost deloc greu.

— Probabil că te aşteptai la vizita mea, i-am spus aşezîndu-mă pe un scaun la o distanță convenabilă, înainte de a fi poftit.

Pe fața lui se citea neliniştea, ochii îi jucau sperioşi în orbite şi chiar tremura. (Dacă era teafăr, cred că ar fi luat-o la sănătoasa.) Frica bietului omuleț îmi aducea apă la moară.

— Nu trebuie să te temi de mine, am continuat pe ton înalt, protector. N-am venit să te ucid, nici să te provoc la duel, deşi aş fi fost îndreptățit s-o fac, pentru că te-ai amestecat în viața mea şi mi-ai distrus căsnicia...

— Eu... să... să vedeți... se bîlbîi el nevolnic...

— Nu mă întrerupe, n-am terminat, i-am retezat-o cu asprime. În urma celor petrecute ştii care este datoria dumitale?

— Dar, vă rog, nu s-a întîmplat nimic incorect... Să vă explic.

— Nu am nevoie de explicații. Incepînd de azi m-am despărțit de soția mea. Ea nu poate să rămînă dezonorată dacă a făcut greşeala să răspundă sentimentelor dumitale. Singura soluție care împacă lucrurile este s-o iei de nevastă... Asta numesc datoria dumitale. Înțelegi s-o îndeplineşti sau nu? Una din două.

— Da, desigur... desigur...

— Țin ca acest răspuns să nu fie de circumstanță. Bagă bine de seamă ce angajament îți iei...

— Vă dau toate asigurările... vă dau chiar în scris dacă vreți...

— Nu e nevoie. Prin urmare sîntem înțeleşi, nu-i aşa?

— Noi, da... Dar *dînsa?* Credeți că e de acord?

— Va fi! Dacă în prima săptămînă după pronunțarea divorțului nu introduci actele la starea civilă, te împuşc oriunde te voi găsi, înțelegi?

Un țipăt de femeie, de undeva din apropiere, ne strivi auzul. Am înțeles numaidecît despre ce era vorba.

— Cum, dumneata permiți servitoarei să asculte ce vorbim?

— N-am servitoare. E mama!...

Bătrîna se ivi şi cu toată spaima pe care o trăsese, îmi ceru scuze.

— Liniştiți-vă, doamnă; fiului dumneavoastră nu i se va în-tîmpla nimic dacă de aci înainte înțelege să se poarte corect. Trebuie să recunoaştem însă că pînă acum corectitudinea lui a lăsat mult de dorit... Dovada e chiar starea în care se află...

— Of, of, l-a pedepsit destul Dumnezeu!

— Mamă, te rog, lasă-ne singuri... Nu înrăutăți lucrurile.

— Numai un minut, doamnă, şi am terminat.

Bătrîna se retrase supusă. Rămaşi din nou singuri i-am luat un scurt interogatoriu. Era titrat (absolvise Facultatea de drept), avea 28 de ani (mai vârstnic decît mine), de curînd fusese avansat administrator financiar (va să zică tot administrator era).

— Dar vicii? Ce vicii ai?

S-a uitat la mine descumpănit. (Împingeam sondajul peste mă-sură?) Totuşi mi-a răspuns:

— Nu am vicii. Îmi place să joc cărți, dar asta se întîmplă atît de rar, încît nu poate fi considerat un viciu.

Voiam să-i mai pun şi alte întrebări, dar a venit un medic şi atunci am renunțat.

— Aşadar, sîntem înțeleşi, nu-i aşa?

— Vă puteți bizui pe mine...

Am plecat pe deplin satisfăcut. În stradă, trecînd pe lingă un afişier, privirile mele reținură un titlu scris cu litere de-o şchioapă: *"Magnificul încorporat".* (Ce tîmpenie mai e şi asta?) Cum poate să fie magnific un simplu încorporat? (Sau mai bine zis *recrut.)* O fi făcut un act măreț de arme? în acest caz îi spunea: Eroicul încorporat, nicidecum magnificul. Ducă-se naibilor de prostie — ce-mi pasă?

Mai departe, dădui peste altă pancartă cu afişe multicolore şi din nou *Magnificul încorporat* îmi captă atenția. Pe legea mea, unii autori dramatici (era vorba de o comedie) sînt bătuți la cap cu leuca, îşi aleg nişte titluri pur şi simplu absurde.

— Ce faci, iubite conte?

Mă abordase Charlot. (Acum îmi spunea *conte* pentru că mă căsătorisem cu *contesa,* aşa cum o porecliseră mansardiştii în derîdere pe Mihaela.)

— Măi, explică-mi şi mie ce înțelegi tu prin *Magnificul încorporat?* Uite, citeşte aici...

— *Încornorat* nu încorporat, rîse el, corijîndu-mă.

Formidabil! Aş fi putut să zgîiesc ochii o zi şi o noapte şi tot greşit citeam. În speță era vorba de *Magnificul încornorat* de Cormmelink, care se juca la Teatrul Comedia. Rîdeam cu poftă de ceea ce mi se întîmplase, dar în acelaşi timp eroarea mea simptomatică mă punea pe gînduri: de ce evitasem persistent să citesc corect? Ce mecanism subtil mă ferise de veninul acelui cuvînt modificîndu-mi datele percepției vizuale din pricina actualității mele sufleteşti căreia nu-i convenea să se vorbească de funie în casa spînzuratului?

Am intrat cu Charlot la Continental. I-am destăinuit şi lui, fireşte, că mă despart de *contesă.* (Mă angajam tot mai adînc în hotărîrea de a divorța.)

— Condoleanțele mele, baroane, spuse el primind vestea cu obişnuita-i indiferență. (îmi schimbase totodată şi... titulatura.) Ai prins-o în flagrant delict?

— A, nici vorbă!... Nu ne înțelegeam... Asta a fost pricina...

— Va să zică nepotrivire de *caracteriologie?*

— Chiar aşa... Ne despărțim prin consimțământ mutual...

— Dacă *mulier* nu e *doloroza* să ştii că are în vedere un *homo-homini* lupus. *Attent, il treno!*

...M-am întors acasă devreme (pe la ora 9), sătul pînă-n gît de vocabularul lui Charlot şi de el însuşi. Zamfira mă aştepta cu masa întinsă şi mai ales cu ochii umflați de plîns. Am înțeles numaidecît că Mihaela plecase. Foarte bine. Chiar asta voiam...

— Ai dus-o la noua ei locuință?

— Nu, n-a vrut conița...

— Nu te-ai gîndit cum o să se descurce singură cu bagajele? Mai ales că avea piciorul bandajat?

— Ba m-am gîndit, da' dacă mi-a spus să rămîi acasă? De dus i-am dus geamantanele la maşină... (În definitiv ce-mi păsa de toate astea?)

— Nu ți-a lăsat nici o vorbă?

— Nu. Cînd să plece m-a podidit lacrimile. Conița a zis să nu mai plîng şi mi-a dat o sută de lei.

Am făcut o scurtă inspecție prin odăi. Dumnezeule, ce pustii arătau, deşi toate imobilele rămăseseră pe locul lor. Poate lipsa Mihaelei provoca această impresie pur subiectivă. Nu-i nimic, ne obişnuim şi cu asta; peste o săptămînă-două ne va părea că aşa a fost de cînd lumea.

Dar nu "pustiul", ci altă chestiune mă preocupa în clipa aceea. Voiam să ştiu dacă se dusese în casa *noastră* aşa cum îi poruncisem) sau preferase alt domiciliu? Nu s-o fi mutat chiar la el? Tare aveam poftă să mă reped pînă la Alexa ca să aflu din gura ei unde trăsese Mihaela. Miʲam reprimat îndemnul şi bine ana făcut pentru că, după o jumătate de oră, m-am pomenit chiar cu Alexa. Pentru întîia dată ne priveam rece ca doi străini. Deşi ardeam de nerăbdare să cunosc noul domiciliu al Mihaelei, am lăsat-o pe ea să vorbească mai întîi. Ca şi cînd intuise ceea ce mă interesa, mi-a spus:

— Mihaela se află la mine acasă. (Hm, nu era chip să asculte de mine.)

— De ce ai primit-o?

— Ce era să fac? Sînt sora ei şi dacă am fost cea dintîi care i-am reproşat fapta, tot eu o iau sub scut şi o apăr cînd se află în primejdie.

— Nu înțeleg. De care primejdie e vorba?

— Ai izgonit-o şi ți se pare că n-o amenință nici o primejdie? Alexa mă privea disprețuitor şi-mi zvîrlea săgeți de ură. (Tocmai ea care spusese: n-o mai cunosc, nu e sora mea.)

— Dragă cumnată, nu m-am gîndit nici o clipă să lipsesc pe Mihaela de sprijinul meu. Ar fi fost din parte-mi o răzbunare josnică de care nu sînt capabil. Dimpotrivă, am căutat să-i asigur o stare materială destul de bună, s-o pun la adăpost de orice nevoi. Şi ca să te convingi că nu pălăvrăgesc verzi şi uscate, află că am trecut casa pe numele ei.

— Ai făcut într-adevăr asta? mă întrebă ea numai mirare.

— De ce nu? Peste cîteva zile actul de proprietate, autentificat şi transcris, va fi predat sorei dumitale. (Mihaelei îi spusesem că era deja făcut; o nevinovată minciună pe cît de necesară pe atît de inofensivă.)

— Şi tu rămîi aici mai departe să plăteşti chirie?

— Ce-ți pasă?... Poate cu vremea devin încă o dată proprietar...

— Ascultă, Tudor, neînțelegerea voastră e mare numai în închipuirea ta. Am stat de vorbă cu Mihaela, am conjurat-o să-mi spună tot ce a fost. Ei bine, n-a fost nimic, absolut nimic.

— Soția mea s-a găsit într-o maşină cu bărbatul care îi făcea curte asiduă. Conteşti acest fapt?

— Nu. Dar atîta nu-i suficient ca să vă stricați căsnicia. O mică slăbiciune se poate oricum ierta femeii.

— Unii iartă şi slăbiciuni mai mari. Eu nu pot. Dacă am ră-mîne mai departe împreună sînt sigur că tot aici vom ajunge. Firea mea nu cunoaşte tranzacții în această materie. Recunosc, sînt un om ciudat, dar aşa sînt, ce vrei? Cine altul în situația mea i-ar dărui o casă — unica mea avere personală?

— Ai mai spus-o, şi cu toate astea încă nu-mi vine a crede.

— Cum, te îndoieşti?

— Iartă-mă, e aşa de neobişnuit... încît...

— Îți dau cuvîntul meu de cinste că-i trec casa pe numele ei. Ajunge?

— Da, da, te cred, şopti ea emoționată.

— I-am spus şi Mihaelei, ştie şi ea de acest lucru. Chiar am rugat-o să locuiască acolo. N-a vrut să asculte, a venit la dumneata. Foarte rău a făcut.

— Lasă că o conving eu pînă la urmă.

— Te rog chiar. De ce să şadă în altă parte şi nu în casa ei? Mută-te şi dumneata acolo, de ce n-ați sta împreună? Unde găseşti o grădină ca aceea în tot Bucureştiul?

— Eşti un om deosebit — nu *ciudat* cum ziceai, izbucni Alexa, şi-mi strînse bărbăteşte mina. Dacă hotărîrea de a te despărți e definitivă, nu-i rămîne nefericitei decît să-şi spargă capul de pereți. Îşi va da ea seama odată ce a pierdut.

A plecat tare bucuroasă de dania mea, dar a lăsat mai multă bucurie în urma ei. Da, Alexa, ai spus bine ce-ai spus. Mihaela are să-şi dea seama cîndva de ceea ce a pierdut...

...Se întîmplă atîtea lucruri ciudate în viață!"

Am auzit de sute de ori repetîndu-se fraza asta, am citit-o tot de atîtea ori şi chiar eu am întrebuințat-o în cursul acestei spovedanii. Niciodată însă nu i-am dat vreo atenție. Adevărul e că, în relațiile dintre oameni, nu se întîmplă nimic ciudat. Ce înseamnă *ciudat?* Cînd spui: s-a petrecut ceva *ciudat,* înseamnă că faptul, purtînd o haină nouă, care-i schimbă înfățişarea, iese din ordinea firească. Şi te opreşti la această constatare (cum fac cei mai mulți) ridicînd nepăsător din umeri. Există însă o explicație pentru cine ştie s-o caute. Dacă scrutezi sub înveliş, dacă înnozi întîmplări din trecut de altele actuale, dacă analizezi efectele şi le legi de cauză, vei descoperi fără îndoială resortul care a declanşat fapta, logica ei lăuntrică, şi atunci ea apare nudă, fără acel voal de mister.

Auzind că am constituit casa drept zestre soției necredincioase pentru a-i înlesni căsătoria cu amantul ei, oricine ar striga, sus şi tare:

— Asta-i o ciudățenie, dacă nu nebunie curată!

Într-adevăr, chiar mie pe atunci mi se părea aşa. Acum însă îmi dau seama că era o faptă logică, normală, pe linia firii mele, născută în subteranele inconştientului care urmărea un scop cu adevărat diabolic. (Despre restul şi urmările lui voi pomeni la timp.)

Peste cîteva zile, am trimis Alexei actul de proprietate, aşa cum fusese vorba. Săptămîni întregi, Mihaela nu vru să audă de dania aceea.

Ținea morțiş că nu poate să primească nimic de la mine, după cele întîmplate între noi. (N-am înțeles la ce se referea?)

Alexa o convinse în cele din urmă. Probabil îi evocă spectrul mizeriei îndurate după moartea tatălui lor, cînd fuseseră silite să locuiască în mansarda din str. Amzei, îi aminti că din salariul viitorului soț nu va putea să trăiască fără lipsurile care otrăvesc viața, pînă cînd Mihaela vrînd-nevrînd se hotărî să accepte.

De atunci n-o mai zării nici la înfăţişările procesului. Sora ei motiva:

— Îi e ruşine să dea ochii cu tine.

V

Alexa n-a crezut că voi duce divorţul pînă la capăt, socotindu-l un simplu joc din parte-mi ca s-o sperii pe Mihaela şi s-o cuminţesc pentru multă vreme de aci înainte. Dacă ar fi fost posibil să-i fotografiez gîndurile atunci cînd i-am vorbit de casa dăruită soră-şi, sînt sigur că Alexa îşi spunea în sinea ei:

"E viclean, face pe generosul; locuinţa tot a lui va fi pentru că nu-l lasă inima să se despartă de soţie — o încearcă numai."

De aceea, cînd peste cîteva luni sentinţa fu pronunţată şi transcrisă, vestea o puse pe gînduri mai abitir decît prima dată cînd aflase de această hotărîre.

Aşadar, se încheia un capitol din viaţa mea, poate cel mai strălucitor de fericire, dar şi întunecat de furtună.

Cînd tata află de ispravă, veni la Bucureşti, cu o falcă-n cer şi una-n pămînt să-mi ceară socoteală. (Habar n-am cine îl informase.) Niciodată nu l-am văzut aşa de enervat:

— Ce-i cu tine, băiete, ţi-ai pierdut minţile? Mi-am călcat pe inimă şi am vîndut pădurea să-ţi fac rost de banii aceia pentru casă şi acum te lipseşti de ea cu atâta uşurinţă. Spune-mi şi mie, din ce aluat ai fost plămădit? În ce lume trăieşti?

Îl priveam absent, pietrificat, cu gura cusută. Cum să mă apăr? Ce argumente ar fi putut să-mi. acopere fapta? Nici unul. Am făcut aşa — pentru că aşa *simţeam* că trebuie să fac. Dar asta nu era o justificare valabilă decît pentru mine. Mă gîndeam cît e de greu să judeci un om cînd n-ai putinţa de a privi în fiinţa lui. Într-una din grelele clipe cînd ochii noştri îşi încrucişară privirile, tata scăzu vocea şi se apropie de mine apucat de o subită grijă. Ce proces psihic s-o fi petrecut cu el, ce i-o fi spus faţa mea ca să-şi schimbe radical atitudinea? Îmi luă mîna, o mîngîie tăcut şi stîngaci (nu era sentimental) şi zise:

— Nu-i nimic... Ducă-se pe pustii! Banii se fac la loc! Numai tu să fii sănătos.

Nu cred că eram bolnav (nici vorbă!), mai degrabă într-o stare sufletească de continuă febrili cate care, din pricina duratei, înclinam s-o consider destul de normală. Am renunţat la slujbă şi m-am pus cu burta pe carte, ferm decis să-mi iau doctoratul neglijat. De unde-mi venise rîvna aceea de învăţătură? Pentru că citeam încordat, frenetic, cîte 10—15 ore pe zi, tomuri groase de criminologie, fără a-mi îngădui o odihnă cît de mică. (De altfel nici nu încercam nevoia.)

Nenişor nu respectă termenul de o săptămînă pentru introducerea "actelor de căsătorie", aşa cum îşi luase obligaţia faţă de mine. Nu era bineînţeles vina lui. Nu înţelegeam pentru ce se împotrivea Mihaela? Opunerea ei n-avea nici o raţiune. I-am atras atenţia Alexei că potrivit

clauzei puse într-adins în actul de donație, fosta mea soție pierde casa dacă nu se căsătoreşte cu Nenişor. În sfîrşit, după luni de tergiversări şi amînări, cununia lor civilă fu oficiată la Primăria de Negru. N-avea noimă să iau parte la festivitate, însă le-am trimis o telegramă de felicitare. (Nu-imi aduc aminte conținutul ei, ştiu numai că am pierdut o oră întreagă ca să redactez două fraze pe cît de calde pe atît de nesincere.)

Am trecut doctoratul cu *"magna cum laude",* iar după cîteva luni numai am fost abilitat docent pentru specialitatea *Psihanalizei judiciare.* La banchetul pe care decanul facultății l-a dat în cinstea mea am invitat-o şi pe Alexa. Țineam să cunoască succesele mele pentru că la rîndu-i le comunica Mihaelei. (De ce aş minți? — nu-mi displăcea acest lucru.)

— Ce mai face Mihaela? am întrebat-o într-o doară.

— Aşa şi aşa. Şi-a luat licența şi vrea să obțină o catedră...

— Ce nevoie are de catedră? Soțul nu cîştigă destul de bine?

— Nu prea. Ea se plînge că nu le-ajung banii.

— Cum se poate? Administratorii financiari au buzunarele doldora.

— Afaceriştii, dar... El e un fricos şi jumătate...

— De ce nu-l avansează?

— N-are protecție. Dacă ar trece în administrația centrală a ministerului s-ar schimba lucrurile.

— Bine că mi-ai spus. Voi interveni eu.

Am profitat de faptul că secretarul general de la finanțe era fratele profesorului Tîrnoveanu. În cinci minute se făcut treaba. Decizia fu semnată şi Nenişor se văzu peste noapte transferat în minister aşa cum dorea.

Tot în ziua aceea m-am pomenit cu Alexa.

— Mihaela îți mulțumeşte din suflet pentru *gentilețea* ta.

Mi-a displăcut termenul *gentilețe.* (Hm! crede ea că-s *gentil?*

Rău se mai înşală!)

— Zici că s-a bucurat mult, nu-i aşa?

— Nu prea mult. Dacă binele acesta venea din altă parte sau în alte împrejurări, poate că...

— N-o înțeleg. De ce să nu se bucure dacă vine din partea mea? De fapt pentru ea am făcut intervenția, nu pentru Nenişor. Ajuți uneori un necunoscut pe care-l vezi pentru întîia oară, dar nu o femeie de care ți-ai legat viața şi căreia îi datorezi cele mai frumoase zile.

Totuşi o înțelegeam! Îi păruse rău? De minune! Era o dovadă că mă *regreta.* M-ar fi întristat însă dacă i-ar fi părut bine. Lasă să-i pară rău! Cu cît îi va părea mai rău, cu atît va fi mai bine. Am s-o copleşesc şi pe ea şi pe soțul ei netot de bunuri şi de bine, cu voia sau fără voia lor, oricîte jertfe m-ar costa, numai şi numai să mă regrete Mihaela cît mai mult, să mă regrete şi să plîngă după mine pînă i-o seca de tot izvorul lacrimilor...

...Acum țineam un curs liber la facultate în specialitatea docenței (păcat că nu-l frecventau decît prea puțini auditori, în special

studentele), lucram la o carte *Principiile de bază ale Codului Penal* şi ceva mai rar conferenţiam la Fundaţie ori Ateneu. La una din aceste conferinţe luă parte şi Alexa fără s-o fi chemat. (Ce-i drept făceam multă publicitate.) O, dac-ar şti cît m-am bucurat!

— Mihaela n-a venit?

— Nu, n-a putut... Era cam... indispusă.

"Cam indispusă"? Numai pentru atîta lucru? Credeam c-o interesează tema (era vorba de *La Drame des Poisons)* mai ales că odată (ce mult mi se pare de atunci) discutasem cu Bogdăneştii despre "crima" lui Racine. De curînd, citisem în *Conferencia* un studiu foarte documentat în legătură cu această *afacere,* iscălit de academicianul Henri-Robert.

După plecarea Alexei mi-a mijit în minte întrebarea:

— Oare pentru Mihaela am ţinut conferinţa asta?

Am gonit furios gîndul şi mi-am văzut de treburi.

Ascensiunea mea continua vertiginos, drumul îmi era larg deschis. Nici o barieră nu mă ţinea în loc şi toate împrejurările, vorbite parcă între ele, îmi creau cele mai prielnice condiţii. Profesorul Tîrnoveanu, împlinind limita de vîrstă ieşi la pensie, iar catedra lui deveni vacantă. Ne-am înscris cinci candidaţi la concurs. Unul se retrase, mai rămaseră patru adversari. Adversari? — vorbă goală: i-am lăsat înapoi la mare distanţă şi cred că aş fi dărâmat universitatea dacă vreunul din ei mi-o lua înainte.

Ajunsesem la 28 de ani profesor universitar, ţinînd la un braţ prezentul şi la celălalt viitorul, iar în amîndouă mîinile cheia mi-raculoasă cu care se deschide orice uşă. Am fost sărbătorit de colegi la Athenee-Palace. Toasturile, departe de a-mi gîdila amorul propriu, mă indispuneau ştiind că sînt de regulă apologetice. În schimb m-a emoţionat elogiul fostului meu profesor Tîrnoveanu care îmi prezicea un viitor strălucit. (Ce păcat — după o lună s-a stins din viaţă). Au venit şi părinţii mei, mai fericiţi ca oricînd. Altă petrecere, alt banchet, de astă dată intim, cu prietenii mei, printre care Bogdăneştii, Veveriţa cu Urangutanul ei şi cîţiva *mansardişti* (Gleber, Charlot, Iliuţă).

Dar toate astea mă lăsau rece, indiferent. Nu mai vibra nimic în mine, parcă mă transformasem într-un bloc de piatră. Era golul visului împlinit? Nu, încă nu!

Numai cînd mi-a telefonat Alexa (destul de tîrziu) ca să-mi spună că Mihaela aflase de numirea mea şi mă felicită din toată inima, abia în clipa aceea blocul meu de piatră s-a cutremurat şi am trăit plenar bucuria succesului.

— A plîns, sărmana, cînd a citit în ziar.

"Cred şi eu, mi-am spus lăsînd receptorul în furcă. Vedeţi, stimată doamnă Nenişor, că pot să ajung chiar profesor universitar cînd *vreau?* Şi dumneavoastră care vă îndoiţi de posibilităţile mele, cu o fină şi reţinută ironie... Cred că vă aduceţi aminte în ce împrejurare, nu? Ei bine, v-am dovedit-o acum cu vîrf şi îndesat. Sînteţi satisfăcută?"

Din pricina acestei emoţionante destăinuiri nu mi-am găsit astîmpărul toată ziua. În sfîrşit, mă felicitase Mihaela! Şi plînsese

pentru ea, pentru tot ceea ce pierduse ea! Deşi o durea, desigur, succesul meu, ținuse totuşi să mă felicite. Mie îmi ajungea numai să fi ştiut că a plîns.

Îi doream să fie fericită, i-o spusesem pe toate căile, dar cine i-ar fi îngăduit să fie fericită cu *altul?* Pentru nimic în lume!

VI

Urcuşul vertiginos continua. Voiam să ajung sus, tot mai sus, în vîrful piramidei, şi truda mea nu mai găsea astîmpăr. Ca să cuceresc un pisc social, gîndeam, trebuie să fac politică militantă, să mă înregimentez într-un partid. Eram tînăr, aveam timp înainte. Dar trebuia s-o iau de la început, să activez cel puțin cîțiva ani.

Cîțiva ani? Cerule, cine avea atîta răbdare? Eu, nu, în nici un caz. Voiam imediat, la repezeală, o demnitate cît mai înaltă. Parcă mii de brațe mă împingeau din spate fără a-mi da răgaz să răsuflu.. După o scurtă chibzuire m-am înscris la democrați. Acolo aveam cîțiva prieteni şi într-acolo mă îndreptau dealtfel şi convingerile mele.

La una din şedințele comitetului executiv, unul din frații profesorului Tîrnoveanu mă prezentă fostului ministru Chintescu, tatăl Ceciliei, pe care nu-l cunoşteam încă personal, deşi locuisem atîta vreme în casa lui, la mansardă. El mă întîmpină foarte amabil şi mă trată ca pe o veche cunoştință.

Aflase despre mine lucruri bune şi părea că mă apreciază. (Ştia şi de divorț, probabil de la Cecilia.) Mă pofti de cîteva ori la el acasă şi astfel, în scurt timp, am ajuns colaboratorul lui cel mai prețuit. Se ocupa de un proiect de lege cu privire la reorganizarea serviciilor publice pe o bază ştiințifică de raționalizare a muncii.

(Era şi preşedinte al Cercului de studii al partidului.) Am dezbătut proiectul cu pricina în cîteva şedințe prelungite, uneori după miezul nopții, după care l-am aşternut pe hîrtie. Fostul ministru s-a arătat foarte satisfăcut de lucrare şi de atunci nu s-a mai putut lipsi de serviciile mele.

Într-o zi, ducîndu-mă la el ca de obicei, nu l-am găsit acasă. În schimb mna întîmpinat fiică-sa, Cici.

— Tata te roagă să-l scuzi, a fost chemat urgent la club şi se întoarce peste o jumătate de oră. Pînă atunci am să-ți țin de urît.

— O, dacă-i aşa, i-am spus în glumă (de fapt era un compliment) aş prefera să se întoarcă peste... cinci ceasuri.

— De cînd ai început să-mi faci curte? surîse glacial Cecilia, amenințîndu-mă cu degetul.

Am privit-o lung, încordat, şi mi s-a părut că abia atunci o vedeam bine pentru prima dată. Era o frumusețe marmoreeană, cu un corp dăltuit de măiestria unui sculptor, căruia îi şedea mai bine pe un soclu decît pe pămînt. Aşa că aveam de ce să mă mir văzînd că ea se mişcă şi chiar vorbeşte ca toți oamenii.

— De ce mă fixezi aşa? Nu vrei să stei?

S-a trîntit într-un fotoliu, punînd picior peste picior. (Făcu gestul acesta cu o grație neîntrecută.) Cum stătea aşa, arăta tot ca o statuie, însă în altă poziție.

— Ce-i cu dumneata? Am impresia că mă studiezi...

— Iartă-mă, fără să vreau... Regret că nu sînt sculptor. De pildă un Canova sau un Rodin...

— De ce?

— Pentru că te-aş fi imortalizat în marmură.

Statuia vie zîmbi imperceptibil în loc să rîdă cu poftă.

— Ştii că ai intuiții? Am primit două oferte de acest gen pe care, bineînțeles, le-am refuzat numaidecît...

— Rău ai făcut, rău, domnişoară Cecilia...

— Nu, deloc. Nu-mi place cum sînt. Aş vrea să fiu alta, zburdalnică, vie, plină de viață. Eu încă nu mă pricep să rîd. Din cauza asta, la şcoala, Mihaela devenise *simpatia* mea.

— Ai fi vrut să fii ca ea?

— Nu mă refer la fizic, ci la firea ei exuberantă, dinamică, pasională...

Profitînd că tăceam, Cecilia mă întrebă:

— Ce mai face *ea?* Am auzit că s-a remăritat...

— Da, cu un funcționar de la Finanțe.

— În fond, de ce v-ați despărțit? Iartă-mă că sînt indiscretă. Nu v-ați înțeles?

Ce puteam face decît să-i dau un răspuns vag, lăsîndu-i loc pentru orice interpretare:

— Cu toate străduințele mele n-am putut obține un echilibru între noi. Ne deosebeam prea mult. Dumneata ai mai văzut-o?

— O singură dată. Ne-am întîlnit întîmplător pe stradă. A fost pur şi simplu insolentă cu mine. De-atunci m-am jurat că nu-i mai vorbesc.

— Credeam că sînteți bune prietene.

— Numai la suprafață... În fond mă invidia. Şi nu ştiu, zău, pentru ce...

— E greu de ghicit? Pentru că eşti foarte bogată.

Cecilia strîmbă din nas.

— O, asta îmi displace profund. Înțeleg să fiu pizmuită pentru calitățile mele proprii, dacă le am, nicidecum pentru ceva *exterior* cum e averea, care de fapt nici nu-i a mea, ci a părinților.

— Nu te mira. Un prieten rîvneşte la celălalt tocmai ceea ce îi lipseşte lui. Mihaela nu îndura sărăcia, după ce trăise în opulență. Dar să lăsăm asta. Răspunde-mi mai bine la o întrebare care mă obsedează de la un timp încoace: de ce nu te-ai măritat pînă acum?

— Ştii de ce? Pentru că nu iubesc pe nimeni şi nimeni nu mă iubeşte pe mine.

— Cum, n-ai avut nici o dragoste, nici un flirt măcar?

— N-aş zice că nu mi-a plăcut nimeni, dar asta e atît de puțin! M-au cerut cîțiva, nu pentru mine ci tot pentru avere.

— Nu se poate... Dă-mi voie să nu cred.

— Ba da, ba da... sublime ea cu o tărie mai mult decît trebuia.

Un țîrîit strident ne întrerupse: suna telefonul. Cecilia, solemnă, cu fruntea sus, parcurse cu paşi rari distanța care o despărțea de receptor.

Mersul ei mă încîntă mai mult decît un sonet shakespearean. Hotărît era o regină neîncoronată care-şi purta majestatea simplu, firesc, fără ostentație. Iar preajma ei degaja o impresie de grandoare, de fastuos, proprie unei curți regale.

Pe legea mea, mi-am spus, fata asta răspunde integral nevoii mele de trai pe picior mare. Cum se face că n-am remarcat-o pînă acum, deşi împrejurările au adus-o în cîmpul meu de atîtea ori? (Din păcate rar ne uităm unii la alții cu ochii deschişi.) Şi iată-mă la porțile concluziei:

"Dacă aş lua-o de nevastă?"

Am tresărit, ca odinioară Arhimede în scăldătoare. Găsisem ceea ce căutam prin haosul meu. Doamna Cecilia Petrican? Da, sună frumos, numele acestea se leagă, prezintă din capul locului garanții de trăinicie.

Cu siguranță că ideea căsătoriei nu se născuse spontan, ci îmi venise abia acum în actualitatea conştiinței coaptă gata, de aceea mi-o însuşisem fără a întîmpina cea mai mică rezistență. Toate bune, numai ea dacă...?! S-ar putea oare să nu m-accepte? Greu de crezut... Am cucerit galoane strălucite, mă trag dintr-o familie tot atît de bună ca şi a ei, dispun de o avere care-mi asigură independența, cine ar cere mai mult?

Convorbirea telefonică se sfîrşi. Nu durase, dealtfel, nici un sfert de minut.

— Tata mi-a comunicat că se întoarce peste o oră...

— Foarte bine. Îl aştept...

Am reluat dialogul de unde îl lăsasem.

— Mă îndoiesc, domnişoară Cecilia (Cici, numele de alint, îl abandonasem; parcă o micşora), că nu te-a iubit cineva... pînă acum. Probabil că n-ai dat nimănui putința să se apropie de dumneata... N-o fi asta?

— Ai dreptate, sînt cam *distantă...* Am auzit ades spunîndu-se pe seama mea: e *inaccesibilă.* Ce vrei, asta mi-e firea, nu pot ieşi din mine. Poate se va ivi cîndva un bărbat temerar pe care să nu-l intimidez şi...

— Şi?...

— Să-mi placă, bineînțeles. Cred că i-aş fi o soție bună...

— Ce înțelegi prin *bună?*

— Nu mă preocupă cotidianul care ne umple viața, nu sînt geloasă şi îmi repugnă aventurile extraconjugale. N-ajunge? Pentru mine căsătoria e un sacerdoțiu.

— Mă închin, domniță, în fața acestor principii sănătoase.

— De ce îmi spui *domniță?*

— Pentru că — nu simți? Încep din clipa asta să-ți fac curte...

Pe fața ei poposi un nou surîs.

— Ce ți-a venit?

— Nu ştiu... Poate că tocmai eu sînt bărbatul temerar pe care îl

aştepţi să-ţi ceară mîna.

— Vorbeşti cu adevărat serios?

— Foarte serios. Vrei să mi-o dai? Bineînţeles în ipoteza că nu-ţi displac total.

— Nu, nu-mi displaci. Ca să fiu sinceră, m-am văzut cîteodată alături de dumneata.

— Cînd?

— Ori de cîte ori veneam la *voi.* Ca şi cînd *asta* mă aducea. Îmi spuneam că eşti un bărbat mai potrivit pentru mine decît pentru Mihaela. Cred că dreptatea era de partea mea.

— Incontestabil! Dar, domnişoară Cecilia, îţi dai seama că mi-ai făcut o declaraţie de dragoste?

— Nu chiar o declaraţie, pentru că, în fond, nu te iubesc. Ţi-o spun foarte sincer.

— Mă refer la dragostea care are să vină mai tîrziu, dacă nu cumva se află pe drum.

— M-aş bucura să nu vină niciodată. E boală cu complicaţii de care mă lipsesc. Prefer să trăim sub steagul prieteniei...

— Pare-mi-se că ai din ce în ce mai multă dreptate. În concluzie, îmi dai mîna?

— Da, cu toată luciditatea!

Mi-a întins-o princiar, iar eu, plecîndu-mă, am pus pe albul lor pecetea buzelor. N-am îndrăznit s-o sărut pe gură (măcar de formă) sau s-o îmbrăţişez pentru că aş fi călcat protocolul.

— Cu o rezervă, a spus Cecilia menţinîndu-se netulburată de eveniment, şi anume *încuviinţarea părinţilor.*

— De la sine înţeles, i-am replicat, fiind perfect în rol.

Partidul democrat veni la putere pe la începutul primăverii. Chintescu, tatăl Ceciliei, intră în guvern şi luă *internele.* Ţinea să mă aibă secretar general la ministerul său. N-am primit. Ce n-a făcut să mă înduplece, chiar Cecilia stăruia mereu să nu refuz.

N-a fost chip. Eu voiam acelaşi post, dar la Ministerul de Finanţe, acolo unde era Nenişor. Ambiţia mea nemăsurată rîvnea ca soţul Mihaelei să-mi fie subaltern, întotdeauna la dispoziţia mea, nu pentru a-l prigoni sau a-i face neajunsuri (o, nu!). Voiam, pur şi simplu, să-l zdrobesc cu mărinimia mea, numai şi numai ca să ştie Mihaela de ce sînt capabil.

Lucrurile se aranjară exact după placul meu. Am fost numit secretar general la Finanţe unde era titular Popişteanu, bun prieten cu tatăl Ceciliei.

Cel dintîi lucru pe care l-am făcut, intrînd în funcţiune, a fost avansarea lui Nenişor. Nu mi-o ceruse nici el, nici Alexa şi cu atît mai puţin Mihaela. Omul voia probabil să-mi mulţumească şi-mi ceru o audienţă în acest scop. Nu l-am primit, nu mă interesa persoana lui nici cît negrul sub unghie. În schimb îmi mulţumi Alexa în numele soră-şi.

Am primit-o ca pe o regină. Îmi instalasem biroul într-o încăpere somptuoasă, tapetată cu mătase, cu persiene pe jos în care se afunda piciorul şi fotolii îmbrăcate în piele. (Toate astea fuseseră aranjate în

vederea unei eventuale vizite a fostei mele soţii.)

Alexa mă felicită pentru înalta demnitate cu care fusesem onorat, îmi ură stereotip "la mai mare" şi adause că sora ei s-a bucurat aflînd de ascensiunea mea.

— Ce mai face? am întrebat-o profitînd de faptul că venise vorba de Mihaela.

— Aşa şi aşa...

M-am prefăcut că nu pricep răspunsul ei în doi peri. Alexa încercă să mă lămurească.

— Chiar dacă ar avea comorile lumii, tot nu se simte fericită. Îi lipseşte ceea ce e mai important: mulţumirea sufletească.

— Cum, n-o duce bine cu soţul?

— Nu-i vorba de asta, făcu ea, clătinînd din cap, iar eu am înţeles numaidecît, dincolo de vorbe, ceea ce avusese de gînd să-mi spună.

VII

Treceau cîteodată săptămîni şi luni întregi fără să am vreo ştire despre Mihaela. Trebuia să umplu această lacună care mă sufoca mai rău decît lipsa aerului. Mai mult decît atît: ţineam să aflu şi felul curii reacţionează la veştile pe care le primeşte despre mine. Ce spune? Ce face? În ce ape se scaldă? Aş fi vrut, dacă era cu putinţă, să-i cunosc gîndurile. (O, mai ales gîndurile!) De cîte ori n-am vrut să tocmesc un detectiv particular ca s-o urmărească. Bineînţeles, am renunţat, era ceva lipsit de sens. Ce alta avea să-mi raporteze decît mişcările ei? (De fapt, lucruri exterioare.) Eu aveam nevoie de cineva oare să pătrundă în intimitatea ei pentru a-mi da în vileag însăşi stările sufleteşti prin care trecea. Alexa era foarte indicată pentru aceste investigaţii, dar nu puteam s-o descos mereu fără să-mi bănuiască intenţiile şi pe urmă n-o aveam oricînd la îndemînă.

După îndelungi dezbateri cu mine m-am oprit la o soluţie mai acceptabilă care părea că rezolvă problema: să mă pun în legătură cu slujnica. Şoferul meu, un oltean isteţ, făcu ce făcu şi intră în legătură cu ea. Dar treaba se dovedea plină de riscuri şi cerea timp. Aşa că, în ziua cînd mi-o aduse acasă, în loc să-i propun primejdiosul tîrg care s-ar fi putut să mă dea peste cap, i-am propus s-o angajez la mine, dublîndu-i leafa. Femeia primi bucuroasă luîndu-şi obligaţia să-i aducă stăpînă-sii în loc pe... nevasta şoferului meu, în care aveam. Încredere deplină. Schimbul izbuti fără greutate şi astfel, iată-mă prezent în casa Mihaelei cu ajutorul a doi ochi care vedeau tot ce se petrecea acolo şi a două urechi care auzeau orice vorbă.

Astfel am aflat că Nenişor era mereu bolnav (nevasta şoferului susţinea că e tuberculos) şi că Mihaela nu dormea în aceeaşi cameră cu el. (Nu ştia, se vede, de acest obicei al stăpînei.) Ce noroc avusese să ia un bărbat cu un picior în groapă. (Mi-a părut bine, de ce aş minţi? Ou toate că şi eu am silit-o să facă acest pas. Totuşi vina rămînea a ei — întreagă.)

Într-altă zi aflînd că Mihaela se ducea la Operă ca să vadă *Madame Butterfly,* am reținut o lojă, calculînd să fie în dreptul fotoliilor ei (ştiam chiar locurile cumpărate). Dar ce era să fac singur într-o lojă? Trebuia neapărat să găsesc o femeie (şi încă una frumoasă) ca să-mi dau seama cum reacționa Mihaela. Va rămîne indiferentă sau are s-o doară faptul că mă vede în tovărăşia unei femei? (Simțeam că această verificare mi-e absolut necesară pentru edificarea mea.)

Am trecut în revistă cunoştințele feminine care ar fi putut să mă ajute. M-am oprit la poloneză (tot avea Mihaela pică pe ea) şi, fără să mai stau pe gînduri, m-am dus s-o caut la vechea adresă. N-am mai găsit-o; se mutase şi nimeni nu ştia unde. Era o prostie: n-o mai văzusem de ani de zile. Pe cînd mă întorceam abătut, iată pe Dolly în dreptul unei vitrine. Am schimbat cîteva vorbe şi i-am propus să meargă cu mine la Operă. Refuz categoric: n-a vrut în ruptul capului. Se vede că tot mai ținea supărarea de odinioară.

Văzînd aşa m-am hotărît să *închiriez* o femeie. Patroana celei mai de seamă case de *randez-vous* aflînd oe vreau şi prețul pe care îl ofer, mi-a pus dinainte un album ca să aleg ce-mi place. Înainte de a-l răsfoi mi-a arătat fotografia unei frumuseți (îi spunea *Miss Europa).* Am recunoscut-o numaidecît. Nu era alta decît poloneza pe care o căutam. Am recunoscut-o de la prima ochire. Vezi, dragă Doamne, ajunsese cocotă de lux. În definitiv, ce-mi păsa? Mă bucuram că o găsisem chiar pe această cale ocolită. Patroana i-a telefonat, nu era acasă. Plecase cu o oră mai devreme lăsînd vorbă că se duce la *Café de la Paix.* (Avea probobil o în-tîliiire.) Feste cîteva minute mă aflam la o masă vecină. Bineînțeles m-a observat şi mina zîmbit pe furiş. Tocmai m-apucasem să-i scriu două rânduri când chelnerul se apropie de mine ca să-mi şoptească:

— Doamna vă roagă s-o aşteptați după o jumătate de oră la Continental.

— Spune-i că vin.

...Şi la opt şi jumătate seara poloneza âmbrăcată într-o toaletă superbă (adică mai mult dezbrăcată), îşi făcea apariția în loja Operei, alături de mine. Cîteva sute de ochi încremeniră privirile asupra ei. Era frumoasă, exotică, decorativă, pretutindeni stârnea admirație.

M-am prefăcut că nu observ pe Mihaela, palidă şi modestă în rochia ei simplă de seară. Se făcuse mică de tot, în fotoliu, ferin-du-se să n-o descopăr. După primul antract locurile lor rămaseră goale. Plecase cu bărbatu-său, nereuşind să reziste pînă la urmă în vecinătatea mea şi a polonezei. Mi-am frecat mîinile cu o satisfacție diabolică. În noaptea aceea am chefuit pînă în zori.

Reuşitele acestea mărunte îmi gâdilau, nici vorbă, orgoliul, dar erau departe de a mă satisface. Îi dăruisem casa, transferasem pe soțul ei, îl avansasem, şi de curând colaboram regulat la ziarul pe care-l citea. Egal cu zero! Simțeam nevoia să înfăptuiesc ceva extraordinar, afară din obişnuit, să intervin mereu în viața ei, să le fac bine, nu atîta pentru plăcerea de a face bine, cît mai ales să-mi potolesc setea nemărginită de a fi regretat de fosta mea soție, de a-i

arăta marele meu preţ. Dar âmi lipseau împrejurările favorabile. Şi-mi băteam capul ce să mai născocesc, ce faptă bună să mai fac ca să rămîn necontenit viu şi actual în conştiinţa Mihaelei. Atunci am ajuns să-mi creez eu însumi, ca odinioară la şcoală, ocaziile de care aveam nevoie.

Soţia şoferului, care de la o vreme îşi îndeplinea rolul de spioană cu mult zel (cred şi eu — cîştiga cît un director de minister), mă puse la curent că Nendşor căzuse în patima jocului de noroc.

— După ce e bolnav prăpădit, mai pierde şi nopţile la cărţi.

— Şi coniţa ce zice?

— Ce să zică? S-a obişnuit şi nu-i pasă. Parcă n-ar fi bărbatul ei. Of, dacă aş avea aşa soţ... nu ştiu, zău, ce s-ar alege de el.

De fapt, viciul lui Nenişor nu era o noutate pentru mine. Auzisem chiar din gura lui că-i place jocul de cărţi. Acum îi revenise patima. Foarte bine! Să-l mutăm acolo unde trebuie.

A doua zi am întocmit o decizie prin care soţul Mihaelei era delegat casier central al ministerului.

Socoteala era asta: odată şi odată tot va fi silit să bage mîna în visteria statului ca să achite o datorie la cărţi. Ah, dacă aş putea să-l prind cu o lipsă pe care să n-o poată acoperi! Ce scandal şi ce prilej minunat de a-i veni în ajutor, scăpîndu-l de năpastă!

Vremea trecea fără să descopăr nimic. Voiam să renunţ la ideea mea stupidă cînd, ântr-o zi, m-am pomenit cu Charlot. Auzise de ascensiunea mea şi-mi cerea un post de controlor financiar, undeva în provincie. Cum l-am văzut, un plan drăcesc mi-a scăpărat în minte, cu toate detaliile, aşa de limpezi şi închegate, încît de la început avui certitudinea că va izbuti la milimetru.

— Ascultă, Charlot, mai ştii să măsluieşti cu atîta îndemînare cărţile de joc?

Fostul coleg roşi, crezînd că poate îi fac o imputare.

— Nu, dragul meu, n-o lua aşa, am fost şi rămînem prieteni. Îmi ceri un post. Ţi-l dau în schimbul unui contraserviciu.

I-am arătat despre ce e vorba. El ezita încă şi nu s-a învoit înainte de a-i da explicaţii liniştitoare.

Cu ajutorul unui prieten l-am introdus pe Charlot la *Clubul Modern* pe care-l frecventa Nenişor. Acolo făcu cunoştinţă cu el şi, potrivit planului, bărbatul Mihaelei fu lăsat prima seară să cîş-tige. {Cîştigă vrea 60.000 lei.) A treia seară cîştigă, de asemenea (45.000 lei). Dar după această primă etapă (necesară pentru a capta încrederea victimei) urmă dezastrul. Nenişor pierdu în trei nopţi consecutive tot ce cîştigase şi pe deasupra vreo 300.000 lei. Înde-mînarea lui Charlot depăşise orice prevederi.

De unde avea domnul casier central suma aceasta considerabilă?

Nu era bogat, salariul pe care-l primea abia-i ajungea să ducă un trai modest. Nici vorbă, sustrăsese bani din visteria statului, cu gîndul să-i pună la loc cînd, fireşte, va face rost de alţii.

Apoi, ce aşteptam eu? Ce urmăream eu? Hei, domnule casier central, ai căzut prost, sărăcuţule! Vei avea de-a face cu mine. Şi nu numai tu... ci mai ales *altcineva...* pentru că persoana şi banii tăi nu

mă interesează deloc.

Am cerut inspectorului financiar să verifice îndată gestiunea lui Nenişor. Acesta îmi aduse raportul chiar în după-amiaza acelei zile. Găsise o lipsă de 420.000 lei (se vede că Nenişor sustrăsese bani şi mai înainte, pentru alte nevoi).

— L-am prins! Al meu e! strigam copleşit de satisfacție, de parcă apucasem pe Dumnezeu de picior.

— Ce facem, sesizăm parchetul? m-a întrebat inspectorul, de a cărui prezență furat de valul bucuriei uitasem cu desăvîrşire.

— A, nu... nu încă... mai avem timp. Lasă-l în seama mea.

Soarta rivalului era în mîinile mele. Cu un simplu gest, cu o vorbă numai, l-aş fi prăbuşit în prăpastie, i-aş fi distrus cariera, l-aş fi ucis pentru societate.

Cine mă împiedica s-o fac? Pentru că, hotărît lucru, n-o puteam face, deşi el îmi tulburase viața, îmi răpise pe Mihaela, era vinovat față de mine, vinovat cu ghiotura. Şi chiar dacă n-ar fi fost mai vinovat decît Mihaela, era oare un motiv valabil în ochii mei ca să-l cruț? Ce ocazie mai bună mi-ar fi astîmpărat setea de răzbunare?

Şi cu toate astea!...

Ce aşteptam de nu dădeam curs raportului, a acelui raport care aducea cu o sentință de condamnare la moarte civilă?

...Aşteptam pe Mihaela. Voiam să intervină pentru el, pentru salvarea lui, ştiam că va interveni, nu se putea să n-o facă. Prea era grav cazul ca să nu-şi calce mîndria în picioare şi să alerge la mine, să mă roage. Să apară umilită în fața mea, aşa cum nu apăruse niciodată pînă atunci, conştientă de marea mea putere, să-mi cîntărească orice vorbă din gură, să tremure de mine. Iar eu să mă arăt bun, mărinimos, infinit de bun, infinit de mărinimos! Ca s-o doară şi mai mult puterea mea. Ca s-o rănească pînă în străfundul sufletului generozitatea mea!

Am aşteptat-o cu încordare toată ziua, dar n-a venit. A venit în schimb Alexa. O trimisese în locul ei, în numele ei, veşnic ca ambasadoare! Ea nu catadixea să se deranjeze. Spumegam de mînie:

"Lasă că te fac eu să vii, stimată doamnă Nenişor. Şi cît se poate de repede. Cu o sută de kilometri pe oră. Nici o grijă în privința asta!..."

I-am spus Alexei pe un ton scăzut, încercînd să-l fac cît mai blînd, dar părea încă destul de aspru (ca şi cum ea ar fi fost vinovată de. ceva), că situația e disperată, chiar dacă Nenişor depune banii.

— Cum, nu se poate face nimic?!

— Absolut nimic! Parchetul a fost sesizat!

A plecat în grabă, aproape fugind, să ducă soră-sii teribila veste.

Nu mințisem (exageram numai). Iată ce se întîmplase: între timp, inspectorul (care nu agrea pe Nenişor) trecuse peste mine şi raportase ministrului frauda descoperită, iar ministrul dăduse ordin peste capul meu să fie sesizat parchetul.

Gluma se îngroşase şi o clipă mi-a fost frică să nu scap frînele din mîini.

Cred că n-a trecut nici o oră de la plecarea Alexei, că secretarul

îmi anunță o doamnă.
— Poftește-o imediat.
Eram sigur că-i Mihaela. Într-adevăr, ea era. Intră șovăind, clătinîndu-se, amețită. Slăbise mult, avea pe față o paloare de convalescentă. Din primele clipe îmi făcu impresia că nu mai e sigură pe ea, că se miră de propriile-i mișcări, de faptul că trăiește. Într-adevăr, părăsind mîndria, nu mai semăna cu ea.
Am poftit-o să șadă, dar n-a vrut. Mi-a mulțumit și a rămas în picioare.
— Știi pentru ce am venit. Numai pacostea asta îmi mai lipsea, după toate celelalte. E un om pierdut (nu îndrăzni să-i pronunțe numele în fața mea). Scapă-l! Îmi dau seama ce-ți cer, să salvezi un om pe care îți stă în mînă să-l dobori.
— Cred că nu-ți dai seama ce-mi ceri.
— E așa de grav? Nu-mi închipuiam! Dumnezeule, ce-i de făcut? Va trebui să fie arestat?
— Da. Și îl așteaptă nu mai puțin de cinci ani de pușcărie.
— Nu, strigă ea, speriată, scapă-l! Ou orice preț! Ești puternic și bun! Făgăduiește-mi! Fă-o pentru mine... pentru tot ce a fost între noi.
Tăceam. Mă uitam laoom la făptura ei și tăeeam. Îmi trebuia un răstimp de frămîntare și de nehotărâre, de luptă intensă, ca să nu-i dau impresia că cedez atît de ușor.
— Fie, i-am spus răspicat, o fac pentru tine. Numai pentru o singură ființă de pe pămînt!
— Pentru mine! exclamă Mihaela cu glasul alterat. Mă privi lung, mirată, ca o făptură cu însușiri supraomenești.
Ochii ei aveau priviri atît de rugătoare, atît de neliniștite! Se prăbuși inertă într-un fotoliu și acolo izbucni în hohot sfîșietor de plîns.
— Aimée, ce înseamnă asta? Nu trebuie! E o prostie ce faci!
— Aimée, Aimée! repetă ea mașinal printre suspine. De cînd nu te-am mai auzit spunîndu-mi așa!
Aș fi putut în clipa aceea s-o cuprind în brațe, s-o sărut nebunește (simțeam o foame cumplită de ea) și poate aș fi făcut-o, era cît pe-aci s-o fac, dacă Mihaela în clipa aceea sau cu o clipă mai înainte nu se ridica brusc. Era acum înaltă, dreaptă, demnă, ca ea însăși.
— Trimite-mi pe Alexa, i-am spus. Am nevoie de ea. Și n-ai nici o grijă în privința lui...
— Îți mulțumesc!
Făcu ochii mari de uimire. (Și ce frumoși erau ochii ei acum, ca un cer limpezit de nori, după furtună.) Toată ființa-i părea răvășită, pieptul îi sălta, avea nevoie de aer mult. Ședeam lîngă ea, auzeam cum îmi soarbe răsuflarea și m-așteptam să izbucnească într-o explozie de dragoste. (Se petrecea cu ea, se vede, același lucru care se petrecuse cu mine cîteva clipe înainte.) Aștepta din parte-mi un semn, cît de mic, o încurajare, un *da* nerostit. Tăceam înghețat și-mi era teamă să nu-i vorbească chiar tăcerea mea.
Atunci Mihaela, reprimîndu-și dureros simțirea, recurse in-conștient la un compromis.

— Uite, ți s-a desfăcut nodul de la cravată...

Şi cu mîinile tremurînde, agitată, încurcîndu-se şi roşind de neobişnuita ei neîndemînare, încercă să-mi înnoade cravata. Apoi fugi şi nu ştiu dacă fugea de mine sau de ea...

A doua zi, Alexa veni la minister cu noaptea-n cap.

— În primul rînd, i-am spus, (el) trebuie să acopere lipsa. E vorba de 420.000 lei.

— Dar de unde are să scoată nenorocitul atîția bani? (îmi plăcu aşa de mult că-i spusese *nenorocitul* — superbă caracterizare!)

— Sînt nevoit să-i pun eu la dispoziție. Nu-i altă soluție.

— Cum, faci dumneata asta? E cu putință? O sumă atît de considerabilă?

— Nu vei fi crezînd c-o fac pentru el, am strigat răstit. Iată suma, s-o depui imediat în numele său. Eu nu vreau să-l văd în ochi.

Alexa plecă şi se întoarse după o oră cu recipisa. De rîndul acesta avu loc o scenă destul de dramatică pe care nu o prevăzusem, dar prinse tare bine. Ministrul Popişteanu auzind că vreau să scot basma curată pe un funcționar incorect, intră în cabinetul meu (ne despărțea doar o uşă) şi-mi declară răspicat că nu admite cu nici un preț cruțarea delapidatorilor banului public. Atît tonul cît şi atitudinea ministrului mă jigniră, mai cu seamă că Alexa era de față. I-am replicat ferm:

— Domnule ministru, dacă se trece peste mine în chestiunea aceasta te rog să mă consideri demisionat chiar în clipa de față.

Popişteanu rămase perplex ca şi cînd ar fi primit din senin o măciucă în moalele capului.

— Cum e posibil să pui la bătaie situația dumitale pentru o cauză care angajează codul penal?

— Am convingerea că e o crimă din partea noastră să distrugem un om şi o familie pentru o simplă nesocotință. Funcționarul are un trecut nepătat, a depus banii, statul nu-i păgubit cu nimic. Mă opun chiar dacă i s-ar da o mustrare scrisă.

— Te ascult, dragul meu, şi mă întreb dacă vorbeşti cu adevărat serios.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am eu aerul că glumesc? Te rog, domnule ministru, hotărăşte... Vreau să ştiu ce-mi rămîne de făcut.

Eram probabil palid şi tremuram de enervare. Popişteanu, după un efort vizibil, rosti cu alt ton:

— E pentru prima dată cînd consimt să-mi calc pe conştiință. O fac pentru dumneata! Şi spunînd acestea rupse hîrtiile.

Alexa înghețase pe scaun şi ne privea fără să vadă, ca o halucinată — suferind că fusese martoră la o astfel de scenă.

Ah, cum are să-i povestească Mihaelei tot ce văzuse şi auzise: cît am luptat de dîrz să-i scap soțul, la cîte riscuri m-am expus şi cum am înfrînt, pînă la urmă, cerbicia ministrului. Şi are să adauge poate: tot ceea ce a făcut pentru tine a fost, nesocotito, care n-ai ştiut să-l prețuieşti. Va tresări Mihaela auzind toate acestea? O vor copleşi părerile de rău? O vor spinteca amintirile? Şi are să-i ajungă o noapte să tot plîngă?

În urma acestei întîmplări, boala lui Nenişor se înrăutăţi. Ceru un concediu de o lună ca să-şi caute sănătatea. I-am aprobat trei luni, cu salariul întreg. Nevasta şoferului îmi raportă că plecase la munte să se interneze într-un sanatoriu, iar Mihaela rămăsese acasă, cu toate rugăminţile lui de a-l însoţi. Mai spuse că ar fi auzit de la medicul care îl îngrijea că stăpînu-său nu mai are multe zile. Altădată îmi destăinui că Mihaela plînsese o noapte întreagă şi că ea, încercînd s-o consoleze, o auzise spunîndu-i: "Mă arde aici un foc mare" şi-i arătase în dreptul inimii. După care nevasta şoferului mai zise:

— Tare mă bate gîndul că iubeşte pe cineva, coniţa. Dar văz că boala ei n-are leac.

— Şi pe cine crezi că iubeşte?

— Pe cine altul decît pe dumneavoastră? Că prea e cu ochi şi cu sprîncene. Dar nu pricep ce tot aveţi cu ea de-o pătimiţi aşa? Că şi dînsa din carne-i făcută, nu din piatră. Mai mare păcatul, zău aşa!

Ticăloasă slujnică! Îmi venea s-o îmbrăţişez pentru inteligenta ei dojana. I-am făgăduit un spor de leafă şi i-am dat pe deasupra bani de-o rochie. Cînd să plece am făcut-o atentă:

— Să nu mă dai de gol, că e moarte de om, să ştii...

— Da' ce am înnebunit, Doamne fereşte, se burzului ea şi-mi ceru şi de pantofi.

Cecilia, la care mă duceam în fiecare seară, înflorise ca o floare de seră. Zilnic îşi schimba rochiile, dar rămînea aceeaşi statuie cu grai şi mişcare. Odată s-a întâmplat să lipsesc cîteva zile. Nici gînd să mă întrebe unde am fost sau ce am făcut. O preocupa numai clipa actuală, pentru rest era total absentă. Părinţii ei priveau cu simpatie apropierea noastră de care aflaseră dealtfel şi prietenii casei. Aşa că eram socotit pretendentul oficial la mîna ei.

Am serbat logodna noastră în cercul restrîns al familiei şi rudelor. După o lună s-a celebrat şi căsătoria într-un cadru extrem de fastuos. Printre invitaţi erau mai mulţi membri ai guvernului şi însuşi primul ministru. (Socrul meu avea relaţii foarte înalte.) Bineînţeles veniră şi părinţii mei, tata într-o dispoziţie excelentă — mama puţin cam tristă, nu ştiu ce avea.

Cecilia, în rochia albă de mireasă, cu trenă fără sfîrşit, ea însăşi înaltă şi suplă, părea neverosimil de frumoasă. (Fotografia ei apăru în ziare şi pe coperta unei reviste ilustrate.)

Am poftit şi pe Alexa la nuntă. (Să nu pară cuiva ciudat faptul, dar nu concepeam această nuntă fără prezenţa Alexei.) I-am trimis invitaţia prin curier special, ca să am siguranţa că a primit-o. Şi cu toate astea n-a venit. Degeaba căutam s-o descopăr prin furnicarul nuntaşilor. Această căutare insistentă (nu reuşeam să mă împac cu absenţa Alexei) atrase oarecum atenţia unor rude. Chiar Cecilia care observa atît de greu, mă întrebă:

— Pe cine tot cauţi?

— Fericirea, i-am spus dînd-o prin glumă, cu toate că numai de aşa ceva nu-mi ardea.

Mă aşteptam să-mi răspundă că "fericirea" e chiar ea, în persoană, dar inteligenţa Ceciliei scăpă uşor prilejul.

În zorii zilei am plecat în *voyage de noces* la Abazzia pentru o lună de zile, dar n-am stat decît o săptămînă. Ne-am întors o-dată cu toamna...

PARTEA A PATRA?

I

Alaltăieri, vineri 7 septembrie, s-a produs deznodămîntul. Pe neaşteptate, ca un trăsnet prăvălit din senin. Nici o presimţire, nici un semn, nimic nu păru că deosebeşte ziua aceea de celelalte, gemene, în uniformă. Toată dimineaţa am lucrat intens într-o comisie financiară. La prînz m-am întors extenuat acasă cu maşina. Pe cînd cercetam corespondenţa, telefonul zbîrnîi strident. Deşi receptorul era alături de mine, am pregetat să întind mîna ca să-l ridic. (Poate acesta să fi fost singurul semn.) Soneria continua să ţipe, strident, asurzitor, ca un semnal de alarmă.

— Alo, cine-i? am întrebat aproape răstit.

— Tudor, vino repede! îmi răsună în ureche o voce gîtuită de emoţie.

Atît. Închise brusc aparatul, fără să arate cine telefonase şi mai cu seamă despre ce era vorba.

Nu mai aveam nevoie de aşa ceva. Am strîns receptorul în palmă cu o încordare supremă, gata să-l sfărîm, şi în clipa aceea am avut revelaţia celor întîmplate cu o certitudine pe care ţi-o dau numai marile presimţiri.

Probabil eram palid şi tremuram pentru că Cecilia care venise să mă poftească la masă, se sperie văzîndu-mă.

— Ce ai? Eşti galben ca ceara. Ce s-a întîmplat?

— Mihaela s-a sinucis!

Ea nu slobozi un ţipăt de spaimă şi nici nu se făcu albă ca varul aşa cum s-ar fi întîmplat cu oricare altă femeie. Nu. Încremeni locului şi mă întrebă cu cel mai desăvîrşit calm:

— Cînd? De ce? Ce s-a întîmplat? Cum a fost? De unde ai aflat?

Nu era un potop de întrebări, cum s-ar părea. Între o întrebare şi alta se aşeza timpul cu tăcerea. Ce aş fi putut să-i răspund? Şi mai înainte de toate — ce ştiam? Am ridicat din umeri fără să articulez un cuvînt.

— Sărmana! Ar fi meritat o soartă mai bună!

Cecilia rostise vorbele astea de compătimire? M-am uitat la ea surprins. Altă mirare: pe faţa ei de marmură lunecau cîteva boabe de lacrimi la vale.

— Plîngi?

Ce descoperire! Statuia mea nu era construită din marmură, decît numai pe dinafară. În piept avea inimă şi simţire care o făceau să sufere. Vestea îi străbătuse învelişul protector, umanizînd-o.

Întoarse capul, se feri să-mi arate slăbiciunea, deşi sentimentul n-o micşora, ci dimpotrivă... Apoi zise:

— Du-te la ea... s-o vezi... Ai iubit-o... Poate o iubeşti încă...

Îmi netezi părul răvăşit şi, după ce m-am ridicat, îmi perie sumar haina şi pantalonii (deşi nu era nevoie) cu o drăgălăşenie discretă, reţinută, parcă ar fi vrut să-mi arate prin aceste gesturi mărunte că e alături de mine în acel ceas greu şi împărtăşeşte în aceeaşi măsură durerea mea.

— Da, trebuie să te duci... acolo... Poate mai e timp să-i vii în ajutor...

Cecilia dovedi în această împrejurare înţelepciune şi tact. Ea singură mi-o luase înainte trimiţîndu-mă la Mihaela ca să mă scutească de o explicaţie poate dureroasă pentru ea, fiindcă tot mă duceam şi fără îndemnul ei. Înţelegea aşa de bine unele lucruri I

Drumul pînă în strada Triumfului *(Triumfului,* — ce sinistră ironie!) l-am parcurs într-o stare vecină cu somnolenţa. N-aş fi vrut să ajung niciodată la destinaţie şi totuşi într-acolo mergeam, scurtînd în fiecare minut distanţa, apropiindu-mă neîncetat. Înregistram rece, automat, prin ferestruica maşinii, mişcarea vie şi pestriţă a străzii fără să recunosc locurile pe unde treceam.

Am tresărit de nelinişte. Ajunsesem. Da, trebuia să ajung o-dată! Mi-a apărut în faţa ochilor casa tupilată în verdeaţă, cuibul dragostei noastre defuncte... Fără să vreau, vedeam dinainte biletul de închiriat care-mi oprise cîndva paşii la poarta aceea, azi blestemată, îmi suna în urechi: *ride la terra* din opera lui Puccini. Apoi amintirile începeau a se trezi, una după alta, ca să-mi acapareze prezentul. Le. goneam ca pe duşmani. Fugiţi, n-am nevoie de voi, nu vă mai cunosc. Acum vă urăsc! Nu vreau să-mi aduc aminte de ziua cînd Mihaela a împlinit 21 de ani, nici de noaptea minunată cînd a fost a mea. De nimic... Fericirea care s-a dus mă sufocă, pentru că e tot durere.

Copleşit de potopul aducerilor aminte, am străbătut cu paşi repezi grădiniţa şi am sunat. Mi-a deschis Alexa, o arătare înveşmîntată în negru. Cînd m-a văzut, a podidit-o plînsul:

— De ce mi-a făcut Mihaela una ca asta? Numai pe ea o aveam pe lume.

— Curaj, Alexa! Nu trebuie să ne pierdem cumpătul. Nu rezolvăm nimic, absolut nimic...

Mi-am muşcat într-ascuns buzele, stînjenit de goliciunea frazei ce-i debitasem.

Abia aici, la faţa locului mi s-a confirmat revelaţia pe care am avut-o în urma apelului telefonic şi m-am îngrozit de nebunia ce făcusem dînd Ceciliei o veste cînd nu ştiam încă precis ce se Întîmplase. Aşteptam oare acest deznodămînt, îl dorisem în străfundul fiinţei, fără să-mi dau conştient seama? De ce nu mă gîn-disem la *altceva* în clipa cînd mi-a telefonat Alexa? Aş fi putut invoca atîtea posibilităţi: un accident, o boală subită, o neînţelegere gravă care ar fi reclamat prezenţa mea. Or, înlăturasem toate eventualităţile şi mă oprisem numai la una singură: sinuciderea Mihaelei. De ce o aşteptasem atât, ascunzîndu-mă chiar de mine? Îmi trebuia neapărat

această sinucidere? De ce voiam să moară Mihaela? În fond ce rezolva dispariția ei? Setea de răzbunare a unuai soț înşelat oare între timp şi-a refăcut viața pe baze mult mai largi şi solide? Dar asta nu era decît pedeapsa celui mai nesăbuit orgoliu. Ar fi prea monstruos să cred aşa ceva, m-aş coborî în subsolul ființei omeneşti, chiar mai jos...

Alexa m-a condus în odaia moartei. O femeie tînără zăcea întinsă pe pat, ou mîinile puse cruce pe piept. Părea străină, avea trăsături necunoscute. Nu m-am abținut să nu întreb.

— E Mihaela?

Sora ei, auzind teribila întrebare, a tresărit şi a holbat ochii în aşa fel că-i ieşiseră din orbite.

— N-o mai recunoşti?

Era aşa de schimbată, încît îmi venea greu să cred în realitatea ei. Cu toate astea nu trebuia să mă mir de nimic pentru că această transformare avea toată îndreptățirea. Chiar de cînd ne despărțisem, Mihaela începuse să nu mai semene cu ea. Ce luminoasă, fragedă, clocotitoare o făcuse dragostea mea. Numai *cu mine* reuşea să se realizeze, fără mine se dezagrega ca într-un mediu neprielnic, nociv. Dovada fusese făcută acum o dată pentru totdeauna.

Şi totuşi, am descoperit destul de greu în colțul gurii surîsul ei de mîndrie care îmi era atît de familiar. Plecase cu el în eternitate, vrînd pînă şi-n înfrîngerea de pe urmă să-şi păstreze aerul de învingătoare.

O priveam lung, apăsător, continuu, ca să-mi satur ochii pentru totdeauna de ea. Chipul Mihaelei se multiplica, vedeam un şir lung de moarte, încît odaia, poate chiar toată casa se umpluse numai de ea. Aş fi vrut să plîng, dar de unde lacrimi? O stîncă şi tot ar fi fost zguduită de clipa revederii. Eu — nu. Rămîneam inert," gol de simțiri, absent. Şi doar Mihaela jucase rolul principal în viața mea. Aveam îndărăt anii noştri de bucurii şi suferințe care ne legaseră cu lanțuri mai tari decît oțelul. O iubisem mult, îi deschisesem larg porțile sufletului, ființa mea era casa ei. Şi acum îşi curmase brusc zilele. De ce nu mă durea neființa Mihaelei?

Încă nu ştiam. Ceea ce mă preocupa în momentul acela era ceva care nu ținea de simțire. Cînd îmi telefonase Alexa, am văzut cu ochii minții pe Mihaela aşezată pe pat cu capul spre fereastră, iar nu eu picioarele, cum era în realitate. Această nepotrivire a închipuirii cu realitatea mă contraria de astă dată şi-mi făceam reproşuri stupide în ceea ce priveşte lipsa mea de previziune.

Extenuat de nemişcare, am trecut în hol. Alexa a venit după mine. Abia acum am întrebat-o (tot în şoaptă) deşi acolo puteam foarte bine să vorbesc tare. (De ce în preajma morților oamenii vorbesc numai în şoaptă?)

— Cum s-a întîmplat?

...Se trezise în revărsatul zorilor. (Probabil că n-a dormit toată noaptea.) Slujnica a văzut-o scriind de zor. (Cui o fi scris? — asta e foarte important.) De dimineață a plecat în oraş, nu se ştie unde a fost, iar pe la opt şi jumătate a venit înapoi. A chemat slujnica şi i-« dat un plic să-l ducă Alexei.

— M-am speriat citind bilețelul, urmă Alexa. Ce-i cu ea, mă

întrebam, o fi primit vreo veste rea de la sanatoriu? (Nenişor era grav bolnav.) Am lăsat totul baltă şi am alergat să văd ce se întîmplase? Am găsit-o întinsă în pat, credeam că doarme. Voiam s-o scol, dar nu se trezea deloc. Dumnezeule, era moartă! Murise de curînd, încă nu se răcise. Nu-mi dau seama cum am telefonat după medic, cu cine am vorbit şi ce am vorbit. Gîndeam că poate mai e o speranță, nu-mi intra în cap ca Mihaela să moară. Smaranda a zărit pe noptieră două fiole. Otravă!... De unde o procurase? Nici slujnica, nici eu, nu ştiam nimic. Doctorul venit în pripă a ridicat neputincios din umeri. El a spus că-i morfină. Îşi făcuse singură injecția cu o doză mortală... Sărmana, cel puțin n-a suferit... Apoi a venit procurorul şi încă cineva... Erau oameni cumsecade, au renunțat la autopsie.

...O ascultam tăcut, dus pe gînduri, deşi în realitate nu mă gîndeam la nimic. La un moment dat, Alexei îi păru ciudată această mutenie prelungă şi nu se stăpîni să nu mă întrebe:

— Mă asculți?

— Ba da, te ascult, cum nu? am replicat brusc, ca trezit din-tr-un somn greu.

Închipuirea mea rătăcea în neştire prin cele mai stranii locuri, arătîndu-mi fie un colț de stîncă sau un cal slăbănog opintindu-şe din răsputeri să tragă o căruță înțelenită în glod, sau alte locuri la fel de absurde, fără nici o legătură cu clipa actuală.

Într-un tîrziu, am întrebat-o pe Alexa, aşa ca să spun şi eu ceva:

— Pe *el* nu-l anunți de ceea ce s-a întâmplat?

— Cred că n-aş face bine. E cu un picior în groapă, săracul! O veste ca asta, atît i-ar trebui ca să-l dea gata. După un răgaz, adăugase: De ce îmi pomeneşti de *el?* Tot pe tine te-a iubit...

A spus-o bine Alexa, de asta eram sigur de mult, adică de totdeauna. Dar abia acum aveam certitudinea deplină, cînd altcineva, mi-o confirma.

Ea văzînd că nu-i răspund, se uită lung la mine, cu ciudă, apoi spuse mustrător:

— Credeam că încă mai ții la ea...

Trebuia să mă apăr, să-i dovedesc că se înşală, că am iubit-o pe sora ei tot atît cît mă iubise ea, poate chiar mai mult. La ce-bun. Ce-aş fi cîştigat dacă mă dezvinovățeam invocînd nu numai dovezile pe care le cunoştea Alexa, ci însăşi evidența? Şi ce pierdeam rămînînd vinovat față de ea? Mihaela nu mai era pe lume şi această plecare fără întoarcere făcea zadarnică, fără sens, orice susținere.

M-am ridicat să plec.

— N-a lăsat nici o scrisoare? Nici un rând? (am evitat să adaug: *pentru mine.)*

— Nu, nimic...

— Spuneai că slujnica ar fi surprins-o pe cînd scria...

— Crede-mă, nu ştiu ce să-ți răspund. Poate i-o fi trimis lui (soțului) un cuvînt de adio... Aici, în casă, am căutat, nu există urmă de scrisoare.

— Bine, la revedere...

— Ce faci? Pleci? făcu ea surprinsă.

— Da. Trebuie. Trimit pe secretarul meu să-ți ajute. E nevoie de un bărbat pentru îndeplinirea formalităților...

Fulgere de mînie țîşniră din ochii ei şi Alexa, izbucnind vulcanic, într-o dezlănțuire care nu se potrivea deloc cu fire-ai stăpînită, răcni la mine:

— Pleacă! Acum ştiu cine eşti. Tu ai omorît-o pe Mihaela!

Strigătul ei de acuzare fusese rostit numai o singură dată, dar eu îl auzeam multiplicat de sute de ori în mine, răsfrîngîndu-se în ecouri prelungi, grave, nesfîrşite:

— Poate că am omorît-o, i-am răspuns foarte calm, dar şi ea pe mine!

— Se şi vede! rînji ea crispat ca o vedenie.

— Se va vedea! am țipat înfruntînd-o.

Violența tonului o sperie. Se trase un pas înapoi, privindu-mă ca halucinată. În timp ce ieşeam pe uşă îmi aruncă o piatră:

— Ticălosule!

Poate mi s-a părut, nu sînt sigur. Oricum ar fi fost, nu mă duru lovitura. Nimerise într-o chiurasă de oțel, ori devenisem complet insensibil?

În dreptul porții, altă scenă tare. Smaranda, nevasta şoferului care; tocmai se întorcea, dînd cu ochii de mine, mă apostrofă cu o excesivă mînie:

— Vă plăcu ce făcurăți, om rău ce sînteți? V-aş omorî dacă aş putea, dar o să vă plătească Dumnezeu cu vîrf şi îndesat...

I-am întors spatele şi mi-am văzut de drum. Ce să-mi pun mintea cu o toantă? Îi plăcea să încaseze două lefuri şi acum — poftim proces de conştiință... Pe Alexa o înțelegeam, durerea o silise să-şi iasă din fire. Dar nici ea nu trebuia să mă acuze că am ucis-o pe soră-sa, sîht limite peste care nu se poate trece. Şi pe mine — ce m-o fi apucat să-i spun că şi Mihaela m-a *ucis* la rîndu-i? Sincer vorbind îmi păru rău de izbucnirea mea ipocrită.

Şi pe urmă, de ce i-am strigat *"se va vedea?".* Ce noimă avea replica asta stupidă? Ce are să se *vadă,* mă rog? O voi lua pe urmele Mihaelei? Mă voi sinucide, la rîndu-mi, drept compensație pentru că am ucis-o? Haida-de! Nici nu-mi trecea prin gînd. Am jucat teatru ieftin, de prost gust... Puah, mi-e ruşine!

La primul telefon public m-am oprit ca să dau dispoziții secretarului meu să *se* ocupe de formele şi operațiile înmormîntării, cumpărînd tot ce trebuie, fără a cruța banii şi timpul.

Scăpat de această grijă, ca şi cum ar fi fost cea mai importantă, m-am simțit întrucîtva uşurat, aş zice chiar bine dispus. Dar în loc să mă întorc acasă unde Cecilia mă aştepta, hoinăream în neştire pe străzi, fără nici o țintă. Vremea prînzului trecuse de mult. Nu-mi era foame. Uitasem şi de prînz şi de foame. Ajungînd pe Lipscani, în dreptul cinematografului Maxim, cineva din spate mă trase de mînecă. Era Walewska, poloneza! Volubilă, suplă, strălucitoare, aşa cum fusese Mihaela pe peronul gării, în ajunul escapadei noastre la Constanța. La început o scurtă explozie de veselie, apoi mustrări:

— De ce nu dat pe la mine, cum făgăduit la Oper, urs reu? Vali

(Vali era numele ei de alint) iubeşti mult la tine şi tu necăjeşti la ea. Vreau vedem filmul împreună, este forte frumos. Mergi cu Vali.

Am intrat, incapabil să mă împotrivesc celui mai firav îndemn. În pustietatea mea sufletească eram disponibil, la îndemîna oricui. Sala cinematografului, tristă, aproape goală. Cîteva perechi răsfirate îci şi colo. Ne-am aşezat în fund, pe ultimul rînd, lîngă perete, lipindu-ne unul de altul, ca un singur trup. Ea m-a sărutat în întuneric. Am lăsat-o, n-avea decît să facă ce voia cu un obiect ca mine. Nu-mi ardea nici de ea, nici de film, absolut de nimic.

— La tine nu place sărute la Vali? se mira femeia nedumerită că inițiativa tuturor îmbrățişărilor o lua numai ea. Rîdeam cu rîsul altuia şi o sărutam inert.

În pauză, am ieşit în hol să fumez o țigară. (Uitasem să mai fumez de două ceasuri.) Fumam şi priveam zbuciumul străzii prin geamurile uşilor de la intrare. La un moment dat mi se păru că secretarul meu trecuse pe acolp. M-am luat după el şi strecurîndu-mă anevoie prin viermuiala pietonilor l-am ajuns din urmă. Rămase uluit zărindu-mă cu capul gol, făcîndu-i semne disperate şi strigîndu-l într-un loc atît de nepotrivit.

— Ce cauți pe aici?

— Mă duceam să comand o coroană.

— Comandă cinci. Ți-am spus să nu te uiți la bani.

— Am înțeles, domnule secretar general, le trec în contul dumneavoastră.

— De ce în cont? Plăteşte imediat! Tot! Imediat!

— Bine, dar bani?

Ah, ce lapsus: nu-i dădusem nici o lescaie.

— Uite cheile de la casă. Ia de acolo cîți bani îți trebuie. Şi de ce n-ai plecat cu maşina?

— E în reparație.

— Ia Buik-ul meu. Îți stă la dispoziție oricît ai nevoie.

— Am înțeles, să trăiți...

— Aşa, du-te şi fă treaba. Ba nu, stai... Era cît p-aci să uit. Ce-ai făcut cu cavoul? Cînd e gata?

— Trebuie cavou? Nu ştiam. Nu mi-ați pomenit nimic despre aşa ceva...

— Aştepți să ți se dea mură-n gură? N-aveai decît să înțelegi.. Sau să întrebi dacă nu poți înțelege.

— Vă rog iertați-mă, domnule secretar general. Mă pun imediat în legătură cu un arhitect. În mai puțin de două săptămîni cred că va fi gata...

— Eşti nebun? Ce tot pălăvrăgeşti aici? În două săptămîni?

Pînă mîine după-amiază trebuie să fie gata, pricepi?

— Dar... credeți că e posibil... Într-un timp atît de scurt?

— Orice o posibil cînd ştii să vrei. N-au decît să lucreze zi şi noapte cincizeci sau o sută de lucrători... Plătesc oricît...

Secretarul meu se uita la mine alarmat, aproape în panică.

— Vino cu mine... Unde găsim un telefon public?

Era unul chiar la spatele nostru, în incinta unui magazin.

— Cheamă pe Goiceanu, arhitectul ministerului. Vreau să vorbesc cu el.

Secretarul făcu numărul şi ceru direcţia arhitecturii. Din fericire, Goiceanu era acolo. Am luat receptorul şi i-am spus:

— Ascultă, dragul meu, te rog să-mi faci pe socoteala mea un cavou la Belu... Pînă mîine după-amiază trebuie să fie gata... Da, da, mîine după-amiază, la orele patru... Nici un minut mai tîrziu. După cum vezi urgenţă extremă... E cu putinţă, orice-i cu putinţă cînd clientul nu se uită la preţ. Angajează o mie de lucrători... cîţi pofteşti. Nu mă priveşte. Dar nu admit un minut de întîrziere, înţelegi? Fă un proiect, nu-i nevoie să-l aprob, mă bizui pe gustul dumitale... Ceva simplu, clasic, dar nelipsit de grandoare. Secretarul meu îţi pune îndată la dispoziţie banii de care ai nevoie. Nu-mi trebuie deviz, nu pricepi? De ce să pierdem timpul cu asta?... Capacitatea?... Două morminte, da, două... Ajunge.... Bineînţeles, pe frontispiciu gravezi numele meu... Ne-am înţeles? Foarte bine... Mulţumesc.

Cînd am depus receptorul în furcă, secretarul meu izbucni într-un elan de admiraţie:

— Sînteţi formidabil, pe onoarea mea!...

— Nu vorbi prostii, l-am admonestat cu o asprime prea excesivă. Hai, şterge-o acum şi vezi-ţi de treburi.

Înainte de a pleca rămase cîteva clipe locului, încurcat:

— Vă rog să mă iertaţi: pentru ce e nevoie de două morminte?

— Am spus *două* morminte?

— Da, v-am auzit cu urechile mele.

— Nu-i nimic. Lăsăm şi două. Ce-are a face?

Mda, avea dreptate băiatul. De ce comandasem cavoul cu două morminte? Mare mirare! Dar ce importanţă avea faptul? În tot cazul, nu se construieşte un cavou pentru o singură persoană, el trebuie să adăpostească o întreagă familie sau măcar o pereche... Ducă-se la naiba.

Am luat-o agale, în sens contrar, pe urmele unei fetişcane care-mi zîmbi angajant ca s-o uit după trei minute şi să mă opresc pe strada Bărăţiei în faţa unei vitrine ou puşti de vînătoare şi arme de tot soiul.

— Ce-ar fi să cumpăr un revolver? Am să i-l arăt Alexei: Nu credeai că mă sinucid? Ei bine, *se va vedea!* Deocamdată am făcut rost de armă.

Înainte de a mă hotărî, intrasem deja în magazin. Patronul îmi arătă cîteva revolvere, şi mari şi mici, unele vechi, demodate, cu butoi, altele minuscule ca nişte jucărioare.

— Nu-mi plac. N-aveţi altele mai bune?

— Pentru ce vă trebuie?

— Vreau să-mi zbor creierii, i-am răspuns cu tonul cel mai natural de pe lume.

Negustorul zîmbi superior (crede domnul că mă prosteşte?!) şi adăugă cu cinism:

— Pentru aşa ceva oricare e foarte potrivit. Tot treaba aia o face.

Perfect logic omul de după tejghea, dar simplist, fără un pic de fantezie. E de-a dreptul barbar să-şi ridice cineva viaţa trăgînd de

limbă un revolver oribil, cu butoi, sau să se arunce sub roțile unui Ford desuet în loc să prefere un somptuos Roll's sau măcar Cadillac.

Aşa că am ales un Browning mic, cu prăselele încrustate în sidef. O adevărată bijuterie în miniatură. Negustorul mi-a făcut pe loc un scurt instructaj atrăgîndu-mi atenția să nu-l lipesc de tîmplă în momentul sinuciderii, ci să păstrez o distanță oarecare.

— Ştiți, e mai eficace lovitura şi nu dă greş.

— Foarte amabil din partea dumitale, i-am spus rîzînd cu poftă.

Bineînțeles rîdea şi el, devenisem subit prieteni.

Ieşind din magazin, m-am uitat cu un gest reflex la ceas. Arăta 4 fix...

— Tiii, la ora asta am curs cu anul III.

Repede am oprit o maşină. După cîteva minute coboram la facultate. Pe cînd străbăteam în grabă lungile coridoare, cîțiva studenți mă salutară. Cînd să le răspund — surpriză — eram cu capul gol. Mi-am amintit de poloneză, de cinema şi de pălăria pe care o lăsasem pe scaun. Ce-o fi crezut Vali de plecarea mea ciudată? Probabil că mă aşteaptă încă... Uitasem cu desăvîrşire să mă întorc. Poate să aştepte mult şi bine. Ce mi-o fi venit să intru la cinema?

Am chemat asistentul:

— Fii bun, te rog, şi anunță studenții că azi nu țin curs.

Nu mă nedumerea contrazicerea în care mă puneam. Alergasem într-un suflet la facultate (luînd o maşină ca să nu întîrzii), iar acum cînd nimeni nu m-ar fi împiedicat să țin cursul, îl contramandam din senin, fără nici un motiv.

— Dar nu aveți ours, spuse mirat asistentul.

— Cum n-am? Nu-i astăzi sîmbătă?

— Vă înşelați, e vineri...

— Eşti sigur?

— Foarte sigur, şi îmi arătă, cu un gest, calendarul din perete. Într-adevăr, era vineri.

— Da, ai dreptate, scăpasem din vedere. Sînt cam obosit.

Am intrat în cancelarie foarte abătut, nu din cauza lapsusului, ci din cauza pălăriei (deşi aş fi putut foarte bine să mă întorc s-o iau sau mai degrabă să cumpăr una nouă).

Pe birou, un plic alb, care contrasta violent cu verdele postavului, îmi atrase privirile. Parcă m-a săgetat un curent electric.

— Scrisoarea Mihaelei! Asta trebuie să fie scrisoarea Mihaelei!

Plicul nu purta nici o ştampilă poştală. În ce fel ajunsese la mine?

— De unde e asta? am întrebat cameristul.

— A venit azi-dimineață o domnişoară şi a adus-o.

— La ce oră?

— Pe la opt, opt şi jumătate. Mi-a spus să v-o dau în mînă că e ceva important.

Aşadar, Mihaela fusese. Pentru asta făcuse drumul în oraş! Să-mi aducă scrisoarea... Se temuse s-o dea la poştă, să nu se piardă sau să nu cadă în mîini străine. Aşadar, nu plecase în împărăția lui Pluton şi a Proserpinei înainte de a-mi lăsa un cuvînt de adio.

Am desfăcut plicul tremurînd, apucat de toate frigurile. Citeam cu

răsuflarea tăiată paginile una după alta, parcă aş fi vrut să le mistui cuprinsul dintr-o singură ochire.

Cine ar fi putut să înțeleagă ceva în nerăbdarea mea care sărea dincolo de timp şi în tremurul care învălmăşea frazele amestecîndu-le alandala? Am reluat lectura după o pauză tot fără rezultat. Mihaela scria mare, nervos, unele cuvinte erau cu neputință de descifrat. Aşternuse pe hîrtie tot ce avea pe suflet, într-o grabă febrilă de parcă s-ar fi temut să n-o surprindă moartea înainte de a isprăvi.

N-a fost chip să citesc scrisoarea decît după ce am dormit o oră cu ajutorul unui somnifer. Iat-o mai jos, reprodusă întocmai:

II

Poate ai aflat pînă acum că nu mai sînt. Înainte de a pleca în necunoscut voiam să-ți vorbesc, să-mi deschid pentru ultima dată inima înaintea ta, dar mi-a fost greu, foarte greu. De aceea am ales calea scrisului, mult mai lesnicioasă, cînd poți spune tot ce te doare, fără să te întrerupă nimeni.

Trebuie să-ți mărturisesc din capul locului că mă simt vinovată față de tine, da — vinovată... Îmi recunosc deschis greşeala care a făcut să ni se despartă drumurile pentru totdeauna. Dar nu vinovată fiindcă te-am înşelat, aşa cum ai crezut mereu, ci numai pentru că am nutrit *nebunescul gînd de a te înşela.*

Să nu-ți închipui că încerc să mă dezvinovățesc. La ce bun? În fața veşniciei, omul leapădă masca minciunii şi ipocriziei şi simte nevoia unei purificări desăvîrşite, pe care nu ți-o dă decît spovedania sinceră, deznădăjduită. E ceea ce se întîmplă cu mine, acum — în pragul unei lumi necunoscute. Dar s-o iau de la început.

Nu, nu pot începe mai înainte de a-ți spune încă o dată că te-am iubit, cum n-am iubit pe nimeni. Adică greşesc: cum să fac o comparație cînd nu te-am iubit decît pe tine?

Mereu mă osteneam să-ți plac, să fiu aceea pe care o căutai şi, cu cît voiam mai mult, cu atît mi se părea că eram mai puțin. Ai să zîmbeşti cînd ți-oi mărturisi că de cînd am fost a ta mă simțeam mai bună pînă şi cu mine însămi, şi aş spune că eram chiar geloasă pe propria mea persoană.

Tu ai rămas singura mea iubire şi, dacă aş fi trăit pînă la adînci bătrînețe, tot n-aş fi iubit a doua oară. Este aşa de neverosimilă şi de puțin omenească povestea acestei iubiri unice, încît oricui i-ar părea o născocire. Cînd am citit Manon Lescaut, om *ridicat din umeri zîmbind sceptic, neconvinsă. E cu neputință, îmi spuneam, să iubeşti aşa de total, numai o singură dată în viață?*

Destinul a vrut să-mi dea o lecție aspră; m-a ales tocmai pe mine ca să confirm realitatea unei poveşti, s-o depăşesc chiar.

Nu mă plîng! O vreme am fost atît de fericită, încît socot că nu m-am achitat față de fericire cu prețul tuturor suferințelor pe care le-am îndurat după aceea.

Iubirea e nesățioasă, de un egoism sălbatic, vrea să-i sacrifici tot fără a-i cere nimic în schimb, mulțumindu-te doar cu ceea ce-ți oferă. Eu am rîvnit totul de la tine pentru că îți dădusem totul. Oricum, ceva mai bun decît mine nu puteam să-ți dau. De aici a pornit eroarea, de la acest schimb în aparență just. Dar ce experiență aveam, de unde să știu că iubirea dintre două ființe nu e egală, că balanța atîrnă cînd într-o parte, cînd într-alta după imponderabile de care arar ne dăm seama. În cazul nostru balanța atîrna în favoarea ta, lanțurile cu care mă încătușai erau mai puternice decît ale mele. De ce te-am judecat luîndu-mă pe mine drept unitate de măsură? Bărbatul, datorită se vede eului său așa-zis "superior", se dă dragostei cu *prudență, păstrînd rezerve pentru sine, de aceea își păstrează, măcar parțial, echilibrul. Pe cînd noi, femeile, cînd iubim, ne dăm integral mistuindu-ne în așa fel încît nu ne rămîne decît umbra celor ce am fost. Iată de ce prăbușirea noastră în lipsa coloanei vertebrale e așa de catastrofală.*

La fel s-a întîmplat și cu mine. E greu, aproape imposibil, să-ți înșir în ordine succesiunea evenimentelor care au concurat la rostogolul meu în neant. Nu-mi dau seama dacă acest rostogol a început atunci cînd tu, sătul de iubire, ai provocat ruptura sau cînd, chinuit de remușcări, te-ai întors pocăit? Chestiunea n-are importanță. E sigur că, înlăuntrul acestor două date, mi-a încolțit un gînd feroce de răzbunare. Nu te mira, ai citit bine: răzbunare. Și încă ceva: trebuie să știi că nici o răzbunare nu e mai cumplită ca aceea care izvorăște din dragoste.

Ai să mă întrebi: de ce voiam să mă răzbun? Fiindcă mă părăsisei tocmai atunci cînd credeam mai mult în dragostea ta? Dar ai revenit mai copt, mai subjugat de mine, și dovada cea mai bună e că-mi dădusei numele. Ah, Dorule! (Lasă-mă să-ți spun așa, e mult de cînd nu mi-a fost îngăduit să te chem astfel.) Ah, Dorule, e foarte firesc să judeci așa. Te iubeam prea mult! Și nu știu dacă o femeie îndrăgostită raționează vreodată cu creierul. Nu, toate ne lăsăm duse de-o sensibilitate care nu cunoaște măsura. Pe oricare femeie, în condiții identice, dacă o părăseai vremelnic, ca s-o iei, după aceea, de nevastă, i s-ar fi închis rana, iar legătura s-ar fi dezvoltat cît se poate de normal. Numai cu mine a fost altfel. Nu puteam accepta umilința unei părăsiri atît de jignitoare. Ei bine, mîndria mea, crunt strivită cu călcîiul, m-a împins să mă răzbun. Rana pe care mi-o deschisesei în piept nu se vindeca fără balsamul acelei blestemate răzbunări.

Niciodată n-o să-ți dai seama cît am suferit de pe urma gestului tău necugetat, ce uragan mi-a pustiit sufletul, cît am fost de mutilată. Și tocmai atunci, ca o încununare a deznădejdii, s-a ivit sarcina.

Dacă am suportat părăsirea cu toate chinurile provocate de ea, rușinii acesteia cu grele repercursiuni sociale n-aș fi putut să-i supraviețuiesc. Mă hotărîsem încă de atunci să-mi ridic viața și nu era decît o chestiune de zile ca să ajung la faptă, cînd ai reapărut. Crezi că aș fi primit vreodată să fiu soția ta dacă n-ar fi fost sarcina? În ruptul capului, dragul meu! Aș fi putut contracta o căsătorie chiar în situația aceea dacă voiam. Ți-am spus că am întîlnit din întîmplare pe tînărul acela cu care m-ai văzut vorbind în holul hotelului Palace. Și pentru că am adus vorba de el, să-ți povestesc cum l-am cunoscut. Nu l-am

cunoscut atunci *pentru prima dată aşa cum îți spusesem, pentru a evita explicațiile, ci cu doi ani înainte, într-o împrejurare destul de hazlie. Mă întorceam de la Predeal, cu alte trei colege (pe una din ele, Aurora, o cunoşti) unde făcusem o excursie de cîteva zile prin munți pentru a ne recrea după obositoarele eforturi ale examenului de bacalaureat. Eram singure în compartiment cînd, la Sinaia, s-a urcat un tinerel în acelaşi vagon. Stătea pe culoar la fereastră şi fuma. O colegă mucalită ne-a propus să ne batem puțin joc de el dîndu-ne drept studente grecoaice venite să viziteze țara. Puțin cam naiv el a crezut. Nu-ți spun ce conversație s-a încins în limba lui Moliere pe care o vorbea destul de stîngaci, ce rîsete au fost, ce veselie! Credea tot ce-i pălăvrăgeam, dar nu-şi lua ochii de pe mine. Mi-a cerut adresa de la Athena, chiar mi-a făgăduit că vine acolo să mă vadă. Colegele mele să moară de rîs! gata, l-ai prins în laț...! În Gara de Nord, cînd ne-am despărțit, mi-a sărutat de cîteva ori mîna. Era tare trist. Asta a fost absolut tot, adică un simplu şi inocent joc.*

La Constanța, cînd m-a revăzut, i-am spus că sînt logodită cu un român şi că plecăm în Grecia. Abia cînd ne-am întîlnit a treia oară a aflat adevărul, că nu eram nici grecoaică, nici logodită. De atunci mă aştepta ore întregi într-o bodegă din fața casei, pîndind să ies în oraş ca să mă vadă şi să-mi vorbească. De cîte ori nu mi-a propus să ne căsătorim! M-ar fi luat, sînt sigură, chiar dacă i-aş fi mărturisit că sînt însărcinată. De ce să-ți ascund: mă iubea tînărul şi nu era o partidă de dispreţuit. Dar, mai ales, m-ar fi salvat în acea împrejurare grea. N-am primit tot din cauza mîn-driei mele tiranice. Nu mi-aş fi iertat niciodată să intru în acea căsătorie cu o lipsă de prestigiu pe care viitorul soț putea s-o exploateze mai tîrziu în favoarea sa. Preferam să rămîn nemă-ritată toată viața decît să... (urma ceva indescrifrabil). *Chiar pe tine luîndu-te în condițiile acestea, la fel îmi călcam mîndria. Pentru bunul motiv că eram silită să mă mărit cu un bărbat care nu se mai bucura de stimă în ochii mei. De aceea setea mea de răzbunare crescu mai aprig datorită acestei acceptări, ca să răbufnescă mai tîrziu cu o putere mult sporită.*

Cred că şi vitrega soartă a uneltit ca să se întîmple aşa. Dacă îmi trăia copilul viața mea ar fi curs pe altă albie. El mi-ar fi polarizat gîndurile şi simțirea asupră-i şi m-aş fi destinat iubirii şi creşterii lui. Nu s-a întîmplat aşa. A trebuit să lepăd copilul ca să piară, probabil, orice piedică din drumul răzbunării.

Atunci l-am revăzut pe el, a patra oară, de astă dată nu datorită hazardului, ci din voința mea. I-am telefonat. Nu ştia că "grecoaica" se măritase între timp — a *aflat-o ceva mai tîrziu. Şi acum îmi făcea o curte discretă. Ori de cîte ori îl întîlneam, devenea stîngaci ca un adolescent. Mi-a plăcut purtarea şi constanța sentimentului său care presupunea, oricum, o distincție sufletească.*

Ce rațiune aveau aceste întîlniri discrete? Ei bine, voiam să-l folosesc ca unealtă a răzbunării mele. Era omul cel mai indicat, pentru că ştiam cît sînge rău îți făcea, cum îl urai şi te temeai de el.

Plănuiam aşadar, să mă despart de tine pentru a mă căsători cu el. Parcă vedeam aievea, cu ochii minții, scena care avea să se desfăşoare:

într-o seară, la cină, ai fi găsit numai un tacîm la masă. Întrebare: "Ce înseamnă asta? Tu nu mănînci?" Răspuns: "Eu iau masa în oraş". "Unde? Cu cine?" ... Şi aici, trăsnetul: "Cu viitorul meu soț! Tînărul de la Constanța! Nenişor!"

Cît doream, cît îmi trebuia revolta, deznădejdea, gelozia ta. Toate astea laolaltă...

Recunosc: era un plan absurd, ridicol, nebunesc. Auzi, să divorțezi pentru a te mărita cu cineva pe care nu-l iubeşti, *numai de dragul unei răzbunări. Nu ştiu dacă femeile care înşală au avut vreodată un motiv mai puternic decît mine. Dar motivul nu interesează; important este numai gîndul că te stăpîneşte. Cînd la mine s-a pîrguit acest gînd, nimic n-a mai putut să mă împiedice de a-l pune în aplicare. Principalul se îndeplinise.*

Văzînd încurajările mele, el îşi luă din nou îndrăzneala şi-mi vorbi. Mă îndema să divorțez, să devin soția lui, să punem capăt acestei situații neclare. Îi strîngeam mîna încetişor: "Ei bine, voi fi a dumitale, ți-o făgăduiesc, încă un bob zăbavă..."

Făgăduisem şi aşteptam ziua cea mare ca să te umilesc, ziua răzbunării mele smintite. Dar soarta vitregă, care m-a păscut din leagăn, vru altfel, şi planul se nărui ca un castel durat din cărți de joc.

În ziua aceea mi-a propus o plimbare cu maşina pînă la pădurea Băneasa. Am refuzat scurt, era imposibil, nu numai pentru că putea să ne vadă cineva, ci pentru că nu-mi îngăduiam eu însămi aşa ceva. El stărui şi puse atîta căldură încît împotrivirea mea începu să se clatine. Poate tot n-aş fi primit pînă la urmă dacă ghinionul nu făcea să treacă o maşină. El o opri şi aşteptă să mă urc. În fața faptului împlinit, n-am mai avut încotro.

Ceea ce a urmat, o ştii. Şoferul a luat-o razna cu 80 km pe oră şi în dreptul Arcului de Triumf, vrînd să ocolească o trăsură, făcu un viraj brusc. Din cauza şoselei stropite cu apă maşina derapă şi se izbi de un pom. Nu ştiu ce s-a mai întîmplat. M-am trezit în spital, uluită, îngrijorată. Nu-mi păsa de piciorul fracturat, nu mă dureau rănile! Mă înspăimîntam de tine, de Alexa, de scandal.

Cum îmi imaginasem despărțirea noastră şi cum avea să se petreacă în realitate! De unde socoteam că te voi copleşi de dispreț, eu am fost cea disprețuită şi a trebuit să părăsesc casa.

Nu m-ai întrebat ce s-a întîmplat, cea a fost între mine şi el. Erai prea mîndru. Ai tăcut tot timpul, te-ai retranşat în spatele unei tăceri îndărătnice şi mistuitoare. Poate aveai dreptate. La ce bun să mă întrebi cînd dinainte credeai că ştii răspunsul? Cînd te aşteptai că voi tăgădui sau voi confirma legătura mea adulteră, ceea ce pentru tine era totuna. Nici nu m-aş fi ostenit să mă apăr. Îmi dădeam seama că atunci nu m-ai fi crezut. Îți mărturisesc însă acum *cînd sînt sigură că mă crezi:*

Ei bine, află că relațiile mele cu el, nu numai pînă în ziua accidentului, dar chiar pînă în ziua nunții, au fost din cele mai corecte. El n-a îndrăznit să mă sărute măcar şi nici mîndria mea nu i-ar fi îngăduit-o. Tot ceea ce mi-aş reproşa nu-i decît faptul că i-am acceptat curtea. Dar se putea altfel? Cum aş fi ajuns să-mi pun planul în aplicare?

După aceea a început prăbuşirea. Am căzut din ce în ce mai jos şi această cădere înceată a mers pas cu pas cu limpezirea procesului meu de conştiinţă. Într-un fel, aş putea afirma că limpezirea de care vorbesc, în loc să înlăture catastrofa, a provocat-o.

Abia după transcrierea divorţului, mi-am dat seama ce pierdusem, cît preţ aveai tu. E parcă un făcut să nu ne dăm seama de valoarea unei fiinţe sau a unui lucru decît după ce-l pierdem. Despărţirea mi-a deschis mintea asupra unui simţămînt de care nu mi-am dat niciodată seama că există cîtă vreme ai fostul soţul meu: că te iubeam.

Nu ridica din umeri; nu te mint, nu te-am minţit niciodată. Şi mai ales în clipele acestea. Te-am iubit şi te iubesc cu atît mai deznădăjduit, cu cît ştiu că de-acum n-ai să mai fii niciodată al meu.

Ce s-a întîmplat cu mine, ce pînză mi s-a pus dinaintea ochilor încît n-am reuşit să te văd aşa cum erai în realitate? Cum de au trecut neobservate marile tale valenţe sufleteşti? Am închis într-adins pleoapele că să nu văd decît ceea ce voiam eu? Sau tu îmi arătai mai puţin decît trebuia? Nu ştiu, nu ştiu ce să mai cred.

Te-am socotit fluşturatic, rău şi josnic, pentru că m-ai părăsit absolut fără nici un motiv; un om fără trăire interioară, asemeni milioanelor de vieţuitoare ale pămîntului menite să înlesnească circulaţia materiei în natură ca, după despărţire, să-mi apari altul, în întregime altul, cu alt suflet, altă înfăţişare, chiar alt trup, de parcă te născusei a doua oară. Pînă şi micile tale defecte deveneau acum calităţi deosebite şi te iubeam şi pentru ele.

Cît erai de deosebit faţă de ceilalţi oameni cînd mi-ai dăruit casa care trebuia să fie a amîndurora. Cine ar fi făcut un gest atît de mărinimos pentru fosta lui soţie? Apoi, mai tîrziu, cînd l-ai scăpat pe el de rigorile legii cu preţul atîtor jertfe. Alexa mi-a destăinuit cum ţi-ai riscat situaţia pentru a-ţi respecta cuvîntul pe care mi-l dădusei.

Cîteodată această revărsare de generozitate mă revolta. Mai precis: mă durea. Găseam însă repede o consolare. Îmi spuneam: de ce face el toate astea? De ce nu mă ignorează ca pe o străină de care nu-l mai leagă nimic? Nu, nu-i sînt încă străină, el tot mă iubeşte. Dacă nu m-ar iubi, tot ceea ce ar face n-ar avea sens. Doamne, ce nevrednică eram de iubirea ta! Mă simţeam aşa de mică faţă de tine, mică şi neînsemnată ca o gînganie, iar conştiinţa acestei micimi îmi strecura în suflet o suferinţă dizolvantă.

Nu, Dor, n-ai să înţelegi niciodată ceea ce am trăit. Eram silită să stau alături de un bărbat pe care nu numai că nu-l iubeam, nu-l iubisem niciodată, dar ajunsesem să-l consider cauza nenorocirii mele, prin faptul că apăruse în viaţa mea. Bietul! În realitate n-avea nici o vină. Făcea tot ce-i stătea în putinţă să fiu mulţumită, era îndatoritor cu mine, mă copleşea de atenţii care ar fi măgulit pe orice altă femeie. Îi apreciam rece eforturile şi mă sileam să-l cruţ de suferinţe. Degeaba!

În cele din urmă a înţeles că tot pe tine te iubeam. Odată, într-o seară, mi-a spus-o. Bineînţeles, am tăcut şi asta a fost o confirmare pentru amîndoi. Ce era să facă? Mi-a mai spus: dacă vrei să-ţi refaci căminul, n-am dreptul să mă împotrivesc.

M-a mişcat, de ce aş minţi? Îmi părea rău, era bolnav, slăbise mult

şi, căutînd o evadare, căzu în patima jocului. Într-adevăr, bărbații fac uneori gesturi admirabile, dar, pentru a-i aprecia, trebuia mai întîi să-i iubeşti, să simți ceva pentru ei. Eu nu reuşeam să-i prețuiesc delicatețea sufletească decît rece, rațional, ceea ce era egal cu zero.

Da, este adevărat că în cei doi ani cît a durat această nouă căsnicie n-a fost zi în care gîndurile mele să nu fie în preajma ta, lîngă tine.

(Cum era să mă simtă departe cînd Mihaela trăia între lucrurile mele, în casa dragostei noastre? O parte ddn ființa mea sălăşluia în fiecare colțişor, eram prezent în fiecare bucată de grădină, teiul îi vorbea de mine şi peste tot plutea amintirea celor ce au fost)

Citeam articolele tale din ziare, îți urmăream activitatea, des-cosînd pe Alexa dacă mai ştie ceva despre tine. Cînd n-aveam fapte noi, coboram în trecut ca să retrăiesc în ore lungi de reverie sărbătorile *iubirii noastre. N-aveau să se mai întoarcă niciodată, ca zilele smulse din calendar.*

Revedeam plecarea surprinzătoare la Constanța, plecarea şi mai surprinzătoare la Constantinopol, frenetica noastră bucurie de viață cu rîsul ei nepotolit, vizita micuței cinteze care ne-a făcut atîta bucurie — şi, desprinsă de realitate, surîdeam trecutului. Parcă numai astea erau? Dar călătoria *pe mare, cu* ultimele clipe ale unor osîndiți la moarte, *dar Kala-Miche (dispariția şi apariția ta), dar* espadon-grille, *dar păsărelele din bazar, şi* Journal d'Orient? *Dar cîte altele toate!*

Cînd am aflat că te-au numit profesor, m-a podidit un plîns sfîşietor. Nici acum nu-mi dau seama de ce am plîns atîta. De bucurie că ai ajuns atît de sus sau de durere că nu mai erai ăl meu? Poate şi de una şi de alta. Am înțeles, mi-o spunea toată ființa, că şi asta ai făcut-o pentru mine. Ştiai cît de mult doream să ajungi profesor universitar. Şi cum te-am jignit în seara aceea, cînd după conferința lui Tîrnoveanu îți spusesem, în glumă, că şi tu ai fi ajuns profesor ca el, dar că nu... voiai. Iată, ajunsesei. Mi-ai dovedit că erai capabil să ajungi.

Doamne, cîte lacrimi am vărsat în ziua aceea. De cînd sînt n-am plîns atîta. Iar seara mă aflam în fața unei hotărîri nestrămutate. M-am îmbrăcat în pripă şi am fugit la tine. Nu ştiu ce voiam să fac: să te felicit, să-ți cad la picioare rugîndu-te să mă ierți, sau numai să te văd şi să mă întorc împăcată cu mine. Îmi trebuiai în clipele acelea aşa de covîrşitor, încît mîndria, despotica mea mîndrie, rămînea mută, nu mai avea un cuvînt de spus. Nu-mi păsa orice s-ar fi întîmplat, mi-era indiferent tot ce ai fi crezut despre mine. N-aveai decît să mă respingi, îmi ajungea doar să mă uit în ochii tăi, să te simt aproape şi să-ți sorb aerul. Atît!

Dacă te găseam aş fi ieşit din groaznicul tunel în care orbecăiam, paşii mei apucau poate pe alt drum. Dar nu erai acasă. Am sunat zadarnic o jumătate de oră. Ca şi cînd părea de neînchipuit şi ireparabil să lipseşti în ceasul acela, m-a invadat o descurajare vecină cu moartea. Picioarele mi s-au muiat din genunchi şi m-am sprijinit de gardul curții să nu cad. M-a cuprins atunci o sete nebună de a muri. M-am culcat jos pe caldarîmul rece, cu o voluptate smintită ca să sfîrşesc

acolo, pe unde treceam atît de fericita altădată, ca să mă găseşti fără suflare cînd te vei întoarce din oraş. Aveam credința nestrămutată că poți să-ți ridici viața şi fără ajutorul unei arme, ci numai cu voința de a muri. Poate că reuşeam pînă la urmă dacă nu mă descoperea o bătrînă. S-a aplecat asupra mea, m-a ridicat de jos, crezîndu-mă leşinată. Un bărbat, care trecea pe trotuar i-a venit în ajutor. Amîndoi m-au urcat într-o maşină şi aşa m-am pomenit acasă. A doua zi, n-am mai avut curajul să revin, şi nici în zilele următoare, niciodată...! Cu toate astea cînd ai ținut lecția de deschidere, la universitate, m-am furişat printre auditori, pînă în fundul sălii, ca să nu mă vezi, şi te-am ascultat de acolo. Cînd vorbeai mi se părea că nu mai eşti tu. Mă minunam cum de poți vorbi aşa de limpede şi fluent în fața unui auditor atît de numeros... La început mi-a fost teamă să nu-ți pierzi şirul şi odată, cînd ai făcut o pauză lungă, am înghețat de spaimă. Credeam că m-ai zărit şi de aceea te-ai încurcat. Nu ştiam cum să mă strîng, să mă fac mică, mică de tot, să pier ca un fulg de păpădie. În fine, a trecut şi asta. Fără' să vreau am surprins o frîntură din conversație: două studente din fața mea vorbeau despre tine. Una spunea: "Ce dascăl simpatic, seamănă leit cu Garry Cooper. O fi căsătorit?" Cealaltă a răspuns: "Nu ştiu, parcă n-aş vrea să fie. Tare-mi place ca bărbat". Mi-a trecut o sabie rece prin inimă. Cum le-aş fi strigat că eu sînt soția ta sau că măcar am fost şi numai pe mine mă iubeşti. Ah, ce mult uram pe femeile dinaintea mea (mai ales pe poloneza aceea zănatică) pentru ceea ce-mi furaseră din trecutul tău, precum şi pe cele după mine care se vor desfăta în intimitatea ta, domeniu altădată al meu.

Ceva mai tîrziu, cînd s-a întîmplat năpasta cu banii aceia luați de el şi am venit la minister să-l scap de rigorile legii, ce frumos şi mîndru mi-ai apărut! Mi-am dat seama că niciodată n-o să mai cobori pînă la mine, că nădejdea într-o întoarcere e o nebunie curată. Am vrut atunci să te îmbrățişez cu de-a sila, aşa cum făcuseşi şi tu cu mine odinioară, pe scara mansardei, ca să mă aleg măcar cu atîta, să-mi potolesc gura arsă. Ce slabă m-am arătat! Mi s-a tăiat dintr-o dată curajul şi m-am pomenit că-ți aranjez cravata. Tot era ceva. Stăteai aşa de aproape, încît ți-am respirat aerul!...

(Aveam, aşadar, dreptate, cînd mi se păruse ca şi cu Mihaela s-a petrecut acelaşi lucru.)

O, Dorule, încă de la începutul legăturii noastre erai sigur că te iubesc. E adevărat, te-am iubit şi atunci mult. Dar iubirea la care răspunzi nu e decît jumătate iubire. Chiar mai puțin decît atît. Dacă te sărutam o dată, îmi întorceai zece sărutări la loc şi nu eram lacomă după ele pentru că mi le dădeai din belşug. Acum, acum să mă fi lăsat să te sărut, cînd nu mai era cu putință. Ai fi ştiut ce înseamnă o sărutare. Şi aş fi ştiut, bineînțeles, şi eu. Sufeream de rău de tine, înțelegi? Întrebuințez acest cuvînt fiindcă nu găsesc altul mai potrivit. E ceva care aduce cu o sfîşietoare nostalgie, dar e mai mult decît nostalgie. Acest rău de dragoste mă măcina încetul cu încetul, îmi răvăşea ființa, îmi lua mințile. Umblam pe străzi năucă, buimacă, ca să

consum energia care mă apăsa, sau scriam frenetic ceasuri întregi, acoperind zeci de coaie, strigîndu-ți dorul meu mistuitor, setea mea de tine, aşa cum făceai şi tu la începutul dragostei noastre.

Cit aş fi dorit să ai o nevoie ca să te pot ajuta cu ceva. Ce spun — nevoie? *Voiam să te îmbolnăveşti grav de tot ca să te' îngrijesc zi şi noapte, să nu mă dezlipesc de căpătîiui tău, să te fac bine cu dragostea mea. Sau să omori pe cineva, să te închidă, iar eu să stau cu tine în celulă ani de-a rîndul, izolați de-lume, veşnic numai noi doi, tu singur şi eu, ca în poezia bardului de la Mirceşti.*

Mă băteau şi alte gînduri la fel de absurde şi chiar stupide. Pentru dramul de voluptate ce-mi aduceau, înduram chinuri cu carul. Dar nu mă dezbăram de ele, cum fac morfinomanii care se afundă tot mai adînc în viciu. Cînd nu te poți înfrîna înseamnă că ai pierdut cîrma şi pluteşti la întîmplare, în voia valurilor. Nu mai eram stăpînă pe mine şi aş fi îndurat poate încă mult timp viața asta de sclavă a ta, dacă... dacă nu-mi dădeai lovitura de grație.

...În ziua aceea mă dusesem la soră-mea, să iau un model de dantelă pe care mi-l făgăduise. Ştiam că n-o găsesc acasă, totuşi am plecat. Pe masa ei de lucru, un carton alb, îmi atrase atenția. Ce-i asta? L-am luat în mînă, l-am desfăcut. O invitație-la nuntă, la nunta ta cu Cici.

Am simțit cum m-a spintecat o durere groaznică, parcă mi-a plesnit ființa în milioane de bucăți. Camera a început să fugă de sub picioarele mele şi m-am prăbuşit pe jos, fără cunoştință. Cînd s-a întors Alexa, nu-mi venisem încă în fire. Îngrijorată, m-a luat în brațe, m-a scuturat, mi-a dat ceva de băut. "Ce ai, ce s-a întîmplat?" "Nu ştiu, mi-a venit o amețeală mare". Ce-aş fi putut să-i spun? Voia să cheme un medic. Am oprit-o. La ce bun? Toți doctorii de pe lume nu sînt în stare să mă vindece. Mi-a dat modelul (ce-mi mai trebuia?) şi am plecat. Mergeam pe stradă descompusă, clătinîndu-mă ca un om beat. Cînd puneam piciorul pe trotuar, mi se părea ciudat că nu se scufundă pămîntul cu mine. Eram frîntă de oboseală, deşi nu făcusem nici o sută de paşi şi singură... singură... Toată lumea mă părăsise: şi tu, şi el, şi Alexa, toți. Poate şi eu plecasem din mine. Aş fi vrut să mă odihnesc, să mă aşez jos, pe bordura trotuarului, dar continuam să merg; prinsesem de veste că mă urmărea cineva din spate. Ce cruntă ironie! În starea în care mă aflam numai de-o aventură nu-mi ardea. Bărbatul mă ajunse, se apropie de mine. Fără să vreau am ridicat privirea şi, în aceeaşi clipă, am tresărit de spaimă. Semăna aşa de mult cu tine, încît în primul moment am crezut că eşti chiar tu. Avea trăsăturile tale, ochii, nasul, chiar aerul tău. Poate exageram, fiindcă eram plină de tine, totuşi asemănarea părea de necrezut. N-am aşteptat decît să-mi spună două vorbe ca să mă agăț de brațul lui, ca cea din urmă prostituată. Ce proces s-a petrecut fulgerător în conştiința mea, ca să mă arunc orbeşte în aventura aceea vulgară? Femeile învinse de viață au uneori o sete nebună de a cădea tot mai jos, chiar simt o voluptate de a-şi distruge ce a mai rămas curat în ele. Nu ştiu dacă acesta era cazul meu ori dacă faptul că semăna cu tine părea să fie o justificare a gestului. Oricum, voiam să gust voluptatea propriei mele decăderi.

Aveam nevoie de aer, de libertate, de zgomot, de muzică, de orice, pentru că îmi era groază să rămîn numai cu mine.

Nu ți-aş fi povestit această întîmplare, dacă de la început nu-mi impuneam linia unei sincerități nude. Admițînd că aş fi ascuns-o, s-ar fi schimbat ceva din destinul meu?

Am intrat amîndoi într-un local, primul ieşit în drum. Puțin îmi păsa unde mă duc. Chiar m-aş fi bucurat dacă mă recunoştea cineva. Da, să se ducă vestea că sînt o desfrînată! Din păcate nu erau decît figuri necunoscute. Ne-am aşezat la o masă unul lîngă celălalt. El a început, exuberant, o conversație simplistă, fără nivel, debitînd lucruri nesărate. Glasul lui nu semăna cu al tău. Era răguşit, avea un timbru aspru, strident. Nu puteam să-l aud, îmi zgîrîia urechile. I-am spus:

"Taci! Lasă-mă doar să te privesc".

El rîse vulgar, zgomotos:

"Ei drăcie! N-o să stăm muți!"

"Te rog mult!"

Mă privi lung, nedumerit de insistența mea, apoi ridică din umeri:

"Eşti ciudată, ma parole!"

În clipa aceea, orchestra execută L'invitation à la valse. *N-am recunoscut bucata chiar de la primele măsuri într-atît îmi păru de neaşteptat s-o aud în acea împrejurare. Nu mă înşelam însă. Era aceeaşi melodie pe care o auzisem la cea dintîi întîlnire a noastră, acolo sus, la mansardă, după miezul nopții, strînşi unul lîngă celălalt, cu mîinile împreunate, plutind în extazul pe care îl dă iubirea. Totul s-a şters din jurul meu, n-am mai văzut pe nimeni, şi-n obscuritatea aceea se ivi dinaintea ochilor un ecran luminos, pe care se proiectau scene din poemul pe care îl trăisem noi doi. Urmăream filmul nostru de dragoste cu inima strînsă, uitînd unde mă aflam. Nu ştiu ce mă durea, muzica sau dragostea? Parcă o mînă duşmancă îmi spintecase pieptul ca să-mi smulgă de acolo inima, cu fibrele tremurinde. Şi pe aceste fibre treceau, nemilos, arcuşurile viorilor... Plîngeam cu toată ființa... Tot ce rămăsese viu în mine plîngea angrenat într-o dezlănțuire ce nu mai putea fi stăvilită. Şi, ciudățenie, plînsul acesta îmi făcea aşa de bine! Găsisem un sîmbure de fericire chiar în lacrimi.*

Cînd a tăcut orchestra, s-a destrămat şi vraja care mă smulsese din realitate. Revenindu-mi luciditatea, m-am îngrozit de aventura în care mă angajasem. Atunci s-a întîmplat ceva uluitor: mi s-a părut că masa noastră a luat foc, că localul în care mă aflam se aprinsese din toate părțile. Poate era o simplă iluzie, dar mi-aduc aminte că am simțit în nări mirosul de fum. Am țîşnit pe uşă țipînd de spaimă. Nici acum cînd îți scriu nu-mi dau seama ce-a fost asta. Poate făceam primul pas în nebunie sau... (urmează cîteva rînduri şterse atît de violent, încît hîrtia fusese ruptă.)

Se sfîrşise cu mine! Cît timp erai singur, aveam credința că nu m-ai uitat, că mai ții la mine, cu tot răul pe care ți l-am făcut; că amintirile noastre dragi încă stăruiesc în tine, cu mireasma lor atenuată de timp, totuşi destul de vii. Pentru mine acest gînd constituia o mîngîiere, un sprijin, o speranță. N-aş putea spune că mă gîndeam la o împăcare. Ar fi fost lipsit de sens să mi-o mărturisesc deschis chiar mie însămi. Dar

în adîncul sufletului, spun drept, tot nădăjduiam.

Şi acum căzuse şi asta! Erai de aici înainte al alteia. Şi cine îndrăznise să mi te răpească? Cici! Tocmai ea, buna şi nepreţuita mea prietenă!

Dacă nu cunoşti sufletul femeiesc, n-o să înţelegi niciodată năpraznica mea durere. Aş fi suportat să te însori cu toate femeile din ţară, de pe glob, din întreg sistemul solar, afară de una singură: de Cici! Aş fi îndurat orice nenorocire ce s-ar fi abătut pe capul meu, oricît de cruntă, afară de căsătoria ta cu Cici. Asta m-a doborît! A trecut dincolo de capacitatea mea de a suferi. Pentru că m-a lovit tocmai în partea cea mai vulnerabilă a sensibilităţii: în mîndria mea. Am încercat să-mi adun gîndurile răscolite de grozăvia acestei năpaste. Cu neputinţă! Cu neputinţă!!!

Ştiu că n-ai luat-o să te răzbuni pe mine şi să mă nimiceşti. Eşti prea mare şi bun ca să-mi vrei într-atît răul. Şi apoi de ce m-ai ajutat şi te-ai jertfit pentru mine? De ce mi-ai dat necontenit atîtea dovezi de dragoste?

Mă gîndeam-cu spaimă că s-ar putea să vă întîlnesc undeva, pe stradă, la teatru sau la cinema. Unul lîngă altul, sorbindu-vă din ochi, conversînd intim; ea rezemîndu-se tandră de braţul tău, aşa cum făceam şi eu adesea. Mă cutremuram toată şi gemeam de durere.

Am vrut să fug de voi, şi gîndul acesta m-a stăpînit un timp. Să plec undeva departe, în alt colţ de pământ, în străinătate, oriunde! Să vînd tot şi să plec. Să încep acolo o *nouă viaţă cu alţi oameni, alt decor, chiar alt aer.* "Une autre vie! Une autre vie!" *cum striga odinioară M-me de Stael, fără să fi fost în pielea mea. N-am putut. Prea tîrziu! Mă simţeam legată de casă, încătuşată de pămînt şi obosită, obosită, obosită... Aveam nevoie de odihnă multă şi lungă, să nu se mai sfîrşească. O odihnă pe care nu ţi-o dă altcineva decît moartea. Căci de atîtea ori viaţa e mult mai grtd decît moartea.*

O nouă dragoste poate m-ar fi salvat, ştiu eu? O dragoste coup de foudre, *ca aceea dintre Romeo şi Julieta. De ce n-a venit?*

De ce am fost sortită să am o singură dragoste şi aceea atît de tragică?

Plec mutilată de pe lumea asta, înfrîntă definitiv. Nu ştiu, dar unii oameni sînt sortiţi să ispăşească greu o greşeală. Eu sînt dintre aceia. Nu mă plîng! Dealtfel, nici nu mai am lacrimi.

Odată, sînt mulţi ani de-atunci, o ţărancă octogenară mi-a spus: domnişoară frumoasă, să te păzească Dumnezeu şi Maica Precista de dragostea neagră. La vîrsta aceea n-am înţeles despre ce era vorba. Acuma ştiu prea bine. Invitaţia ta la vals n-a fost decît actul de naştere al acelei iubiri negre care sfîrşeşte cu moarte. Sînt sigură că nu te-ai aşteptat la un asemenea deznodămînt, dar tot pe atît de adevărat că nici nu l-ai putut împiedica.

Rămîi cu bine, dragul meu! Iartă-mă dacă aceste rînduri iţi vor tulbura clipele de beatitudine cu... (scrisese probabil *Cici* dar s-a răzgândit şi a şters durerosul nume). *N-am avut încotro. Dacă nu scriam scrisoarea de faţă, n-aş fi putut să mor. Nu-i nimic. Ai să mă uiţi repede şi după aceea îţi vor rămîne de trăit încă ani mulţi şi fericiţi. În*

plus îți las şi partea mea de fericire de care destinul m-a lipsit.

Încă o dată rămîi cu bine, Dor! Te sărut aievea, cum te sărutam odinioară de zeci de ori, încît îmi spuneai copleşit: "Nebuno lasă-mă, mă înăbuşi.'" — şi eu tot mai mult voiam să te înăbuş. De ce nu te-am omorît atunci? *De ce n-am murit împreună?*

Mihaela Petrican

Aimée a ta.

III

Am pus scrisoarea deoparte, automat, ca un om care încă trăieşte după ce viața s-a scurs din el. Privirea mea țeapănă se lipise de neaşteptata ei semnătură. Iscălea: *Mihaela Petrican,* călcînd peste registrul stării civile, pentru a se pune în acord cu simțirea ei. Aşadar, trecuse în eternitate ca fiind *a mea* nu a *celuilalt.* Oh, am fost atît de bine inspirat cerînd să fie pus numele meu de familie pe frontispiciul cavoului care avea s-o adăpostească.

Cea dintîi impresie care se desprinse din lectura scrisorii fu aceea că tot ceea ce se întîmplase între noi se datora nu numai unui crîncen conflict dintre crîncenele noastre orgolii, ci a unei tragedii a erorilor generate de ele. O gravă eroare am comis părăsind fără motiv pe Mihaela; altă eroare, tot atît de gravă, a fost divorțul, fără să ştiu sigur dacă m-a înşelat sau nu. Acum *ştiam sigur* că nu mă înşelase cu omul acela, ci avusese doar intenția s-o facă. Aşa fiind, era probabil să fie pedepsită pentru un gînd nepus în mişcare, pentru o faptă încă nefăptuită? Dacă da, care om dintre noi oamenii n-a gîndit să înşele, să fure ori să ucidă pe semenul său? Şi atunci pămîntul trebuie să se transforme, de la un capăt la altul, într-o imensă închisoare.

Cu toate astea Mihaela, din prea multă curăție sufletească, s-a considerat culpabilă chiar greşind cu gîndul şi a plătit. A fost o sfîntă... şi eu — eu care...

"Tu ai ucis-o!" şopti crispat aievea glasul Alexei. (Avea un ton grav, amenințător, de verdict.)

"Da, eu..." recunoscu global ființa mea supusă.

"De ce n-am murit împreună?" răsuna în urechile mele vocea Mihaelei, reproducînd ultimele cuvinte din scrisoarea ei. Îmi păru atît de vie draga voce, încît am întors capul crezînd că moarta se afla chiar la spatele meu. Da, mă voia lîngă ea, ca să fim pururi împreună. Cum ar fi putut să rămînă fără mine o veşnicie întreagă? I-am răspuns: "Aşteaptă-mă că vin, Aimée... Nu te las singură!"

Abia acum, în această clipă, am ştiut că fusesem sortit morții de marea putere a dragostei. Şi ciudățenie: nici o împotrivire de nicăieri, nici urmă de revoltă. Din contră: acceptare pe toată linia, şi nu resemnată, ci chiar bucuroasă. Aşa fiind, cine va cuteza să mă salveze vreodată şi pentru ce? Cu un gest reflex am pipăit revolverul din buzunar, ca să confirm ființei mele: "Da, da, desigur!..."

Cum am ajuns aşa de repede la această supremă decizie? Oricine

ştie că sinuciderea e o boală a sufletului, că nimeni nu-şi curmă zilele înainte ca ea să fi ajuns la sfîrşitul evoluţiei. Cînd s-a pîrguit în mine această maladie ca să mă trezesc acum în pragul nefiinţei fără speranţă de tămăduire? Cum s-a întîmplat de n-am prins de veste că sînt atît de bolnav? Aş fi luptat împotriva bolii şi poate am fi scăpat amîndoi: eu şi Mihaela.

Era să adaug: *ciudat de tot!*

Nu, nu-i ciudat deloc! Acum nu mai e nimic ciudat pentru mine, pentru bunul motiv că, în sfîrşit, am înţeles tot ce nu puteam înţelege. Toate ciudăţeniile firii mele, care mă nedumereau atîta, nu erau deloc ciudăţenii, ci atribute perfect normale şi logice, conforme cu gîndirea şi sensibilitatea mea.

Într-o pornire înfrigurată de a mă salva în ultimul ceas, am dezbătut procesul existenţei mele înaintea forului suprem: conştiinţa. Am disecat în lumină tot ceea ce s-a petrecut între mine şi Mihaela, am cîntărit întîmplările, pipăind resortul fiecărei fapte, oricît de neînsemnată ar fi fost. Nu, nu este nimic de făcut! Acesta-i adevărul! Sentinţa, implacabilă ca un destin, rămîne în picioare. Şi, odată cu ea, toate punţile care mă leagă de viaţă se trag îndărăt, ca înainte de plecarea unei nave spre necunoscut. Nici o ispită lumească nu mă mai ademeneşte să înfrunt verdictul, nici o dorinţă, nici un ţel, nici o ambiţie. Nimic.

Totul în mine e orînduit pentru moarte şi această orînduire se dovedeşte atît de trainic sudată, încît toate puterile lumii nu s-ar încumeta s-o zdruncine. E opera inconştientului, care mi-a pregătit eşafodul, în tăcere, vreme îndelungată. Nu ştiu dacă a fost o conspiraţie care se temea să ţină piept, pe faţă, bucuriei mele de a trăi. Cred că nu. Inconştientul lucrează după legi imuabile, avînd rădăcini adînc înfipte în viaţă şi aş greşi atribuindu-i un rol de călău.

Ceea ce ştiu însă, cu toată luciditatea, e că inteligenţa mea a dat un greş formidabil. Credeam că ştie să-mi arate drumurile, să-mi descurce încurcăturile şi să-mi pună la îndemînă soluţiile cele mai bune. Ce-i drept, luminile ei m-au ajutat deseori, însă numai în lucruri mărunte, de suprafaţă. Pe cele importante, marile răscruci şi cotituri ale vieţii, e neputincioasă să le rezolve. Îţi dă numai iluzia că le-a rezolvat. E neputincioasă prin însuşi rostul funcţiunii, pentru că se află în serviciu comandat, slujind acelui uriaş inconştient unde se fermentează orice gînd şi faptă, unde se face legătura cu morţii şi, pe deasupra lor, ou însăşi soarta omenească.

Dacă inteligenţa mea se dovedea mai sprintenă, aş fi avut la timp aceste date. Mi-aş fi luat măsuri de apărare, n-aş fi rămas descoperit ca acum. Drama începe de acolo că n-am izbutit să mă cunosc decît atunci cînd era prea tîrziu. N-am ştiut cînd trebuia încotro să-mi îndrept paşii, în ce chip să-mi stăpînesc pornirile inimii şi, apucînd la întâmplare pe un drum greşit, iată-mă ajuns înainte de vreme la sfîrşitul său. Adică în faţa prăpastiei. Dar să mă explic:

Spuneam Ia începutul aceste: spovedanii cum, încă de la cea mai fragedă vîrstă, o pornire irezistibilă mă împingea să părfi-sesc iubitele după ce le făcusem cele mai fierbinţi jurăminte. Simţeam în asta o

voluptate vecină ou nebunia, care nu se poate traduce în cuvinte. La fel am procedat şi cu Mihaela. Cine mă îndemnase să-i trimit acea scrisoare de despălrțire după ce ne-am întors din călătoria de la Constantinopol? Era o simplă manieră de a mă scutura de legături sugrumînd sentimentele în faşă? Hotărît, nu! Provocam ruptura de obicei într-o vreme cînd raporturile erau în floare ca să trăiesc acea voluptate bizară cînd ele veneau să mă roage să revin, să Se umilească în fața mea, cerşindu-mi dragostea. E adevărat, voluptatea se confunda cu bucuria învingătorului, dar nu pentru asta le întorceam spatele, căci odată cu voluptatea mă chinuia şi pe mine suferința. Atunci? Ei, bine, le părăseam ca să n-ajung eu însumi la propria mea umilire. Mi-era teamă, imensă teamă, înfricoşată teamă de *infidelitate.*

Să ne înțelegem. Vă amintiți de mîndria mea fără margini? Mă înnebunea de plăcere o laudă oricît de palidă, de oriunde ar fi venit. Cînd eram la şcoală, încercam să captez admirația colegilor şi a profesorilor. Dacă epuizam mijloacele cinstite recurgeam la stratageme uneori destul de reprobabile. Ajunsesem pînă acolo încît umileam profesorii numai şi numai să provoc vîlvă şi admirație în jurul persoanei mele. Voiam să mă mențin necontenit la suprafață, în atenția tuturor. Amorul propriu îmi cerea eforturi prelungite şi luptam din răsputeri să-i aduc satisfacțiile de care avea nevoie. Şi dacă astfel stăteau lucrurile, cum ar fi îndurat acest amor propriu atît de sensibil, bolnăvicios de sensibil, umilința cumplită a unei infidelități,. cînd el însuşi era mai puternic decît dragostea cea mai *puternică?*

Pornisem, aşadar, pe lume avînd în centrul ființei, ca trăsătură dominantă, un orgoliu nesăbuit, chiar cinic. Voiam să cuceresc, să îngenunchez viața, să fiu pretutindeni în frunte, fie în societate, fie în dragoste, călcînd fără scrupule peste învinşi, zdrobind obstacolele care-mi stăteau în cale, subordonînd universul *persoanei* mele pentru a-mi asigura fericirea.

Cine ar fi putut să cîştige luptînd în astfel de condiții, adică de unul singur împotriva tuturor, fără aliați, fără spate acoperit, pe un ocean de vrăjmaşi? Era de ajuns o singură înfrîngere, ca toate biruințele dobîndite anterior să se ducă pe copcă. Şi chiar aşa s-a întîmplat.

Nici vorbă, inconştientul îmi îndemna paşii pe pămînt solid, îmi sugera gînduri sănătoase şi mă ocrotea de acolo din postul lui invizibil de comandă. Aşadar, sugrumarea înainte de vreme a iubirilor mele se dovedea a fi un imperativ organic, care ținea de înțelepciune şi prudență.

Cîtă vreme am ascultat poruncile sale mi-a mers bine şi n-am avut de ce mă plînge. Iată însă că a apărut în viața mea Mihaela, care nu semăna cu nici una din fetele pe care le cunoscusem pînă atunci. Semăna mai degrabă cu mine, fiind dotată cu un orgoliu la fel de atotputernic. Aşa că hotărîrea de a o părăsi ca şi pe celelalte era perfect îndreptățită, pe linie caracterologică.

Numai că de rîndul acesta se întîmplă ceva neaşteptat, care frînse echilibrul. Gîndul despărțirii se născu prea tîrziu, cînd eram deja

iremediabil subjugat de farmecul ei. Fusese o coaliţie a simţurilor care adormiseră inconştientul pururea de veghe? Sau el însuşi pierduse măsura î

Nu ştiu. Adevărul e că pentru întîia oară pasiunea birui raţiunea, iar eu n-am mai găsit putere de a rezista pînă la urmă rupturii. (Mai cu seamă că Mihaela nu-mi dăduse măcar satisfacţia de a se umili în faţa mea, cerşind dragostea.

Mi-aduc şi acum aminte de răzmeriţa fiinţei mele răscolite, care-mi cerea imperios pe Mihaela. Cine s-ar fi încumetat să înăbuşe o asemenea revoltă?

Aşa am ajuns la soluţia căsătoriei, unica soluţie care rezolva problema. Era un compromis necesar pentru restabilirea echilibrului, însă ca orice lucru impus, mă punea în dezarcord cu întreaga mea fiinţă.

De aici începe eroarea care m-a urcat pe culmile deznădejdii. Ceea ce a urmat e cunoscut: m-am căsătorit cu Mihaela pe care o jignisem (deşi o iubeam) tocmai pentru că voiam să fug de ea. (În realitate fugeam de mine.) Dacă n-ar fi intervenit sarcina ei neprevăzută, desigur că nu consimţea să se mărite cu mine. Am fi fost scăpaţi amîndoi, sau măcar unul.

Dar soarta noastră era pecetluită. Ea trebuia să devină soţia mea, totul o silea să facă pasul acesta, în ciuda voinţei ei. Nunta se făcu, dar Mihaela tiranizată de mîndria ei nu uită, nu putea să uite jignirea îndurată, după cum n-aş fi uitat-o nici eu, în împrejurări similare. Acum nu-i rămînea decît să se răzbune, şi răzbunarea ei făgăduia să fie cu atît mai crudă cu cît simţise (instinctul i-o spunea) că o iubeam iremediabil.

Şi această răzbunare ne prăbuşi în neant pe amîndoi. Nu dintr-o dată, fulgerător, ca biblicul gest al lui Saxnson, ci încet, (calculat, fărîmiţîndu-ne bucată cu bucată, dezagregîndu-ne ca sub acţiunea unei soluţii dizolvante.

Nu mi-am dat seama încă de la început ce anume urmăream. Mai precis, n-am avut conştiinţa teribilei răzbunări care îmi încolţea în minte după consumarea trădării ei imaginare. Ce era mai simplu, mai firesc, decît să-i pun revolverul în tîmplă? Poate aş fi procedat şi aşa, dacă o prindeam asupra faptului, sau aş fi sugrumat-o dacă n-aş fi fost înarmat. În fierbinţeala unor astfel de clipe, raţiunea face mai întotdeauna loc nebuniei. N-o prinsesem însă. Aflasem doar de infidelitatea ei. (Ah, dacă ştiam în ce constă această *"infidelitate"!)* Şi apoi trecuse o noapte peste ştire. Vreme destulă ca să mă acomodez cu ideea trădării, să se producă o destindere în mine, o acceptare silnică a stării de fapt. A doua zi îmi lipsea tensiunea sufletească de a ucide şi, dacă aş fi făcut-o, aş fi fost un criminal de rînd. Dar, nu! Pedeapsa asta dac-o aplicam era prea uşoară, gîndeam, în raport cu vina ei; Mihaela n-ar fi suferit decît o clipă, murind în mîna mea. Atît, o singură clipă de suferinţă fizică! Inconştientul meu voia o pedeapsă mult mai grea: să moară prin ea însăşi, de o moarte totală, întîi a sufletului şi pe urmă a trupului. Iar pe de altă parte conştiinţa mă îndemna să fac totul ca Mihaela să regrete că a trebuit să se despartă

de mine, dîndu-mi în felul acesta satisfacțiile de care aveam atîta nevoie.

Aşadar, luptam pe două planuri: pe planul conştient, căutînd să întrețin Mihaelei regretul de a mă fi *pierdut,* şi pe planul inconştient, urzind un vast complot care avea drept scop suprimarea ei.

Cea dintîi faptă a fost dania casei (dacă ar fi bănuit scopul perfid al acestui mărinimos gest, cu cîtă spaimă trebuia să-l fi respins!). Cum era însă cu putință să prindă aşa ceva de veste cînd eu însumi n-am reuşit să pricep decît abia acum semnificația mîrşavei danii? Îmi amintesc ce bucurie mă copleşea că reuşisem, chipurile, să mă depăşesc, trecînd fără efort peste egoismul firii mele nefericite. Şi mă simțeam mai bun, mai om, mai îndrăgostit de mine. Prin însăşi anormalitatea ei, fapta ar fi trebuit să-i dea de gîndit. (Mihaela se obişnuise însă cu ciudățeniile mele.)

Dacă m-aş fi purtat brutal, copleşind-o cu mizeriile ce-şi fac de obicei perechile care se despart, fără îndoială că nu i-ar fi fost greu să reziste pînă la urmă. M-ar fi dispreţuit şi dispreţul acesta, întreținut zi de zi, ar fi detaşat-o de mine, sugrumînd orice rămăşiță de iubire. Dar, în locul unei purtări menite s-o depărteze, ea primea necontenit dovezi de dragoste tot mai mari, care o apropiau.

Într-o vreme simțeam nevoia unei superiorități nete asupra bărbatului ei, în ceea ce priveşte situația socială. Ştiam cît sînt de sensibile femeile cînd e vorba de galoane ierarhice. (Vidra lui Răzvan trăieşte în orice soție.) Eram avocat, el funcționar public. Între aceste două cariere nu părea să fie o diferență sensibilă. Mie îmi trebuia una zdrobitoare.

Cu cîtă rîvnă şi putere de muncă am izbutit să ocup o catedră. (Şi asta pentru că voise ea.) Nu era destul! Mă ridicasem şi mai sus, devenind secretar general, după cum se ştie. Şi ori de cîte ori obțineam vreo izbîndă, aveam grijă să i-o comunic. (Pentru că, în definitiv, tot ceea ce făceam, era pentru ea exclusiv, nicidecum pentru mine, lucru pe care îl observase.) Afară de asta trebuia s-o preocup necontenit de mine, să fiu mereu în actualitatea ei sufletească, evitînd orice gol care însemna uitare.

Cel din urmă punct al planului era căsătoria cu Cici... Dacă Mihaela rezistase durerii de a mă pierde, cînd îşi dăduse seama de *prețul* meu, se mîngîia cel puțin cu gîndul că-mi aparține, că poate cîndva vom încerca o apropiere, o reconciliere. Desigur, o vagă nădejde, totuşi o posibilitate. Auzind însă că m-am recăsătorit, abia atunci înțelese că m-a pierdut definitiv pentru ea. (Cît se înşela — nu mai e nevoie s-o spun.)

Îi dădusem atîtea dovezi de iubire şi le anulam dintr-odată, brutal, necruțător. Îmi scria că aş fi putut să mă însor cu toate femeile de pe pămînt, afară de Cecilia: Avea dreptate! Căsătoria asta fusese pentru Mihaela lovitura de grație. Cui i-ar fi trecut prin minte aşa ceva?

Dar inconştientul meu calculase cu precizie teribila lovitură, situînd-o într-adins la urmă, încredințat de consecința ei catastrofală.

Acum stau şi mă întreb: cum a fost cu putință să-mi retez creanga de sub mine fără a avea în vedere urmările la care mă expuneam?

Pentru că repet, n-am avut absolut deloc conştiinţa catastrofei care mă aştepta sau pe care, mai bine-zis, mi-o pregăteam singur, pe îndelete.

Ei, bine, toate au fost posibile datorită acelei acţiuni de minare a inconştientului. Fiecare faptă a răzbunării mele, luată în parte, avea o anumită semnificaţie şi un anumit scop; aceleaşi fapte însă, considerate în total, prezentau noi semnificaţii, duceau la un scop pe de-a întregul opus celui conştient.

E ceea ce se întîmplă cu culorile spectrului solar: fiecare în parte dă roşu, portocaliu, galben, violet etc. Toate la un loc îşi pierd proprietăţile individuale şi alcătuiesc ceva nou: culoarea albă.

Considerată separat şi fără perspectiva timpului, dăruirea casei avea drept scop, în conştiinţa mea, o revărsare neobişnuită de generozitate, o anulare a instinctului de răzbunare (explicabil în atare situaţii), o depăşire a mea în înţeles bun. Considerată încă în ansamblul faptelor sugerate de inconştient, se dovedea a fi una dintre cele mai rafinate şi crude răzbunări pe care o poate născoci o minte omenească.

De asemenea, căsătoria mea cu Cecilia. Departe de a fi socotită de mine ca o lovitură de graţie împotriva Mihaelei, o credeam, din contră, un omagiu adus ei, iubirii noastre. În Cici iubeam de fapt tot pe Mihaela, deoarece ea îmi amintea necontenit de fosta mea soţie, de parcă s-ar fi integrat în fiinţa ei proprie. Iubirea mea (din cauza obstacolului ivit în cale prin divorţ) îmi cerea acest nevinovat compromis.

Şi cu toate acestea, în plină dragoste, sforile nevăzute ne traseră în faţa a două morminte proaspăt deschise.

Nu-mi pasă dacă voi fi învinuit de moartea Mihaelei. Recunosc că eu am împins-o să facă supremul gest. Am dezagregat-o mai întîi cu abilităţile născocite de inteligenţă (iar cînd mi-am dat seama că o iubesc), cu puterea dizolvantă a iubirii. Dar asta m-a pierdut. Prin proporţiile ei uriaşe, răzbunarea mea inconştientă m-a răsturnat şi pe mine.

Mă întreb dacă o fire ca a mea ar fi fost aptă pentru o căsnicie obişnuită al cărei ideal de fericire e liniştea lipsită de surprize, un calm egal de-a lungul anilor, precum şi o securitate materială şi morală sau, după cum ar spune Palmerston, o viaţă fără plăceri ca s-o putem suporta.

Nu! N-am avut niciodată voluptatea inconştientă a omului sănătos, nici optimismul simplist al celui care scrie pe apă crezînd că face o operă durabilă. Ceva în maşinăria subtilă a fiinţei mele a fost dereglat în permanenţă, poate chiar din copilăria mea tristă cînd duceam morţii închipuiţi la cimitir, ori poate încă de la naştere cînd mi-a fost transmis orgoliul îngrozitor care a dat peste cap viaţa bunicului...

În orice caz numai dragostea şi creaţia fac viaţa vrednică de a fi trăită şi, totodată, de a fi părăsită fără regret. N-am creat nimic care să rămînă generaţiilor viitoare, dar am avut *dragostea...*

E de neconceput cît am iubit-o pe Mihaela. S-a strecurat atît de

integral în mine făcînd una cu ființa mea, încît acum cînd a plecat în lunga ei călătorie şi-a luat numai trupul cu ea, dar în mine a rămas întreagă, mai vie ca niciodată. Voia să-mi intre în sînge şi, iată, izbutise mai mult, infinit mai mult decît se aşteptase.

Totul, totul îmi vorbeşte de ea: locurile pe unde am hoinărit, casele, grădinile, lucrurile, oamenii pe care i-am cunoscut împreună. În toate şi în tot parcă şi-a lăsat ființa ei. (Şi risipa aceasta nu mai avea margini.) Cînd tac, ființele şi lucrurile din afară încep să grăiască amintirile din mine. În gînduri şi în vis, în iubire şi în ură, în bucurie şi în suferință, în faptă şi în vorbă, e pururea vie, pururi prezentă Mihaela! Pretutindeni Mihaela! Obsesie uriaşă, copleşitoare, trebuință ca aerul şi lumina.

Cine ar putea să-mi smulgă rădăcinile ei crescute pînă în adîncurile mele cele mai insondabile? Iubirile mari sînt tocmai acelea de care te îndoieşti mai mult.

Totuşi, în rînduiala aceasta cuminte a morții, un gînd se agață timid de viață. A tras un colț de umbră şi mi-a luminat drumul pe care l-aş fi străbătut de aici înainte: politica, profesoratul, căsnicia. Mi-a arătat perspectivele, bucuriile, victoriile care mă aşteptau. Degeaba! Toate îmi par şterse, serbede, fără noimă. Pentru cine aş mai ține prelegeri? Pentru cine aş mai smulge onoruri? Pentru cine aş mai duce-o cu Cecilia? Mihaela nu mai este şi, odată cu ea, dispare sensul tuturor strădaniilor mele, însuşi rostul existenței mele. De acum s-a prăbuşit temelia pe care se clădesc fapte noi, îmi lipseşte îndemnul, scopul, nădejdea, răsplata, visul tot... tot...!

Sînt obosit!

Încerc impresia că am trăit cîteva vieți pământeşti, atît de greu mi-e sufletul. Iar copilăria mi se pare aşa de îndepărtată şi nebuloasă, încît mă îndoiesc că am fost cîndva copil.

Nu, nu-mi pare rău de nimeni, de nimic... Nici de părinți, nici de Cecilia (şi ea o victimă), nici de ceea ce las în urma mea...

Am credința fermă că viața mea a început cu Mihaela şi se încheie odată cu ea.

Oricum, a fost prea frumos ca să se sfîrşească altfel. Adio!...

SFIRŞIT